Dzisiaj 28 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 270

Poznań, sobota dnia 14 czerwca 1930

Rok XXV

Po wizycie Grandiego

Pobyt wśród nas ministra spraw zagranicznych Włoch pozostawi niewątpliwie miłe bardzo wspomnienie. Pan Dino Grandi, mówiąc o Polsce, umiał uderzyć w akcenty szczerej przyjaźni i sympatji, umiał trafić do serc Polaków nie zwykłemi, zdawkowemi komplementami, ale słowami prawdziwego podziwu dla naszego narodu. I niewątpliwie wizyta p. Griandiego spełniła już swoje zadanie, zacieśniając tradycyjne węzły sympatji, jakie istniały zawsze między Włochami a Polską, czerpiącą skarby swojej kultury z tradycji rzymskiej.

Z punktu widzenia politycznego kilkudniowy pobyt wśród nas p. Grandiego nie miał na celu doprowadzenie do podpisania nowego aktu dyplomatycznego. Pod względem formalnym nic się zatem nie zmieniło. Ale wizyta włoskiego ministra spraw zagranicznych złożona była w chwili tak osobliwej, że trudno się nie dziwić, iż wywołuje dość ciekawe komentarze.

Paryski „Temps", który jest miarodajny dla oceny położenia międzynarodowego, omawiając w artykule wstępnym pobyt p. Grandiego w Warszawie, stwierdza, że przypuszczenie, jakoby p. Zaleski miał pośredniczyć między Francją a Włochami jest „absurdalne", gdyż załatwienie tych spraw należy bezpośrednio do obu rządów. „Temps" nie wierzy również, aby Włochy chciały wciągnąć Polskę w „rydwan" swej polityki, lub też, aby miały pracować nad zbliżeniem niemiecko - polskiem. Paryski organ przypisuje wizycie p. Grandiego znaczenie kurtuazyjne, na czego dowód przytacza przemówienia, wygłoszone w Warszawie i ich ton raczej ogólnikowy.

Omawiając komunikat Polskiej Agencji Telegraficznej, wydany przez pp. Grandi'ego i Zaleskiego, stwierdza, że zapewnienia o przyjaźni i serdecznej współpracy obu krajów tylko mogą wywołać we Francji zadowolenie, i Francja może tylko z tego powodu złożyć obu narodom gratulacje. Natomiast „Temps" wyraża pewne zastrzeżenia w innej formie, pisząc, że choć żadne nieporozumienie nie istnieje między Polską a Włochami, to jednak byłoby niedobrze, gdyby chciano zgłębiać twierdzenie, iż istnieje „zupełna tożsamość zapatrywań Polski i Włoch na główne zagadnienia polityczne." Wydawałoby się więc „Tempsowi" rzeczą „dziwną", gdyby Polacy, zagrożeni przez Niemcy i Rosję, przyjęli tezę włoską, iż bezpieczeństwo jest następstwem rozbrojenia, a nie odwrotnie. Dla wszystkich bowiem narodów zagrożonych rozbrojenie może być tylko następstwem bezpieczeństwa. Również teza włoska, że traktaty pokojowe winny być dostosowywane do okoliczności, mogłaby drogo kosztować Polskę, gdyż żadne państwo nie jest tak zainteresowane w utrzymaniu traktatów pokojowych, jak Polska. Dlatego, zdaniem „Tempsa", Polska jest wierną sojuszniczką Francji i Rumunji oraz żyje w przyjaznych stosunkach z Małą Ententą, co, zdaniem pisma francuskiego, nie przeszkadza oczywiście utrzymywaniu przez Polskę serdecznych stosunków z innemi krajami, gdyż leży to po linji jej polityki pokojowej.

W związku z uwagami „Tempsa" musimy zaznaczyć, że istotnie polska polityka zagraniczna opiera się na zasadach, od których nie możemy odstąpić, gdyż podstawowych interesów. Jest rzeczą jasną, że dla nas traktaty pokojowe są nietykalne i obrona ich postanowień należy do głównych zadań państwa polskiego. Również pogląd nasz na organizację pokoju i bezpieczeństwa jest jasny. Polska nigdy nie ograniczy swoich zbrojeń, o ile nie otrzyma realnych i istotnych gwarancyj bezpieczeństwa. Każde państwo, które chce z Polską utrzymywać stosunki nietylko przyjazne, ale z pewnym efektem politycznym, musi wniknąć w to specyficzne położenie geograficzne i polityczne naszego kraju, musi je zrozumieć i uwzględnić.

Czynniki, kierujące Włochami, są zbyt inteligentne i doświadczone, aby nie rozumiały interesów i aspiracyj narodu polskiego. Dlatego też z takiem uznaniem przyjęliśmy przed dwoma laty przypomnienie p. Mussoliniego, że Włochy zawsze popierały dążenia terytorjalne Polski, na co w tym roku odpowiedział zbyt późno może p. Zaleski. Również oświadczenia w Warszawie p. Grandi'ego o popieraniu polskich aspiracyj narodowych przez Włochy, o tem, że choć niema traktatów wiecznych, to jednak trzeba pracować, aby były trwałe, wreszcie sam jego przyjazd w chwili, gdy Niemcy zaczęły już wyzyskiwać rozdźwięki francusko - włoskie dla swoich agresywnych planów w stosunku do Polski, świadczą wymownie, że Włochy nie myślą szkodzić sprawie polskiej, lecz, przeciwnie, pragną z nami utrzymywać jak najlepsze stosunki. Berlin w swoich atakach na Polskę nie znajdzie, zdaje się, w Rzymie sojusznika. I to jest, naszem zdaniem, właściwy sens wizyty p. Grandi'ego w Polsce. I stąd jej znaczenie nietylko dla nas, ale dla całej Europy i dla pokoju. Polska polityka zagraniczna wskutek pobytu p. Grandi'ego w Warszawie nie ulegnie zmianie, a ton włoski, jaki się w niej znalazł, odbije się niewątpliwie dodatnio nietylko dla obu państw.

Min. Zaleski o federacji europejskiej według projektu Brianda

„Nie zgodzimy się nigdy na to, aby projekt Brianda miał być używany na naszą niekorzyść"

Kraków, 14. 6. (PAT). Staraniem „Klubu Społecznego" odbyło się tutaj w obecności min. Zaleskiego zebranie zwołane w celach propagandy idei Paneuropy. Min. Zaleski, omawiając projekt Brianda zaznaczył naprzód, że odpowiada on wprawdzie dwom coraz bardziej rozumianym potrzebom narodów Europy: potrzebie pokoju i potrzebie dobrobytu, lecz pomimo to jeszcze bardzo wiele przeszkód stoi na drodze, prowadzącej do federacji europejskiej.

Z pośród tych przeszkód dużą rolę odgrywa dążenie niektórych państw ekonomicznie i finansowo silnych do hegomonji ekonomicznej na naszym kontynencie. A przecież owa przyszła unja powinna uwzględnić interesy i potrzeby wszystkich państw w jednakowym stopniu, niezależnie od tego, czy chodzi o państwa przemysłowe, czy rolnicze, czy wreszcie, jak Polska, o państwa o strukturze ekonomicznej mieszanej. Unja albo będzie sprawiedliwa albo jej nie będzie wcale.

Niebezpieczną rafą podwodną, o którą rozbić się może kruchy traktat unji, są manifestujące się w pewnych krajach tendencje do użytkowania wielkiej idei porozumienia ludów do celów politycznych, czysto egoistycznych. Tu wskazał min. Zaleski na liczne enuncjacje prasy i polityków, którzy jako warunek realizacji projektu Brianda wysuwają rzekomą konieczność rewizji traktatów pokojowych. Takie stawianie sprawy jest torpedowaniem całego projektu. Wszelka organizacja Europy musi się oprzeć na istniejącym stanie rzeczy w Europie. Tylko w ramie obecnego systemu europejskiego można myśleć o zrealizowaniu lepszego współżycia narodów europejskich. Wszelkie próby rewizjonistyczne — to przygotowywanie nowych zaburzeń i nowych katastrof, to przygotowywanie nowego bezmiaru nędzy i cierpień dźwigającej się z trudem z ruiny wojny Europy".

„Trzeba być szalonym lub bardzo lekkomyślnym, aby przypuszczać, że wysuwając pomysł rewizji istniejących traktatów można przysłużyć się idei porozumienia europejskiego. Są to niebezpieczeństwa znaczne, ale z całą pewnością stwierdzić mogę, że są one znane tak doświadczonemu politykowi, jakim jest Briand".

„Zgodnie z naszą tradycją narodową jest naszym obowiązkiem szczerze i uczciwie pracować nad realizacją projektu Brianda, zgóry jednak należy szczerze i otwarcie uprzedzić, że niezgodzimy się nigdy na to, aby miał on być używany na naszą niekorzyść, tak samo jak my nie mamy najmniejszego zamiaru wyzyskiwania go dla innych celów, jak dla ogólnego dobra".

Po przemówieniu ministra wygłosił p. A. Lednicki odczyt p. t.: „Idea Paneuropy w obecnej fazie rozwoju". Zkolei przemawiali prof. Adam Krzyżanowski i p. Karkoszka w imieniu międzynarodowego Związku Inwalidów.

W Berlinie poselstwo czy ambasada?

Jako ambasador przewidziany Aleksander hr. Skrzyński.

Warszawa, 14. 6. (Tel. wł.). Rząd polski zawiadomił niemieckie ministerjum spraw zagranicznych o zamiarze przemianowania poselstwa polskiego w Berlinie na ambasadę i o zaproszeniu na to stanowisko Aleksandra Skrzyńskiego. „Kreuzzeitung" zaatakowała projekt przemianowania poselstwa. (w)

Rząd polski zaproponuje rządowi Rzeszy podjęcie rokowań gospodarczych

Warszawa, 14. 6. (PAT) „Express Poranny" dowiaduje się z kół miarodajnych, że rząd polski wystąpi w najbliższym czasie do rządu niemieckiego z propozycją podjęcia na nowo rokowań gospodarczych w związku przedewszystkiem z sytuacją, wytworzoną przez ostatnią podwyżkę ceł agrarnych w Niemczech. W tych dniach ma być doręczona nota posłowi niemieckiemu w Warszawie Rauscherowi. Propozycje polskie mają być oparte na projekcie konwencji genewskiej o rozejmie celnym.

Z sejmu śląskiego

Katowice, 14. 6. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu rozpatrywano szereg wniosków m. in. w sprawie zatwierdzenia ex post budżetu za rok 1929-30, przedłożenia projektu ustawy o absolutorjum i przedłożenia prowizorjum budżetowego. Za zgodą wnioskodawców omawianie tych spraw odłożono do następnego posiedzenia we wtorek 17 bm.

Pos. Korfanty oświadczył, że wnioski te mają na celu przywrócenie w województwie stanu prawnego, naruszonego przez półtora roku rządów bezsejmowych.

„Niedopuszczalna" krytyka?

Pismo prezesa Rady Ministrów p. Sławka do marszałka Senatu p. Szymańskiego, które podaliśmy w numerze porannym, nie wymaga obszernego komentarza. Prezes Rady Ministrów ma prawo, a nawet obowiązek, występować w obronie działalności Prezydenta Rzeczypospolitej, jeżeli sądzi, że działalność ta jest zgodna z duchem konstytucji. Ale prezes Rady Ministrów nie ma prawa mianować krytykę aktu Prezydenta, nie zwołującego wraz ze Sejmem Senatu, „niedopuszczalną", bo, jeżeli członkowie parlamentu polskiego uważają odnośny akt za niezgodny z duchem konstytucji, mają ze swej strony prawo i obowiązek, to stwierdzić.

Oczywiście leżałoby w interesie państwa, żeby do takich krytyk nie dochodziło, ale warunkiem tego jest nieistnienie przyczyn krytyki. Jeżeli np. zgodnie z konstytucją, następuje na żądanie posłów zwołanie sesji nadzwyczajnej Sejmu, to dzieje się to nie na to by przed rozpoczęciem obrad sesja miała być znowu odraczana, bo duch konstytucji każe, by Sejm mógł z prawa swego realnie skorzystać i mógł pracować. Nawet p. Car, wykwit „sanacyjnych" pojęć prawa nie zdoła nikogo bezstronnego przekonać, że powinno być odwrotnie. Bo w takim razie spalmy lepiej całą konstytucję i znieśmy otwarcie parlament!

Kto stoi na gruncie konstytucji, nie może obstawania przy niej i bronienia jej ducha, choćby wobec Prezydenta Rzeczypospolitej, uważać za rzecz „niedopuszczalną". Powtarzamy, cośmy już raz zaznaczyli: za akty Prezydenta ponosi polityczną odpowiedzialność rząd; nie wyklucza ona jednakowoż moralnej odpowiedzialności samego Prezydenta. Jako zwolennicy autorytetu głowy państwa, wolelibyśmy, żeby nie było powodu do przypominania tej prawdy

Wspaniałe zwycięstwa samochodów

TATRA

I. W wyścigu górskim pod Ojcowem dnia 8 czerwca r. b. otrzymała **4-ro cylindrowa powietrzem chłodzona TATRA**

I. NAGRODĘ

kategorji sportowych wozów w ogólnej klasyfikacji, uzyskując 3. miejsce, bijąc wiele maszyn o większej ilości cylindrów i konstrukcji wyścigowej.

II. W krakowskim rajdzie pętlicowem, dnia 9 czerwca r. b. otrzymała p. Gebethnerowa na 4-o cylindrowej powietrzem chłodzonej **TATRZE**

I. NAGRODĘ

w kategorji pań, uzyskując 5. miejsce w ogólnej klasyfikacji.

III. W rajdzie wołyńskim, dnia 29 kwietnia r. b. otrzymał inżynier Marynowicz na 4-o cylindrowej powietrzem chłodzonej **TATRZE**

I. i II. NAGRODĘ oraz „ZŁOTĄ PLAKIETĘ"

IV. W konkursie zużycia paliwa pod Warszawą, dnia 4 maja r. b. otrzymała powietrzem chłodzona **TATRA**

I. NAGRODĘ

zużywając tylko 4,9 lt. benzyny na 100 km.

TATRA-AUTO

Skład Fabryczny Poznań, ul. Kantaka 7.

Telefon 40-24.

Pw 12006-62,888

Sprawa Malty

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Rzym, 11 czerwca.

Groźne położenie w Indjach, które przeszło w stan chroniczny, usunęło na dalszy plan inne bolączki imperjum brytyjskiego. Należy do nich między innymi sprawa Malty, która kryje w sobie dwa zagadnienia, łączące się zresztą ściśle ze sobą, t. j. kościelno - polityczny i narodowościowy, oddziaływujące zkolei na politykę imperjalną.

Zatarg, jaki się tam wytworzył na tle kościelno - politycznem, doprowadził do oziębienia stosunków między Watykanem a Anglją, czego wyrazem jest z jednej strony angielska „Niebieska księga", zawierająca dokumenty dyplomatyczne w tej sprawie, z drugiej zaś zapowiedziana przez Stolicę Apostolską „Biała księga".

Na tem miejscu obchodzi nas sprawa maltańska przedewszystkiem jako problem imperjalny i śródziemnomorski, bo jako taka oddziaływa na stosunki angielsko - włoskie i, co również jest charakterystyczne, znajduje odbicie także w stosunkach francusko - włoskich. Słowem, jest to jedna ze spraw podstawowych w polityce międzynarodowej, a tak mało do niedawna dyskutowana i znana. Oto pokrótce jej charakter.

Malta, jako wyspa na morzu Śródziemnem, ma, jak wiadomo, wyjątkowe znaczenie militarne i stanowi dla Anglji, w której posiadaniu znajduje się mniej więcej od 1802 r., pierwszorzędną twierdzę, strzeżącą drogi do Indyj. Ludność Malty i drugiej, obok położonej, wyspy Gozo jest katolicka. Przeszłość Malty ściśle związana z rozwojem zakonu maltańskiego ma w dziejach Kościoła ważną pozycję. Anglicy nadali Maltańczykom autonomiczny ustrój i liberalną konstytucję. Koronę angielską reprezentuje gubernator, a władzę sprawuje rząd, pochodzący z wyborów i złożony z Maltańczyków. Pod względem narodowościowym Maltańczycy przez swe pochodzenie fenicko - arabskie, są mieszaniną rasy śródziemnomorskiej. Język, a raczej djalekt maltański, stanowi również mieszaninę i nie jest językiem literackim. Kulturalnie uległa Malta wpływom włoskim i językiem włoskim posługują się warstwy wyższe. Język włoski jest też używany w sądach, w aktach notarjalnych i w szkołach, obok angielskiego.

Jednakowoż w ostatnich czasach wpływy kulturalne angielskie, pod osłoną prestiżu politycznego W. Brytanji, zaczęły się zaznaczać coraz silniej i dobitniej z widoczną tendencją niedopuszczenia do dalszego rozwoju włoszczyzny. Na tem tle nastąpił rozdźwięk, a potem coraz większy rozłam wśród ludności miejscowej, podzielonej na dwie partje: nacjonalistów, którzy bronią zaciekle włoskich tradycyj wyspy, i liberałów, zwolenników angielszczyzny. Siłę nacjonalistów stanowi okoliczność, że kler używa języka włoskiego i jest pod widocznym wpływem kultury włoskiej. Do niedawna wpływ nacjonalistów przeważał na obu wyspach. Obecnie przy poparciu gubernatora i władz centralnych wzięli górę liberali i oni mają w swym ręku rząd, na którego czele stoi lord Strickland, Maltańczyk, katolik z pochodzenia, oraz kilku innych ministrów, między którymi minister oświaty, sir August Bartolo, jest obok Stricklanda najwięcej zwalczany przez nacjonalistów. Liberali, a zarazem, że się tak wyrazimy ugodowcy, zarzucają nacjonalistom, że dążą do zmiany sztandaru Malty, innemi słowy do odłączenia jej od Anglji a przyłączenia do Włoch, przeciw czemu nacjonaliści zastrzegają się i protestują. Na czel ich stoi ruchliwy adwokat dr. Mizzi.

Strickland, którego Maltańczycy - nacjonaliści oraz Włosi uważają za renegata, bo rodzi się z ojca Maltańczyka i z matki Włoszki, jest wprawdzie katolikiem, ale dla karjery i dla zdobycia fortuny poszedł na lep angielszczyzny i popiera ją wszelkiemi środkami, jakiemi dysponuje jako szef rządu. Przedewszystkiem więc, mimo, że sam był wychowany we Włoszech, postanowił ograniczyć nauczanie języka włoskiego w szkołach, a co ważniejsza — w kościele. Zarówno bowiem centralny rząd angielski, jak i miejscowy, ze Stricklandem na czele, przyszedł do przekonania, że w starciu dwu kultur i dwu języków niezbędnem jest mieć za sobą poparcie tak potężnego czynnika, jakim jest Kościół i duchowieństwo. W tym kierunku wytężono znaczne wysiłki. Chodziło przedewszystkiem o wpłynięcie na duchowieństwo, by nie upierało się przy zachowaniu języka włoskiego w nabożeństwie dodatkowem, t. j. w śpiewach i modlitwach po mszy św., a także, by nie sprzeciwiało się w organizowaniu wspólnych związków sportowych dla młodzieży katolickiej i protestanckiej. Drogą zbliżenia przy zabawach i grach, w czasie których w użyciu miał być język angielski, obiecywano sobie pozyskać młode pokolenie dla kultury angielskiej.

Duchowieństwo jednak założyło stanowczy protest i oparło się tym zakusom, twierdząc słusznie, że anglizacja w kościele i w szkole prowadzi przez zobojętnienie i indyferentyzm do protestantyzmu.

Strickland próbował forsować swój program na drodze dyplomatycznej w Rzymie i w tym celu wystąpił z projektem konkordatu, który miał poddać duchowieństwo maltańskie pod ścisłą kontrolę władz świeckich. Do układów o konkordat nie doszło, bo rząd angielski za pośrednictwem swego posła przy Watykanie przekonał się, że Watykan nigdy nie byłby się na taki konkordat zgodził. Projekt powyższy zawierał jednakże tyle sprzecznych zasad z doktryną Kościoła, że wywołał oburzenie episkopatu i ludności maltańskiej do tego stopnia, iż biskupi maltańscy ogłosili list pasterski, w którym m. in. zakazywali głosować wiernym przy odbyć się mających wyborach za Stricklandem i jego partją, oświadczając, że zmuszeni są do tego walką, jaką Kościołowi i religji wypowiedział Strickland. Wtedy Strickland zawiesił wybory „w interesie bezpieczeństwa publicznego".

Na terenie stosunków angielsko-watykańskich sprawa ta będzie miała dalszy swój przebieg. Nie mniej jednak interesująca jest z uwagi na cały problem śródziemnomorski i łączy się z kwestją Tunisu. Dla Anglji posiadanie Malty, bez względu na wszystko, jest kwestją nieodzowną. Wiedzą o tem we Włoszech, podobnie jak gdzieindziej Jej centralne położenie na morzu śródziemnem, niemal na wprost Tunisu, wiąże jej byt z przyszłością kolonji francuskiej, gdyż jasnem jest, że Tunis w ręku włoskiem, zadecydowałby o przewadze włoskiej kultury i włoskiej racji stanu na Malcie. Stąd Anglja nie może pragnąć zmiany panowania w Tunisie. Wręcz przeciwnie. Na tem polega wspólność interesów angielsko-francuskich na morzu Śródziemnem, co dla całego układu i gry sił na tym terenie ma znaczenie decydujące. S. M.

Rokowania rosyjsko-niemieckie

„Vossische Zeitung" donosi, że rokowania rosyjsko - niemieckie, które podjęto celem wyjaśnienia wzajemnych stosunków i usunięcia poszczególnych nieporozumień z ostatnich miesięcy, dobiegły tymczasowo do końca. W rozmowach tych, które podjęto z inicjatywy rządu niemieckiego, chodziło o ogólne oczyszczenie atmosfery stosunków rosyjsko - niemieckich, określonych przez układ w Rapallo. Przytem — stwierdza pismo — po obu stronach skonstatowano daleko idące zbliżenie polityczne. Zarówno Rosja jak Niemcy mają mocną wolę utrzymać i rozbudować jeszcze bardziej most układu rapalskiego. O dotychczasowych wynikach rokowań ma być wydany wyczerpujący komunikat oficjalny.

W dalszym ciągu „Vossische Ztg." stwierdza, że punkt ciężkości rokowań leży w sprawach gospodarczych. W dniu 16 czerwca schodzi się w Moskwie po raz pierwszy niemiecko - rosyjska komisja rozjemcza, przewidziana przez układ berliński z r. 1929. Komisja ta zajmie się wyłącznie sprawami gospodarczemi, przyczem ze strony niemieckiej w grę wchodzą kwestje koncesji tranzytowe i osiedleńcze. Zadanie niemieckiej delegacji — pisze „Vossische Zeitung" nie ogranicza się jednak do zagadnień częściowych, lecz polegać ma również na dążeniu do dalszej intensyfikacji niemiecko - rosyjskich stosunków gospodarczych.

W dziedzinie politycznej Niemcy będą się domagały przedewszystkiem niemieszania się Rosji do wewnętrznych spraw niemieckich. „Vossische Zeitung" stwierdza przytem, że w obecnym momencie nie można się uskarżać na jakikolwiek wypadek wmieszania się propagandy moskiewskiej.

Wreszcie w rozmowach politycznych rosyjsko - niemieckich dużą rolę odegrać mają także rokowania państw europejskich, pozostające w związku ze znanym memorjałem Brianda. Jak wiadomo, zarówno Rosja, jak Turcja i Stany Zjednoczone otrzymały ten memorjał jedynie dla informacji. Mimo to Sowiety są oczywiście wysoce zainteresowane w koncepcjach paneuropejskich. To też odpowiedź niemiecka na notę Brianda, która obecnie jest w przygotowaniu, ma się zająć szczególnie problemem rosyjskim. Nota niemiecka poruszy zagadnienie stosunku Europy do Rosji i zajmie się specjalnem stanowiskiem Niemiec.

Na zakończenie „Vossische Zeitung" stwierdza, że ze strony Niemiec istnieje mocna wola w kierunku rozjaśnienia atmosfery rosyjsko - niemieckiej.

Walka o „Notopfer"

W Niemczech rozgorzała obecnie zacięta walka o sposób pokrycia deficytu budżetowego Rzeszy, który wynosi ponad 400 miljonów marek. Rząd Brüninga pragnie ten deficyt pokryć przez t. zw. „Notopfer", która ma polegać na jednorazowem opodatkowaniu urzędników i niepodlegających ubezpieczeniu w wysokości 4 procent ich poborów. Projekt ten spotyka się z opozycją socjalistów i demokratów, przyczem socjaliści są zdania, że deficyt budżetowy pokryć należy przez dodatki do podatku dochodowego.

Mimo to na wczorajszem przedpołudniowem posiedzeniu gabinetu Rzeszy postanowiono podtrzymać przedłożenia rządowe, dotyczące pokrycia deficytu, łącznie z projektem ustawy w sprawie „Notopfer". Rząd jest podobno usposobiony optymistycznie co do wyników głosowania w Reichstagu — jakkolwiek nie wszystkie dzienniki podzielają ten optymizm. Kanclerz Brüning i minister skarbu Moldenhauer liczą m. i. na poparcie przedłożeń rządowych przez znaczną część nacjonalistów ze względu na „iunctim", istniejące między temi przedłożeniami a pomocą finansową dla wschodu niemieckiego.

Demokratyczny „Berliner Tageblat" w dość ciemnych barwach widzi przyszłość rządu Brüninga. Pismo to twierdzi, że opozycja socjalistyczna przeciw „Notopfer" jest w rzeczywistości dosyć słaba, gdyż projekt rządowy idzie na rękę socjalistów, do których garną się rzesze wyborców, zniechęconych polityką podatkową min. Moldenhauera. Podobnie rozumować mają hitlerowcy i komuniści. Wogóle — zdaniem „Berl. Tageblattu" — ugrupowania skrajne rosną na siłach kosztem ugrupowań środka, które masowo tracą zwolenników.

Obóz rządowy a Stronnictwo Chłopskie

Piszą nam z Warszawy co następuje:

W miarę, jak coraz bardziej ujawniają się dążenia odśrodkowe w łonie B. B. i jak coraz ostrzej przemawiają do siebie grupy „sanacyjne", zaczynają się coraz gwałtowniejsze zabiegi kierowniczych kół pułkownikowskich około dwu grup centrowo-lewicowych, mianowicie: Stronnictwa Chłopskiego i Chrz. Demokracji.

O ile dawniej B. B. nie chciało rozmawiać, względnie za okresu Bartla kokietowało P. P. S. i „Wyzwolenie" i o ile czyniło to za pośrednictwem pułkowników o tyle teraz nawiązuje się rozmowy za pośrednictwem posłów. I tak niedawno zwracano się do jednego z posłów „piastowych", czyby z grupami centrowemi nie możnaby podjąć rozmów na temat współdziałania z rządem za cenę niewrócenia do okresu przedmajowego. Odpowiedź wypadła odmownie.

Ostatnio miał podjąć rozmowy z grupami centrolewicowemi p. Polakiewicz i p. Kościałkowski. P. Polakiewicz wziął na siebie Stronnictwo Chłopskie i, korzystając z choroby pos. Dąbskiego, który zajmuje stanowisko nieprzejednane, nawiązał kontakt z pos. Wroną, który jest prezesem kom. wykonawczego tegoż stronnictwa.

O ile z grup chłopskich „Wyzwolenie" i Piast posiadają swoistą fizjognomję, o tyle Stronnictwo Chłopskie nie posiada silnego kośćca pacierzowego. Robi natomiast dużo hałasu i prześciga inne grupy w demagogji. Organizacyjnie wzoruje się na P. P. S., ma radę naczelną, zarząd główny, wydział wykonawczy, klub parlamentarny, byle zaspokoić ambicje aspirantów do... prezesur. Proklamowało Zielone Świątki na... święto chłopskie i wysuwa hasła własnego odrębnego chłopskiego sztandaru-zielono-czerwonego. Poza tem nieustannie woła o natychmiastowe, bez względu na programy i kwestje personalne, zjednoczenie wszystkich stronnictw chłopskich.

Tymczasem w łonie klubu parlamentarnego znajduje się grupa, grawitująca ku „sanacji". Na niedawnym zjeździe przedstawicieli gmin wiejskich, jakkolwiek stronnictwa chłopskie działały łącznie, i przeciwstawiały się propagandzie „sanacyjnej", jednakże wbrew postanowieniu, uchwalonemu wspólnie z „Wyzwoleniem" i „Piastem", zwolennicy Stronnictwa Chłopskiego zajęli stanowisko samodzielne, brali udział w wyborach, a nawet dali się wybrać do zarządu, do którego kilku z nich weszło, a między nimi tacy wybitniejsi, jak posłowie Zaleski i Czapski.

Teraz w łonie „sanacji" istnieje tendencja forytowania i kokietowania Stronnictwa Chłopskiego. Wyraziło się to podczas wyborów uzupełniających, podczas których innym stronnictwom czyniono w agitacji trudności, gdy kandydatów tego stronnictwa respektowano, choćby to był np. Dubrownik, który niedawno był aresztowany za agitację radykalną. Nie zraża to nikogo, że Stronnictwo Chłopskie wysuwa hasło wywłaszczenia bez odszkodowania. Grupy konserwatywne w „sanacji" patrzą na to forytowanie krzywem okiem, czując, jak ich szanse słabną. Lecz wiadomo, jak „sanacja" postępuje bez ceremonji.

Z Piszczan

W sprawie uzdrawiających kąpieli mułowych przeciw reumatyzmowi, ischias podagrze, jak również co do specjalnych zniżek dla Polski, udziela inform. ustn.: **Biuro Piszczany, Poznań,** Masztalarska 7 — Telefon 18-95. Tw 1424

Zdrowotne Piwo Grodziskie

idealnie gasi pragnienie, orzeźwia i pobudza apetyt!

dw 5293

Cofnięte zarządzenie

Wągrówiec, 1. czerwca.

Zamknięcie kilku lokali przez komisję sanitarną z Poznania, o czem już „Kurjer" donosił, wywołało tutaj niesłychane poruszenie. Rzecz tę komentowano na zebraniach, ponieważ — dziwnym zbiegiem okoliczności wszyscy odnośni obywatele są narodowcami. Dodać jeszcze należy, że jeden z dotkniętych tem zarządzeniem obywateli poprosił któregoś z miejscowych lekarzy o zbadanie swego lokalu oc do warunków higjenicznych i uzyskał opinję wręcz korzystną.

W międzyczasie jednak zarządzenie o zamknięciu lokali zostało już cofnięte.

NA POMNIK WDZIĘCZNOŚCI w POZNANIU NAJŚW. SERCA PANA JEZUSA SKŁADAJCIE OFIARY DO REDAKCJI GAZET - BANKÓW - PKO 207470

Kino Metropolis

Dziś Premjera!

Liljana Tashmann i Collen Moore

w filmie pełnego napięcia p. t.

„Chcę śnić o Tobie"

Od dziś tylko dwa seanse o godz. 7 i 9.

Przedsprzedaż biletów od godz. 11,30 — 13,30.

Pw 14172-55 213

Oszczędność i mądrość

wymaga noszenia
OBCASÓW GUMOWYCH
BERSON.

Obcasy gumowe BERSON są o 25% tańsze od obcasów skórzanych, a prawie trzy razy wytrzymalsze. Dają one elastyczny i przyjemny chód, chronią ciało i nerwy od wstrząsu i utrzymują drogie obuwie w dobrym stanie.

Niechaj każdy zrobi próbę!
a przekona się o zaletach obcasów gumowych BERSON lepiej, aniżeli przez same słowa.

Oszczędność, którą z biegiem czasu osiągniecie, przyda się dobrze w gospodarstwie domowem.

BERSON
dla każdego praktycznego człowieka

Wyrób krajowy. Berson Polska Fabryka Wyrobów Gumowych Kraków.

Pm II 928-B-8

O równość bezpieczeństwa

W zakresie politycznym obecny zjazd stowarzyszeń Prz. L. N. w Genewie powziął, jak zwykle, ogólną i najwięcej zawsze uwagi budzącą uchwałę o organizacji pokoju.

Pierwszą podstawę stanowiły cztery oddzielne wnioski w sprawach tego zakresu, trzy stowarzyszenia angielskiego, jeden stowarzyszenia niemieckiego. Następnie ułożono z tego jeden wniosek łączny. Był on przedmiotem obrad komisji i pełnego zgromadzenia. Wniosek ten obejmuje w streszczeniu działy następujące:

1. wzmocnienie zakazu uciekania się do wojen, istniejącego w pakcie Kellogga przez wcielenie do paktu Ligi w duchu poprawek opracowanych w r. b. przez t. zw. komisję jedenastu; 2. zalecenie przystąpienia wszystkich państw do obowiązkowego postępowania rozjemczego w zatargach prawnych; 3. powiększenie bezpieczeństwa przez porozumienia ogólne i regjonalne; 4. przyśpieszenie prac nad sprawą ograniczenia zbrojeń w zakresie budżetu, sprzętu wojennego, stanu liczebnego i trwania służby, a zarazem urządzenia nadzoru w tej dziedzinie.

W ustalaniu wspólnego brzmienia tego wniosku pracowali przedstawiciele Anglji, Belgji, Francji i Niemiec i ułożyli brzmienie jego, które komisja miała zatwierdzić 9-go b. m. rano.

Na posiedzeniu tem jedynym przedmiotem rozprawy stały się uwagi przedstawione ze strony polskiej przez pos. Strońskiego tej treści:

Przedstawione brzmienie ustalone zostało przez przedstawicieli państw, wchodzących w pakt reński, zawarty w Locarno, a zapewniający bezpieczeństwo w Europie zachodniej. Zaznaczyło się to w brzmieniu obecnego wniosku, który nie uwzględnia różnicy bezpieczeństwa w Europie zachodniej i wschodniej. W szczególności widać to w ustępie:

„Wobec tego, że zgromadzenie Ligi Narodów już w r. 1926, po wejściu w życie układu z Locarno, stwierdziło jednomyślnie, że bezpieczeństwo jest dostateczne, by można było zawrzeć rychło pierwszą umowę o ograniczeniu zbrojeń..."

Nie jest to ścisłe, gdyż uchwały w Lidze Narodów stale stwierdzały, że to, co zrobiono w Locarno dla Europy zachodniej winno być rozszerzone i na inne części Europy. Jeśli zatem ma się wspominać o Locarnie, to z tym dodatkiem. Gdyby nie miano tego uwzględnić w obecnej uchwale, delegacja polska będzie musiała zgłosić poprawkę, aby obecny nagłówek uchwały (organizacja pokoju) zmieniono na inny, mianowicie: organizacja pokoju w Europie zachodniej.

Przewodniczący komisji prawno-politycznej p. Limburg (Holandja) zarazem obecny przewodniczący związku zaznaczył odrazu, że uwagi i żądania, przedstawione przez delegata polskiego, są słuszne, i że należy uwzględnić to w uchwale. W dalszej wymianie zdań w tej sprawie poseł Stroński stwierdził, że nigdy w uchwałach zgromadzenia niema dosłownie owego określenia o dostatecznem bezpieczeństwie. Określenia tego bronili głównie hr. Bernstorff (dem.) i p. Schwarz (soc.) z delegacji niemieckiej, nie upierając się jednak, gdy wykazano, że nie jest ono ścisłe, za dokładniejszem ujęciem oświadczyli się pp. Scelle i Cassin z delegacji francuskiej i p. Rolin z belgijskiej, a także admirał Drury Lowe z delegacji angielskiej uznał słuszność określeń ściślejszych.

Zarówno w komisji, jak w pełnem zgromadzeniu 9-go b. m. popołudniu w ostatecznej uchwale uwzględniono poprawki polskie.

Mianowicie przedewszystkiem w dziale 3-cim o powiększeniu bezpieczeństwa dodano ustęp:

„Przypominając uchwałę Zgromadzenia Ligi Narodów z r. 1927, zmierzającą do spowodowania upowszechnienia i uporządkowania umów poszczególnych lub zbiorowych o postępowaniu rozjemczem i o bezpieczeństwie".

Zarazem zaś ustęp, zaczepiony ze strony polskiej, otrzymał nowe brzmienie następujące:

„Wobec tego, że Zgromadzenie Ligi Narodów zaleciło już w r. 1926 jednomyślnie zawarcie rychłe pierwszej umowy o ograniczeniu zbrojeń w związku z istniejącemi warunkami bezpieczeństwa regjonalnego (słowa te są wzięte dosłownie z uchwały Zgromadzenia Ligi z r. 1926) oraz że w r. 1928 Zgromadzenie Ligi Narodów powzięło uchwałę przytoczoną w załączniku (dosłowne przytoczenie uchwalono na wniosek polski, gdyż niema tam określenia o dostatecznem bezpieczeństwie, które usunięto z uchwały)..."

Uchwała w tem brzmieniu przyjęta została przez Zgromadzenie jednomyślnie.

Przebieg tej sprawy wykazał, że stanowisko polskie, żądające równości bezpieczeństwa dla wszystkich, znajduje oddźwięk i może być zawsze stanowczo wysuwane.

St. St.

Na wesoło

„Orędownik na powiat wolsztyński" zamieszcza pod tytułem: „Niema złego, coby nie wyszło na dobre", następujący list:

„Pan starosta Woźniak odmówił mi dwukrotnie wydania zezwolenia na przebywanie w strefie nadgranicznej powiatu wolsztyńskiego. Nie mylę się chyba, że na pewno dostałbym zezwolenie — nawet poza granicę — gdybym był organizatorem „Strzelca". Przez to, że p. starosta swojem zarządzeniem odebrał mi wolność wykonywania mego zawodu ubezpieczeniowego, byłem narażony na wielkie straty.

„Uradowany czytałem więc ogłoszenie w „Kurjerze Poznańskim", że magistrat miasta Środy w miesiącu maju płacić będzie 15 gr za litr odstawionych chrabąszczy. Jak najprędzej wyjechałem tam, zabrałem się energicznie do pracy i całemi dniami strząsałem chrabąszcze w plantach i alejach miejskich. Wieczorem natomiast wyjeżdżałem na wieś i w 22 miejscowościach urządziłem wiece dla nr. 24. Ostrząsłem całą siłą wszystkie drzewa „sanacyjne" z wszelkich szkodników i darmozjadów majowych. Wszystko co opadło, zostało przez wiecowników natychmiast podeptane. W dodatku utworzyłem 22 Koła Stronnictwa Narodowego, które w dalszym ciągu niszczenie szkodników majowych prowadzić będą.

„Ofiarne i narodowo usposobione obywatelstwo miasta Środy ochoczo dawało mi do dyspozycji samochody i powózki, abym mógł do najdalszego zakątka powiatu dotrzeć i strząsać tych szkodników majowych, którzy zażarcie przyczepili się do liści drzew wielkopolskich, a dobrowolnie ich opuścić nie chcą.

„Po wyznaczoną nagrodę do magistratu się nie zgłosiłem, ale może prześwietny magistrat w swej wielkiej szczodrości uchwali mi tytuł największego niszczyciela szkodników majowych.

„Że tego dokonać mogłem, zawdzięczam p. staroście, który odebrał mi możność należytego wykonania mego zawodu w powiecie zamieszkania. Tem samem przyczynił się mimowoli do odniesionego zwycięstwa listy 24.

„A teraz będę nadal ubezpieczał w wszystkich działach i proszę interesantów-narodowców o łaskawe zgłoszenia. Józef Kadziński w Wolsztynie".

ANTIB SZCZAWARSZAWA
DENTOSAN
PASTA PROSZEK ELIKSIR

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

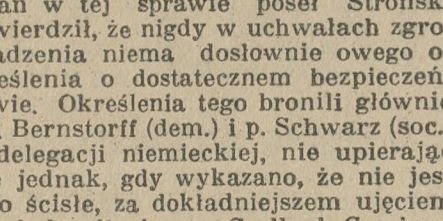

Polskie Biuro Podróży
„POLEXPRESS"
Paryż 22, Boulevard des Italiens 22.
Rezerwowanie pokoi w hotelach. Wycieczki po Paryżu i okolicach. Bilety kolejowe, okrętowe i teatralne. Wymiana pieniędzy. Organizacja wycieczek grupowych. W Paryżu na dworcu kolejowym dyżuruje stale nasz urzędnik udzielający bezpłatnie wszelkich informacyj W Warszawie prosimy zwracać się do DELEGATURY POLEXPRESSU przy Biurze Ekspedycyjnem „Altrans", św. Krzyska 6, tel. 255-68, od 4 do 6-tej. nw 12185

P 31—7

Radość dzieci!

Zbliżają się wakacje! Dziewczynki i chłopcy z utęsknieniem oczekują tygodni radosnej swobody. Uszczęśliwcie je, dając im to, czego może brakowało Wam samym.

Ofiarujcie dzieciom doskonałą kamerę
"Brownie-Kodak"
w cenie od zł. 33.—

Czy nie przeglądalibyście z przyjemnością fotografji z czasów Waszego dzieciństwa? Kamera "Brownie" pozwoli Waszym dzieciom bez żadnych trudności, bez uczenia się, małym kosztem robić wspaniałe zdjęcia migowe, które z czasem staną się cennemi pamiątkami. Fotografja nauczy ich wielu pożytecznych rzeczy i pomoże kształcić ich umysł i smak artystyczny.

Kilka minut wystarczy, by Wasze dzieci nauczyły się fotografować kamerą "Brownie".

Kodak Film

Kodak Film

Kodak Sp. z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

Tw 1178

Echa pobytu min. Grandi'ego w Warszawie

Uwagi dziennika paryskiego „L'Ordre"

Paryż, 13. 6. (Tel. wł.) Dziennik „L' Ordre" omawiając pobyt min. Grandiego w Polsce, pisze m. in.: „Należy przyznać, że dyplomacja włoska wykazuje wielką ruchliwość na wschodzie Europy, jednak bez względu na serdeczność atmosfery, która panowała w Warszawie w czasie pobytu min. Grandiego, możemy być pewni, że żadna krzywda sojuszowi francusko - polskiemu nie stała się, i że nawet pewne korzyści wynikną dla tego sojuszu z tego tytułu. Czyż oficjalne komunikaty nie donoszą, że w toku rozmów w Warszawie okazało się, że oba kraje są całkowicie zgodne co do wszystkich interesujących ich kwestyj. Oznacza to oczywiście, że Włochy, które podpisały traktat Wersalski, sprzeciwiać się będą różnym zmianom w tym traktacie, do których dążą Niemcy i które pod względem międzynarodowym okazałyby się prawie równie szkodliwe dla Francji, jak i dla Polski".

Po przewrocie w Rumunji

Nowy rząd — Pojednanie małżonków — Odznaczenie królowej matki

Bukareszt, 14. 6. (PAT) Utworzony został nowy gabinet w składzie następującym: Prezydjum Rady Min. — Maniu, sprawy zagr. — Mironescu sprawy wewn. Vaida Voevod, rolnictwo — Mihalake, roboty publ. i komunikacja — Manoilescu, finanse — Popowici, oświata i wyznania relig. — Costacesko, sprawy wojskowe — Condescu, handel i przemysł — Madgearu, sprawiedliwość — Junian. Podsekretarze stanu będą mianowani później. Dziś rano odbędzie się pierwsze posiedzenie Rady Ministrów, popołudniu zaś przedstawi się gabinet parlamentowi. Dzienniki wiedeńskie donoszą że z 11 członków nowego rządu 5 członków są „zaraniści" a 6 nacjonaliści.

Bukareszt, 14. 6. (PAT.) Dziś ma się odbyć na zamku zebranie familijne, na którem nastąpić ma pojednanie się królowej Heleny z królem. Królowa Helena zaniechała dotychczasowego swego odmownego stanowiska pod wpływem siostry. b. królowej greckiej Elżbiety. Ponadto najwyższy dostojnik kościoła prawosławnego oświadczył, że kościół nie uznał rozwodu pary królewskiej. Koronacja króla nastąpić ma w jesieni, prawdopodobnie we wrześniu w Alba Julja.

Bukareszt, 14. 6. (PAT.) Król nadał królowej Marji wielki łańcuch orderu Ferdynanda Order ten został ustanowiony dla upamiętnienia zjednoczenia wszystkich Rumunów i odznaczenia nim osób, mających wielkie zasługi w dziele zjednoczenia. Wielki łańcuch tegoż orderu otrzymał pozatem b. premjer Maniu, który był przywódcą rumuńskiego ruchu politycznego w Siedmiogrodzie i pierwszym gubernatorem — organizatorem tej prowincji po przyłączeniu jej do Wielkiej Rumunji.

Porozumienie niemiecko-sowieckie

Moskwa, 13. 6. (PAT) Agencja Tass ogłasza wspólny komunikat niemiecko-sowiecki o rokowaniach, prowadzonych między Rzeszą niemiecką a Z. S. R. R. Rokowania ,które odbywały się w ostatnich tygodniach w Berlinie i Moskwie, doprowadziły do końca pewną określoną część wzajemnych reklamacyj, które zostały pomyślnie załatwione. Inne reklamacje mają być rozpatrzone w Moskwie w dniu 16 czerwca.

Oba rządy ożywione są pragnieniem przezwyciężenia wynikłych trudności w duchu traktatu z Rapallo i innych traktatów Oba rządy doszły do przekonania, iż zasadnicza różnica ich systemów rządowych nie powinna stanowić przeszkody rozwoju ich stosunków. Jednocześnie oba rządy wyrażają pogląd, iż należy się powstrzymać od wszelkich prób aktywnego mieszania się do spraw wewnętrznych innych krajów.

W sprawie rozruchów w Indochinach

Paryż, 14. 6. (PAT) Wczoraj Izba deput. prowadziła dyskusję nad interpelacjami, w sprawie wypadków w Indochinach. Komunista Berthon wystąpił przeciwko działalności francuskiej w kolonjach, poczem porównał rewolucję francuską z 1830 roku z rewolucją, jaką komuniści przygotowują w Indochinach. Przemówienie deputowanego Berthon zostało przerwane przez premjera Tardieu, który wśród oklasków Izby zaprotestował energicznie przeciwko jego słowom.

Minister kolonij Pietri odpowiadając na interpelację oświadczył, iż rozruchy w Indochinach są dziełem agitatorów komunistycznych, których emblematy zostały znalezione w głównych ośrodkach rewolucyjnych. Represje wojskowe nie były nadmiernie surowe. Wojska ograniczyły się do pościgu za buntownikami, nie uciekając się do żadnych gwałtów, zaś z pośród 13 wyroków śmierci tylko 4 zostały wykonane. Minister uzasadniał konieczność wysiedlenia młodych Annamitów, których obecność jest niepożądana dla Francji. Kończąc, minister oświadcza, że w przyszłość Indochin można patrzeć z całą ufnością

Prezydent Rzplitej wyjechał do Wilna

Warszawa, 14. 6. (PAT) P. Prezydent Rzplitej wyjechał dzisiaj do Wilna na objazd tamtejszego województwa.

Demonstracje przeciwsanacyjne

Warszawa, 14. 6. (Tel. wł.). Odbyły się wczoraj w Warszawie dwie demonstracje przeciw rządowi. Pierwszy pochód ruszył przed prezydjum Rady Ministrów, drugi zaś na Lesznie. Demonstracje odbyły się koło godziny 10 wieczorem. (w)

Warszawa, 14. 6. (Tel. wł.). „Robotnik" donosi, że podczas wyświetlania w kinie „Sokół" filmu, ilustrującego uroczystości imieninowe marsz. Piłsudskiego, publiczność zaczęła tupać i gwizdać i wnosić okrzyki przeciw dyktaturze tak, że dyrekcja musiała przerwać wyświetlanie. (w)

Skazani za szpiegostwo

Wilno, 14. 6. (PAT). Kanonier Fr. Kot umówił się z niejakim Dudkiem, by wywieść do Rosji karabin maszynowy. Władze zamiar ten udaremniły. Kot oświadczył, że plan wykradzenia karabinu maszynowego powziął Dudek, który prócz tego z polecenia niejakiego Piszczyńskiego polecił mu zebrać informacje o ilości dział w baterji, ludzi i koni oraz wykazy nazwisk dowódców. Sąd Dudka i Piszczyńskiego skazał każdego na 5 lat ciężkiego więzienia. Kot stanie przed sądem wojskowym.

Straszne skutki pożaru

Łódź, 14. 6. (PAT.) Wczoraj w Tomaszowie wybuchł pożar w domu przy ul. Matejki. Rozgrywały się przerażające sceny. Rodzice, trzymając na rękach dzieci, wyskakiwali z okien domów. Nagle nastąpił wybuch na poddaszu. Straż ogniowa musiała cofnąć się od płonącego gmachu. Jak się okazało, mieszkający w tym domu policjant miał na poddaszu zapas amunicji. Ofiarą pożaru padło 11 osób, z których 3 zmarły.

Pożar folwarku

Łódź, 14. 6. (PAT.) Wczoraj we wsi Błędów pow. kolskiego wybuchł w folwarku Andrzeja Walca olbrzymi pożar. Pastwą płomieni padło poza inwentarzem martwym kilkadziesiąt sztuk bydła i dużo drobiu Podczas gaszenia pożaru uległo silnemu poparzeniu 3 fornali.

Nieszczęsna omyłka.

Wilno, 14. 6. (PAT) W Nowoświęcianach przy schronie amunicyjnym K. O. P., wartownik Kustra zastrzelił z karabinu szeregowca Grzyba, który szedł ku schronowi, aby zmienić wartującego Kustrę. Ten ostatni, nie mogąc rozpoznać w ciemnościach, kto idzie, zatrzymał go trzykrotnem wezwaniem „stój". Gdy Grzyb nie usłuchawszy, szedł dalej, Kustra strzelił, trafiając kolegę w brzuch. Grzyb wkrótce zmarł.

Tajemnicze otrucie

Łódź, 14. 6. (PAT) Mieszkańcy domu przy ul. Rybnej usłyszeli w mieszkaniu niejakiej Blechowej krzyki: przybiegli pod drzwi mieszkania, które jednak zastali zamknięte od wewnątrz. W pewnej chwili oczekujący pod drzwiami zauważyli uciekającego mężczyznę, którego zatrzymano. Otworzono mieszkanie, w którem znaleziono właścicielkę na podłodze bez życia, ze śladami otrucia. Policja w mieszkaniu znalazła kilka sztuk fałszywych jedno i dwuzłotowych monet oraz formy do wyrabiania falsyfikatów. Zatrzymany, nazwiskiem Naziembło, przyznał się, że wyrabiał fałszywe monety Otrucia Blechowej nie umiał wyjaśnić.

Jak w kinie

Toruń, 14. 6. (Tel. wł.) W nocy na sobotę 14 bm. zdarzył się w Toruniu niezwykły wypadek. Przed paru dniami otruła się Marjanna Knop (lat 26). Przewieziono ją do szpitala miejskiego gdzie pozostawała na leczeniu. W nocy na sobotę wykradziono ją ze szpitala. W tym celu przyjaciele jej zabrali drabinę, leżącą na ulicy Łaziennej pod murem kościoła św. Jana, zanieśli ją na odległą o pół km. ulicę Podzamcze, gdzie mieści się szpital, dostawili ją do okna I piętra sali, w której leżała Knopówna i razem z nią uciekli. Zaalarmowana policja wszczęła poszukiwania. Dodać należy, że Marjanna Knop miała zatargi z policją i groziło jej oddanie do zakładu poprawczego w Chojnicach.

Uzdrowiska rumuńskie.

Warszawa, 14. 6. (PAT) Sekcja konsularna poselstwa rumuńskiego w Warszawie komunikuje, że podróżni. udający się do miejscowości kąpielowych i uzdrowiskowych w Rumunji, w celach leczniczych, otrzymują bezpłatne wizy paszportowe pod warunkiem późniejszego uzyskania specjalnej wizy ze strony administracji uzdrowiska.

Jednocześnie podróżni ci korzystają z 50 proc. ulgi na kolejach rumuńskich. Bliższych szczegółów udziela sekcja konsularna poselstwa.

Min. Grandi w Budapeszcie

Budapeszt, 14. 6. (PAT) Minister Grandi przybył do Budapesztu i odbył narady z członkami rządu węgierskiego. Na cześć ministra Grandiego prezes rady ministrów hr. Bethlen wydał obiad. Dzisiaj Grandi wyjechał do Wiednia.

Katastrofa Seegrave'a

Londyn, 14. 6. (PAT) Łódź motorowa „Miss England", na której sir Seegrave zamierzał pobić światowy rekord szybkości, płynęła z szybkością 100 mil po jeziorze Windermere Nagle zanurzyła się i zatonęła niezwłocznie. Seegrave, który miał złamaną rękę, strzaskaną nogę oraz zgniecione i połamane żebra, zmarł po paru godzinach. Przed katastrofą Seegrave pobił światowy rekord szybkości, osiągając w pierwszej próbie szybkość 96.41 mil na godzinę, a w drugiej 101,11 mil. — Przeciętna szybkość wynosiła zatem 98,76 mil.

48-godzinny tydzień pracy

Genewa, 14. 6. (PAT.) Komisja międzynarodowej konferencji pracy, zajmująca się czasem pracy pracowników prywatnych, rozpoczęła obrady nad projektem konwencji, dotyczącym międzynarodowego uregulowania tego zagadnienia. Projekt przewiduje 48-godzinny tydzień pracy. Poza tem dzień pracy został zasadniczo ustalony na 8 godzin. Projekt zezwala jednak na inny rozdział 48 godzin pracy na poszczególne dni tygodnia, z tem zastrzeżeniem, że czas pracy dziennej nie może przekraczać 10 godzin.

Konferencja bałkańska

Ateny, 14. 6. (PAT.) — Prezydent Izby wystosował do rządów jugosłowiańskiego, bułgarskiego, tureckiego, rumuńskiego i albańskiego depeszę, wyrażającą zadowolenie z powodu powzięcia idei zwołania do Aten pierwszej konferencji bałkańskiej, która przyczyni się do zacieśnienia węzłów, łączących narody bałkańskie.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.8,885 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 1/2 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płaci dziś za 100 mkn. w dewizach 212,80 do 212,00 zł, gotówką 212,40 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,25 do 1772,57 zł, gotówką 172,91 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14 czerwca 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny i kursy były utrzymane.

Na rynku pap. procent. płacono w dalszym ciągu za 5 proc. poż konwers 54 25 proc. oraz za 6 proc. listy żytnie 17,50 Bez kwalifikacji do notowania handlowano mniejszą ilość 8 proc. listów dolarowych po 95 proc. i 4 proc. listy zast. konwert. po 43,25 proc. i wyżej w placeniu.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 160—168,—, Cegielskiego po 51,— i R. Maya po 61,—, przyczem we wszystkich papierach zauważono niedostateczny materjał.

Cedula urzędowa z dnia 14 czerwca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 54,25% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 17,50 P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 166—168,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 51,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 61,— P.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 14. 6. 1930.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjedn. tr: —			
Dewizy:	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,45	124,76	124,14
Londyn	43,34	43,45	43,23
Nowy Jork	8,90,9	8,92,9	8,88,9
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,90,1
Paryż	35,00	35,09	34,91
Praga	26,44 3/4	26,51 1/2	26,38
Szwajcaria	172,88	173,31	172,45
Sztokholm	239,55	240,15	238,55
Wiedeń	125,82	126,13	125,57
Włochy	46,73 1/2	46,85 1/2	46,61 1/2
Berlin	212,80		

Tendencja nieco mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% poż premj. dol. . . .	64.50
5% poż. konw.	56,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,00—170,50
Bank Zw. Sp Zarob. . . .	0,00— 72,50

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 14 czerwca 1930.

Pszenica march. od st. załad	0,00— 0,00

Tendencja: natychm towar wagonowy bez obrotów, terminowy spokojna.

Żyto march. od stacji załad. 72 kg	172,00—177.00
Żyto od stacji march. . . .	0,00—171,00
Żyto march. i pom. 73-74 kg cif Szczecin, sprzedaż . .	0,00—172,00
Żyto march. od st. zał. 73-74 kg cif Berlin sprzedaż . .	0,00—171,00

Tendencja: natychm. towar wagonowy częściowo poparta, pozatem mocniejsza

Owies march od stacji załad.	146,00—160,00

Tendencja mocna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—182,00

Tendencja stała.

Mąka pszenna	34,85—42,50

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia	21,10—24,25

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna	07,75—08,25

Tendencja słaba.

Ospa żytnia	7 3/8—08,00

Tendencja słaba.

Groch Victoria	24.00—29,00
Groch dr jadalny	21,00—25,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—18,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	19,00—21,50
Łubin niebieski	16.00—17.50
Łubin żółty	21.25 - 23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	15,75—16,25
Śrót Soya	12.00 - 13,00
Płatki ziemniaczane . . .	13.00—13,40
Płatki ziemn nadzw warunki łącznie z workiem . .	14,40—14,80

Ogólna tendencja wzmocniona.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 14. 6. 1930

Wypłaty na Warszawę . .	46,875—47,075
Noty wielkie	46,75—47,15

Pod masztem, który patrzy w dal

Co to za słowo? — Szwecja i jej wystawa — Tenorzy nie śpiewają tenorem — Dworzec bez brudu, kolej bez lokomotywy — Miasto na wyspach — Jedyna panorama — W szklannym domu — Barwy, barwy, barwy... — Chorągwie i ludzie — a jednak się nie rusza!

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Sztokholm, 11 czerwca.

— Panie i panowie! Powiem jedno tylko słowo, ale słowo ważne. Słowo, którem Szwecja wzbogaciła słownik światowy: Skal!

Czyta się to: „Skol!" i znaczy: „Na zdrowie!", a wypowiada się, podnosząc w górę kieliszek, oczywiście nie próżny. Tak też uczynił generalny komisarz szwedzkiej wystawy mieszkaniowej, elegancki i uśmiechnięty gościnnie p. Paulsson, zwracając się do nas, stukilkunastu z górą dziennikarzy najprzeróżniejszych nacyj, które na zaproszenie wystawy przybyły podziwiać to, czego Szwecja dokazała w dziedzinie przemysłu artystycznego i pięknych, a niedrogich mieszkań dla współczesnego człowieka.

Jeżeli dodam, że była to jedyna mowa, jaką wygłoszono na tem powitalnem śniadaniu w największej i istotnie olbrzymiej restauracji wystawowej, to złożę najwyższy hołd zdrowemu rozsądkowi i umiejętności życia, objawionej przez naszych niestrudzonych gospodarzy. Mowy oficjalne mają wśród nas, dziennikarzy, opinję dawno wyrobioną: przecież musimy je streszczać. Rozumiemy, że czasem są nieuniknione, lecz gdy dziennikarze mają popisywać się swoją elokwencją przed dziennikarzami, to przypomina to nazbyt mocno sytuację taką n. p., w której jakiś tenor wyśpiewywał swoje arje przed innymi tenorami. To też świetny nastrój powitalnego śniadania stał się jeszcze świetniejszym, gdyśmy się przekonali, że mowy przyjdą może innym razem, ale dzisiaj „mamy wolne" i potrzebujemy tylko cieszyć się pierwszemi wrażeniami z wystawy, na którą przed czterema godzinami przywiozły nas najwygodniejsze ze wszystkich europejskich sleepingów szwedzkie sleepingi, ciągnięte jak po maśle przez elektryczną lokomotywę i dostawione na niezakopcony dworzec sztokholmski, najczyściejszy chyba w świecie dzięki nieobecności węgla w lokomotywie, a dymu w powietrzu.

Złożywszy więc pierwszy ukłon czarującej szwedzkiej wódce i niemniej czarującym zakąskom, rozejrzeliśmy się po zalanej światłem sali tego domu ze szkła, który może pomieścić na wszystkich piętrach przeszło dwa tysiące biesiadników, na terasie zaś jeszcze siedmiuset. Stosunek szkła do muru jest tak pomyślany w tej budowli, że niewiadomo, czy okna są oknami, czy ściany ścianami. Dość, że wlewa się przez nie w dzień słońce kolosalnemi strugami, gra na czerwono-zielono-białych pasach sufitu i każe skierować wzrok na zewnątrz, gdzie rozpościera się jedyna chyba w świecie panorama.

Trzeba sobie wyobrazić szeroką rzekę-zatokę, obramowaną lesistemi wzgórzami, nad któremi wznoszą się jakieś wieżyce; na prawo lśni w promieniach całkiem nie północnego złocistego słońca jakby ogromny kanał, mający na tle znów mnóstwo wieżyc: to Sztokholm, zbudowany na iluś tam wyspach, tak jak Rzym na swoich sakramentalnych siedmiu pagórkach. I tam również zielono, bo stolica Szwecji tonie w drzewach i w trawnikach cudownie utrzymanych, a nasze krakowskie planty wyglądają przy tutejszych tak, jak dziecko przy olbrzymie. Wystawa obecna, poświęcona pięknu w życiu codziennem, nigdzie chyba niemiałaby tła tak malowniczego, urozmaiconego i rzeźwego oddechem wody i lasu. Po wodzie uwijają się statki i motorówki ,nad lasem trzepocą sztandary, a niebo również wywiesiło chorągwie, wykosztowując się na całe serje zmieniających się ustawicznie obłoków, raz bielutkich, to znów czarnych jak przed burzą, to gęstych jak śmietana, to znów ledwie pokrywających głęboki, jakby południowy, lazur nieba, który z pod nich prześwieca.

Na takim to teatrze szwedzki przemysł artystyczny ustawił swoje zdumiewające dekoracje. Jest to miasto światła i radości. Widzimy las krzyżujących się ze sobą nieustannie linij pionowych i poziomych. Te ostatnie dominują, tamte tylko je pokreślają. To, co nazywaliśmy na naszej wystawie „budownictwem pudełkowem", a co jest stylem naszego stulecia, doszło w Sztokholmie do absolutnego władztwa. Widać tylko ogromne płaszczyzny ścian, przerywanych jeszcze większemi szybami, czyli raczej niezmierzone przestrzenie szyb, powiązanych długiemi pasami drzewa i żelaza. Słońce odbija się w szkle, słońce rozgrzewa jasne kolory ścian do jakiegoś olbrzymiego natężenia barwy, słońce zajmuje się tem, aby niepoliczone chorągwie o mocnych kolorach rozweselały już ostatecznie ten jakby tańczący z radości pejzaż.

Przy pierwszem wejściu na wystawę widzi się właściwie tylko te chorągwie, które owijają wszystko swą furkocącą barwnością. Są to ogromne płaty pomarańczowe, błękitne, żółte, czerwone, zielone. Gęsto widnieje na nich szwedzki krzyż herbowy, jeszcze gęściej można widzieć dwa jakby piórka ze skrzydeł ptasich, czy dwa płaty samolotu, złączone z sobą pod ostrym kątem i stanowiące herb wystawy. Jest w tej skromnej figurce geometrycznej coś radośnie lotnego, widzi się ją ciągle, a nigdy się nie uprzykrzy.

Pod chorągwiami suną gęstemi szeregami goście wystawowi. Jest ich mnóstwo. Obcych języków słyszy się sporo, dominuje oczywiście szwedzki, harmonijnie spływający z ust kobiecych, a dzwoniący barytonem, gdy towarzysz odpowiada swojej uśmiechniętej towarzyszce. Jaka to piękna rasa! Wysocy, smukli, przeważnie jasnowłosi (ale i czarnych sporo), kobiety rosłe, zgrabne, i ubrane z wytworną prostotą, mężczyźni jakby atletyczni, wszędzie śmiałe chociaż delikatne profile, jasne spojrzenia, swobodne i wdzięczne ruchy. Nie przeszła tedy wojna... „Starsi panowie" wyglądają tak, jakby golfem może i tennisem odpędzali brzuszek za dziesiątą górę. Młode pokolenie krzepkie, zbrunatnione morskim wichrem i morskiem słońcem. Gwarno, ale nigdy nie wrzaskliwie. Na radość nałożony tłumik pewnej rasowej dyskrecji. Jeżeli posłyszymy gdzieś gardlany rechot i wykrzyki, to można pójść o zakład, że doleci stamtąd echo innych stron:

— Na wirklich prachtvoll! Schauen's mal!...

Niemców, zdaje się, sporo.

Dobrze, ale co z tym masztem?

Otóż mamy go właśnie przed oczyma. Przez szklaną ścianę widać wąskie stalowe rusztowanie, jakby kilka słupków, związanych z sobą i skierowanych w niebo. Ma to przeszło ośmdziesiąt metrów wysokości i jest poprzerywane gzygzakami liter, które w dzień rysują się na tle nieba własnym szarym profilem, w nocy zaś błyszczą girlandą świateł. Reklamy. Ale o tem później, gdy przyjdzie noc. Sterczy to smukłe dziwowisko i zastanawia. Pod sobą ma trybunę prasy, gdzie leżą wszystkie chyba pisma europejskie, a wśród nich polskie. Jako zwieńczenie masztu: projektor elektryczny, którego promień leci dokoła na 70 kilometrów w dal, tak jakby wystawa zerkała na Szwecję olbrzymiem jednem okiem Cyklopa.

Otóż nadeszła przy tem powitalnem śniadaniu chwila, że ten solidny maszt, to arcydzieło stalowej lekkości i mocy, jakby się zachwiał. Sam nie zaobserwowałem tego, ale wpadło mi w uszy to spostrzeżenie. Mniejsza o to, w jakim je wypowiedziano języku. Dość, że było to po wstępnej „brannwyn" (czyli wódce), po następnem piwie i przy końcowem czerwonem winie.

Ktoś się zdziwił, ktoś drugi go uspokoił, sprawdzili jeszcze raz wspólnemi siłami, dobrze wzrok wytężając — ja sprawdziłem także i przekonałem się, że maszt ani drgnie. Doskonale go wyliczyli świetni architekci szwedzcy. Żaden wiatr mu nic nie zrobi — i alkohol także. Wobec tego można było powrócić do pracy, nawiązując przerwaną nitkę tem pięknem słowem, które — jak dowcipnie zauważył nasz pełen wdzięku gospodarz, wzbogaciło słownik światowy o wyraz radosny i beztroski — słowem:

— Skal!

Tak się też stało, a potem poszliśmy zdumiewać się dalej.

Witold Noskowski.

Najdroższy prezes — p. Górecki

„Rozkazem marszałka Piłsudskiego i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej zostałem mianowany prezesem Banku Gospodarstwa Krajowego."

Temi słowy, wygłoszonemi podczas powitalnej audjencji do urzędników, rozpoczął p. Górecki w r. 1927 swą „radosną twórczość" w największej instytucji kredytu publicznego.

„Reforma" administracji rozpoczęła się od samego pana prezesa.

Poprzedni prezes ś. p. Steczkowski pobierał uposażenie 2.500 zł miesięcznie i około 20.000 zł różnych tantjem, co czyniło razem około 50.000 zł rocznie.

Pan prezes Górecki pobiera 5.600 zł miesięcznie i ponad 50.000 zł tantjem z różnych tytułów, głównie z powodu synekur w rozmaitych przedsiębiorstwach, w których Bank Gospodarstwa Krajowego ma swoje udziały.

Za poprzedniego (przed majem!) prezesa zarząd centralny Banku rozporządzał dwoma samochodami, co było zupełnie wystarczające. Ale nie dla p. Góreckiego. Nowy pan prezes zakupił dalsze dwa samochody, w tem dla swego użytku nowego „Lincolna" za przeszło 7.000 dolarów.

Bo pan prezes dużo podróżuje i to nie tylko w sprawach bankowych. Skutkiem tego obecność jego w urzędzie jest dość połowiczna. Pomimo tego p. Górecki przyznał sobie i pobrał 12.000 zł za... nadliczbowe godziny urzędowania!

Tego to chyba nawet na epokę „sanacji moralnej" trochę za dużo! Jeżeli szef urzędu, po królewsku uposażony, dość rzadko i krótko w biurze przebywający, liczy sobie jakieś „nadliczbowe godziny" i każe sobie za nie płacić więcej, niż otrzymuje rocznie wysoki urzędnik ministerjalny. Dochody pana Góreckiego wynoszą około 200.000 zł rocznie A zatem pan prezes Górecki jest po prezydencie Rzeczypospolitej najwyżej uposażonym urzędnikiem państwa. Uposażenie jego jest blisko 10 razy większe, niż uposażenie ministra.

Jednak nie koniec na tem. Radosna twórczość sięgnęła w głąb całej administracji Banku Gospodarstwa Krajowego. Kiedy za czasów przedmajowych koszta administracyjne tej instytucji wynosiły około 5 miljonów zł rocznie, to obecnie doszły do — 16 miljonów zł!

Pan Górecki jest drogim prezesem. Drogim jest i dla mniejszości rządzącej, którą zasila hojnie z funduszów publicznych. Drogim jest także dla rządzonej większości, bo ją drogo kosztuje.

Za drogo!

Trzydzieści lat pracy dziennikarskiej

W dniu 15. bm. Syndykat Dziennikarzy Polskich Pomorza urządza w Tczewie uroczystość ku uczczeniu 30-lecia pracy zawodowej jednego z swych członków założycieli i zarazem swego pierwszego prezesa, mianowanego niedawno członkiem honorowym Syndykatu, znanego i cenionego szeroko redaktora p. Michała Majerskiego. W obchodzie tym prasa pomorska weźmie żywy udział, a z pewnością nie zabraknie przy tej okazji przedstawicieli dziennikarstwa i z innych dzielnic.

Żywot redaktorski p. Michała Majerskiego cechuje, jak może rzadko u kogo innego, praca ofiarna na całym szeregu placówek dziennikarskich, rozsianych po Wielkopolsce i Pomorzu. Gdzież nie był, gdzie nie współpracował? Z rozwojem dziennikarstwa szczególnie ludowego u nas, imię jego pozostanie na zawsze ściśle związane.

Urodził się w Rożnowie pod Obornikami, w Poznaniu zaś kształcił się u Marji Magdaleny. Brak środków na dalsze studja uniwersyteckie skierował go do zawodu dziennikarskiego. W pracy tej nierzadko popadał w konflikty z sądami pruskiemi z złożył im też dań obfitą w postaci grzywien oraz 12-tygodniowej kaźni więziennej. Był to los zwykły wówczas nieomal każdego redaktora — los, którym jednakże każdy mógł się wtenczas chełpić. Obecnie od szeregu lat pracuje p. red. Michał Majerski w wydawnictwach „Pielgrzyma" w Pelplinie na Pomorzu, lubiany przez kolegów i powszechnie ceniony.

Z okazji 30-lecia Jego pracy zawodowej dziennikarskiej ślemy Mu serdeczne: ad multos annos!

Przedstawiciel Ojca św. na KongresieEucharystycznym

J. E. X. arcybiskup Franciszek Marmaggi, nuncjusz Stolicy Apostolskiej przy rządzie mianowany osobistym przedstawicielem Ojca św. na I. Krajowym Kongresie Eucharystycznym w Polsce w dniach 26. 6. — 29 6. 1930

Ojciec św. mianował ks. arcybiskupa Franciszka Marmaggiego, nuncjusza przy rządzie polskim, osobistym przedstawicielem Swojej Osoby na Kongresie Eucharystycznym w Poznaniu.

Społeczeństwo polskie niewątpliwie z entuzjazmem powita tę nominację. Nuncjusz jest bowiem gorącym przyjacielem Polski. Na każdym kroku to podkreśla a i namacalne tego często daje dowody. Mówi nieźle po polsku oraz interesuje się żywo sprawami polskiemi. Dziwnie się składa, że jako chłopczyk przyjmuje pierwszą komunję św. przed obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej w Rzymie. On później w czasie napadu bolszewickiego urządza na Zatyrzu nabożeństwo na intencję naszego narodu. Jako nuncjusz dla Rumunji odnosi się szczególnie życzliwie do emigrantów polskich. Będąc zaś nuncjuszem w Pradze przyczynia się do uświetnienia nabożeństwa przy zwłokach Sienkiewicza, idąc pieszo za trumną wielkiego pisarza aż do dworca. To też, kiedy 14 marca przybywa jako nuncjusz do Polski, społeczeństwo polskie urządza mu owacyjne przyjęcie, zamieniając wjazd jego na niemal triumfalny. On zaś z dumą i radością jak sam zaznacza, „wstępuje na ziemię wielkich królów i niezliczonych bohaterów, na ziemię, która była zawsze przedmurem religji i cywilizacji chrześcijańskiej".

Społeczeństwo polskie jest wdzięczne Ojcu św. za tę nominację. Zacieśni ona jeszcze więcej owe węzły przyjaźni i miłości, które łączą naród polski z dostojnym przedstawicielem Piusa XI. w Polsce.

Zwalnianie ze szkół dzieci

udających się na kolonje letnie

Na skutek inicjatywy komisji do spraw kolonij letnich i poparcia ministerstwa pracy i opieki społecznej, minister oświaty wydał zarządzenie, aby ci uczniowie i uczennice wszystkich szkół powszechnych, oraz wszelkiego typu szkół średnich, którzy zostaną zakwalifikowani przez lekarzy na wyjazd na kolonje letnie w pierwszym terminie, byli zwalniani ze szkół przed zakończeniem roku szkolnego, już w pierwszych dniach czerwca.

„Szczerbiec"

Ostatni (15) numer poczytnego dwutygodnika narodowego „Szczerbiec" przynosi szereg ciekawych żywo pisanych artykułów i notatek. Doskonały artykuł wstępny poświęcony 400-nej rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego podkreśla nieśmiertelną wartość literatury nieśmiertelną i rolę czarnoleskiego poety w dziejach kultury narodowej. Drugi zkolei szkic „Barjera" zamyka polemikę w sprawie święta narodowego.

W dziale „Z kraju" znajdujemy „Przypomnienie na czasie", uwagi w związku z orędziem p. Sławka, wydanem w „obronie" p. Prezydenta Rzeczypospolitej; ciętą notatkę „Głowę o mur", oświetlającą rzekome sukcesy „sanacyjnych" nowotworów na terenie akademickim. „Nie wszystko złoto, co się świeci", krytycznie patrzy na amerykanizację. Dział ten zamykają artykuły: „O sublokatorach" (Żydzi), „Pan kurator winszuje" (działalność kuratora łódzkiego) i „U źródła kryzysu rolnego". — Dział „Z zagranicy" omawia zatarg francusko - włoski. Reprezentowana bogato satyra polityczna znalazła wyraz w utworze Kraka „Konjunktura" i „Fraszkach", poczem idą zwykłe działy „Z prasy" i „Nowe książki" Adres redakcji i administracji: Warszawa, ul. Lwowska 15 m. 3.

Składajcie ofiary na cele I. Kraj. Kongresu Eucharystycznego w Polsce. Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 213 063.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Problematyczność niemieckiej polityki agrarnej

Niemcy przeżywały w ostatnich tygodniach nielada sensację. W kilku zdaniach przedstawia się ta interesująca sprawa następująco:

Oto razem z powołaniem rządu Brüninga doszedł do pełnego głosu niemiecki „zielony front", czyli odtąd zaciążyła na polityce gospodarczej Rzeszy mentalność agrarjuszy. W imię popularnego programu podniesienia rentowności rolnictwa niemieckiego przyjęto w Reichstagu t. zw. program agrarny ministra Schielego, którego kwintesencją jest podniesienie wzgl. ustanowienie prohibicyjnych przywozowych stawek celnych na szereg ziemiopłodów i produktów hodowlanych, importowanych do Niemiec z powodu niedostatecznej ilościowo a więcej jeszcze jakościowo produkcji krajowej, oraz upoważnienie min. Schielego do autonomicznego regulowania stawek celnych zależnie od sytuacji rynkowej. Podnosząc cła przywozowe, Niemcy jednocześnie podniosły bardzo wydatnie premje wywozowe na eksport zboża i całego szeregu innych produktów, jak np. na trzodę chlewną, skutkiem czego „dumpingowana" przy pomocy premij wywozowych i refakcyj kolejowych trzoda niemiecka stwarza nam dotkliwą konkurencję, powodującą gwałtowny spadek cen na rynkach Austrji, Czechosłowacji i Francji.

I to prawie wszystko, co obok miljonowych subwencyj dla rolnictwa wschodnich prowincyj Rzeszy — zawiera program ministra Schielego.

Przy tem prasa, stojąca na usługach min. Schielego i kół agrarnych podkreśla, że program ten jest pierwszym etapem na drodze czynnej ingerencji państwa w stosunki rolne. Jednak jasną jest rzeczą, że ten efektowny i doraźnie skuteczny sposób interwencji państwa celem złagodzenia kryzysu rolnego nosi wszystkie cechy sztuczności, tymczasowości i... problematyczności. Boć przecież ustalenie w pewnej wysokości ceł ochronnych nie oznacza bynajmniej jednoczesnego podwyższenia cen krajowych o wysokość całego cła, bo przeciwdziała temu brak uporządkowania, racjonalizacji i standaryzacji produkcji oraz należytej organizacji zbytu, tem mniej oznacza ono trwałe przezwyciężenie ciężkiego przesilenia rolnego.

Dlatego też w niemałem zakłopotaniu znaleźli się min. Schiele i Landbund, gdy wkrótce po uchwaleniu ich programu Związek Przemysłu Rzeszy (Reichsverband der Deutschen Industrie) opublikował opracowany przez powagi naukowe memorjał o zagrożeniu niemieckiej polityki handlowej i traktatowej, zawierający zarazem pozytywne rozwiązanie kryzysu rolnego przez obniżenie kosztów produkcji, ilościowe i jakościowe jej podniesienie oraz organizację zbytu. Te zagadnienia w odniesieniu do produkcji roślinnej i hodowlanej oraz przemysłu rolnego są szczegółowo w memorjale omówione i sformułowane jako praktyczne, dające się w życie wprowadzić wnioski. Słowem memorjał przemysłowców niemieckich daje oświetlenie sytuacji i realne propozycje, których dotąd opinja daremnie oczekiwała ze strony kół rolniczych Niemiec. (al.)

Krótkie informacje gospodarcze

— P. K. O. z dniem 16 bm. obniża stopę procentową, stosowaną przy skupie weksli, do 6 proc. w stosunku rocznym, t. j. o ½ proc. niżej stopy dyskontowej Banku Polskiego.

— W „Monitorze Polskim" ukazało się rozporządzenie min. skarbu, ustalające prawa P. K. P. do odraczania na okres nie przewyższający 10 dni wpłaty należności celnych oraz podatków spożywczych i należności monopolowych, pobieranych przy odprawie celnej.

— W miesiącu maju polski przemysł cementowy wyeksportował 8 663 tonny, z czego do Szwecji 2 166, Finlandji 1 581, Brazylji 1 440, Syrji 1 110, Łotwy 711, Czechosłowacji 730, Argentyny 605, Egiptu 225 i Austrji 105.

— Powołany przez organizacje rzemieślnicze komitet wystawy chałupnictwa projektuje urządzenie jej we wrześniu br. w Warszawie. Wystawa otwarta będzie w ciągu kilku tygodni.

Skóry, kości, mięso

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Gdynia, w czerwcu.

Ostatnio odbył się tutaj zjazd cechów rzeźnickich Województwa Pomorskiego, na którym omawiano obszernie i rzeczowo sprawy eksportowe. Wywody przedstawicieli cechów nie zagłębiały się w całość problemów naszego handlu zagranicznego i nie szukały naukowego wytłomaczenia poszczególnych zjawisk, ale dowodziły praktycznej znajomości przedmiotu i nacechowane były bardzo zdrowym rozsądkiem.

Nadzwyczaj ważnym artykułem wywozowym mogą być dla Polski skóry zarówno surowe, jak i wyprawione, zarówno lekkie, jak i ciężkie.

Skóry bydlęce w Polsce są źle zdejmowane, przechowywane i sprzedawane; są pełne skaz i cięć i nieusuniętych resztek mięsa. Handel skórami jest w rękach pośredników; w b. Kongresówce i w Małopolsce wyłącznie w rękach Żydów. Skóry źle zdjęte i źle zachowane sprzedawane są za byleco, gdy tymczasem należycie przygotowane, są bardzo cenne.

Pionjerskiej pracy w dziedzinie obrotu skórami surowemi dokonuje „Rzeźnicka Spółdzielnia Gospodarcza" w Toruniu, która nakłania rzeźników do zdejmowania skór przy pomocy specjalnych narzędzi i posiada składnicę, w której urządza co miesiąc regularne aukcje. Na ostatnio odbytej licytacji, 107-ej z rzędu, sprzedano 12 000 sztuk skór, przyczem obrót dosięgnął sumy 250 000 zł. Sprzedawany materjał idzie w 30 proc. na eksport, zaś reszta służy na pokrycie potrzeb krajowego przemysłu garbarskiego. Skóry, sprzedawane na aukcji w Toruniu, dzięki temu, że są umiejętnie zdejmowane, co miesiąc świeże i dobrze sortowane, zdobyły już sobie uznanie zagranicy. Importerzy amerykańscy oświadczyli kierownikom spółdzielni na piśmie, że skóry z Torunia są najlepszemi surowemi skórami lekkiemi w Europie.

Podobne centrale jak Toruniu, powinny powstać w różnych stronach naszego kraju. Skóry surowe, których mamy w kraju nadmiar — przedewszystkiem skóry lekkie — mogłyby stanowić bardzo ważną pozycję w naszym eksporcie. Zbywanie skór na aukcjach powiększyłoby zarobki hodowców bydła i rzeźników, zaś z drugiej strony podcięło skutecznie egzystencję niezliczonych żydowskich pośredników.

Krajową produkcję skór ciężkich, które sprowadzamy z zagranicy, utrudnia brak stosownej hodowli, oraz giez bydlęcy, który nie jest w Polsce zwalczany. Giez powoduje nie tylko uszkodzenie najcenniejszej części skóry bydlęcej, t. zw. „kruponu", ale niszczy mięso i zmniejsza mleczność krów. Na całym świecie giez bydlęcy jest tępiony za wszelką cenę, natomiast w Polsce, gdzie wyrządza miljonowe szkody, grasuje bezkarnie. Uniemożliwienie krajowej produkcji skór ciężkich, które z czasem moglibyśmy z korzyścią eksportować, upatrywać należy jeszcze w niedostatecznej ochronie celnej i w zalewie kraju przez skóry i obuwie zagraniczne.

Drugim produktem, który w pozycji eksportowej nie zajmuje należnego miejsca są kości, które marnujemy i marnotrawimy. Kości, które fabryki chemiczne mogą przerabiać na nadzwyczaj cenne produkty, winny być w całym kraju pieczołowicie zbierane. Przy każdej rzeźni winna być urządzona obowiązkowo składnica odpadków. Obliczają roczną konsumcję mięsa w Polsce na 18 1/2 kg na głowę, winniśmy zbierać rocznie 60 000 t. kości, z których 35 000 t. mogłyby przerobić istniejące u nas fabryki. Tymczasem zbiera się w Polsce tylko 17000 t. kości, zaś reszta tego cennego surowca, nadzwyczaj poszukiwanego, ulega zniszczeniu. Zbiornice kości, istniejące już przy niektórych rzeźniach na Pomorzu, powinny być wszędzie urządzone.

Co do eksportu żywca i mięsa surowego, rzeźnicy mają wielkie zastrzeżenia. Dążenie nasze winno iść w kierunku sprzedaży zagranicę półfabrykatów i fabrykatów, które dadzą w kraju zatrudnienie tysiącznym rękom roboczym. Wędliny i inne przetwory mięsne mogą zająć w eksporcie polskim ważną pozycję. Przemysł wędliniarski stoi u nas na bardzo wysokim poziomie. Nigdzie w Europie rzeźnik nie potrafi sporządzić tylu gatunków wędlin, co w Polsce; ilość tych gatunków oblicza się na pięćset. Do wyrobu wędlin konieczne są jelita, produkowane w Polsce w niewystarczającej już teraz ilości. Dlatego rzeźnicy sprzeciwiają się zmonopolizowaniu handlu jelitami i cłu wwozowemu na ten artykuł. Wędliny polskie, dostosowane w każdym wypadku do smaku i upodobań zagranicznej publiczności, winny być standaryzowane (1-a jakość). Rynki na zbyt wędlin są trudne, ale możliwe do zdobycia. Początki w Belgji i Francji są już zrobione.

Chętnym bardzo odbiorcą baraniny byłaby Francja, ale okazuje się, że Polska kraj rolniczy, nie posiada odpowiedniego materjału. Z zakupionych raz na Pomorzu tysiąca sztuk owiec tylko połowa nadała się na eksport. Reszta była do niczego. Wogóle w kraju nie ma produkcji owiec. Rzeźnicy uważają, że rolnicy źle czynią, nie hodując tych zwierząt, które dają wełnę, potrzebną przemysłowi tekstylnemu i mięso, które z korzyścią możnaby było, zawsze w większych ilościach, sprzedawać zagranicą. W roku ubiegłym wyszło z rzeźni toruńskiej około 5 000 sztuk owiec na eksport do Francji. Dalszy wywóz na zdobyty już rynek jest niemożliwy, ponieważ brak materjału.

Wogóle, zdaniem rzeźników, — podniosły to memorjały, skierowane do ministerstwa rolnictwa — w Polsce hodowla i tuczenie bydła i rogacizny nie odpowiada potrzebom eksportowym. Zdaniem rzeźników, szmalec amerykański w Polsce byłby najzupełniej zbędny, gdyby istniała racjonalna produkcja nierogacizny. Eksport samego surowca jest obecnie niemożliwy, ponieważ w Polsce ceny mięsa i tłuszczów zwierzęcych są wyższe, aniżeli zagranicą. Słonina u nas w kraju kosztuje dwa razy tyle, co w Berlinie; co u nas funt, to tam kilogram.

Eksport polski może się wzmóc wydatnie przez celowe zbieranie skór surowych i kości, przez zdobycie rynków dla wędlin i innych przetworów mięsnych, przez produkcję owiec, oraz przez obniżenie i ustabilizowanie cen surowca.

Fob.

O komercjalizację kolei

Na ostatniem posiedzeniu Państw. Rady Kolejowej, które odbyło się dn. 12 bm., pod przewodnictwem wicemin. p. inż. Czapskiego — Rada wysłuchała sprawozdania poszczególnych komitetów i komisyj za okres ubiegły oraz rozpatrywała projekt uchwały przedstawiony przez specjalną komisję, wyłonioną z Państwowej Rady Kolejowej w sprawie komercjalizacji polskich kolei państwowych. Komisja ta na posiedzeniu dn. 1 kwietnia b. r. uchwaliła szeroko umotywowany wniosek, wypowiadając się za całkowitem skomercjalizowaniem naszych kolei państwowych, wykazując dodatnie skutki, jakie może przynieść ta nowa forma organizacyjna naszym kolejom i całemu państwu, oraz podkreślając straty, wynikające z nierozstrzygnięcia tej doniosłej sprawy. Nad wnioskiem komisji wyłoniła się obszerna dyskusja, w której zabierało głos kilku członków Państwowej Rady Kolejowej, przychylając się zasadniczo do poglądów komisji.

Następnie Rada zajmowała się sprawą ulepszenia niektórych połączeń pociągów osobowych, i zmniejszeniem postojów pociągów na stacjach granicznych, rozpatrywała program inwestycyjny na okres 1930-31, wysłuchała sprawozdania ze stanu obecnych prac inwestycyjnych w kolejnictwie, omawiała różne potrzeby inwestycyjne, nie mieszczące się w ustalonym programie, a podyktowane potrzebami życia gospodarczego i wreszcie wysłuchała sprawozdania poszczególnych departamentów ministerstwa komunikacji o postępie prac w najważniejszych działach gospodarki kolejowej.

Duże zainteresowanie budził wniosek p. inż. St. Rybickiego, proponujący tymczasowe uruchomienie linji autobusowych przez Ministerstwo Komunikacji, zamiast niektórych linij lokalnych, bądź tych, które przynoszą deficyt, bądź tych, których budowa została odłożona na później.

Bilans handlowy w maju

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlowy Polski (łącznie z w. m. Gdańskiem) w maju br. przedstawia się jak następuje:

Przywieziono w maju 296.021 tonn o wartości 196.700 tys. zł., wywieziono 1.432.330 tonn o wartości 199.201 tys. zł., stąd saldo dodatnie bilansu handlowego wynosi + 2.501 tys. zł.

W porównaniu do poprzedniego miesiąca przywóz zwiększył się na wadze o 14.362 tonn i na wartości o 17.285 tys. zł. W porównaniu do kwietnia zwiększenie wybitniejsze przywozu wykazują grupy materjałów włóknistych o 8,3 milj. zł. (z czego bawełna o 3,2, wełna o 1,2, wełna czesana o 2,0, przy jednoczesnem zmniejszeniu się przywozu tkanin jedwabnych o 1,0), samochodów o 2,1, maszyn i aparatów o 2.8, metali i wyrobów o 2,6, skór i futer o 2,4, oraz artykułów spożywczych o 2,1 (z czego ryż 3,0 i tytoń 1,4 przy jednoczesnej zniżce przywozu owoców i jagód o 1,5 i tłuszczów zwierzęcych spożywczych o 1,0 milj. zł.)

Zmniejszenie przywozu występuje najwybitniej na saletrze chilijskiej o 2,4, saletrze norweskiej o 1,5 oraz materjałach i aparatach elektrotechnicznych o 1,1 milj. złotych. (PAT)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Z zebrania S. A. H. Cegielski.** W wczorajszem sprawozdaniu nie podano przez przeoczenie wysokości dywidendy, która wynosi 8 proc.

(k) **Zjazd kupiectwa zbożowego w Warszawie.** W dniu 12 bm. w lokalu Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie przy ul. Szkolnej 10, — obradował zjazd przedstawicieli zrzeszeń polskiego kupiectwa zbożowego z całego państwa. Zjazd miał na celu przedewszystkiem ustalenie aktualnych postulatów kupiectwa zbożowego wobec nowego projektu polityki zbożowej, ustalonego na rok gospodarczy 1930-31, jak również utworzenie wspólnej organizacji jednoczącej kupiectwo zbożowe całej Polski. Po ożywionej dyskusji postanowiono wyłonić specjalną komisję, której została powierzona sprawa ustalenia postulatów kupiectwa do uzgodnienia i opracowania, w drugiej zaś sprawie zapadła uchwała utworzenia przy Radzie Naczelnej Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego specjalnej Rady Zrzeszeń Polskiego Kupiectwa Zbożowego. Tymczasowe prezydjum Rady powołano w następującym składzie: pp. Barcikowski i Zbikowski z Warszawy oraz p. Marchlewski z Poznania. Obrady zjazdu wzbudziły znaczne zainteresowanie w szerokich sferach kupiectwa zbożowego, co przejawiło się w wysokiej liczbie przybyłych na zjazd przedstawicieli. — Obradom przewodniczył p. Marchlewski z Poznania.

(k) **Dalsza rozbudowa portu w Gdyni.** W dniu 5 czerwca r. b. podpisaną została przez ministra przemysłu i handlu umowa na wykonanie dalszych robót drugiego okresu rozbudowy portu w Gdyni z polską grupą przedsiębiorstw budowlanych. Umowa obejmuje szereg poważniejszych robót — budowę molo południowego, nadbrzeży przy basenie Prezydenta i basenie żeglugowym, brukowanie dróg portowych oraz budowę przejścia ulicy pod torami, prowadzącemi do portu, na łączną sumę zgórą 9 milj. zł. Roboty zakrojone są na okres paroletni i mają być zakończone w połowie 1934 r.

Z ZAGRANICY

(z) **Sytuacja gospodarcza w St. Zjedn.** Mimo zapewnień rozmaitych fachowych ekonomistów o polepszaniu się sytuacji gospodarczej w kraju, stosunki przedstawiają się znacznie mniej różowo, niżby się wydawało, sądząc po optymistycznych enuncjacjach republikańskich leaderów. Według dotychczasowych wyników federalnego spisu ludności, cyfra bezrobotnych wynosi 3,7 proc., czyli zgórą 4 milj. osób. Kupcy w Nowym Jorku uskarżają się gorzko na stagnację i niemożność pozbycia się towarów. Wielkie wrażenie zrobiło bankructwo najstarszego wielkiego magazynu (department store), firmy John Daniell and Sons, założonego w roku 1858. Ze wszystkich stron odzywają się głosy osób, dających rady społeczeństwu, jak dążyć do naprawy sytuacji. Między innemi Henry Ford oświadczył przedstawicielowi „Associated Press", że najskuteczniejszym sposobem przeciwdziałania obecnej depresji jest intensywne zwiększenie masowej produkcji rolnej i przemysłowej. — „Musimy podtrzymać ducha w narodzie, rzekł Ford, a nie możemy tego uczynić gadaniną, lecz jedynie czynami. Wygłaszanie optymistycznych poglądów i zniżanie zarobków prowadzi do pogorszenia sytuacji. Przemysłowcy, obniżający robociznę, przypominają człowieka, który bije powalonego przeciwnika. Uderzenia te z pewnością nie pomogą mu do powstania. Prezydent Hoover uczynił wszystko, co było w jego mocy, aby poprawić sytuację. Zna się on na rzeczy i wie, tak samo jak ja, że zarobki są u nas wszędzie za niskie. Naprawę sytuacji potrzeba rozpocząć od ogólnego podwyższenia zarobków."

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przed otwarciem nowej wystawy

Praca wre na terenach „Komtura" — Jaki obszar obejmą? Liczne zgłoszenia

Za trzy tygodnie znowu się Poznań ożywi i chociaż w przybliżeniu przypomni czasy „pewukowe"... Jak wiadomo, 6 lipca nastąpi otwarcie Międzynarodowej Wystawy Komunikacyjno-Turystycznej. Po wielomiesięcznych przygotowaniach można już dziś stwierdzić, że prace przygotowawcze są całkowicie ukończone, a dzięki doskonałemu aparatowi administracyjnemu zdołano osiągnąć zamierzone cele. W tej chwili można śmiało powiedzieć, że organizująca się wystawa, pomimo trudnych warunków gospodarczych ma wszelkie widoki powodzenia.

W obecnem stadjum cały wysiłek skierowano dla zorganizowania właściwej wystawy; przydziela się zatem wystawcom stoiska, informuje się ich o rozmiarach pokazu i jego charakterze; klasyfikuje się nadesłane zgłoszenia i t. d. W obecnej chwili, aczkolwiek chociaż już wiele jest poważnych zgłoszeń, dokładne określenie wysokości udziału zagranicy w M. W. K. T. w postaci metrażu nieda się ustalić, gdyż każdy dzień przynosi nowe wiadomości o zadeklarowaniu się tych czy innych firm lub związków. Zwłaszcza wystawcom krajowym niebardzo się spieszy, bo mają jeszcze trochę czasu; zgłaszają też oni swój udział przeważnie w ostatnich dniach. Dla niejednego może przynieść ta zwłoka wiele szkody, bo wystawa ma swoje ustalone ramy i rozległość, ilość stoisk jest również ograniczona, tak, że ostatnia chwila niejednokrotnie może sprawić zawód i rozczarowanie.

Na terenach wystawowych panuje teraz wzmożony ruch. Ożywienie to przypomina ostatnie dni przed P. W. K., kiedy to wprost w gorączkowem tempie wykończano wszystko. Oczywiście, przygotowania do M. W. K. T. prowadzi się w zupełnie innych warunkach, bowiem pawilonów nie trzeba budować, tereny są uregulowane, ale zawsze jeszcze trzeba coś zmienić lub naprawić. Przedewszystkiem odnawia się pawilony nazewnątrz i wewnątrz; przy tej czynności zatrudnieni są sami malarze. Gdzieindziej znowu robotnicy regulują uszkodzone przez deszcze aleje i chodniki. W ostatnich dniach w przyspieszonem tempie zabrano się do prac kanalizacyjnych.

Wystawa obejmować będzie dawniejsze tereny „A" i „B" z Parkiem Wilsona włącznie. Na tych też terenach praca wre gorączkowo. Dawniejszy pawilon hut szklanych zamieni się na restaurację wystawową. Palmiarnia również będzie do dyspozycji zwiedzających.

Tegoroczna wystawa będzie imprezą o charakterze międzynarodowym w całem tego słowa znaczeniu. Udział zagranicy waha się w granicach od 30 do 50 proc. całego metrażu, który według prowizorycznych obliczeń przekroczy 65 tys. metrów kwadratowych. Zgłosiły się nietylko poszczególne firmy z Ameryki, Anglji, Austrji, Belgji, Czechosłowacji, Chin, Danji, Egiptu, Francji, Japonji, Grecji, Niemiec, Rumunji, Turcji, Włoch i Węgier, ale również organizacje międzynarodowe jak: Liga Narodów, Międzynarodowy Związek Przedsiębiorstw Komunikacyjnych, Międzynarodowy Związek Poczt i Telegrafów, oraz cały szereg innych. (tr.)

Niedzielne uroczystości

Wszyscy na boisko Sokoła — Akademja odbędzie się o godz. 20.15

Krew naszych przodków pisała w dziejach tchnące wiarą — „N i e z g i n ę ł a"; my, szczęśliwsi, czynem i pracą swoją piszemy — „ż y j e i z g i n ą ć n i e m o ż e". Aby jednak szczytny obowiązek spełnić, należy być przygotowanym do tego wysiłku; płuca i serce muszą być zdrowe, mięśnie — umieć wytrwać w pracy, oraz walce, a do tej walki zaprawia się nasza młodzież uprawiając w szkołach, klubach i stowarzyszeniach sportowych racjonalne wychowanie fizyczne. Ruch i słońce daje jej zadowolenie oraz radość życia.

W niedzielę na boisku „Sokoła" o godzinie 16 ujrzymy masy tej młodzieży tryskającej zdrowiem i beztroskim humorem, które pokażą nam plon swej pracy. Zatem hasłem dnia powinno być: wszyscy na boisko „Sokoła" aby przez tłumne przybycie zadokumentować, że i starszemu społeczeństwu nie obcem jest zdrowie młodzieży, oraz samemu przeżyć kilka miłych chwil na świeżem powietrzu. Że nikt się nudzić nie będzie o to postarali się organizatorzy ustalając bardzo urozmaicony dotąd w Poznaniu niewidziany program.

Wieczorem o godz. 20.15 — a nie jak omyłkowo podaliśmy w rannem wydaniu w południe) — odbędzie się uroczysta akademja w Auli U. P.

Miejski komitet w. f. i p. w. apeluje do wszystkich organizacyj o jak najliczniejszy udział zwłaszcza w defiladzie. — Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej Sokoła wzywa druhny i druhów do gremjalnego udziału w uroczystościach w mundurach. — Poznański Okr. S. M. P. wyznacza obowiązkową zbiórkę dla wszystkich druhów, którzy uprawiają jakiekolwiek ćwiczenia fizyczne w mundurach o godz. 15.15 przed stadjonem miejskim.

Fala upałów

Polska znajduje się w sferze wyżu barometrycznego

Od paru dni, po stosunkowo chłodnej dotąd wiośnie, napłynęła na Polskę fala upałów, które dają się mocno we znaki, szczególnie w miastach. W godzinach południowych gorąco wzmaga się tak dalece, że przebywanie na ulicach wśród rozpalonych murów miejskich staje się niesnośną.

Przyczyną upałów jest, jak twierdzi PIM wyż barometryczny, czyli obszar wysokiego ciśnienia atmosferycznego, który znajduje się nad Polską, mając swój środek nad Estonją i łącząc się z innym wyżem nad Azorami.

O godzinie 13 wczoraj np. ciśnienie wynosiło w Warszawie aż 754.8 mm., co po uwzględnieniu wysokości nad poziomem morza, na jakiej leży Warszawa, wynosi właściwie 764,3 mm. wtedy, gdy ciśnienie normalne jest 760 mm. Upał wzmaga się jeszcze skutkiem pogodnego nieba i silnego przez to promieniowania słońca.

KALENDARZYK

Sobota. 14 czerwca 1930.

Słońce: wschód 3,29 — zachód 20,16 — długość dnia 16 godzin 47 min.
Księżyc: wschód 23,17 — zachód 5,41 — po pełni.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 22 st Cels. — Pogodnie. — Wiatr południowo - wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 32 st. Cels., najniższa plus 17 st. Cels.
Kal. rz.-kat.: Bazyli W. — jutro Wit M.
Kal. słow.: Przedzimił Bł. — jutro Wit Św.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.
Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicja Marjańska Urzędników.** Kwartalne nabożeństwo połączone z wspólną Komunją św., odbędzie się dnia 15 bm. o godzinie 8 rano w kaplicy sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8.

OSOBISTE

— * **Na Walny Zjazd Miast Polskich do Warszawy** wyjechali z ramienia Magistratu pp. prezydent miasta Ratajski, wiceprezydent dr. Kiedacz, inż. Ruge, senator Pluciński i referendarz p. Motyliński. Z ramienia Rady miejskiej wyjechali pp. Tylczyński, Budzyński i Piestrzyński.

— * **Ślub.** Dnia 9 bm. w kościele Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu został pobłogosławiony związek małżeński p. Czesława Podlewskiego z Koźmina z panną Ireną Paruszewską, córką pp. Jana i Stanisławy z Wróblewskich Paruszewskich. W serdecznych słowach przemówił do oblubieńców, poczem udzielił ślubu, wuj panny młodej ks. prob. Władysław Wróblewski z Wągrówca w asyście ks. prob. Gorgolewskiego i ks prof. Góreckiego. — Między licznie nadesłanemi życzeniami i telegramami przesłał błogosławieństwo również ks. biskup Łukomski z Łomży.

— * **Egzamin dojrzałości w Gimnazjum S. S. Urszulanek** w Poznaniu odbył się w dniach 3 i 4 bm pod przewodnictwem p. prof. dr Adama Wodziczko. Wszystkie uczennice otrzymały świadectwa dojrzałości, a mianowicie: Buksicka Janina, Całkosińska Aleksandra, Chrząszczówna Lidja, Czerwińska Krystyna, Hinzówna Barbara, Kęszycka Helena, Leśniewska Helena, Lutostańska Zofja, Macherówna Zofja, Madalińska Wanda, Poniecka Marja Stasińska Irena, Staśkiewiczówna Janina, Trzcińska Anna, Wężykówna Marja, Wilska Anna i Witosławska Ewa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Młodzież Wszechpolska.** Dnia 14 bm. o godz. 20 odbędzie się w lokalu własnym przy ul św. Marcina 65 (podw prawa, I p.) zebranie ogólne. Referat wygłosi p. red Tadeusz Powidzki na temat: „Zagadnienie emigracji polskiej i kolonij" Goście mile widziani.

— * **Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości.** Dnia 17 bm. o godz. 18 odbędzie się w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8, zebranie członków Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości. — M. i. wygłosi referat p. E. Peplowska, wiceprezes zarządu głównego z Warszawy. Wstęp na salę za okazaniem kwitu opłaconej składki za bieżący kwartał. Liczny udział członków pożądany.

— * **Zjazd koleżeński** absolwentek z r. 1925 Państw. Liceum na Łazarzu odbędzie się dnia 20 bm. Punkt zborny w kaplicy św. Józefa o godz. 9.

— * **Zrzeszenie Związków Zawod. Automobilistów Ziem Zach. Rzpl. Polskiej.** — Zebranie plenarne filji Poznań odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu p Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16 Na porządku obrad bardzo pouczający wykład.

— * **Zaw. Zw. Pracowników Bankowych** komunikuje, że dnia 17 bm. odbędzie się o godz. 20 w lokalu własnym, Al. Marcinkowskiego 24, specjalne zebranie, poświęcone omówieniu problemu akcji budowlanej w Polsce. Referat wygłosi przedstawiciel Poznańskiej Spółdzielni Budowlanej p. Szczepan Madyś.

— * **Zw. Inwalidów Cywilnych R. P.** Zebranie filji dzielnicy Jeżyc odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 16 w sali p. Bigosa przy ul. Zwierzynieckiej 22. Na porządku obrad bardzo ważny referat.

— * **Stronnictwo Narodowe, Koło Wilda.** Zwyczajne miesięczne zebranie odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75. Na porządku obrad referat. — Pół godziny przedtem zebranie Zarządu.

— * **Sekcja Kolonjalna Ligi Morskiej i Rzecznej.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 20 w sali 13 Izby Przem. - Handlowej przy ul. Mickiewicza. Sympatycy sekcji mile widziani.

— * **Stow. Samopomocy Doraźnej.** Zebranie informacyjne dla członków odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskiego 1.

— **Kółko Rolnicze Winiary.** Zebranie plenarne odbędzie się w sali p. Kotlińskiego na Winiarach dnia 16 bm. o godzinie 16.

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** — pl. Wolności 18 W salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych nastąpi dnia 15 bm. o godzinie 12 w południe otwarcie nowej wystawy. Wystawiono kolekcję krajobrazów Stanisława Dybowskiego z Warszawy. — Prócz tego wystawa kolekcyjna Vlastimila Hofmanna i bieżąca, w której biorą udział: Augustynowicz, Batycki, Bielecki, Ćwikliński, Krzyżański, Mroziński, Dziurzyńska - Rosińska, Roguski i Taczakowa. Wystawa otwarta od 11 do 17; w niedzielę i święta od 12—15. Wstępne wynosi 1 zł. dla młodzieży 50 gr.

— * **Tow. Pomocy Naukowej dla Dziewcząt Polskich.** Walne Zebranie odbędzie się w Poznaniu w lokalu biura towarzystwa przy ul. Strzeleckiej 3, dnia 16 bm. o godz. 16. Na porządku obrad m. i.: sprawozdanie sekretarki za rok 1929-30 i skarbniczki za czas od 1. 4. 29 do 1. 4. 30; sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i wybór tejże na rok 1930-31; wybór 5 członków dyrekcji.

— * **Wystawę harcerską** otwiera drużyna harcerska im. Pułaskiego dnia 15 bm. o godz. 11 w lokalu przy ul. Fr. Ratajczaka 11 na trzeciem piętrze. Wśród eksponatów wyróżniają się pokazy z życia obozowego, zbiory przyrodnicze harcerzy i wykonane przez nich modele samolotów i okrętów. Wszelkich objaśnień udziela mieszkający tamże p. Szczepski.

Zdrowe płuca i krtań zachowuje ten, kto używa tutek (gilz) **ALTESSE** lub **MOKKA** pełnowatki. Tw 1537

WIECZORY, KONCERTY

— * **Poranek Mickiewiczowski** odbędzie się staraniem uczennic 5 klasy XXVI szkoły powszechnej pod kierownictwem p. dr. J. Dylińskiej dnia 15 bm. o godz 12 w Teatrze Szkolnym przy ul. Bukowskiej (w gmachu gimnazjum Marcinkowskiego). Występ, na który złożą się wyjątki z „Pana Tadeusza" w deklamacjach chóralnych i solowych, wzbudzi niechybnie zaciekawienie wszystkich tych, którzy interesują się rozwojem poziomu kulturalnego naszej młodzieży szkół powszechnych. Impreza ta tem bardziej godna poparcia, że młode wykonawczynie poranku przeznaczają dochód na koszta wycieczki do Zakopanego dla swych najbiedniejszych koleżanek.

— * **Festyn sokoli na Miasteczku.** W ostatniej chwili przypominamy o tej imprezie, która odbędzie się w niedzielę o godz. 15 w ogrodzie na Miasteczku. W programie dużo gier z nagrodami, a o godz. 18 pokazy sokole.

— * **Wielką wentę** urządza dnia 15 bm. K. P. H. przy I Lotniczej Drużynie Harcerskiej na dziedzińcach IV szkoły wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego obok parku Wilsona Moc gier i niebywałe atrakcje, loterja fantowa, tani bufet i koncert doborowej orkiestry uprzyjemni wszystkim gościom zabawę.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Okręg jarociński urządza zjazd rady okręgu,** zebranie prezesów i naczelników, dnia 15 bm. o godz. 9,30 w Jarocinie w Hotelu Centralnym.

— * **Towarzystwo gimn. „Sokół" w Jarocinie** urządza wiec dn. 15 bm o godz. 12,30 w sali „Kino Wiktorja", na który zaprasza obywatelstwo Jarocina. Głównym referentem będzie druh dr. Białasik z Pleszewa.

PODZIĘKOWANIA

— * **Na ubogich m. Poznania** złożył p. Bartkowiak, właść. drogerji przy Rynku Wildeckim kwotę w wysokości 180 zł. Za dar składamy na tej drodze imieniem ubogich podziękowanie. Magistrat VIII/1.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Do chórów kościelnych Poznania i okolicy oraz do wszystkich kół śpiewackich okręgu I. i II.** Związek Chórów Kościelnych archidiecezji gnieźnieńsko - poznańskiej, któremu Komitet Wykonawczy powierzył organizację śpiewu kościelnego (ludowego i wielogłosowego) na I. Kraj. Kongresie Eucharystycznym w Polsce, zwraca się z prośbą do wszystkich chórów kościelnych Poznania i okolicy, oraz do wszystkich kół śpiewackich okręgu I. i II., ażeby, jeżeli to jeszcze nie uczynili, zgłoszenia swe o wzięciu udziału w uroczystościach kongresowych nadesłali najpóźniej do dnia 18 bm. Koła świeckie nadsyłają swe zgłoszenia do sekretarjatu Wlkp. Związku Kół Śpiewackich, natomiast chóry kościelne do sekretarjatu Związku Kół Kościelnych. — Pierwsza próba zjednoczonych chórów i kół, odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 20 w auli Uniwersytetu pod dyrekcją dyrygenta kongresowego p. Fel. Nowowiejskiego. Wzywamy wszystkich członków chórów kościelnych i kół śpiewackich do gremjalnego udziału w próbach ogólnych, również i tych członków chórów i kół, które jeszcze materjału nutowego nie odebrały.

— * **Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne w Grodzisku Wlkp.** Egzaminy wstępne odbędą się do klasy I. od dnia 23 do 25 bm., do klasy II—VI dnia 26 i 27 bm. — Taksa egzaminacyjna 10 zł, wpisowe 3 zł. Potrzebne dokumenty: metryka urodzenia, świadectwo powtórnego szczepienia ospy, ostatnie świadectwo szkolne. Zgłoszenia codziennie w kancelarji gimnazjum (od godz. 11,30—12,30.

— * **Tow. „Pielgrzym" p. wezw. Matki Boskiej.** Poświęcenie nowego sztandaru odbędzie się dnia 15 bm. w kościele ks. ks. Jezuitów przy ul. Szewskiej 18, podczas mszy św. o godz. 9,30.

— * **Tow. Powstańców i Wojaków — Dzielnica Stare Miasto.** Dnia 15 bm. wyjazd do Wronczyna celem wzięcia udziału w uroczystości 5-lecia i poświęcenia sztandaru tamt. Tow. Powst. i Wojaków Zbiórka o godz. 5,45 na dworcu przy Tamie Garbarskiej. Mundury wzgl. czapki przywdziać.

— * **Związek Tow. Powstańców i Wojaków.** Tow. Powstańców i Wojaków w Gostyniu (Nowa nr. 5) podaje do wiadomości Sz. Towarzystwom i Organizacjom, iż posiada własną orkiestrę dętą w sile 20 osób, którą poleca na wszelkie zabawy i uroczystości po niskiej cenie. Zgłoszenia należy kierować pod wyżej podanym adresem.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Walne zebranie Koła Historyków U. P.** odbyło się w dniu 13 bm przy obecności przeszło 60 członków. Po spra-

wozdaniu zarządu i rzeczowej ocenie jego pra[illegible]zez przewodniczącego komisji rewiz[illegible]ej kol. Władysława Dury, dokonano wyboru nowych władz Koła. Do zarządu powołano kolegów Stroń[illegible]wńskiego (prezes), Walczaka, Szuberta, P[illegible]nykaja, Śronka, Łukomskiego, Kaźmie[illegible]zakównę i Łukomską. Komisję rewizyjną stanowią kol. kol. Stojanowska, Węckowska i Dabiński.

— * **Głupich nie sieją...** Niedawno ukazało się w niektórych pismach poznańskich ciekawe ogłoszenie brukselskiego zakładu fotograficznego. Podano bardzo łatwą do rozwiązania zagadkę, zaznaczając, że każdy, kto ją rozwiąże, ma prawo posłać małą fotografję, za co po niedługim czasie otrzyma piękny i duży portret „Kawał" ten narazie miał kosztować 2,50 zł w znaczkach. Suma to niewielka i wielu było takich, którzy się skusili wykorzystać wspaniałą okazję. Tymczasem nie zorjentowali się, że to zwykłe „niewinne" oszustwo. Oto wymieniony zakład fotograficzny po pewnym czasie przysłał powiększenie fotografji, lecz tak ją zniekształcił, że trudno ją było nawet porównać z poprzednią. Do tej przesyłki załączono list z wyjaśnieniem, że zupełnie dobry portret można otrzymać dopiero wówczas, gdy zamówi się odpowiednią i gustowną ramę w cenie od 20 do 50 zł. Oczywiście, dopiero teraz wyszło szydło z worka, lecz było już zapóźno. Tym sposobem brukselska firma fotograficzna szuka naiwnych, których, niestety, jest bardzo wiele. (tr.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Masowe zatrucie ryb w Głównej.** W piątek wieczorem posterunkowi na Głównej doniesiono, że w stawie przy młynie „Cerealia" przy dopływie rzeki Głównej, nastąpiło masowe zatrucie ryb. Ryby zatrzymano przy młynie i zabezpieczono przed ewentualnem zbieraniem ich, by uniknąć zatrucia. Obecnie prowadzi się dochodzenia, mające na celu stwierdzenie przyczyny masowego pośnięcia ryb. (k)

— * **Pożar na poddaszu.** Na poddaszu przy ul. Półwiejskiej 21 wybuchł wczoraj z nieustalonej przyczyny pożar. Zapaliły się sprzęty i szmaty. Ogień stłumiła miejska straż pożarna. (k)

— * **Wypadek przy pracy.** Wczoraj przed południem funkcjonarjusz rzeźni miejskiej Wojciech Jarzębowski (Staszica nr. 11) spadł ze stołu rzeźnickiego tak nieszczęśliwie, że złamał kilkakrotnie rękę. Po doraźnem opatrzeniu przez lekarza Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55) przewieziono go do lecznicy miejskiej. (k)

— * **Zamach samobójczy nerwowo chorej.** W celu samobójczym napiła się lizolu zamieszkała przy ul. Kolejowej 45, Elżbieta Kosko. Desperatkę, która chorowała od dłuższego czasu i popełniła czyn swój prawdopodobnie w przystępie ataku nerwowego, przewiozło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) po udzieleniu doraźnej pomocy do lecznicy miejskiej. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Oszustwa.** P. Władysław Orzeł, zamieszk. przy ul. Słowackiego 38 doniósł policji, że Benjamin Kosower, zam. przy ul. Woźnej 9, dopuścił się oszustwa przy zamawianiu towaru, krzywdząc go na sumę 2 354 zł. To samo indywiduum sprzeniewierzyło p. Władysławowi Duszczakowi, zam. przy ul. Łaziennej 1, 470 zł. Dochodzenia w toku. (z)

— * **Aresztowania.** Ujęto Franciszka Mazera i jego żonę Stanisławę, zam. Zagórze 1, ponieważ podczas legitymowania czynnie znieważyli posterunkowego P. P. i stawiali mu opór. — Przytrzymano na gorącym uczynku kradzieży z wozu na ul. Wrocławskiej paczki z garderobą męską wartości 75 zł. Marciniaka Stanisława, zam. przy ul. Środka. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** Do składu mebli p. Bakosia Kazimierza przy ulicy Wielkiej 12 włamano się i skradziono kasetkę z wekslami na 400 zł, 15 do 20 zł gotówki i garderobę damską łącznej wartości 600 złotych. — P. Kantorskiemu Henrykowi, zam. przy ul. Poznańskiej 1-3, skradziono z piwnicy narzędzia ślusarskie, oponę rowerową i siodło od roweru, ogólnej wartości 200 zł. — P. Bątkiewiczowi Zygmuntowi, st. szereg. baonu telegraf. w Poznaniu, skradziono rower wartości 150 zł z podwórza Kasy Chorych przy ul. Pocztowej 8. — Z ogrodu strzeleckiego w Szelągu skradziono stół i 8 krzeseł ogólnej wartości 100 zł. — Firmie „Sirus", Poznań - Rataje, skradziono łódź, stojącą nad prawym brzegiem Warty. W dochodzeniach ujawniono sprawców w osobach Kazimierza Casseliusa i Romana Gorewode, zamieszk. przy Tamie Garbarskiej 4. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Adwokat oskarżony o zniewagę.** Sąd powiatowy w Toruniu rozpatrywał w tych dniach sprawę obrazy, której dopuścił się w piśmie do Sądu apel. w Toruniu adwokat Bernstein z Poznania w stosunku do swego przeciwnika Kisielnickiego, właściciela ziemskiego, zarzucając mu oszczerstwo itp. występki. Kisielnicki zaskarżył adwokata B. za zniewagę. W rozprawie sądowej obrońca oskarżonego nie zaprzeczył inkryminowanych zarzutów, twierdząc w swem końcowem przemówieniu, że oskarżony występował w obronie uprawnionych interesów. Sąd, uznając winę oskarżonego adwokata za udowodnioną, skazał go na grzywnę w wysokości 300 zł wzgl. na 30 dni aresztu.

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożary.** W Trzemesznie w dniu 12 bm. z nieustalonej przyczyny wybuchł ogień w zabudowaniach gospodarza Józefa Tabaki. Spaliły się 3 szopy, wartości około 5500 zł. — W lesie pod Szczygliczką w pow. ostrowskim, własność Wojciecha Lipskiego z Lewkowa, wybuchł pożar w dniu 11 bm. Spaliła się wysuszona ściółka (mchy i igliwie) na przestrzeni około półtora morgi. Drzewostan nie został uszkodzony. W dochodzeniach okazało się, że ogień spowodował nieostrożnością jeden z żołnierzy oddziału 60 p. p. z Ostrowa, odbywającego ćwiczenia w lesie. (k)

— * **Autobus wjechał w stado bydła.** W pobliżu Ślesina (pow. bydgoski) autobus „Spółki Komandytowej" w Łobżenicy wjechał w stado bydła, własność Stanisława Kajuczyńskiego ze Ślesina. — 4 sztuki bydła zostały poranione, jedna z krów ma złamaną nogę a jedna została zabita. (k)

— * **Zderzenie samochodu z wozem.** Na szosie między Witkowem a Gnieznem samochód ciężarowy, własność Browarów Braci Koteckich z Gniezna, najechał na wozy Stefana Pawlickiego. Wskutek zderzenia przy jednym wozie został zabity koń, a przy drugim — poraniony. Samochód uległ poważnemu uszkodzeniu, gdyż złamała się przednia oś i zepsuł motor. Zawinił szofer Michał Witkowski z Gniezna; jechał bez światła i mijał wozy nieprzepisowo bez sygnału ostrzegawczego. (k)

— * **Tragiczne skutki dziecięcej zabawy.** 6-letni Józef Marciniak z Kępna uwiesił się u dyszla wozu naładowanego cegłą. W pewnym momencie chłopiec spadł i dostał się pod koła, które przeszły mu przez dolną szczękę, miażdżąc ją całkowicie. Nieszczęśliwe dziecko przewieziono do szpitala w Poznaniu. (k)

— * **Ofiara kąpieli.** W jeziorze Lipnie pod Stęszewem utonął 21-letni uczeń piekarski Franciszek Nowak. Topielca wydobyto wkrótce, wszelkie jednak zabiegi około przywrócenia go do życia pozostały bezowocne. (k)

— * **Tragiczna śmierć dwojga dziewcząt.** Dwie córeczki p. Meller z Wiecka pod Starogardem wybrały się na łąkę, by nazbierać kwiatów dla chorej matki. — Jednej z nich wpadł bukiecik do rzeczki. Dziecko, chcąc go wydobyć z wody, wpadło do rzeki i utonęło. Pięcioletnia jej siostrzyczka, spiesząc z ratunkiem, znalazła również śmierć w wodzie. Nieszczęśliwa matka, która niedawno wróciła z szpitala, na wieść o tragicznej śmierci swych dzieci, straciła przytomność i zachorowała ponownie. (dt)

— * **Katastrofa kolejowa.** Na linji między Suchostrzygami a Malinowem wykoleił się jadący z Chojnic tranzytowy pociąg towarowy, przyczem przewróciło się kilka wagonów. Wykolejenia nie spostrzeżono odrazu, tak że tor został mocno uszkodzony na przestrzeni około 150 m. Wypadku w ludziach nie było, natomiast straty materjalne są bardzo znaczne. (dt)

— * **Pożar.** W Kamienicy pod Tucholą spłonęła obora właścicieli Goreckich. W płomieniach zginęło 10 sztuk bydła. Straty wynoszą 25 tys. zł; pokrywa je ubezpieczenie. (x)

— * **Utonął.** Porucznik Józef Dzięgelewski z Chełmży, zaciągnięty na ćwiczenia wojskowe, utonął podczas kąpania się w Narwi pod Żegrzem. Zwłoki sprowadziła rodzina do Chełmży, gdzie spoczęły na cmentarzu katolickim. (x)

JARMARKI

— * **Stęszew.** Jarmark na konie odbędzie się dnia 17 bm. Spęd wzgl. przywóz zwierząt racicowych z powodu panującej zarazy niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Kościan.** (Błogosławieństwo Ojca Św.) Nuncjusz Apostolski w Warszawie nadesłał za pośrednictwem Kancelarji Prymasa Polski dla parafji kościańskiej błogosławieństwo Ojca Św. za troskliwe zabiegi nad zostawieniem Ojców Redemptorystów w Kościanie. — Ojciec św. dziękuje Komitetowi za szczere przywiązanie do spraw religijnych i wyraża zadowolenie, że wierni Kościana okazali w ten sposób uznanie dla zasług Ojców Redemptorystów.

— (Egzamin dojrzałości.) W tutejszem gimnazjum męskiem im. św. Stanisława Kostki zdali egzamin dojrzałości następujący abiturjenci: Bartkowiak, Ceptowski, Ciszak, Cukiernik, Gątowski, Jankowski, Kaczmarek, Kajak, Klupsz, Lenart, Makowski, Nosek, Ratajczak, Sukniewicz, Szałaga, Twórz, Westfalewicz i Zapłata.

— (Nowe towarzystwo.) Byli słuchacze Uniwersytetów Ludowych utworzyli powiatowe kółko Związku Byłych Słuch. Uniwersyt. Ludowych „Promień". W skład zarządu wchodzą pp. Szłapka — prezes, Wojciechowska — sekretarka, Heinze — skarbnik.

— (Z Czerw. Krzyża.) Walne zebranie Czerwonego Krzyża odbyło się pod przewodnictwem p. insp. Sowińskiego. Sprawozdanie wykazuje, że towarzystwo liczy obecnie 176 członków i miało w ciągu roku 1219.82 zł dochodu, rozchodu zaś 669.98 zł. Dr. Dirbach mówił o organizacji drużyn ratowniczych, a p. insp. Sowiński o konieczności większego zainteresowanie się Czerwonym Krzyżem. Do zarządu wybrano ponownie pp Jerzykiewiczową, Owczarczakową i Urbanową.

— (Nowy burmistrz.) Rada miejska w Krzywiniu na ostatniem posiedzeniu dokonała wyboru nowego burmistrza w osobie p. Skrzypczaka, emerytowanego kapitana. (hk)

Przy angażowaniu

szofera pierwszym zapytaniem powinno być: „Czy Pan abonuje i czyta ilustrowany tygodnik „Samochód"? — Jeżeli czyta, brać go.

Konfiskata „Gazety Bydgoskiej"

Numer 136 „Gaz. Bydgoskiej" z datą na 14 czerwca został skonfiskowany z polecenia prokuratora sądu okręgowego w Bydgoszczy za artykuł wstępny p. t. „Rozwiązanie Sejmu bez rozpisania nowych wyborów". Wypuszczono wobec tego drugi numer „Gazety Bydgoskiej" z opuszczeniem zakwestjonowanego artykułu wstępnego.

Aresztowany mimo orzeczenia sądowego

Czarnków, 12 czerwca.

Redaktorowi i wydawcy miejscowego pisma „Strażnica Nadnotecka" p. dr. Rządkowskiemu swego czasu starosta tutejszy p. Boguszewski odmówił prawa pobytu w Czarnkowie jako miejscowości, objętej przepisami o pasie pogranicznym. Bliższego uzasadnienia tej odmowy nie podano, a za niezastosowanie się do tego zarządzenia starosty nałożono później na dr. Rz. grzywnę 100 złotych. Przeciwko tej karze jednakowoż dr. Rządkowski odwołał się przez p. adw. Celichowskiego w Poznaniu do decyzji sądowej, która też wypadła dla niego pomyślnie. Sąd uwolnił go wtenczas od winy i kary.

Mimo to, gdy p. dr. Rządkowski w tych dniach przybył do Czarnkowa, został aresztowany i nadal znajduje się w miejscowym areszcie. Po wydanym niedawno wyroku sądowym rzecz ta wymaga oczywiście stanowczo wyjaśnienia. (ck)

Zebranie Stow. Lokatorów

domów magistrackich

W lokalu p. Tomczaka na Chwaliszewie odbyło się zebranie Stow. Lokatorów domów magistrackich. Zagaił obrady prezes p. Weber. Referat wygłosił p. Piotrowski, członek zarządu organizacji na temat krytycznego położenia w jakiem się znajdują lokatorzy domów magistrackich w Poznaniu.

W dyskusji poszczególni mówcy jak Grabowski, Matłoka, Weber i Przybył krytykują w ostry sposób magistrat za jego postępowanie i przedstawiają smutny obraz skrajnej biedy i nędzy lokatorów na Zagórzu i Chwaliszewie. Dalsi mówcy jak Matłoka i Wolniewicz przedstawiają zły stan mieszkań oraz wadliwe budowy tychże. Wrażenie wywarło przemówienie p. Pawłowskiego, który przedstawił się zebranym, jako jeden z pogorzelców w Głównej.

W sprawie zadań stowarzyszenia przemawiali pp. Gucweller, Wieczorek i Weber — apelując do zebranych, by wszyscy do organizacji przystąpili.

Po wyczerpaniu porządku obrad. solwuje prezes zebranie hasłem „Cześć pracy".

SPORT

Hippika

Ostatnie dni sezonu wiosennego na Ławicy odbędą się dziś i w niedzielę. Każdorazowo początek o godz. 16. Dojazd pociągiem o godz. 15.15 z dworca głównego oraz autobusami od końcowego przystanku dwójki i siódemki (przy nowym ogrodzie botanicznym).

Różne

Kalendarzyk niedzielnych spotkań. Od godz. 9 dalszy ciąg turnieju tennisowego o mistrz. m. Poznania na kortach AZS przy ul. Noskowskiego 4. O godz. 9.30 spotykają się na boisku Warty w hokeju na trawie Warta z Lechją. W piłce nożnej w dniu PZOPN odbędą się następujące spotkania: godz. 11 reprezentacja kl. B. i C. na boisku „Sparty" oraz „Legja" I i „HCP" I na boisku tego ostatniego; o godz. 15: przedmecz: „Sparta" I i repr. kl. B team A, o godz. 17: „Warta" (drużyna ligowa) i repr. kl. A. na boisku „HCP". Regaty na Warcie rozpoczynają się o godz. 15.30; wejście przez przystanie K. W. 04 i Tryton (ul. Bocianka). Na boisku Sokoła o godz. 16 początek finałowej imprezy wiosennego święta sprawności fizycznej.

Tennis

Do turnieju o mistrzostwo Poznania, który rozpoczyna się dzisiaj o godz. 16 na kortach AZS przy ul. Noskowskiego 4 zgłosiło się do gry poj. 42 panów. P. in. startują pp.: Loth i Popławski z Warszawy oraz Warmiński. Do gry poj. pań nadeszło 14 zgłoszeń; na czoło wybijają się tutaj panie Syroppowa i Scarpowa oraz Geislerowa. W grze podwójnej panów startuje 12 par z pp. Lothem i Popławskim oraz Warmińskim i Lisowskim na czele. W grze mieszanej zanotowano najmniejszą liczbę zgłoszeń bowiem tylko 6 par. Ciekawe będą ponadto walki junjorów u których w liczbie 12 na czoło wybijają się pp. Schulc W. i Bełdowski.

TEATRY

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz drugi fantastyczna komedja Stefana Krzywoszewskiego „Djabeł i karczmarka", która na wczorajszej premjerze zgromadziła tłumy publiczności. Jutro po raz trzeci „Djabeł i karczmarka" w premjerowej obsadzie. W poniedziałek po raz 25 arcykomiczne widowisko krotochwilne „Przygody dobrego wojaka Szwejka".

— * **Ostatnie 3 przedstawienia „Carewicza".** Świetna sztuka G Zapolskiej p. tyt. „Carewicz" ze znakomitym artystą scen stołecznych Al. Węgierką w roli tytułowej i H. Cieszkowską w roli Soni, porywa co wieczór widownię Teatru Nowego, wywołując oklaski przy otwartej kurtynie. Sztuka ta grana będzie jeszcze tylko trzy razy, do poniedziałku włącznie. We wtorek, 17 bm. premjera komedji Kiedrzyńskiego p. t. „Powrót do grzechu".

— * **Pierwszy w Polsce „Teatr dla dzieci"** gościć będzie w Teatrze Nowym w niedzielę, dnia 15 bm., dając dwa przedstawienia arcywesołej sztuki w 5 aktach ze śpiewami i tańcami p. t. „Podróż naokoło świata Ninki, Patachona i Pata". Pierwsze przedstawienie o godz. 12 w południe, drugie o godz. 3 popoł.

LO KITTAY PRZYBYWA DO POZNANIA! Wielkie zainteresowanie zapowiedzianemi występami!

Lo Kittay, wszechświatowej sławy eksperymentator, przybywa niebawem do Poznania i wystąpi dwukrotnie w naszem mieście **w poniedziałek, 16 i we wtorek 17 czerwca r. b., w sali Domu Ewangelickiego.** Niezmiernie ciekawe eksperymenty LO KITTAYA z dziedziny okultyzmu wzbudziły olbrzymi podziw we wszystkich państwach Zachodniej Europy. Prasa zagraniczna w pochlebstwach dla obcokrajowców zazwyczaj skąpa, wyraziła tym razem jak najwyższe uznanie temu niepospolitemu eksperymentatorowi, podkreślając uczciwe położenie jego pracy. **Lo Kittay** wykona w programie **cały szereg doświadczeń u nas dotychczas nie widzianych jak:** prawdziwy **fakiryzm indyjski, telepatję jedynie bez jakiegokolwiek kontaktu, doświadczenia, jasnowidzenia, wyczuwanie myśli na odległość imaginacją sugestywną, przekłuwanie ciała, wreszcie eksperymenty „gry wyobraźni", w których osoby bez usypiania, zupełnie na jawie widzą najodleglejsze zakątki kuli ziemskiej, odbywają cudowne podróże, przeżywają jak najmilsze przygody.** Niewątpliwie sensacyjne te wieczory znakomitego eksperymentatora zainteresują w najwyższym stopniu najszersze sfery nasze miasta i zgromadzą tłumy publiczności. Bilety po cenach popularnych są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 24 104

Teatr Polski

DZIŚ — „Djabeł i karczmarka".
Niedziela, 15. 6. „Djabeł i karczmarka".
Poniedziałek, 16 6. „Przygody dobrego wojaka Szwejka".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Carewicz" — gościnny występ Al. Węgierki
Niedziela, 15. 6. o godz. 12 w południe „Teatr dla dzieci".
Niedziela, 15 6. o godz. 3 po południu „Teatr dla dzieci".
Niedziela, 15. 6. wieczorem „Carewicz". — Gościnny występ Al. Węgierki.
Poniedziałek, 16. 6 „Carewicz". Gościnny występ Al. Węgierki.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DOROBEK NAUKI POLSKIEJ

(Z okazji posiedzenia Pol. Akademji Umiejętności.)

Jeszcze nie przebrzmiały echa niezapomnianych dni Kochanowskiego, a już, nowa uroczystość skupiła tłumy gości i naukową elitę polską w murach najwyższej polskiej naukowej instytucji. Odbyło się uroczyste posiedzenie doroczne Polskiej Akademji Umiejętności, na którem dokonała się w jej łonie duża odmiana — stworzenie nowego wydziału nauk lekarskich, oraz złożone zostało całoroczne sprawozdanie publiczne z działalności.

Prezes Kostanecki podniósł we wstępnem przemówieniu doniosłość zjednoczenia Akademji Nauk Lekarskich z Polską Akademją. Wydział przyrodniczy odstąpił nawet część swej dotacji nowemu wydziałowi, nadto ministerstwo W. R. i O. P. pospieszyło z pomocą. W nowym zespole medycyna, jako dział nauk przyrodniczych. a w szczególności biologicznych, wzbogaci wiedzę ogólnoludzką i wydobędzie nowe życiodajne i zapładniające pierwiastki.

Akademja, jak stwierdził jej sekretarz generalny Kutrzeba, straciła trzech członków zagranicznych, w osobach Balfoura, Remorina i Golla. Z krajowych ubył Kallenbach, Baudouin de Courtenay, Appel, Ptaśnik, Ciszewski, Dybowski, Birkenmajer.

Zjazd im. Kochanowskiego zestawił wyniki pracy tych, co stale badają dzieje polskiej kultury.

W innych dziedzinach pracy: fundacja Tyszkowskiego pozwala Akademji subwencjonować wysiłki badaczy chorób trapiących ludzkość. Fundusz Kultury Narodowej ułatwił poszukiwania geologiczne w Staruni. Bibljoteka Polska w Paryżu, stacja naukowa w Rzymie, rozwijają się pomyślnie. Wydano we wspaniałej reprodukcji Biblję Szarospatacką, wydaje się księgę na dwutysiąclecie Wergilego i przygotowuje zbiorową historję Śląska do końca w. XIV.

Do wielkich zamierzeń należy Polski Słownik Biograficzny, mający objąć biografje Polaków od X do XX w. Drukuje się Atlas Flory Polskiej a pamięta też o zdrowiu pracowników. Oto w Zawoi pod Babią Górą powstało letnisko dla członków Akademji. Ofiarność na cele publiczne ciągle się objawia.

Nagrody w roku bieżącym otrzymali prof. Roman Rybarski za dzieło o handlu i polityce handlowej Polski w. XVI. Jest to wielki triumf dla człowieka, który, prócz zajęć naukowych i profesorskich poświęca lwią część czasu działalności politycznej. Nagrodę artystyczną zdobył rzeźbiarz Stanisław Szukalski.

Wydawnictwa naukowe mnożą się ciągle. Wyszedł nowy tom Bibljografji Estreichera, ogłasza się dużo prac z zakresu antropologji, geografji, etnografji, oświaty. Wydział filologiczny drukuje pracę Tadeusza Grabowskiego, historyk wychowania Ludwik Kamykowski wydaje korespondencję Jana Śniadeckiego. W zakresie historji sztuki pracują Gąsiorowski, Lepszy, Morelowski, Muczkowski, Tatarkiewicz, Tomkowicz, Żurowski, Komornicki. Wychodzi kwartalnik, poświęcony historji sztuki.

Praca nad słownikiem staropolskim nie ustaje. Atlas językowy Polski, mapa języka litewskiego, słownik łaciny średniowiecznej są opracowywane w dalszym ciągu. Komisja orjentalistyczna, filologiczna, neofilologiczna, literatury polskiej, przygotowują nowe wydawnictwa. Bibljoteka Pisarzy Polskich ogłosi dwa nieznane poematy XVI i XVII w., a dr. Mianowska opracowała poezje Zbigniewa Morsztyna.

Wydział historyczno-filozoficzny ogłosił dzieło Krokiewicza o Epikurze, Chmaja o Kartezjuszu, Vetuleniego o lennie pruskiem. Ukażą się Akty Unji Polskiej z Litwą a Archiwum Komisji Historycznej ogłosi szereg doniosłych źródeł. Historyk Kuntze pracował w Italji nad nuncjaturą Balagnettiego. Rozpoczął się druk Atlasu Historycznego Polski, pracują komisje historji wojskowości polskiej i historji filozofji, a kwartalnik filozoficzny świadczy o żywotności badań na tem polu.

Wydział matematyczno-przyrodniczy miał wielki dzień w chwili wydobycia nosorożca w Staruni. Komisja fizjograficzna wydała kilka tomów a muzeum fizjograficzne i archeologiczne bogacą swe zbiory.

Nie brak przybytków w Bibljotece Akademji. Bierze ona ciągle udział w kongresach naukowych w kraju i zagranicą. Nadewszystko współpracuje w przedsięwzięciach międzynarodowych, jak w Corpus philosophorum medii aevi, w Corpus Vasorum Antiquarum, w Tables de Constantes. Bibljografja wydawnictw jest imponująca.

Nauka poznańska współdziała z Akademją wydatnie, a nominacje na członków profesorów Klingera, Skałkowskiego, Wrzoska, dowodzą uznania dla niej i wiążą uniwersytet poznański coraz ściślej z macierzą krakowską.

Wielkie wrażenie wywołał odczyt prof. Ignacego Chrzanowskiego, zamykający całą uroczystość. Prelegent zaznaczył, że Niemcewicz i Śniadecki są prawdziwymi wodzami narodu przed r. 1830. Jan Śniadecki wykonywał to wodzostwo na Litwie, pielęgnując naukę ścisłą, organizując uniwersytet, otaczając opieką szkolnictwo średnie i ludowe. Przeciwnik filozofji niemieckiej, obrońca umiarkowanego racjonalizmu, tępił Śniadecki wszelki obskurantyzm i zwalczał wpływ Jezuitów na Białej Rusi. Jako wróg romantyzmu głosił Śniadecki, że naród, który dopiero zaczął się porządnie uczyć, musi nadążyć za kulturą zachodnią i iść drogą rozumu i postępu a nie mrzonek metafizycznych i mistycznych.

Doczekał się Śniadecki wystąpienia Mickiewicza gdy znów Słowacki, w epoce mistycyzmu oddał mu hołd dowodzący zrozumienia wielkości roli wileńskiego rektora. Nie odłączał też Śniadecki sprawy religji od etyki. Dlatego surowo oceniał nauczycieli, którzy zaniedbywali obowiązki religijne. Może być więc przykładem dla współczesnych.

Wspaniały raut w uroczym parku i willi prezesa Kostanieckiego zamknął pamiętny dzień, skupiając przedstawicieli nauki, rządu, sztuki, którzy długo rozważali jeszcze wrażenia z trzech uroczystości, a więc zjazdu polonistów, zjazdu im. Kochanowskiego, dorocznego zebrania członków. Gdy się rozchodzili, rozciągnęła się nad Krakowem ciemna, ale przetykana tysiącem gwiazd opona letniej, orzeźwiającej nocy czerwcowej.

T. Grabowski.

Poznań.

Handel miasta Poznania do połowy wieku XVI. Jesteśmy świadkami obejmowania w pełnię posiadania polskiego ziem zachodnich Polski. Po objęciu politycznem dokonuje się przejęcie naukowe, coraz więcej bowiem ukazuje się prac polskich, poświęconych przeszłości tej ziemi. Dotyczy to oczywiście i Poznania. Po monografji Łukaszewicza z pierwszej połowy ub. stulecia pracę nad przeszłością Poznania objęła nauka niemiecka, a głównem źródłem wiedzy o dawnym Poznaniu stało się wydawnictwo Warschauera, poprzedzone doskonałym zresztą wstępem. Obecnie dzięki staraniom dyr. Kaczmarczyka jako wydawcy — ukazują się jako publikacje Towarzystwa Przyjaciół Nauk źródła miejskie, a z opracowań obok prac poświęconych książce poznańskiej i kupiectwu poznańskiemu i obok perjodycznej Kroniki miasta Poznania, zanotować możemy świeżo ogromną pracę dra Leona Koczego p. t. Handel Poznania do połowy wieku XVI-go (Poznań 1930, str. 384). — Zanim bardziej powołane pióro bliżej poinformuje o tej dla przeszłości Poznania ważnej i cennej książce, — parę uwag doraźnych. Otóż jest to praca, która wyszła z Seminarjum Historycznego Uniwersytetu Poznańskiego, napisana pod kierunkiem prof. K. Tymienieckiego. Praca po rozdziele o drogach handlowych i o handlu poznańskim do połowy XV wieku daje przegląd handlu Poznania najpierw z miastami polskiemi, potem z zagranicą. Omówiwszy zkolei udział w handlu Włochów i Żydów, daje następnie przegląd handlu wewnętrznego, organizacji kupiectwa i form handlowych, poczem w rozdziałach o syntetycznem nastawieniu zajmuje się przeglądem towarów obrotu handlowego i to najpierw w zakresie importu, a następnie i eksportu. (zw)

Książki nadesłane

E. Nagrodzka: „Biała kolumnada", Bibljoteka Groszowa. Rok VI. Nr. 17. Warszawa 1930.

Stanisław Jarkowski: „Najstarsze pokolenie prasowe w roku 200-lecia prasy w Polsce". Warszawa 1930. Nakł. Tow. Wyższej Szkoły Dziennikarskiej

ŻYCIE KULTURALNE

„TRENY" PO CZESKU

Z okazji uroczystości ku czci wieszcza z Czarnolasu godzi się wspomnieć także o przekładach jego poezyj na inne języki słowiańskie. Pragniemy na tem miejscu zwrócić uwagę na czeskie tłumaczenie „Trenów", dokonane przez E. Chałupnego, a poświęcone idei współpracy kulturalnej obu narodów słowiańskich. Przekład miał całą swoją historję, o której z goryczą mówi tłumacz we wstępie.

Przełożenie arcydzieła staropolskiej poezji lirycznej nie było zadaniem łatwem. Tłumacz uświadamiał sobie trudności, jakie się przy tem nastręczały, starał się je pokonać i dać przekład wierny, jak najbardziej zbliżony do oryginału, wprowadzając pewne konieczne zmiany w dziedzinie rytmu i rymu.

Poniżej podajemy próbkę przekładu, mianowicie tren VII, w którym poeta, pełen serdecznego żalu, rozpamiętywa „nieszczęsne ochędóstwo, żałosne ubiory" swojej „najmilszej cory":

Žalostné prádlo! Saty neblahé
mé dcery predrahé!
Nac oči moje k sobě vábite?
Tim vic mě rmoutite,
již ona tilka svého vámi neoděje —
zbyl život bez naděje;
železné, neprobudivé ji jalo spani,
ach, vsecko vysiváni
marno již, sukénky i pozlacené pásky —
marny dar matčiny lásky...
Ne v takovoů ložnici se měla smůtna máti,
ma dcero, s teboů bráti!
Ne takoů, moje drahá, tobě slibovala
vybavů, jakoů dala:
kosilku dala, čepecek jak na tvé témě,
otec jen hrstku země
vložil ti do hlav; běda! i ona i věno
v toůž truhlu uzavreno!

— — — — — — — — — —

Oprócz tego ukazał się czeski przekład „Trenów" w Sborniku světové poesie", ze wstępem i objaśnieniami J. Karnika. (dr. S. W.)

NAUKA

Z Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Posiedzenie Komisji Historji Sztuki odbędzie się we wtorek, dnia 17 b. m. o godz. 6 wieczorem w sali Tow. P. N. — Na porządku dziennym dyskusja nad referatem p. dr. J. Eckhardtówny i komunikat p. dr. N. Pajzderskiego o tryptyku w Kobylinie.

POLONICA WŁOSKIE

Włosi o Tatrach. Odczyt p. Maffezzoliego o Tatrach i Pieninach jako jeden z wyników zeszłorocznej podróży tego polonofila po Polsce a teraz znów w ciągu maja wykłady p. Attilio Bersano w kilku miastach północnowłoskich dowodzą, że piękno Tatr może, przy odpowiednich z naszej strony zabiegach, zdobyć sobie poważną siłę atrakcyjną w stosunku do cudzoziemców. Że nie jest to zainteresowanie rezultatem przemijającej tylko „konjunktury", tego dowodem najobszerniejszy może w języku włoskim opis przeprawy turystycznej przez Tatry, jaką przedsięwziął członek klubu alpinistycznego z Florencji dr. Giotto Dainelli jeszcze w r. 1903 a potem dokładnie opisał w szkicu p. t. Negli Alti Tatra (ricordi di escursioni) ogłoszonym w „Bollettino del Club Alpino Italiano" w r. 1905 (Vol. XXXVII, nr. 70, str. 431—485) dołączając 9 własnych zdjęć fotograficznych i dwa większe zdjęcia z Rocznika Tow. Tatrzańskiego. Szkic ten rozpoczynają uwagi o geologicznej strukturze Tatr, następuje opis krótkiego pobytu w Krakowie, gdzie zdaje się nikt się tym włoskim turystą nie zajął i stąd też ogólne wrażenie wywiózł raczej niekorzystne (najbardziej zdumiały go uroczyste sobotnie kostjumy na Kazimierzu). Dziwiło też autora i to, że niemczyzna okazała się w tej podróży bardzo niewystarczającą i bardzo niechętnie witaną, zwłaszcza w samem Zakopanem. Ku niemałej jego radości ktoś z Tow. Tatrzańskiego zaprowadził go do jednej z will, gdzie pani domu, Polka powitała go w najczystszej włoszczyźnie. W sympatycznem polskiem gronieodbył wycieczkę na Świnnicę. Zakopane przedwojenne zrobiło na turyście włoskim bardzo sympatyczne wrażenie, uderzył go jego nawskroś polski charakter, oglądał z podziwem piękne stroje górali. Następnie z przewodnikiem - góralem wyprawił się przez Halę Gąsienicową — Kozi Wierch do Doliny Pięciu Stawów, stąd przez Świstówkę do Morskiego Oka, wreszcie przez Rysy do Szerokiego jeziora. Osobną wycieczkę odbył na Gierlach i Lodowy. Opisy tych wypraw są dokładne, akcentują głównie stronę alpinistyczną, podkreślają bogactwo i różnorodność wrażeń, jakich dostarczają Tatry, zachęcają swoich do ich zwiedzenia. (P).

LITERATURA

Odznaczenie Cazin'a. Penclub polski przyznał tegoroczną nagrodę za najlepszy przekład książki polskiej na język obcy Paulowi Cazin'owi za przekład Weyssenhoffa „Sobole i panny" oraz za całokształt pracy przekładowej. Paul Cazin przetłumaczył już na język francuski następujące dzieła: „Pamiętniki Paska" (przekład nagrodzony przez Akademję Francuską), Zapolskiej — „Modlitwa Pańska"; Reymonta — „Z ziemi chełmskiej" i „Sprawiedliwie"; Weyssenhoffa — „Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego"; Askenazego — „Książę Józef Poniatowski"; Cieszkowskiego — „Ojcze nasz" 3 tomy; Sienkiewicza — „W Pustyni i w Puszczy"; Berenta — „Żywe kamienie"; Norwida — „Wybór Prozy"; ponadto cały szereg nowel Prusa, Żeromskiego, Reymonta, Perzyńskiego, Adamowicza, oraz fragmenty z „Urody Życia" Żeromskiego, drukowane w czasopismach francuskich.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Fabryka Van Goghów. Ledwie rozebrzmiała na cały świat afera z fabryką fałszywych Milletów, prowadzona przez jednego z potomków rodziny Milleta, wynurzyła się wielka historja z fabryką Van Goghów. Słynny historyk sztuki w Hadze, J. B. de la Faille, wydał album pt. „Fałszywe van Goghi", zawierający opis i reprodukcje obrazów, które uchodzą za dzieła genjalnego artysty a które nie pochodzą od niego. Są to trzy grupy: obrazy nie mające żadnego podpisu, a przypisywane błędnie Van Goghowi, dalej dzieła innych malarzy, na których handlarze podawali ex post fałszowane podpisy Van Gogha, wreszcie obrazy podrabiane w celach oszukańczych w manierze Van Gogha i sfałszowane także w podpisie. Niektóre z nich malował paryski artysta Max Giran. P. de la Faille twierdził, że fałszywych Van Goghów jest jeszcze o wiele więcej. Znajdują się one przeważnie w Niemczech, w posiadaniu prywatnem. (pp)

WARSZAWA ZRZUCA CIĘŻAR OPERY

Piszą nam z Warszawy:

Trzymiljonowy z górą deficyt teatrów miejskich wynika, jak to jest naturalne, z olbrzymich kosztów, jakie pociąga wszędzie za sobą utrzymywanie opery. Są to sumy takie, że w stosunku do nich dramat tak jakby nie wchodził w rachubę. Warszawa, rozumiejąc nieproduktywność tego wydatku, postanawia go obecnie zredukować do właściwych rozmiarów. Jeżeli wszystkie instancje przychylą się do propozycyj komisji budżetowej, to opera nie będzie już prowadzona jako przedsiębiorstwo miejskie, i nie będzie narażała finansów gminy na olbrzymie wydatki. Warszawa wyznaczy operze pewną subwencję, ale prowadzeniem jej powinien się zająć albo rząd, jeżeli uznaje operę za konieczną ze względów reprezentacyjno - państwowych, albo jakaś instytucja społeczna, jak to np. ma rzecz z wielu operami we Włoszech, prowadzonemi przez tz. „Enti autonome".

W dyskusji, jaką przeprowadzono na komisji budżetowej, podnoszono, że fałszywe są argumenty, jakoby opera była podstawą szerzenia kultury muzycznej, gdyż kultura ta z zupełnie innych, głębszych źródeł musi wytryskać (konserwatorja, orkiestry symfoniczne, muzyka kameralna, śpiew chóralny) opera zaś jest raczej teatrem rozrywkowym. Najlepszym dowodem, że opera w Polsce nie zapuściła korzeni u publiczności, są pustki, jakie na niej chronicznie panują i to nietylko w Warszawie. W każdym razie nie powinien ten ciężar spadać na miasto, które przez utrzymywanie dramatu i komedji wypełnia należycie swoje obowiązki względem kultury narodowej. (rk)

Pisma nadesłane

„Muzyka kościelna". Nr. 5. Treść: Dr. K. Lubecki: „Piękno kościelnej pieśni polskiej". — Dr. K. Zieliński: „Konstrukcja kontuaru nowych organów dla Tumu w Viborg". — X. W Świerczek: „Dominikańska księga sekwencyj". — Z. Jachimecki: „Średniowieczne zabytki polskiej kultury muzycznej". — Dr. W. Piotrowski: „Wpływ muzyki świeckiej na kościelną i odwrotnie". — Z. Latoszewski: „Wielkotygodniowe wspomnienia muzyczne" — Odezwa do XX. Proboszczów, pp. organistów i chórów kościelnych dekanatu poznańskiego. — Książki, Czasopisma i Nuty. — Kronika chórów kościelnych. — Związek Organistów Archidiecj gnieźn poznańskiej. — Diecezja chełmińska. — Diecezja łódzka.

Zbytek i moda w epoce Kochanowskiego

Zwycięstwa oręża polskiego nad Tatarami pod Wiśniowcem (1512) i nad Moskwą pod Orszą (1514) były punktem wyjścia dla bardzo gwałtownej inwazji mody wschodniej — i nietylko mody. „W małym okresie czasu dokonała się wielka przemiana obyczaju sarmackiego" — zapisuje Decjusz. — „Od tego czasu (t. j. od Wiśniowca) Polacy zaniechali strojów długich a ciasnych, włosy, które przedtem w kędziory pletli, poczęli strzyc krótko, tak, iż, rzec można, w inszą skórę się przyoblekli i, przepomniawszy obyczaje grubych, do szlachetnych a polerownych się nagięli". Zwieziono bezliku łupów i jeńca zarówno z jednego jak z drugiego placu boju. Szczególnie z pod Wiśniowca. Były to żywe okazy i przykłady, budzące powszechny entuzjazm i pasję do naśladowania.

Przedtem kupiec od Wschodu nową modę przywoził, teraz szlachcic nie potrzebował już pytać o radę kupczyka. Naśladował w stroju swego jeńca.

A równocześnie biegła od Zachodu szumna, nowa i wspaniała moda pełnego już renesansu, który zwoływał do się radośnie dziwy wszystkich krajów. Przywozili obyczaj renesansowy scholarze, wracający z wszechnic włoskich i niemieckich z Bolonji, Padwy, Rzymu, Bazylei i Wittenbergi. Był to już szczyt rozkwitu, zbytku i wspaniało-

„Oto w zacnym ubierze i złotej kownie... jabłko złote i złotą laskę w ręku mając": król Zygmunt August, jak go pisze poeta w „Proporcu", a widzą oczy wiernych poddanych.

ści, harmonja linij i barw, zniewalająca nas dziś jeszcze na obrazach Tycjana czy Holbeina. Oto Henryk VIII, oto Karol V, czy Filip II, czy wreszcie damy renesansowe Angela Bronzina lub Francois Clouета! A tuż obok nich staje nie gorszy wcale i niemniej świetny — nasz Zygmunt August w drzeworycie. Tych ludzi zaprawdę suknia zdobiła.

Renesans pragnął i umiał wyrazić także w swych ubiorach dumę i uciechę człowieczeństwa, radował się bujnością harmonijnych barw, zrozumiał sekret tonu i odcieni, nietylko ujawniał kształty człowieka, ale też uzupełniał je, zaokrąglał, dokształcał.

Gdy ludzie średniowiecza popadali z jednej ostateczności w drugą, przeskakując od nieporadnie obfitych do przesadnie obcisłych szat — wnukowie ich renesansowi poszli inną drogą. Zostawili ujawniony przez poprzedników stan i kontur człowieka, godzą się na szatę krótką, otaczają ją jednak i przybierają wspaniałą płaszczyzną drogich tkanin. Podobnie jak Decjusz podał nam dokładną datę kroju i stroju wschodniego, tak Andrzej Frycz Modrzewski zanotował późniejszą nieco chwilę, w której szlachta polska rozmiłowała się w kabatach i spodeńkach renesansowych. Pisze bowiem Modrzewski w 3-ciem wydaniu słynnej „Poprawie Rzeczypospolitej", wydanej w r. 1559: „Pięć lat temu albo sześć(a więc w latach 1552 — 3 jako nasi krótsze niż postronni szaty zaczęli nosić, tak, iż nie wstydzą się ukazować onych części ciała, które mają być zakryte". (Nie wiedział, jak widać, humanista, że nic nowego pod słońcem nie wyrzekł, bo już równo sto lat przed nim podobne zmartwienia miewali kaznodzieje średniowieczni w Polsce.

Wieża Babel w ubiorach

Od połowy wieku złotego rozpoczęła się istna już orgja coraz zmiennych i skądinąd przychodzących mód. Wiadomo, jaki szał ogarnął pod tym względem Włochy, Niemcy i Hiszpanję. Każdy prawie naród udzielał swojej mody innym, sam zaś szukał obcych, egzotycznych wzorów.

Najważniejsze z tych fal dotarły do Polski i przez całe stulecie uderzać będą o jej brzeg. Takiego urozmaicenia w maskaradzie, tak gorączkowej pogoni za nowościami kroju i stroju nigdy przedtem i nigdy potem nie widziała Rzeczpospolita! Wylęgły w przeciągu tych dwudziestu lat całe tuziny nowych pojęć, określeń i nazw, których samo pochodzenie już wskazywało często, skąd ród swój wiodą. Tureckie, perskie i węgierskie z jednej, włoskie, niemieckie, hiszpańskie nawet z drugiej strony zdobywały sobie prawo obywatelstwa w języku literackim i mowie potocznej, a w tem ogólnem zamieszaniu nieraz nazwą turecką określano szczegół stroju wzięty z Włoch, lub obce terminy przeinaczono na swój odrębny, domowy sposób.

Naliczono dziewięć i więcej rozmaitych rodzajów noszenia się, często najdziwaczniej z sobą pomieszanych Pisze Modrzewski (1550): „W jednym i tym samym domu jedni ubierają się po niemiecku, drudzy po włosku, drudzy po turecku". Lub Erazm Gliczner (1558): „Nie znać dziś u nas co Włoch, co Turek, co Węgrzyn, a co Polak. — Wszystko królowie, panowie, wszystko Krezusowie". Lub wreszcie obcy rodem Gwagnin (1578) podał krótkie i węzłowate, choć nie nazbyt jasne sprawozdanie z tego balu maskowego: „Polacy rozmaitych nacyj habit noszą, włoski, hiszpański, francuski, czeski i usarski. A którym magierszczyzna przyzwoita jest w adziamskim, węgierskim, tureckim, wołoskim i tatarskim stroju się kochają"! Nic tedy dziwnego, że król Jagiełło w satyrycznym poemacie Janickiego (1542) wołał zgorszony: „Niemcy, Włochy, Francuzy, lecz z tej tłuszczy żadnego nie złożysz narodu", a nieco później zrozpaczony biadał Marcin Bielski: „Przyszliśmy na inszy świat, nie wiem co się stało, wszystko się odmieniło i zopakowało!" (t. j. ~~obróciło naopak~~).

Żądza zbytku, renesansowa zaprawdę bramosa voglia dosięgła rozmiarów niesłychanych zarówno u jednej jak drugiej płci. Wyrażał się ten zbytek w używaniu najkosztowniejszych, jakie świat znał, materyj, w liczniejszych niż kiedykolwiek kosztownościach i klejnotach. Toalety dam renesansowych błyszczały jak relikwjare, naszyte bezlikiem ozdób z szlachetnego kruszcu. I zaprawdę symbolem Polski renesansowym był ten ostatni z Jagiellonów, pieszczący się rankiem i wieczorem kosztownościami swego skarbca...

Zalew klejnotów

„Tak wielki jest w Polsce dostatek ozdób złotych i srebrnych cudzej roboty, iż, rzekłbyś, kraj ten posiada wszystkie kopalnie świata i najbieglejszych zgromadził mistrzów sztuki z całego świata" — pisał Włoch, obecny na koronacji H. Walezego, zaś nuncjusz papieski Buongiovanni w urzędowej relacji stwierdzał, że skarby polskie i klejnoty równać się mogą z papieskiemi i weneckiemi pod względem bogactwa. Że te zachwyty nie były bynajmniej przesadą, dowodzą nietylko inwentarze skarbca koronnego, spisy wypraw księżniczek polskich (np. Katarzyny, królowej finlandzkiej), ale nawet regestry skarbów pierwszego z brzegu domu magnackiego w XVI w. Opisy klejnotów i wyrobów z szlachetnego kruszcu, dokonywane zawsze starannie ze względów majątkowych i spadkowych, czyta się dziś jak bajkę o skarbach Sezamu. Renesans rozszerzył bowiem sferę pożądania w tej mierze, płonie żądzą zagarnięcia wszystkich kosztowności świata, zdobi „kamieńmi" suknie, czapki, rzędy na konie i broń. Toalety białogłów, istne suknie-klejnoty, uginają się, niczem za Chrobrego czasów od rubinów, balasów, szmaragdów i brylantów, najmodniejszych teraz kamieni. Nic też dziwnego że się je w skarbcu przechowuje.

Jak przedtem perła, tak teraz łańcuch emaljowany jest tęsknotą dnia. Szmelc, czyli emalja (wł. smalto, niem. Schmelz) przyszedł z Wenecji, która celuje w sztuce emaljerskiej i staje się wkrótce ukochaniem wszystkich krajów. „O szmelcach przedtem nie słychać było w Polsce" stwierdza autor rozprawy o złotnictwie z końca XVI w. Złoto szmelcowane, czyli emaljowane

Magnat polski z połowy XVI wieku Przerys z gobelinu francuskiego, przedstawiającego poselstwo polskie u Walezego w Paryżu w r. 1573.

stanęło obok klepanego i ciągnionego. Przeniknęła do szlachty wiara w magiczne własności kamieni i wpływ ich na życie człowieka. Diament np. był symbolem przyjaźni najtwardszej, rubin przyjaźni uprzejmej, szafir bronił cnoty niewieściej, szmaragd był emblematem stałości, ametyst strzegł od opilstwa itd. itd. Emalja to powszechny czynnik składowy wszystkich ozdób metalowych w renesansie. Szmelcowane są tedy zapony u czapek i ogniwa łańcuchów na piersiach, z emalji wykonuje się sceny rodzajowe na pierścieniach i zawieszeniach, ze szmelcem nosi się guzy u kabata i poszwy puginałów (włos. pugnale), krótkich sztyletów, które z Włoch przybyły.

Łańcuchy i noszenia

W dwojakiej postaci używano klejnotów do ozdoby szat: wieszano je czyli „kładziono" na nich lub naszywano. Do kładzionych należały przedewszystkiem łańcuchy. Łańcuch, używany dotąd w znaczeniu użytkowem, żelaznem, stał się mianem najokazalszej z ozdób. Jakże gorzko skarży się Modrzewski, że „dziś łańcuchy nosi lada rufijan i wykrętacz, a im więcej go wokół szyi owinie, tem zacniejszym się mniema". Łańcuch napierśny w epoce renesansu poznać łatwo po odrębnym kształcie; składa się bowiem z dużych okrągłych lub gruszkowatych ogniw o szerokim zakroju, bez owej ozdobnej misterności, która cechowała cacka „małej sztuki" w średniowieczu. Jest nieodłączną częścią stroju mężczyzny i kobiety. Czasem trzy i cztery rzędy łańcucha zdobią pierś i szyję i zachowują tę samą prostotę linji w całej zachodniej Europie. Paziowie dworu zygmuntowskiego w Polsce mają łańcuchy, dochodzące do 800 dukatów wartości. W skarbcu wawelskim znajduje się w XVI wieku 49 bardzo kosztownych łańcuchów, opisanych szczegółowo w inwentarzach. „Łańcuszek

Dworzanin polski XVI wieku (wedle Vecella)

z alszbancikiem, a serduszko na niem" jeśli nie złote, to choćby pozłociste, jeśli nie z brylantów, to choćby z rubinów, krasi zawsze szyję rejowskiego szlachcica. Klejnot umieszczony u spodu łańcucha nazywa się „zawieszenie", jest w kształcie krzyża, lub trójgraniasty. Okalają go zaś tablice diamentowe, perły gruszkowate, rubiny, szmaragdy. Nosi też często cyfrę właściciela, sadzoną brylantami lub perłami. W grobowcu Anny Austrjaczki, żony Zygmunta III, znaleziono na jej piersiach łańcuch z literą A z brylantów, osadzonych na klejnocie. Oznaką kultu jednostki są też podobizny osób, rznięte w kamieniu, kamee lub gemmy. Zygmunt August nosi na łańcuchu taką podobiznę (lub może tylko cyfrę?) Barbary. Na zawieszeniu które posiada krakowski złotnik Hanusz (1589), znajdujemy „wyobrażenie Ojca papieża po jednej a po drugiej kardynała". Poza tem „róże" i „tablice" są w ulubionej modzie. Róże z pereł, róże z rubinów, tablice szmaragdowe, diamentowe itd. (Dok. nastąpi).

Stanisław Wasylewski.

Perły polskiego Bałtyku

Hel rozpoczyna sezon.
Pierwsza setka letników. — Przymusowa prohibicja w „Lwiej Jamie". — „Czy Pani gra w zielone?" — Nowa kolonja rybacka.

(Od własnego korespondenta)

Hel, 12 lipca.

Śliczny, gruboziarnisty piasek helski, będący bez konkurencji na całem wybrzeżu, oddaje chętnie nagromadzone ciepło słoneczne plażującym się osobom. Awangarda corocznego tłumu letników — pierwsza setka — stwierdza szybko, że piasek już gorący, a woda jeszcze zimna.

Słońce grzeje dopiero od kilku dni.

Rybacy nie rozwodzą się wiele na temat napływu gości. Poza zawsze czystemi szybami okien wystawili solidne kartony ze starannym, kunsztownie wykonanym napisem: „Pokój do wynajęcia", i jak jeden mąż biorą od łóżka, za dobę, 3 złote i 50 groszy. O dochody swoje nie boją się, nic a nic.

Inaczej właścicielki i dzierżawczynie „pensjonatów". Przedsiębiorcze panie ze Lwowa, Krakowa, Warszawy i Poznania są już na miejscu. Godzą służbę, robią porządki, umawiają się z dostawcami i kalkulują ceny. W roku zeszłym Hel posiadał 58 „pensjonatów". — Były prawdziwe pensjonaty, ale przeważały „pensjonaty" w cudzysłowie. Nie było wprost czterech ścian i dachu, żeby nie wystarczało to na pomieszczenie „pensjonatu". W roku ubiegłym cena z utrzymaniem wynosiła minimalnie 18 zł na dzień. W bieżącym, dopiero co rozpoczętym sezonie, ceny nie są jeszcze zupełnie ustabilizowane, ale będą niższe. W każdym razie „pensjonatów" jest teraz znacznie mniej. Według opinij właścicielek, tegoroczny sezon na Helu zapowiada się słabo w odniesieniu do letników, zaś dobrze w odniesieniu do przelotnych gości: wycieczkowiczów i turystów.

Opierając się na tych przesłankach, Hel myśli bardziej, niż w roku ubiegłym, o zaspokojeniu dorywczych potrzeb przejezdnych. — Dzięki temu dostać można obiad z zupy, pieczeni i kompotu za 2 złote.

Sławna restauracja helska „Lwia Jama„ rozbudowana w ostatnim czasie na wielkie mieszkanie dla całej rodziny lwów, pełna jest obecnie smutku i żałoby. Zarządzający siedzi w kącie i na dłoniach opiera pochyloną głowę. — Kelnerzy mają takie miny, jakgdyby przed chwilą powrócili z pogrzebu, nawet kucharz, zazwyczaj w świetnym humorze, spuścił nos na kwintę i niewrażliwy jest na pochwałę kuchni.

Co się stało?

Nie ma piwa, nie ma wina, nie ma wódki.

Do kotletu wieprzowego może być woda sodowa, do smakowitego, świeżutkiego dorsza lemonjada cytrynowa, zaś w dalszym wyborze kawa, herbata i czekolada.

Właścicielem „Lwiej Jamy" jest Niemiec. Władze województwa pomorskiego, wychodząc ze słusznego założenia, że ilość koncesyj na wyszynk piwa i alkoholu, posiadanych przez Niemców, winna być proporcjonalna do ich liczby na Pomorzu, spowodowała w „Lwiej Jamie" przymusową prohibicję. Dotychczas Niemcy na Pomorzu mieli prawie trzy razy więcej koncesyj, aniżeli im się, według sprawiedliwości, należało.

Co rok obowiązuje na plaży nowa moda. Dziś to, jutro co innego.

Słońce zaczęło dopiero przypiekać, a modne są już w tym sezonie wielkie kapelusze z jakiejś bardzo cienkiej, lśniącej, nie plecionej, lecz wiązanej słomki. Przedewszystkiem orzeczono, że kapelusze takie są bardzo „twarzowe", więc niema apelacji.

Co do tego, czy w tym roku będzie modna dla pań opalenizna, zdania są jeszcze podzielone. W każdym jednak razie, przynajmniej na Helu, obowiązuje już dla pań reguła nieopalania nosów i nosków.

Przed wyjściem na plażę, oczywiście w wielkim, modnym kapeluszu, przylepia się do nosów zielone listki.

Nie wygląda to ładnie, ale podobno moda miewa czasem też na oku względy praktyczne.

Tubylcy helscy otrzymali w tym roku bliskich sąsiadów, mieszkańców nowej kolonji rybackiej. — Za kościołem protestanckim, pomiędzy brzegiem morza i torem kolejowym, wysypano na piasek zawartość pudełka zabawek jakiegoś bajkowego wielkoluda. Wśród powyginanych sosen, tak żywo przypominających pejzaże japońskie, rozrzucono maleńkie murowane domki, istne cacka. Każdy domek, kryty szpiczastym dachem z jasnoczerwonych dachówek, posiada ganek lub podniesienie z filarkami, wdzięcznie ustawionemi. Całość, na tle malowniczych sosen i porozwieszanych sieci rybackich, wygląda nadzwyczaj miło. Fob.

20 lat w Sing-sing

Historja iście amerykańska.

Wszystkie dzienniki amerykańskie donoszą że do stolicy filmu zjeżd.a z Pittsburga miljoner Harry K. Thaw. W oznaczonym dniu dworzec zapełniony był publicznością na kilka godzin przed nadejściem pociągu.

Na ulicy przed dworcem tłumy tworzyły szpaler. Wreszcie zajeżdża pociąg, z którego wysiada „on" na czele całej armji sekretarzy, daktylografek i innych kobiet, młodych i pięknych.

Mówi się: Thaw z Pittsburga, jakkolwiek wyjechał z tego miasta przed laty 20. Właściwie wraca wprost ze słynnego więzienia Sing-Sing, w którem przesiedział pełnych lat 20. Mimo to wraca bynajmniej nie sterany. Przeciwnie: nigdy nie czuł się zdrowszym. Z za szarych murów nowojorskiego więzienia, przywiózł do słonecznego Hollywood soczyste rumieńce na policzkach.

Harry K. Thaw zamieszkał w najbardziej luksusowym hotelu, a pierwszym jego czynem na tutejszym terenie było wydanie wspaniałego obiadu dla przedstawicieli prasy, zakończonego mową miljonera, rozpoczynającą się od następujących słów:

— Dowiedziałem się, że macie tu whisky poprostu po psem...

I w kilka chwil później każdy z zaproszonych znalazł przed sobą flaseczkę świetnej, oryginalnej szkockiej whisky.

Należy się spodziewać, że po takiej sztuczce nazwisko Harry K. Thaw długo będzie wymawiane ze czcią nawet w takiem Hollywood, przyzwyczajonem już do wszystkiego.

Nie należy jednak zapomnieć, że nazwisko to raz już okryło się sławą, a było to przed laty 20. W tym bowiem okresie bogaty już wówczas Thaw zaczął się pokazywać w wiszących ogrodach słynnego nowojorskiego „Madison Square Hotel". Bywał tam jednak rzadko.

Pewnego dnia, przyszedłszy, zaczął się rozglądać, jakby kogo szukał. Przesuwał się powoli między stolikami, aż znalazł, kogo szukał: znanego architekta Stanforda White. Dwaj panowie uścisnęli sobie ręce, jak przystało na gentlemanów, poczem Thaw, nie śpiesząc się, wyjął z kieszeni rewolwer i jednym wystrzałem powalił White'a trupem.

Po tym czynie, jakby się nic szczególnego nie stało, Harry K. Thaw odszedł do jednego ze stolików i zamówił obiad, którego jednak nie dokończył.

Przerwali mu go inspektorzy policji, którzy z całą możliwą uprzejmością, lecz energicznie, poprosili miljonera, by wstał i udał się z nimi do komisarjatu.

Cały New Jork był oburzony tą zbrodnią i domagał się dla zabójcy kary śmierci. Jednak mimo całej surowości sędziów amerykańskich, Harry K. Thaw skazany został tylko na 20 lat zamknięcia w Sing-Sing.

Co było powodem zabójstwa? Zazdrość. Harry K. Thaw był na tyle nieroztropnym, że ożnił się z młodą, młodszą o kilka lat od siebie artystką Eweliną Nesbit. Nieroztropność swą posunął miljoner tak daleko, że zapomniał nawet zasięgnąć opinji o przedmałżeńskiem życiu swej narzeczonej.

Gdyby to był uczynił, byłby się dowiedział, że Stanford White był kochankiem pięknej Eweliny już na kilka lat przed małżeństwem i że pozostał nim i po ślubie.

Sing-Sing, to miejsce naprawdę smutne i szare... dla biednych. Miljoner Harry K. Thaw kazał sobie umeblować celę więzienną według swego smaku. Również zgóry zapowiedział, co będzie jadał.

Niemniej wybrał sobie pracę, jaką każdy więzień obowiązkowo musi spełniać w czasie odsiadywania kary.

Praca Harry K. Thaw polegała na zarządzaniu własną fortuną. Codziennie wysyłał na giełdę swe polecenia i otrzymywał stosy listów, depesz i dzienników.

Po pewnym czasie, ponieważ nie wykazywał zamiarów ucieczki, został upoważniony do odbywania krótkich wycieczek poza więzienie. Ani on ,ani zarząd więzienny nie mieli najmniejszych powodów do skarg.

Tak nadeszła wojna. Przedsiębiorstwa więźnia-miljonera otrzymały dostawy do armji. Majątek Harry K. Thaw rósł z niesłychaną szybkością.

Z końcem wojny przedsiębiorstwa jego stały na czele amerykańskiego przemysłu wojennego, a wartość ich wzrosła stokrotnie. Harry K. Thaw u szczytu swej potęgi, król wojenny Stanów Zjednoczonych A. P., wydał cały szereg przyjęć, na których bywały i panie.

Gdzie? W Sing-Sing. Dlaczego nie? Był przecież najszlachetniejszym mieszkańcem tych szarych murów i trzeba było coś dlań uczynić. Wskutek tego wraz z majątkiem rosła jego sława.

Tak minęło lat 20. Harry K. Thaw twierdzi, że były to najpiękniejsze lata jego życia. Nie mamy powodu nie wierzyć.

Gdy miljoner opuszczał wreszcie po 20 latach szare mury więzienia, nieprzeliczone tłumy czekały przed bramą, by go powitać radośnie. A wewnątrz murów setki funkcjonarjuszów więziennych opłakiwało chwilę odejścia niezwykłego więźnia, który po królewsku umiał wynagradzać drobne usługi, z jakich wypadało mu korzystać.

I znów nazwisko Harry K. Thaw było na ustach wszystkich.

Poco jednak przybył do Hollywood? Mógł przecież równie dobrze jechać do tysiąca innych miast Ameryki i Europy.

Dowiedzieliśmy się o tem z końcowego ustępu mowy, wygłoszonej na wspomnianym obiedzie dla przedstawicieli prasy. Harry K. Thaw przybył do Hollywood, by zmontować tu specjalne przedsiębiorstwo filmu dźwiękowego, którego zadaniem miało być wypuszczenie w świat jedynego filmu, a jego treść to „romans jego życia".

Stało się to przed kilku miesiącami. Dziś film już istnieje i rusza w świat. Jest to historja człowieka, który zabił bliźniego. Historja prawdziwa.

Szampion świata... w paleniu

Wypalił 144 papierosy w 10 godzinach.

Po rekordach tańców, grania na fortepianie, głodomorów itp. pomyślano nareszcie dla szczęścia ludzkości, o rekordzie palenia papierosów. W Bułgarji odbył się w tych dniach konkurs w którym niejaki p. Jerzy Czasiow, przed surową komisją, zebraną w jednej z największej cukierni w Sofji, złożył egzamin najszybszego i najbardziej wytrwałego palacza papierosów, wypalając w przeciągu 10 godzin 144 sztuk papierosów bez ustnika, mniej więcej wielkości polskich papierosów t. zw. „egipskich". Konkurent w czasie konkursu wypił jedynie cztery filiżanki czarnej kawy. Po konkursie „szampiona" zbadała komisja lekarska, znajdując jego organizm w zupełnym porządku. Zmęczony — lecz dumny — p. Czanow — zapalił następnie — już to za konkursem — 145-go papierosa...

S. F.

Czy możliwe jest połączenie bez drutu z innemi planetami?

Zagadnienie to istnieje od czasu, kiedy wogóle wynaleziono połączenie bez drutu. Gdy po raz pierwszy udało się to, co dotychczas uważano za cud — a mianowicie przekazanie wiadomości zapomocą telegrafu bez drutu — zaczęto zaraz budować najśmielsze plany, istne zamki na lodzie i w duchu widziano już olbrzymie instalacje antenowe, służące do porozumiewania się z mieszkańcami Marsa, Wenus i innych planet.

Jeżeli się chce rozpatrzyć kwestję międzyplanetarnego porozumienia na zimno, bez fantastycznych, fałszywych wniosków, to trzeba przedewszystkiem postawić sobie pytanie, czy wogóle inne planety są zamieszkane. Astronomowie nie mogą dziś jeszcze dać na to odpowiedzi. Można wprawdzie stwierdzić zachodzące zmiany na innych planetach, jednakże nie jest bynajmniej dowiedzione, że zmiany te są dziełem żywych, myślących istot. Z drugiej zaś strony gdyby nawet istniały gdzieindziej istoty myślące, to znowuż zależałoby od ich poziomu kulturalnego, czy byłyby w stanie nadawać i odbierać takie znaki porozumiewania się bez drutu.

Czy będzie kiedykolwiek możliwe wysyłanie z naszej ziemi znaków, niezależnie od tego, czy będą one gdzieindziej odbierane, czy też nie? Na to można z pewnem zastrzeżeniem odpowiedzieć twierdząco.

Atmosfera ziemska otoczona jest nazewnątrz warstwą, nazwaną (Heaviside - Schicht), co do której długo przypuszczano, że nie przenikają przez nią fale elektryczne. Bardzo interesujące doświadczenia nad tą warstwą dokonane zostały przez prof. Karola Stoermera i stację nadawczą P. C. J. (31. 3. m.) Radjo Philipsa w Holandji. P. C. J. podawało w oznaczonych odstępach czasu znaki, które odbierano w Oslo. Poza znanem już wcześniej echem, które słyszy się 1/7 sekundy później i które daje się wytłumaczyć tem, że elektryczne fale otaczają całą kulę ziemską, dosłyszano jeszcze inne sygnały w parę sekund później i nawet jeszcze po 15 sekundach można je było odebrać.

Wiemy, że nie dla wszystkich długości fal warstwa Heaviside jest nieprzenikliwa, gdyż przepuszcza ona przecież promienie światła, które z natury swej są podobne do fal radjowych i różnią się od tych ostatnich tylko długością fali (miljonowe części milimetra). Gdyby się więc chciało przeprowadzić komunikację bez drutu z innemi planetami, to trzebaby użyć fal, które zbliżają się do fal świetlnych i które byłyby jeszcze przez warstwę Heaviside przepuszczane. Według dzisiejszego stanu techniki jest jednak stworzenie takich fal niemożliwe. Udało się wprawdzie stworzyć ultrakrótkie fale o długości kilku centymetrów, ale przy dzisiejszym stanie techniki jest to prawdopodobnie najniższa granica, którą można osiągnąć zapomocą znanych środków techniki nadawczej, gdyż przy niższych długościach fal powstają kolosalne trudności.

Zasadniczo komunikacja radjowa międzyplanetarna jest możliwa, tylko dzisiaj nie jesteśmy jeszcze w stanie jej urzeczywistnić. Można jednak się spodziewać, że przy dalszem badaniu fal zostaną wynalezione środki wysyłania i odbierania takich fal. Technika radjowa jest jeszcze względnie młoda — dopiero 30 lat upłynęło od czasu, kiedy wymieniono pierwsze znaki bez drutu — a przecież w tak krótkim czasie osiągnęła doskonałość, z którą chyba nic się nie może równać.

Należy zatem żywić nadzieję, że w przyszłości wykorzystanie ultrakrótkich fal stanie się możliwe — i wówczas problem radja międzyplanetarnego stanie się bardziej aktualny, niż dziś.

Dzisiaj wiemy tylko, że nawiązanie kontaktu z innemi planetami wydaje się możliwe; w jaki sposób zostanie zrealizowane, to już inna rzecz. Przyszłość dopiero pokaże, czy genjusz ludzki potrafi rozwiązać i to największe zagadnienie.

Inż. K. Sz.

Plan pierwszego dworca autobusowego w Warszawie

Komisja techniczna oznaczyła już na Placu Broni teren pod budowę pierwszego w Warszawie dworca autobusowego, wznoszonego staraniem centralnego związku właścicieli autobusów. Dworzec składać się będzie z jednopiętrowego budynku stacyjnego, oraz z zajezdni. W budynku stacyjnym znajdować się będą poczekalnie odjazdowa i przyjazdowa, kasa, biuro informacyjne, bufet, sklepy, kioski, dyżurka dla policji, lokal dyrekcji dworca i dyrekcji związku i t. d. Zajezdnia mieścić będzie boksy na autobusy, oddzielone drucianą siatką, stację obsługi, stację benzynową, przyrządy pożarnicze i t. d. Personel dworca składać się będzie z 15 osób. Po przyjeździe na stację, każdy autobus będzie myty i dezynfekowany przez obsługę dworcową, oraz poddany przeglądowi technicznemu; bez zgody kierownika technicznego żaden autobus nie będzie mógł odejść w drogę. Przez czas między przyjazdem a odjazdem autobus będzie się znajdował w wyznaczonym na stałe boksie. Odjazd autobusów sygnalizowany będzie dzwonkami. Ukończenie budowy dworca nastąpi w ciągu lata r. b.

Medal Pamiątkowy

I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce

Ukazał się medal pamiątkowy I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce — Poznań — 26—29 czerwca 1930.

Medal wykonał znany rzeźbiarz i wytrawny medaljer p. prof. Wysocki z Poznania.

Z jednej strony przedstawiony jest Chrystus Pan podający Komunję św. pielgrzymowi. W otoku widnieją słowa: „Jam jest chleb żywota". Po drugiej stronie umieszczona jest katedra poznańska. Nad nią mieści się krzyż otoczony aureolą. Wkoło napis: I. Krajowy Kongres Eucharystyczny w Polsce — Poznań — dnia 26 — 29 czerwca rb.

Biciem medalu zajęła się mennica państwowa. Średnica jego wynosi 55 mm.

Artystyczne wykonanie sprawia, że medal ten będzie najmilszą pamiątką wielkich uroczystości kongresowych.

Cena wynosi tylko 10,00 zł. W celu pokrycia kosztów Kongresów uprasza się o wczesne zamawianie medalu.

Ofiary na cele I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego przyjmują redakcje pism, Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu — Bank Miasta Poznania oraz P. K. O., Poznań 213 063.

Kwaterami zajmuje się Biuro Kwaterunkowe w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 18 — II ptr., pokój 24.

Wszelkiemi informacjami służy Komitet Wykonawczy. Sekretarjat — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22 — III ptr., pokój 65 — telefon 5099 — w godz. od 8 — 15.

Letnisko Księże-Hel

Po wytężonej pracy należy się każdemu człowiekowi odpoczynek. Zadaniem tego odpoczynku jest zgromadzenie nowego zapasu sił do nowej pracy. Dobrze zorganizowane praca i odpoczynek, harmonja jednej z drugim, nietylko uczyni człowieka zdolnym do wydania z siebie maximum pracy, ale przyczyni się także do utrzymania zdrowia i życia.

Do osiągnięcia powyższych celów służą także domy wypoczynkowe, letniska, sanatorja, zbudowane w górskich okolicach czy nad morzem. Wszystkie nieomal Związki starają się o to, by mieć choć jeden, jeżeli nie kilka takich domów.

I Związek Kapłanów „Unitas" na Archidiecezje Gnieznieńską i Poznańską, zdając sobie sprawę z doniosłości domu wypoczynkowego dla księży, powziął już w r. 1927 myśl stworzenia takiej placówki nad morzem. Dzięki inicjatywie tego Związku powstało na najwspanialszej, pagórkowatej części półwyspu Helu, tuż obok pięknego lasu szpilkowego, „Letnisko Księży — Hel", willa „Gwiazda Morza".

Zakupiono wówczas willę „Zaświaty", dającą sposobność do kąpieli w wielkiem i małem morzu i po przebudowaniu willi urządzono kaplicę z trzema ołtarzami, zaprowadzono światło elektryczne, zbudowano oszkloną werandę i balkon z przepięknym widokiem na morze.

Dnia 3 lipca 1928 r. nastąpiło w obecności księży z różnych stron Polski otwarcie „Letniska" i oddanie go do użytku. Willę poświęcił wówczas miejscowy duszpasterz. Życzenia nadesłali ks. kardynał Prymas Hlond, biskup Okoniewski, Radoński, p. starosta morski Lipski i in.

Jak bardzo konieczne było stworzenie tej placówki, o tem świadczy fakt, że już w pierwszych dniach po otwarciu wszystkie miejsca w „Letnisku" były zajęte.

Zarząd i dyrekcja „Letniska" dokładają wszelkich starań, by z roku na rok nowe w „Letnisku" zaprowadzić udogodnienia, by ono istotnie spełniło swój cel t. j. dało zasłużony wypoczynek i nowe siły do pracy. Letnisko pomieścić może 30 księży. Otwarcie w roku bieżącym Letniska nastąpi dnia 1 lipca. Zgłoszenia przyjmuje: „Letnisko Księży — Hel", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22, III.

„Tydzień Emigranta Polaka"

Strzeżmy skarbu wiary ojców w duszach polskiego wychodźtwa.

Jeżeli wychodźtwo nasze nie ma dostatecznej opieki we Francji i w Niemczech to można powiedzieć, że w krajach zamorskich jest ono pozostawione samo sobie. W Kanadzie, w kraju, którego obszar jest prawie tak wielki jak cała Europa, gdzie w przybliżeniu obliczamy liczbę naszych emigrantów na 100 tysięcy, są tylko dwa konsulaty, w miastach Montreal i Quebec, stosunkowo niedaleko od siebie położonych. W Brazylji, niewiele co mniejszej od Kanady, są trzy konsulaty. W Argentynie, której obszar jest blisko ośm razy większy od Polski, znajduje się jedynie wydział konsularny przy poselstwie polskiem w Buenos Ayres. Do czynności konsulatów należy opieka prawna, niestety bardzo utrudniona z powodu olbrzymich przestrzeni, braku komunikacji kolejowej, gościńców bitych i t. d. — Droga wodna jest nieraz jedynym środkiem lokomocji. Niektóre osiedla oddalone są od stacyj kolejowych i rzek spławnych o setki kilometrów.

W tych krajach daje się mocno odczuć brak polskich szkół. Opieka duszpasterska jest także niedostateczna, głównie z powodu braku księży. W Kanadzie znajduje się 30 parafij polskich, z których kilka nie jest obsadzonych. Od roku 1921 naczelne kierownictwo opieki duszpasterskiej powierzone jest J. E. Prymasowi Polski. Odtąd każdorazowy Prymas Polski, roztacza opiekę nad wszystkimi Polakami zagranicą, za wyjątkiem Litwy i Rosji sowieckiej. Niestety, z powodu braku księży i zasobów finansowych, opieka duszpasterska nie jest jeszcze w stanie spełniać należycie swych zadań. Pomoc całego społeczeństwa jest niezbędną, aby dopomóc, poprzeć i uzupełnić opiekę duchowieństwa, organizując pomoc w kraju, wysyłając czasopisma katolickie, książki, modlitewniki, podręczniki szkolne itp.

Takiego zadania podjęło się stowarzyszenie „Opieka Polska nad Rodakami na obczyźnie", której centrala znajduje się w Warszawie. Okręg poznański obejmuje na terenie województwa 40 oddziałów, działających zgodnie dla osiągnięcia wytkniętego celu, którym jest: strzeżenie skarbu wiary Ojców w duszach polskiego wychodźtwa.

Ażeby tem silniejsze wywołać zrozumienie niesienia pomocy naszym rodakom na obczyźnie, wymieniona organizacja postanowiła urządzić „Tydzień Emigranta Polaka", który się odbędzie od 9—15 czerwca. Biura „Tygodnia" mieszczą się w hotelu Polonja, ul. Grunwaldzka 18.

Piękny sukces Tatry

W niedzielę, dnia 8 b. m., Automobilklub Krakowski zorganizował na szosie pod Ojcowem wyścig górski na przestrzeni 3 300 metrów. W wyścigu tym wielki sukces odniosła 4-cylindrowa TATRA, prowadzona przez zawodnika czeskiego Vermirovsky'ego. W kategorji sportowej był to jedyny wóz o zwykłej turystycznej karoserji, pochodzący z fabryki, produkującej jedynie samochody seryjne. Konkurencja składała się wyłącznie z rasowych szybkich maszyn.

Mimo to Vermirovsky uzyskał pierwsze miejsce w swojej kategorji i osiągając czas zaledwie o 13 sekund gorszy od czasu zwycięzcy wyścigu Jana Rippera, startującego w kategorji wyścigowej.

Zwycięstwo Tatry tłumaczy się przedewszystkiem właściwościami technicznemi tych samochodów. Łamanej osi tylnej zawdzięcza Tatra idealne trzymanie się drogi na najostrzejszych wirażach, to też Vermirovsky mógł pełnym gazem bezpiecznie jechać po stromych wirażach szosy Ojcowskiej. Niepoślednią rolę odegrało również powietrzne chłodzenie, działające równie niezawodnie podczas srogich mrozów, jak i czerwcowych upałów. Również doniosłe znaczenie posiadała lekka waga wozu, wynikająca z braku ciężkiej ramy.

Wymienione cechy specyficzne Tatry, łącznie z solidarnością wykonania maszyny wydatnie ułatwiły Verminovsky'emu osiągnięcie pięknego sukcesu w trudnym wyścigu.

Naogół samochody Tatra są nam dobrze znane z wielu raidów polskich, raidu rosyjskieo, wyścigu „Tatra Florio" na Sycylji i innych imprez zagranicznych, gdzie otrzymały pierwsze nagrody. zw 24 108

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Kobieta-Słowianka wobec posłannictwa swego

Z chwilą ukończenia wojny światowej narody słowiańskie rozpoczęły nowy okres swego bytu. W szczególności Kobiety - Słowianki, które do niedawna jeszcze, obok jarzma niewoli politycznej dźwigały także pęta uprzedzeń socjalnych, stanęły nagle w promieniach zupełnej wolności. Jednocześnie bowiem z niezależnością państwową otrzymały kobiety wszystkich narodów słowiańskich uznanie i równouprawnienie obywatelskie. Dlatego więc, dziś bardziej niż kiedykolwiek Słowiańszczyzna cała a z nią ludzkość zwraca się do kobiet po wkład nowy, cenny, twórczy w życiu narodów.

Kobiety - Słowianki, które szły przez mękę, ofiarę, krew, więzienia, ruiny ku tej wyrocznej błogosławionej chwili wyzwolenia, do tego cudu życia, który rozkwitł nad naszemi głowami, Kobiety - Słowianki muszą usłyszeć wezwanie dziejowe, które huczy, jak dzwon i niesie wiew bohaterski: — Do czynu, do dzieła! — Kobiety wolne, mogą dziś duszę rozkurczyć, rozpłomienić, mogą wzlecieć wysoko, a zarazem zanurzyć się śmiało w życia głębię, aby wydobyć w niej Prawdę i wynieść ją na światło dnia! Prawdę tę, muszą Kobiety - Słowianki postawić przed oczy mężów swych, braci, synów i córek i kazać złożyć pokłon i hołd Prawdzie tej i podnieść ją wysoko na białych sztandarach, aby królować nam mogła, przewodzić, jednoczyć! Niech powstanie nowy dzień braterstwa Słowiańszczyzny, nowe stosunki, nowe cele i drogi, jedyne, — glorją słońca wschodzącego już błyszczące. Słuchajmy głosu historji, jak zmartwychwstania dzwonów! Trzeba nam zrozumieć wezwanie dziejowe, spojrzeć w ciemne otchłanie pochodu ludzkich pokoleń i odczytać tajemnicę. Oto runął Rzym w stal zakuty, potężny, zginęła, przepiękna, śpiewna Grecja, w przeszłość zapadła Kartagina... Gdzie są te potęgi starożytne? Co je pochłonęło? Gdzie zniknęły? Szereg tak długi, zdumiewający rozkwitem. A z nizin, z poddaństwa, z niedoli wyszli cisi i ubodzy, a prostego serca rybacy, apostołowie Prawdy nowej, słonecznej i wówczas, w pokorze przed Boską Nowiną Chrystusa legł świat olśniony, drżący, rwący się w błękity nieznane. A z doby obecnej, najbliższej, gdzie jest olbrzymia, światoburcza Rosja? W nędzy, zdziczeniu, pod hańbiącem jarzmem obcych! Na czem polega prawda dziejowa? Oto materjalizm, gwałty, demoralizacja, łamanie prawa moralnego, nieuchronnie prowadzą do rozkładu i upadku. A tylko Duch, tryumfator wiedzie narody po szczeblach przeżyć wzwyż! Runęły potęgi zaborcze, zachłanne, niszczycielskie, zmartwychwstały ludy słowiańskie! Objawił się zdumionemu światu Król - Duch narodów.

Polska, najbardziej chyba męczeńska wśród Słowian, bo potrójnie rozdarta przez trzech wrogów, — podjęła najdawniej wielką ideę łączności i braterstwa Słowian. Myśl ta była już własnością Bolesława Chrobrego, który chciał zbudować jedną, wielką złączoną i wolną Słowiańszczyznę! W imię braterstwa i łączności Słowian zerwał się też orli Jagiellończyk, by złożyć młodzieńczą głowę bohatera na polach Warny.

Cierpiała wieki Serbja, krwawiła Bułgarja, leżała zduszona Słowacja, Chorwacja, burzyły się męką Czechy. Lecz mimo zbrodni wiekowych zerwały się orły swobodne, ziściły się słowa poety: „Prawdą tylko to, co z ducha, przez ducha i w duchu! Ideę tę, hasło to święte musi ziścić odrodzona Słowiańszczyzna! Musi odrodzić siebie i odnowić Europę całą i świat chory uzdrowić. Tylko na podstawie Ducha i Prawdy wstać może potężna, sprawiedliwa, bratnia Słowiańszczyzna w imię współpracy pokojowej twórczej, budownictwa przyszłości. Otacza nas zewsząd zwarty mur wrogów, chciwych, oczekujących pierwszego momentu naszej słabości stwórzmy więc, póki czas zwarty, duchowy front Słowiańszczyzny. Niech nas broni przed zezwierzęceniem Wschodu i przed imperjalizmem Zachodu. Patrzmy trzeźwo i czujnie dokoła, zarówno w stronę Bolszewji, jak i ku czającym się do skoku Germanom.

W szczególności Kobiety - Słowianki powinne zrozumieć wielkie swoje posłannictwo dziejowe w obrębie i w obronie Słowiańszczyzny. One to najbardziej cierpiały, one najczulej pilnują zagrożonych gniazd, one muszą wychować nowe plemię słowiańskich braci - bohaterów.

W roku ubiegłym podczas zjazdu w Pradze utworzona została Liga Kobiet Wszechsłowiańska. Inicjatywa do powstania takiej organizacji nie była nowa, znała ją Polska jeszcze z czasu niewoli, gdyż u nas padło pierwsze takie hasło. Niepodtrzymane jednakże przez Polki zrealizowane zostało przez Czeszki.

Powstałą w Pradze organizację należy propagować gorąco w Polsce i tłumaczyć wszystkim jaka siła odporna przeciw Niemcom i Bolszewji tkwi w tem zjednoczeniu kobiet słowiańskich.

Niech zbudzą się do czynu Kobiety - Słowianki. Oto zew uroczysty przyszłości przed nami. Niech zwycięży w świecie sprawiedliwość, niech zapanuje miłość chrześcijańska. Kobiety-Słowianki, łączmy dłonie i serca w pracy wielkiej, wspaniałej i twórczej dla przyszłości. Niech w nas i przez nas zapanuje nowa Era - Ducha! Niech dzieci słowiańskie wzrastają w ideałach wszechsłowiańskich niech je kochają i niech szczycą się przynależności do wiekiej rodziny słowiańskiej.

Kobiety - Słowianki nadszedł nasz dzień, nikt go nam zgasić nie potrafi!

St. Laudyn - Chrzanowska.

Przebudzenie Hindusek

Podróżując po Indjach, można widzieć wieśniaczki pracujące w polu z twarzą odkrytą. Ale jeżeli chodzi o kobietę ze sfery zamożniejszej, to zasłona, krata drewniana, ciężka opona, kryje je przed niedyskretnym wzrokiem mężczyzny. Często na drogach spotyka się dwukołowe wózki, zaprzągnięte w białego bawołu, wyglądające jak namiot wędrowny, w którym kryje się żona wyznawcy Bramy. Albowiem dziewięć dziesiątych niewiast indyjskich zachowuje prawo „purdah" o ile są muzułmankami, a prawo „zenana" jeżeli wyznają religję Bramy. Nigdy wyznawca Bramy, praktykujący i szanujący przepisy swojej religji, nie pozwoli aby obcy mężczyzna przekroczył próg „zenany", albo aby żona jego posiliła się w obecności chrześcijanina.

Są jednak wyjątki od tych zwyczajów w Bengalu, gdzie się znajdują hindusi najbardziej postępowi, wykształceni, wyzwoleni od surowych przepisów swojej wielowiekowej religji. W Kalkucie, rodzice wychowani w angielskiej szkole, przekazują dzieciom swoim pojęcie modernizmu, odtąd myślą przewodnią młodego pokolenia jest poddanie się cywilizacji zachodu.

Hinduski, zwolenniczki sekty reformowanej Bramo - Samaj są najbardziej postępowe. Wśród nich właśnie znachodzą się w znacznej liczbie kobiety lekarki, pielęgniarki, nauczycielki. Niektóre z kobiet mieszkanek Bengalu znane są jako poetki, literatki, dziennikarki; niema tylko malarek wśród kobiet w Indjach gdyż malarstwo nie jest tam sztuką tak rozpowszechnioną jak muzyka. W każdym razie można stwierdzić, że w obu wyznaniach panujących w Indjach, emancypacja kobiety w wielkich miastach, jest na porządku dziennym.

Pani Sen, utalentowana poetka, — przedstawiająca godnie literaturę Bengalu, powiada: „jesteśmy zakażone wolnością. Dotychczas głos kobiety indyjskiej zaledwie dawał się słyszeć na zewnątrz, a to dla bardzo prostej przyczyny, że za wiele jest analfabetek między nami. Proszę sobie wyobrazić że liczba kobiet nie umiejących czytać i pisać dochodzi do 97 procent. I to jest przyczyna dla której nasze stosunki intelektualne z siostrami z Zachodu, są tak utrudnione. Na szczęście zmieni się to szybko. Współpraca kobiety w Indjach jest nieodzowną dla odrodzenia narodowego i dla postępu. Wiem to dobrze, że nasza emancypacja nie podoba się w wielu ośrodkach prawowiernych i konserwatywnych, narodowcom zapalonym, którzy twierdzą, że naśladujemy Zachód, nie będąc w możności polepszyć w czemkolwiek życie ekonomiczne i społeczne naszego kraju. Nie zgadzam się z tym poglądem pesymistycznym. Walka będzie ciężka, ale poprowadzimy ją aż do zwycięstwa ostatecznego".

Skoro się mówi o wyzwoleniu kobiety w Indjach, nie można pominąć jednej z najświetniejszych bojowniczek tej sprawy, pani Sirojini Naidu. Ta podziwienia godna kobieta, przewodniczyła w grudniu 1925 r. na Kongresie narodowym indyjskim. Urodzona w r. 1897 w Hejderabad, jako córka wybitnego uczonego, włada językami francuskim, angielskim i perskim. Mając lat czternaście umiała na pamięć Shelleya, Browninga i Tennysona, a w sześciu dniach napisała poemat o 1300 wierszach. W 1918 wyszła za mąż za majora Naidu i nie przestaje się żywo zajmować wszelkiemi zagadnieniami politycznemi i społecznemi. Marzeniem jej jest połączenie indyjsko-muzułmańskie. Na kongresie w Kalkucie w przemówieniu gorącem powiedziała: „jestem tylko kobietą, ale chcę i mogę was zapewnić że skoro wybije wasza godzina, kobiety hinduskie staną przy waszym boku, podniosą wasze sztandary i podtrzymają waszą walkę".

Pani Sarojini Naidu, popiera od r. 1919 z całych sił, walki Ghandiego. — Bojowniczka o emancypację Indji, bierze zawsze czynny udział w manifestacjach przeciwrządowych, rozdaje zakazane odezwy i daje się więzić. W nagrodę wielkich zasług jakie oddała sprawie narodowej, wybraną została przewodniczącą Kongresu wszechindyjskiego w r. 1925.

Pani Sarojini Naidu, jest pięknym przykładem dla kobiet hinduskich. — Tysiące jej sióstr żyją powolne dawnym obyczajom, zadowolone ze swojego losu i nie myślące bynajmniej o odegraniu jakiejkolwiek roli w postępie cywilizacji i epancypacji Indostanu. Ale pochodnia zapalona przez kilka bojowniczek dobrej sprawy, oświeci gnuśne i obojętne i zmusi je do działania.

Emde.

Żeńskie Kursy Techniczne

Walka o byt zmusza siły żeńskie do szukania i zdobywania coraz to nowszych stanowisk dla zapewnienia sobie egzystencji. Dotychczas jednak ruch kobiecy w Polsce — w przeciwieństwie do zagranicy — nie zwracał jeszcze należytej uwagi na jedną dziedzinę życia gospodarczego, która mogłaby z czasem kobietom dać nowe, nadzwyczaj zajmujące i obszerne pole działania, a którą jest technika w rozmaitych jej przejawach i rozgałęzieniach przemysłu.

Założone w roku 1928 Towarzystwo Przyjaciół Szkół Zawodowych Żeńskich w Poznaniu, mające na celu popieranie ruchu kobiecego w kierunku kształcenia i dokształcania zawodowego kobiet wszystkich sfer, zamierza uruchomić z początkiem roku szkolnego 1930-31 pierwsze na Wielkopolskę, Pomorze i Górny Śląsk koncesjonowane: Żeńskie Kursy Techniczne i zwraca niniejszem na nie uwagę sfer zainteresowanych.

Wobec tego otwiera się dla pań w wieku do lat 16 z ukończonemi 6-ciu klasami gimnazjalnemi, lub z wykształceniem równoznacznem, możliwość, po odbyciu odpowiednich kursów, uzyskania intratnych stanowisk w charakterze techników pomocniczych w biurach technicznych, samorządowych i państwowych.

Bliższych szczegółów udziela Sekretarjat Kursów — Poznań, ul. Marszałka Focha 2.

Delfina Potocka i jej poeta

O przybądź, przybądź, Ty Beatrice moja! A jeśli umrę wcześnie, pamiętaj o tej żądzy mojej, o tej żądzy, byś Ty nigdy nie umarła na ziemi, byś Ty zawsze pamiętna była. Dałaś mi szczęście, o gdybym mógł Ci dać nieśmiertelność. (Zygmunt Krasiński: Listy do Delfiny Potockiej str. 88 Poznań 1930. Skład Główny w Księgarni Uniwersyteckiej Jana Jachowskiego).

Życzeniom Zygmunta Krasińskiego stało się zadość, nikt z zajmujących się polską literaturą romantyczną pominąć nie może tej, najbardziej romantycznej postaci niewieściej ubiegłego stulecia: Delfiny Potockiej. Mimo to jednakże nie posiadamy dotąd jej biografji. Niewiele przechowało się z jej własnych listów, skąpe też wiadomości pozostawiły osoby postronne, wskutek tego trzeba przyjąć to za dobre, co mówi o „Dialy" Zygmunt Krasiński.

W tych dniach wyszło z pod prasy obszerne, bo liczące 581 stronnic dzieło ilustrowane p. n. „Zygmunt Krasiński, Listy do Delfiny Potockiej 1839 — 1843, przysposobił do druku: Adam Żółtowski" — nakładem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Jestto pierwszy tom obszernej korespondencji poety, której segregację i przygotowanie do druku przeprowadził prof. Un. Pozn. Adam Żółtowski. Kończąc przedmowę w której tłumaczy metodę naukową swego wydawnictwa prof. Żółtowski pisze:

— A kimże wreszcie, i to może najbardziej natarczywe pytanie, jakie tu się nasuwa, była bohaterka wielkiego poematu, jakiemi są te listy? Nie jest rzeczą wydawcy kusić się tu o wyczerpującą odpowiedź. Obraz jej byłby zupełniejszy i stokroć łatwiejszy do stworzenia gdyby choć w części były się zachowały jej odpowiedzi. Niestety pozostały nam tylko nic nie znaczące fragmenty. Z listów Krasińskiego spłynie na jej postać niemało światła. Winny one przyczynić się do tego, by przestała być czysto konwencjonalnym znakiem na widnokręgu polskiej przeszłości. Mimo to nie sądzimy, by ktokolwiek na podstawie korespondencji Krasińskiego mógł się podjąć skreślenia zupełnie wiarogodnej jej podobizny i wydania o niej ostatecznego sądu. Że musiała mieć wiele rysów wspólnych z całym szeregiem kobiet epoki romantyzmu, związanych mniej lub więcej ściśle z dziejami wielkich ludzi, zwłaszcza wielkich artystów tego czasu to nie ulega wątpliwości. Wiemy, że była niezwykłej urody, że miała głos wyjątkowo piękny i w śpiewie dosięgała wyżyn wielkiej sztuki. Krasiński w chwili poznania przedstawia ją jako osobę zewnętrznie nacechowaną lekkomyślnością form lekkomyślnego świata, w którym obracała się wiele lat, lecz pod temi pozorami silnie czującą i umiejącą myśleć, przeoraną nieszczęściem, skłonną do melancholji i marzycielstwa. W jakiej mierze stosunek z takim jak Krasiński człowiekiem sięgnął w głąb jej duszy, w jakiej mierze ją przeobraził, w jakim stopniu stał się jej potrzebą serdeczną, przerastając obręb kobiecych powodzeń? Czy istotnie była dla niego dobra i czy prawdziwie cierpiała nad zawodami doznanemi w tej miłości? Czy nie rzadkie skargi Krasińskiego na jej twardość lub zobojętnienie były więcej tworami jego roztęsknionej wyobraźni, niż rzeczywistością — czy ta romantyczna pani, której w ofierze złożył wielki poeta całą krew swego serca i najlepsze siły swej duszy, dla której się stargał i strawił przedwcześnie, była sama także ofiarą wielkiego uczucia, stroną nietylko przyjmującą lecz i dającą porówno, oto długi szereg pytań, który cisnąć się będzie na usta czytelnikowi tych listów, a na które trudno mu będzie odpowiedzieć inaczej, jak znowu szeregiem sprzecznych nieraz wrażeń i niesprawdzalnych na ogół domysłów.

Zresztą romantyzm nie darmo kochał się w półcieniach, był miłośnikiem tajemniczości i niedomówień. To otacza osobistości tego zakresu szczególną atmosferą i nie dozwala stosować do nich formuł uproszczonych szukających ścisłych rozgraniczeń i konsekwencyj, jasnych kierunków i wewnętrznej zgody tam, gdzie w rzeczywistości może nie było ich wcale. To też sądzimy, że postać pani Delfiny Potockiej zawsze tylko po części z cienia tajemnicy wychylać się będzie. — Jakiekolwiek bowiem rysy i szczegóły jej życia i charakteru odkryćby się jeszcze udało, rozstrzygającym, a niewyczerpanym nigdy współczynnikiem pozostanie to, czem być miała przez lat tyle dla człowieka niezwykłej miary. Przewidzieć można, że bardziej przekonywująco od najumiejętniejszych studjów biograficznych, — skądinąd jak najbardziej pożądanych, przemawiać będzie do potomności o niej i za nią głos Zygmunta Krasińskiego, w którego życiu była największem ukochaniem, i jak sam się wyraża, „obok idei" najwyższem natchnieniem. Zgodnie z zapowiedzią Przedświtu, — śpiącej w grobie, strzec jej będzie nieśmiertelna pieśń.

(m.)

KULTURA FIZYCZNA

Pięściarskie mistrzostwa Europy

Mistrzostwa te zgromadziły reprezentantów 11 narodowości tak, że z wybitniejszych państw, w których boks odgrywa poważniejszą rolę brakło jedynie Belgji, Anglji, Holandji, i Francji. Zawody pod względem organizacyjnym stały na bardzo wysokim poziomie, a odbywały się w olbrzymiej hali powystawowej, która mogła pomieścić ponad 10000 publiczności. Ilościowo najmniej, gdyż tylko 5 pięściarzy było w wadze muszej, dalej 6 walczyło w półśredniej; po 7 było w — koguciej, piórkowej i półciężkiej oraz po 9 — w pozostałych. Zatem ogółem startowało 59 zawodników liczba stosunkowo niewielka, co świadczy że poszczególne państwa wysyłały tylko swych pełnowartościowych pięściarzy.

Reprezentacja nasza po szczęśliwej podróży przybyła 2. b. m. wieczorem do Budapesztu i była przyjęta bardzo gościnnie przez Węgrów, którzy przez cały czas wywiązywali się bez zarzutu ze swych obowiązków gospodarzy. Ważenie, a poprzednio jeszcze badanie lekarskie odbyło się 4. b. m. o godz. 12, przyczem wszyscy mieli przepisową wagę. Walki rozpoczynały się każdorazowo około godz. 20.30 a jedynie finały urządzono o 17.30. Publiczności było stosunkowo niewiele, gdyż mniejwięcej codzień po 2000; tylko końcowe spotkania rozegrano przy wypełnionej sali.

W pierwszym dniu startowało 18 par tak, że walki trwały do drugiej w nocy i — co należy specjalnie podkreślić — do końca był na nich obecny regent Horthy. Poprzednio na ringu stanęli kierownicy wszystkich reprezentacyj oraz po jednym zawodniku (z Polaków — Wieczorek) i odbyły się zwykłe ceremonje wstępne, oraz krótkie przemówienia przez mikrofon. Zaczęto mistrzostwa walką Stępniaka z Szelesem, który miał zdecydowaną przewagę zwłaszcza w ostatniem starciu, ale Stępniak dosyć dobrze się trzymał i sędzia Volpi (Wł) niepotrzebnie w ostatnich sekundach przerwał spotkanie. — Jako drugi walczył w tym dniu Górny z doskonałym Fuchsem; pierwsze koło było równe, a obaj zawodnicy unikają zwarcia; w drugiem Niemiec jest dwukrotnie oszołomiony i chwieje się na nogach; to samo powtarza się w trzeciem kole; w tych starciach ma przewagę Polak, który też wygrywa na punkty. Spotkanie to było bardzo zacięte a obaj przeciwnicy przewyższali niemal o klasę wszystkich innych z tej kategorji. — Jako trzeci stanął w ringu Konarzewski i pokonał zdecydowanie Keri'ego górując we wszystkich starciach, a w trzeciem oszczędzał się nawet, by zachować siły na później. Stibbe spotkał się z większym niemal o głowę od siebie Górjewiczem (reprezentował barwy Finlandji, a podobno jest żydem urodzonym w Warszawie), i ważącym 95 kgr. G. odrazu kilkoma ciosami oszołomił Stibbego, przyczem ten niefortunnie wypadł poza liny i kontuzjowany nie mógł już wrócić na ring.

W drugim dniu stanęło w ringu 15 par. Z Polaków pierwszy walczył Seweryniak z Heldem: było to typowo nierozstrzygnięte spotkanie i jedynie chyba w trzeciem kole Niemiec miał minimalną przewagę: zresztą równie dobrze można było mówić o tej przewadze w dwóch pierwszych na rzecz Seweryniaka i jemu przyznać zwycięstwo. Decyzja zatem sędziów musiała tu być zawsze krzywdząca. — W wadze średniej Wieczorek nie mógł skutecznie stawiać czoła Szigeti'emu i przegrał wyraźnie na punkty a Węgier miał przewagę we wszystkich starciach.

W trzecim dniu Majchrzycki natknął się na dobrego Dehna (Nor.). W pierwszem kole walka była równa, w drugiem — udaje się Majchrzyckiemu paru ciosami oszołomić przeciwnika i ma przewagę, którą utrzymuje również w trzeciem była to najpiękniejsza walka pod względem technicznym z całych mistrzostw. — Konarzewski dostał również groźnego przeciwnika Petersena, starego wyjadacza ringowego (liczy 31 lat), rutynowanego i doświadczonego pięściarza, który jednak wykazał, że już kończy się i prędko słabnie; walczy on wyłącznie na dystans, a o zwarciu nie ma wogóle pojęcia. Przez półtora minuty miał też wyraźną przewagę Konarzewski, lecz potem dostaje silny sierpowy lewą w żołądek pada do 9 na deski, a gdy powstaje drugi cios w to samo miejsce uniemożliwia mu dalszą walkę. Gdyby przetrzymał — niewiadomo, czy Petersen uporałby się z nim.

W czwartym dniu po raz pierwszy stanął w ringu Forlański z Trombetto, którego typowano na zwycięzcę w tej kategorji. Walka przez cały czas była prowadzona na dystans; wykazała w pierwszem starciu równość sił, a w dwóch następnych wyraźną i rosnącą stale przewagę Forlańskiego, który też wygrał zdecydowanie na punkty — Górny już w walce z Fuchsem nie był zupełnie zdrów; dolegliwości w okolicach ślepiej kiszki wzmagały się z każdym dnie mi kiedy stanął 7 b. m. w ringu z Szabo, przeciwnikiem znacznie od siebie słabszym — nie posiadał całej pełni swych walorów fizycznych; tylko w pierwszych dwóch starciach wytrzymał tempo (niezbyt zresztą ostre) natomiast w ostatniem opadł na siłach i przegrał zasłużenie. W normalnych warunkach jego zwycięstwo nie ulegało żadnej wątpliwości.

Walki finałowe rozpoczęły się o 17,30 a panował podówczas taki upał, że w hali (drewniany budynek pokryty papą wskutek czego gorąco specjalnie dawało się we znaki), trudno było wytrzymać; to też wiele pań zemdlało. Temu upałowi przedewszystkiem należy przypisać porażkę Forlańskiego. Gdy wszedł on na ring już był spocony i tylko przez dwa koła walczył normalnie, posiadając w drugiem przewagę, poczem w trzeciem zupełnie opadł na siłach i bardziej przyzwyczajony do gorąca Enekes zwyciężył zasłużenie. Należy tu zwrócił uwagę, że przed paru miesiącami tegoż Enekesa Trombetto pokonał zupełnie pewnie. — W koguciej spotkali się Szeles i Plaesu (Rum.). Przewagę miał Węgier., ale Rumun walczył doskonale i był groźnym bezsprzecznie przeciwnikiem. W tej kategorji wybijał się na czoło Boumann (Szw.), jednak w walkach eliminacyjnych przy spotkaniu z Ziglarskim złamał sobie rękę wskutek czego Szeles zdobył mistrzostwo. — W piórkowej doszło do scysji. Wygrał Saracini (Wł.), który miał we wszystkich trzech starciach nieznaczną, ale wyraźną przewagę. Tymczasem sędziowie ogłosili zwycięstwo Szabo. Włoch zeszedł z ringu bez podania ręki przeciwnikowi a cała reprezentacja Italji natychmiast przebrała się i postanowiła wycofać się z mistrzostw. Dopiero po interwencji posła włoskiego zażegnano ten bardzo przykry zatarg. — W lekkiej zasłużenie wygrał Bianchini (Wł.), górując nad Szobolewskim zwłaszcza w drugiem i trzeciem kole. — W półśredniej Majchrzycki i Besselmann w pierwszem starciu byli zupełnie równi; w drugiem miał nieznaczną przewagę techniczną Polak, a w trzeciem pod sam koniec dostał przypadkowy cios w podbródek i upadł na deski lecz natychmiast podniósł się, walcząc dalej normalnie. Ten cios zadecydował o przegranej Majchrzyckiego z różnicą ponoć 1/4 pkt., co jest niezgodne z ostatniemi uchwałami międzynarodowego związku pięściarskiego, powziętemi w Berlinie, na parę dni przed mistrzostwami. — W średniej Meroni miał cały czas lekką przewagę nad Szigetim, wykazując większą precyzję w ciosach i wygrał zasłużenie. — W półciężkiej przeciwnik Petersena Leidmann walczył z rozbitą ręką wskutek czego nie mógł skutecznie stawiać czoła rywalowi; wygrał Duńczyk jednak w końcowem starciu obaj byli bardzo wyczerpani. — Ostatnie spotkania (Michaelsem i Molander) — to znów typowa walka nierozstrzygnięta, przy niemal całkowitej równości sił; przewaga pierwszego (jeżeli wogóle o niej mówić można) była minimalna i Dunczyk mógł wygrać z różnicą conajwyżej jednego punktu.

Po walkach odbył się bankiet, na którym reprezentację polską specjalnie wyróżniono, bowiem jej kierownik został zaproszony do stołu honorowego; to samo wyróżnienie spotkało Włochów. Przedstawiciele poszczególnych narodowości przemawiali krótko w swoim języku. Na zakończenie należy podkreślić, że kierownik ekspedycji p. Baranowski wywiązał się bardzo dobrze ze swego zadania, czuwając nad każdym szczególikiem, troszcząc się szczerze o zawodników, o dobór sędziów, słowem — o wszystko. Jak zawsze niezastąpionym sekundantem był p. Stamm, a dzielnie pomagał mu p. Garzena.

Znaczenie mistrzostw oraz wnioski jakie z nich wyciągnąć należy — omówimy w następnej „Kulturze Fizycznej".

Kongres F. I. F. A. w Budapeszcie

W dniach 6 i 7 czerwca odbył się w Budapeszcie doroczny kongres światowej organizacji piłkarskiej. Z Zarządu F. I. F. A. byli obecni pp. prezes Rimet (Francja), Buero (Urugwaj), inż. Fischer (Węgry), Frenkell (Finlandja), Schricker (Niemcy), Seeldrayers (Belgja) i Hirschmann (sekretarz generalny).

W piątek o godz. 11 nastąpiło otwarcie kongresu w sali izby handlowej przez wiceministra oświaty, p Schrödera, poczem przemawiali prezydent Budapesztu i prezes Rimet. W międzyczasie odbył się konwentykel niezadowolonych pod egidą p. Meisla (Wiedeń), w której to naradzie brały udział Austrja, Czechy, Węgry, Włochy i Szwajcarja. Po południu rozpoczęto obrady przy obecności delegatów 25 państw, zatwierdzając protokół z poprzedniego kongresu w Barcelonie, poczem przyjęto jako nowego członka Filipiny.

Sekretarz p. Hirschmann, odczytał sprawozdanie z działalności F. I. F. A. oraz złożył krótkie sprawozdanie kasowe, na co Meisl odpowiedział długą i bardzo namiętną krytyką. Wyraził on zapatrywanie, iż autorytet F. I. F. A. obniżył się w ostatnich latach na skutek nieudania się mistrzostw świata w Montevideo, oraz z powodu nieobecności Anglji; poza tem uważa on, iż aż 7 wiceprezydentów to stanowczo za wiele i nie mogą sprężyście pracować. Krytykował również chwiejną politykę F. I. F. A. wobec Anglji, której zezwolono na rozegranie spotkań z Niemcami i Austrją, kiedy jednocześnie zabrania się sędziom angielskim występów na kontynencie. Krytyka p. Meisla była w zasadzie słuszna, jednak arogancki i złośliwy ton zrobił na zebranych bardzo ujemne wrażenie i osłabił znacznie jej ostrze.

Replikował z miejsca wiceprezes F. I. F. A., p. Frenkell, który pognębił przeciwnika, demaskując kulisy sprawy, a mianowicie zachłanne ambicje władcy piłkarstwa austrjackiego, oraz krętą grę Meisla, który mógł z ramienia Austrji zgłosić zawczasu wnioski o zmianę statutu. Następnie odpowiadał Meisl, atakując Węgry i broniąc się przed zarzutami przedmówców. Adw. Mauro (Włochy) sekunduje Meislowi, ale we więcej kulturalnej formie i podkreśla fakt dwojakiej miarki F. I. F. A. w sprawach drużyny angielskiej oraz sędziów. Dr. Pelikan (Czechy) osłabia fatalne wrażenie wybuchu Meisla, usprawiedliwiając je chorobą; dr. Eberstaler (Austrja) z kolei zaznacza, że kongres doroczny jest jedyną okazją do krytyki działalności F. I. F. A., więc należy z niej skorzystać. Seeldrayers (Belgja) raz jeszcze piętnuje machinacje środkowo-europejskie, przygważdżając demagogję Meisla, który nie zacytował żadnego konkretnego faktu ani zarzutu, poczem wyświetla kwestje angielskie, zaznaczając, iż poprzednio F. I. F. A. dawała również od wypadku do wypadku zezwolenia na gry z Anglją i nikt przeciwko temu nie oponował. W końcu zabiera głos dr. Bauwens (Niemcy), wyjaśniając, iż Anglja obawia się majoryzacji po przystąpieniu do F. I. F. A. i dlatego stoi na uboczu.

Po przyjęciu sprawozdania skarbnika i sekretarza, przedyskutowano wnioski St. Zjednoczonych o zmianę statutu w sprawie przechodzenia graczy z jednej organizacji państwowej do drugiej. Odrzucono dalej oba wnioski tyczące się amatorów oraz zawodników i pozostawiono stan obecny, utrudniający przechodzenie graczy, a w szczególności przepłacanie zawodowców przez U. S. A.

W dniu 7 czerwca obradowano nad zatargiem pomiędzy Irlandją i Anglją; postanowiono nic w tej sprawie nie czynić, traktując ją jako wewnętrzną zainteresowanych państw.

Z kolei zdał dr. Bauwens sprawozdanie w charakterze przewodniczącego komisji sędziowskiej. Stwierdził on duży postęp w pracach komisji, której opinji w wielu sprawach zasięgał nawet angielski „International Board".

Dr. Mauning (U. S. A.) wywodzi, iż Stany Zjedn., Kanady i Anglja obeślą prawdopodobnie olimpjadę w Los Angelos, gdy nie uznają one definicji amatora według uchwał F. I. F. A. — (zwrot utraconych zarobków), lecz według zasad olimpijskich Sprawa mistrzostwa świata została znów odłożona i przekazana Zarządowi F. I. F. A. do opracowania.

Następnie odbył się wybór 3 członków zarządu, przyczem powołano ponownie pp. Rimeta, Schrickera i Fischera.

Po zatwierdzeniu budżetu na rok 1930, wyłoniła się długa dyskusja nad miejscem następnego kongresu. Zgłoszono kolejno następujące propozycje: Sztokholm, Berlin, Warszawa, Kairo i Lizbona, lecz Szwecja zrezygnowało na korzyść Niemiec, którym już od 3 lat przyobiecano ten zaszczyt. Wobec sytuacji bardzo pomyślnej dla Niemiec, wycofały delegacje resztę propozycyj, przyczem Polska zastrzegła sobie rok 1932 dla odbycia kongresu w Warszawie.

Na tem zakończono kongres, którego oficjalnym finałem był bankiet wydany przez Ministra oświaty na cześć delegatów, gdy tymczasem nieoficjalna część trwała jeszcze przez Zielone Święta.

* * *

Kongres sam był znacznie ciekawszy od strony kulis. Przedewszystkiem rzucał się w oczy blok państw, które wprowadziły w ostanich latach u siebie zawodowstwo (Austrja, Węgry, Czechy i Włochy); następnie — federacja niemiecko - skandynawska, która odznaczała się dużą rezerwą w mowach, lecz jej ważność wszyscy dobrze oceniali; wreszcie — państwa zachodnie i Ameryka. Polska trzymała się również w rezerwie, gdyż tak nakazywał jej interes sportowy. Stanowisko nasze jest tem trudniejsze, że posiadamy w najbliższem sąsiedztwie zawodowców oraz kraj o 1.600.000 piłkarzach, a mianowicie Niemcy; z drugiej — znów graniczymy z krajami o małem znaczeniu sportowem, jak Litwa, Łotwa lub Estonja.

Gry o puhar amatorski Środkowej Europy kończą się w roku bieżącym, wobec tego Polska ma na przyszłość ręce rozwiązane i będzie mogła rozgrywać mecze z najsilniejszemi reprezentacjami Europy. Biorąc pod uwagę fakt, iż większość poważnych państw kontraktuje takie spotkania już na lata naprzód i delegacja polska również przeprowadziła pertraktacje z przedstawicielami wielu narodów.

Z Niemcami ułożono się, iż spotkanie z nimi odbędzie się w przeciągu najbliższych 2 lat. — Hiszpanja ma zamiar zawitać do Polski na 3 mecze w 1931 r. z okazji przyjazdu do Belgji. Należy podkreślić fakt, iż prezes związku katalońskiego w Barcelonie p. Olave i prezes związku madryckiego, p. Duran, poseł do parlamentu, odnosili się z pełną sympatją do Polski. — Z Węgrami nietrudno było się porozumieć co do spotkania z ich zawodową drużyną w roku przyszłym. — Z Czechami nie ustalono nic konkretnego, a już Austrja odnosi się do zawodów z Polską więcej, niż obojętnie. Byłby największy czas zrewidować nasz stosunek do Wiednia i należałoby raz wreszcie dać do zrozumienia, iż nie będziemy wiecznie tą dojną krową dla stolicy naddunajskiej, przyjmując wciąż austrjackie kluby, oraz trenerów. — Ze Szwecją mamy stały kontakt co 2 lata, nawiązany swego czasu dzięki znajomości dr Cetnarowskiego z p. Johansonem, prezesem szwedzkiego związku. — Z Francją trudno jest dojść do porozumienia, choć przeszkód żadnych z naszej strony niema; nie możemy ze względów na prestiż Polski narzucać się Paryżowi Byłoby w każdymbądź razie rzeczą przykrą, gdyby mecz z Niemcami odbył się prędzej, aniżeli spotkanie Francja—Polska, i to nie z naszej winy. — Danja jest również skłonna rozegrać w roku przyszłym zawody międzypaństwowe z Polską.

Jeżeli więc uda nam się definitywnie zakontraktować na rok przyszły choć połowę podanych poprzednio spotkań, to sezon 1931 będzie napewno bardzo ciekawy.

Janusz Mallow.

ŻYCIE SOKOLE

Jubileusz wychowania fizycznego

W niedzielę 15 bm. odbędzie się w Poznaniu obchód „10-lecia wychowania fizycznego w Wielkopolsce". Niewątpliwie okres ostatnich lat dziesięciu postawił rozwój wychowania fizycznego na bardzo wysokim poziomie, i to na całym nieomal świecie. Przyczyniły się do tego doświadczenia wojny światowej, która wykazała, że obok broni chemicznej i technicznej, bardzo ważnym czynnikiem bojowym jest i stale pozostanie siła i sprawność fizyczna poszczególnego żołnierza, do którego wytrzymałości wojna ta wprost nadludzkie stawiła wymagania. Po wojnie więc — mimo Ligi Narodów i sielankowych deklamacyj o wieczystym pokoju — wszystkie państwa zaczynają usilnie propagować sprawę wychowania fizycznego w szkołach, wojsku i organizacjach społecznych, aby przygotować sobie materjał na dobrych żołnierzy.

W tem ogólnem dążeniu nie mogła pozostać w tyle Polska, która najmniej ma powodów, aby wierzyć bezwartościowym deklamacjom pokojowym, widząc, jak sąsiad jej zachodni jawnie zmierza do ponownej grabieży ziem polskich. Zawrzała więc i Polska bujnem życiem gimnastyczno - sportowem, a nie ostatnie miejsce w tej dziedzinie pracy społeczno - narodowej zajmuje Wielkopolska. U nas, w Poznaniu, powstaje też przy Uniwersytecie pierwsza naukowa placówka tego rodzaju: Studjum Wychowania Fizycznego pod kierownictwem wielce zasłużonego dha. prof. dr. Eugenjusza Piaseckiego, który w roku bieżącym obchodzi 30-lecie swej tak owocnej pracy wychowawczej i którego w uznaniu tych zasług najstarsze gniazdo sokole poznańskie uczciło niedawno uroczystem wręczeniem dyplomu członka honorowego, bo zwykłym członkiem „Sokoła" był już oddawna, niejako w spuściźnie przejąwszy ducha sokolego po śp. ojcu swoim, który należał do organizatorów Sokoła - Macierzy we Lwowie.

Mówiąc o niedzielnym obchodzie jubileuszowym w Poznaniu, należy — celem uniknięcia nieporozumień — postawić sprawę jasno, stwierdzając, że jest to obchód 10-lecia pracy powojennej, a nie wychowania fizycznego w Wielkopolsce wogóle. Jeżeli bowiem sięgniemy do pierwszych zaczątków tej pracy, to za 4 lata obchodzić będziemy półwiekowy jubileusz wychowania fizycznego w Wielkopolsce, który będzie zarazem złotym jubileuszem Sokolstwa Wielkopolskiego. Sokolstwo było bowiem pierwszym pionierem racjonalnego wychowania fizycznego w Polsce, i to Lwów w r. 1867, a w Wielkopolsce w r. 1884 Inowrocław, a po nim rok później Poznań. Mimo szykan i ucisku ze strony władz pruskich, które znakomicie zrozumiały grożące im stąd niebezpieczeństwo, Sokolstwo w Wielkopolsce i w całym ówczesnym zaborze pruskim oraz na obczyźnie rozwijało się znakomicie, wykazując w chwili wybuchu wojny około 14 tysięcy członków, a o wartości jego pracy świadczą niezliczone pokazy i zawody gimnastyczno-sportowe oraz wcale pokaźna, jak na ówczesne warunki, literatura techniczna.

O wybitnym udziale Sokolstwa w wychowaniu fizycznem zaświadczyły wymownie na zeszłorocznej Powszechnej Wystawie Krajowej wykresy, wystawione przez Związek polskich związków sportowych, a więc źródło niesokole, wykazując mianowicie, że w roku 1919 na ogólną liczbę 43.000 zrzeszonych w tymże Związku Związków, olbrzymią większość, bo około 40.000 stanowił „Sokół". To znaczy, że w chwili odzyskania niepodległości państwowej wychowaniem fizycznem i sportem w Polsce zajmowało się prawie wyłącznie tylko Sokolstwo. Dopiero w następnych latach zaczęły się tworzyć coraz liczniej nowe organizacje, tak, iż w roku 1929 Związek Związków wykazywał ogólną liczbę 224.000 zrzeszonych, z czego na Sokolstwo (cały Związek) przypadało około 80.000 członków w 900 gniazdach, a na Wielkopolskę 14.000 członków (z młodzieżą w 340 gniazdach.

O tem wszystkiem dzisiaj często się zapomina. Tem bardziej więc przypominać to należy, a w jutrzejszem święcie wychowania fizycznego niech Sokolstwo gniazd poznańskich jak najliczniejszy weźmie udział, na boisku i w uroczystej akademji, by zadokumentować, że było, jest i będzie.

Święto Sokolic w Lesznie

Piękna uroczystość 10-lecia odbywa się w wykończonej sali na boisku „Sokoła"

Wrzał ostatnio prastary gród Leszczyńskich pełnem, bujnem życiem sokolem o nastroju uroczystym, odświętnym, jakoby w ukoronowaniu tej szarej codziennej, mrówczej i tak owocnej pracy, jaką zaprawdę niewiele gniazd sokolich narówni z Lesznem poszczycić się może. Powodem tego uroczystego nastroju był obchód 10-lecia miejscowego oddziału Sokolic, który przed dwoma blisko laty przekształcił się na samodzielne gniazdo żeńskie, rozwijając się znakomicie pod doskonałem kierownictwem dhny prezeski Sobczyńskiej i naczelniczki Szulczykówny.

Wszakże była jeszcze inna przyczyna tych promieniejących radosnem zadowoleniem twarzy wszystkich Sokolic i Sokołów leszczyńskich. Przyczyną tą — to wspaniała sala, jaką na własnem, wzorowo urządzonem boisku zbudowano siłami własnemi przy niezrównanej i bezprzykładnej wprost ofiarności i poświęceniu ze strony licznego zastępu miejscowych druhów i druhen. Budowę sali, o rozmiarze 18 × 26 m, przeznaczonej na ćwiczenię gimnastyczną oraz na wielkie zebrania i zabawy, gdy obok przylegająca salka mniejsza służyć będzie na zwykłe zebrania gniazdowe — pod ęto w początkach maja, a dzięki niestrudzonym wysiłkom budowniczego dha Śniateckiego prace postępowały w tempie prawdziwie amerykańskiem, tak iż salka mogła już gościć uczestników święta Sokolic.

A dużo było tych uczestników. W radości drużyn leszczyńskich żywy i serdeczny brały udział liczne delegacje całego szeregu gniazd sokolich z Okręgu Leszczyńskiego z prezesem okr. dh. Kotlarskim i nacz. okr dh. Wł. Szurkowskim na czele; dalej delegacje kilku gniazd żeńskich z Poznania z dhną prezeską Dobroszyńską, jako przedstawicielką Dzielnicowego Wydziału Sokolic, a Przewodnictwo Dzielnicy reprezentowali dhowie prez. Wolski i naczelnik Suligowski. O godz. 11,30, po przyjęciu raportu przez prezesa Dzielnicy, wyruszył wspaniały pochód z kilkunastu sztandarami, przy dźwiękach orkiestry miejscowego pułku ułanów, z boiska do kościoła na nabożeństwo, poczem wrócono na boisko, a niebawem w sali, przepełnionej Sokolstwem i licznymi gośćmi, rozpoczęła się uroczysta akademja.

Powitalne słowo wstępne wygłosiła dhna prez. Sobczyńska, przyczem podkreśliła radosny moment tego pierwszego zgromadzenia pod własnym dachem, uwypuklając zarazem wielką ofiarność sokolą twórców i wykonawców tego pięknego dzieła, którym też zebranie zgotowało wprost żywiołową owację. Następnie przedstawiła dhna prezeska w krótkim zarysie rozwój pracy Sokolic leszczyńskich, których gniazdo ma obecnie około 150 druhen z pokaźnym zastępem ćwiczących oraz posiada oddział młodzieży, liczący 50 dziewcząt. Dalszy ciąg programu wypełniły: dłuższe przemówienie dha prezesa Dzielnicy Wolskiego deklamacja dhny Dobroczyńskiej, kilkakrotne solo skrzypcowe dha prof. Szpunara przy akompaniamencie dhny Harasiewiczówny oraz przemówienia: prezesa Okręgu dha Kotlarskiego, prezesa miejscowego gniazda męskiego dha M Szurkowskiego, p. burm. Sobkowiaka i dha mec. Wstawskiego w imieniu związku miejscowych towarzystw. Odczytano również szereg telegramów gratulacyjnych m. in. od Dzielnicowego Wydziału Sokolic, od naczelniczki Dzielnicowej i licznych gniazd. Uroczyste zebranie zakończył dh. prezes Wolski gorącem wezwaniem do dalszej wytrwałej pracy w służbie sokolej dla Polski.

Po akademji odbył się wspólny obiad a następnie przy koncercie orkiestry 17 p. uł. pod kierownictwem p. kapelmistrza por. Dzidka rozpoczął się gwarny i wesoły ruch przy bogato przez druhny leszczyńskie zaopatrzonych bufetach „wenty", a tymczasem na boisko napływały coraz większe tłumy obywatelstwa leszczyńskiego, które zawsze życzliwie odnosi się do Sokolstwa, a tym razem pragnęło jeszcze popatrzeć na tę nową Sokolnię, która tak nagle, jak grzyb po deszczu, wyrosła wspaniale na boisku. Gościom swoim umiały druhny leszczyńskie urozmaicić i uprzyjemnić pobyt na boisku. Były więc podczas wenty występy gimnastyczne w ćwiczeniach wolnych druhen i młodzieży, gorąco oklaskiwane przez publiczność oraz rozmaite gry i zabawy dla dzieci i wiele innych niespodzianek, a wieczorem w przepełnionej sali rozpoczęła się ochocza zabawa taneczna.

Cała uroczystość była świętem nietylko Sokolic, lecz wogóle Sokolstwa leszczyńskiego, które choć rozdzielone na dwa odrębne gniazda, męskie i żeńskie, łączy się wszakże w prawdziwie braterskiej i siostrzanej współpracy, jedną owianą ideą i do jednego zmierzającej celu. Święto tem piękniejsze, że nie ograniczało się do teoretycznych wynurzeń, lecz wskazać mogło na realne owoce pracy, na bogaty plon ofiarności i poświęcenia dla sprawy. Oby przykład leszczyński miał jak najwięcej naśladowców w naszem Sokolstwie. (w)

Obrady Sokolstwa pomorskiego

Nasz korespondent gdyński (Fob) pisze:

W dniu 8 bm. zebrała się w Gdyni rada Pomorskiej Dzielnicy „Sokoła". Po uroczystej mszy św., którą odprawił w nowym kościele ks. prob. Turzyński, kapelan Dzielnicy Pomorskiej, zebrano się o godz. 14 w sali hotelu Centralnego. Prezes drh. Samoliński zagaił zebranie i, po powitaniu gości oraz delegatów, przedstawił znaczenie oraz obowiązki sokolstwa polskiego na Pomorzu. Sokoli pomorscy winni bronić Pomorza przed atakami Niemiec i pamiętać o tem, że kiedyś wybije godzina powrotu polskich ongiś miast, Gdańska i Królewca, do macierzy.

Ze sprawozdania przewodnictwa dzielnicy wynika, że Sokół liczy na Pomorzu w 114 gniazdach, 5,927 członków (druhów — 5,136, druhen 891) i 1,471 młodzieży (chłopców — 1.126, dziewczyn — 345). W ćwiczeniach bierze udział 40 proc. mężczyzn i 50 proc. kobiet. W przysposobieniu wojskowem pracuje 27 proc. Sokołów. Zloty międzynarodowe odbyły się w Bydgoszczy Tczewie i Grudziądzu, a w zlocie związkowym w Poznaniu w roku ubiegłym wzięło udział 1,922 sokołów i sokolic pomorskich, czyli prawie 30 proc. wszystkich członków. Jako organizacja wychowania fizycznego, Sokół pomorski uprawia, poza gimnastyką, wszelkie sporty, szczególnie lekko atletykę. Konna jazda zapoczątkowana w Toruniu, rozwinęła się szczególnie w Bydgoszczy i znalazła oddźwięk w Chełmnie.

Przedłożony bilans za rok 1929 wykazuje, że budżet dzielnicy obracał się w granicach sumy 10,000 zł. Budżet na rok bieżący, przewidujący wydatek 950 zł na udział w zlocie belgradzkim, zamyka się sumą 14,404 złotych.

Ze sprawozdania naczelnika dzielnicy dowiedziano się, że sokolstwo pomorskie zajmuje czołowe miejsce w Pomorskim Związku Lekkoatletycznym. W mistrzostwach Pomorskiego O. Z. L. A. druhowie zajęli 16 pierwszych miejsc na 18 rozgrywanych konkurencyj. Z zestawienia rekordów sokolich wynika, że 33 proc. przypada na Dzielnicę Pomorską, mianowicie na okręgi III i V, (Grudziądz i Bydgoszcz).

Dzielnica Pomorska posiada 8 samodzielnych gniazd żeńskich i 12 oddziałów żeńskich, utworzonych przy gniazdach. Naczelniczką dzielnicy jest druhna Kunegunda Zalewska Na czele Dzielnicowego Wydziału Sokolic stoi druhna T. Majowa.

Po przyjęciu przez delegatów, zebranych w liczbie 71, sprawozdania zarządu i po udzieleniu pokwitowania przystąpiono do bardzo obszernego omawiania sprawy sposobu i wysokości wpłacania składek na rzecz okręgów, dzielnicy i związku. Po długiej dyskusji uchwalono zwrócić się do rady Związkowej, żeby pobierano składki miesięcznie w kwocie 20 groszy systemem znaczkowym. Reforma taka okazała się konieczna z powodu niedotrzymania terminów wpłaty składek na rzecz władz sokolich.

Dalej postanowiono, że zlot dzielnicowy w roku przyszłym odbędzie się w Gdyni, gdzie do tego czasu ma być wykończone boisko sportowe na Redłowskiej Polance.

Wybory uzupełniające do zarządu dzielnicy przyniosły porażkę wysuwanej przez pewne koła kandydaturze pos. Nowickiego; uzyskał on tylko 21 głosów. Do przewodnictwa dzielnicy wybrano druha Bączyńskiego z Grudziądza 72 głosami i druha Skąpskiego z Torunia 52 głosami. Do komisji rewizyjnej weszli druhowie: Kruszczyński z Brodnicy, Banaszak i Federski z Grudziądza. Naznaczenie miejsca zjazdu przyszłej rady dzielnicowej pozostawiono zarządowi.

Obrady Sokolstwa Pomorskiego w Gdyni zaszczycił swoją obecnością Prezes „Sokoła" hr. Zamoyski. Na zebraniu obecni byli w charakterze gości starosta grodzki p. Pożerski, któremu konny Sokół z Bydgoszczy wręczył dyplom członka honorowego i mjr Knywko, przedstawiciel D. O. K. w Toruniu.

Co robią gniazda?

PLENARNE ZEBRANIE

Poznań - Śródmieście. Ostatnie zebranie stało pod znakiem udziału sokolstwa polskiego w wszechsłowiańskim zlocie sokolim w Jugosławji. Obradom przewodniczył wiceprezes dh. Jęczkowiak, który podkreślił zasługi członka honorowego i założyciela gniazda śp. Bolesława Samolińskiego i śp. Bronisława Pawlickiego. Pamięć zgasłych w tych dniach sokołów i patrjotów uczczono powstaniem z miejsc. Zajmujący referat o Jugosławji wygłosił p. mec. dr. Konrad Kolszewski. W dalszym ciągu naczelnik dh. Weselik dał przegląd pracy w ostatnim miesiącu, wskazując, że dla gniazda Śródmieście przypadło w tym czasie wiele zaszczytnych wyników. — Na zakończenie przyjęto do wiadomości komunikaty w sprawie gremjalnego udziału sokolstwa w Kongresie Eucharystycznym i o przygotowaniach do zlotu okręgowego w dn. 6 lipca. (k)

ZJAZD RADY OKRĘGOWEJ

Konin. Obrady odbyły się pod przewodnictwem prezesa drh. Wodzińskiego przy udziale reprezentantów 6 gniazd. Z ramienia Przewodnictwa Dzielnicy przybył drh. wiceprezes Stoiński. Wybrano nowy zarząd w następującym składzie drh. drh.: prezes — Wodziński (Konin), wiceprezes — Gołaski (Kłodawa), skarbnik — Maciejewski (Gosławice), naczelnik — Nawrot (Konin), Oliński (Dąbie) — sekretarz i Radziejewska — naczelniczka Obszerniej napiszemy w następnym „Życiu Sokolem".

WYCIECZKI

Nowy Tomyśl. Sokół u nas okazuje w ostatnich czasach żywszą działalność. Obok regularnych ćwiczeń w hali gimnastycznej urządza wspólne wycieczki pieszo wzgl na rowerach. Ostatnio wybrano się do Miedzichowa przy udziale 33 członków. Po wysłuchaniu mszy św. i podniosłego kazania ks. proboszcza Kuliszka, ruszono do granicy polsko - niemieckiej w Trzcielu. Może dla młodych naszych zuchów było to ciekawem zjawiskiem, że tylko dotąd, a nie dalej sięga niepodległość i wolność naszą krwią odkupiona. Dla upamiętnienia przelanej krwi naszych braci pod Sępólnem i Miedzichowem w 1919 roku dokonano na polach stoczonych walk wspólnych zdjęć fotograficznych, poczem ruszono w drogę powrotną o godz. 14.

Następną wycieczkę urządzono rowerami do Posadowa z udziałem 25 członków, tam bowiem bratnie gniazdo urządzało w pobliskim lesie swą doroczną zabawę z pokazami gimnastycznemi. Brać Sokola z bliższej i dalszej okolicy była licznie reprezentowana, a dwóch znanych zuchów naszego gniazda wystąpiło z pokazami akrobatycznemi. W harmonji spędzono kilka chwil na miłej zabawie, aby potem jeszcze skorzystać z staropolskiej gościnności dha St. hr. Łackiego, który po wspólnej fotografji w parku, pozwolił na zwiedzenie majątku. (zt)

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Wielka Polska

Ruch narodowy młodego pokolenia polskiego, jego ideały, dla których treści najodpowiedniejszemi, najlepiej oddającemi istotę stały się słowa Wielka Polska, ruch ten przez mało kogo dobrze jest zrozumiany. Jest rzeczą zupełnie błędną dopatrywać się w tem niezwykłem zjawisku jednomyślności pokolenia i bardzo szerokiego panowania pewnych zasad w jego szeregach, sukcesu którejś z partyj politycznych, zręcznej intrygi, szczęśliwego zbiegu okoliczności. Jest to zjawisko głębsze i szerszego znaczenia, ważniejsze, niż narazie może poprzez schemat zwykłego przebiegu techniki organizacyjnej, poprzez banalizujące wszystko sprawozdania prasy codziennej, wygląda.

Przedewszystkiem jest to nowa umysłowość, nowa psychika, nowy sposób myślenia właściwy nie jednostkom, czy też grupie, ale charakteryzujący wyraźnie i typowo całe narastające pokolenie. Źródłem tego stanu umysłów powszechnego nie jest i nie może być przypadek ani sztuczność. Powstał on z rzeczywistości historycznej, z dziejów odbudowującego się i odbudowanego państwa, z okresu, w którym po rozpadnięciu się starych, wrogich węzłów państwowych najważniejszem zadaniem stało się opanować chaos własnym narodowym wysiłkiem z przeżycia zwycięskiej wojny o granice, z lat początkowych wielkiej pracy organizacyjnej i budowniczej. Jedność, jasność, zgodność celów tego okresu pozostawiła również swoje piętno.

Umysłowość młodego pokolenia charakteryzuje z jednej strony brak wpływów niewoli, z drugiej — dystans nieprzekraczalny, dzielący ją od całego doktrynerstwa ubiegłego stulecia.

Stosunek do organizacji państwowej — to sprawa, na której odbijają się wpływy minionego okresu niewolnego najdobitniej. Pamięć roli, jaką odgrywały państwa zaborcze, utrudnia prostotę i bezpośredniość w pojmowaniu zadań własnego państwa. Najjaskrawszym tego wyrazem jest przeciwstawianie ideału państwowego — narodowemu. Gdy z jednej strony rozumiejący interes narodowy ludzie często nie wiedzą, jak wprząc w jego służbę organizację państwową, bo nie umieją docenić, że jest to najistotniejsze narzędzie polityki narodowej, z drugiej jeszcze dziwaczniejsze mamy widowisko. Elementy niektóre, zwłaszcza te, dla których ideał niepodległości głównie jako negacja państwowości zaborczej się przedstawiał, jako ideał rewolucyjny, z zaciekłością neofitów przejąwszy się ideą państwową pojęły ją jako cel sam w sobie, rozmiłowały się tylko w tem, czego dotąd nie było, ubóstwiły formę, przymus, dekorację, a zapomniały o treści życia państwowego. Do tych przylgnęły koła, rozumiejące z natury swej państwo formalistycznie — te, którym dobrze było także pod zaborami, bo żywiły właśnie ideę „państwową", bezprzymiotnikową, pozbawioną treści. — Dla nas państwo jest naturalną formą życia narodowego, jest jego rodzinnym domem mieszkalnym, konieczną jego organizacją, głównym instrumentem cywilizacyjnych dążeń Narodu i wreszcie Narodu Prawem suwerennem. Problem stosunku naród i państwo nie istnieje dla nas, nie rozumiemy jego trudności i nie mamy z tem kłopotu.

Doktryny 19 stulecia nie są już w nas, tylko poza nami. Wolność, demokracja, rozum są to słowa, których nie piszemy przez wielką literę, ani odczuwamy jako hasła ubóstwione. Rozumiemy przytem jasno destruktywność, w którą chciałoby się uposażyć zasadę wolności i myśl obalenia hierarchji, uniemożliwienia budowy naszego państwa zapomocą kultu demokracji; rozumiemy niepłodność sceptycyzmu, atmosfery zwątpień i mędrkowania, mglistego idealizmu oraz utopji wobec wielkich i jasnych celów pokolenia, wymagających przedewszystkiem silnej woli i wiary, upartego, a ogromnego wysiłku.

Czy te właściwości umysłowe są już wszystkiem i wystarczają dla charakterystyki Ruchu Młodych i jego dążeń? Istotą tego ruchu, tem co stanowi jego dynamikę, jego rozpęd, co jest jego siłą moralną, to instynktowne poczucie wzrostu sił narodowych, rosnącej, młodej potęgi Narodu, wola zorganizowania tego pędu i rozrostu oraz wola skierowania go ku właściwym celom. Obcy jest nam defetyzm, nastrój klęski podlegania pesymizmowi aktualnych niepowodzeń i przewagi rzekomych naszych wrogów. W poczuciu naszem siły Polski się mnożą, położenie jej otwiera perspektywy rozwoju i potęgi, przyszłość należy do Niej.

Z takich pierwiastków składa się i z nich wypływa naczelny ideał współczesnej młodości wypowiadany w słowach Wielka Polska. Treścią jego jest na fundamencie odzyskanych granic zorganizować dobrze życie Narodu, zbudować państwo mocne i zwarte, zdolne do rozrostu i spełnienia zadań zewnętrznych, jest rozwinąć te możliwości, jakie nam daje posiadanie ziem nadmorskich i zachodnich prastarego obszaru piastowego.

Nakazuje to politykę dwu celów: jednego nawewnątrz, drugiego nazewnątrz skierowanego, obu ściśle zespolonych. Zadanie wewnętrzne przedstawia się jako oddanie władzy państwowej w ręce sił czynnych, dośrodkowych, cywilizowanych, które jako Naród Polski od wieków na obszarze ziemi naszej są źródłem ładu, prawa, twórczej pracy pokoleń. Jako nadanie organizacji państwowej cech trwałości, prawa podporządkowującego jednostki i pokolenia dalekim celom polityki narodowej. — Nazewnątrz chodzi o uparte trzymanie się wytkniętego kierunku ekspansji, wyznaczonych celów, aż do ich wypełnienia. Chodzi więc o skupienie wszystkich sił i energji tam, gdzie nieosiągnięte w ciągu stuleci otworem stoją zadania: oparcia się o morze, zawładnięcia Bałtyckiem, rozstrzygnięcia sporu odwiecznego z Niemcami. Cel zewnętrzny zależny jest od spełnienia zadań wewnętrznych.

Ten ideał Wielkiej Polski, ideał dzisiejszej młodości polskiej, którego treść wyraźną podaliśmy wyżej, nie jest naszego autorstwa: nie jest też jakąś nowością, ani zabawą myśli, owocem śmiesznego poszukiwania za tak zwanemi „nowemi ideami", właściwego ludziom o pustce w duszach. Jest to stary piastowski program polityczny odbudowany i zrealizowany w części przez pokolenie ojców naszych, które do odzyskania państwa doprowadziło i podstawy dalszego rozwoju położyło. Jest to sformułowanie starego odwiecznego celu, którego nowość i świeżość, źródło sił i natchnienie polega na tym bardzo prostym fakcie, że nie został jeszcze w pełni urzeczywistniony oraz na tem, że istnieje możliwość realna wypełnienia go i w niezbyt odległej przyszłości.

Cel ten, dzisiaj wspólny młodemu pokoleniu ideał, stanie się jutro podstawą jednolitej polityki narodowej, środkiem wyjścia z chaosu i rozdwojenia, nowym stopniem porozumienia i kultury politycznej, ruszeniem Narodu w drogę ku wielkości.

Zdzisław Stahl.

Robotnik przyszłą podstawą Obozu Narodowego

Ruch Młodych cechuje poza wielu innemi właściwościami wzmagające się stale zainteresowanie kwestją robotniczą.

Obóz narodowy w Polsce był wprawdzie zawsze organizacją wszechstanową, jednak grupował w starszem swem pokoleniu obok mieszczaństwa, ziemian i inteligencji z warstw uboższych tylko właściwie włościan. Dla pozyskania robotnika dla idei narodowej tworzono zwykle odrębne grupy polityczne, które ulegały do czasu wpływom twórców, później jednak silnie się radykalizowały, poczem kontakt się zrywał. Na tem polegał pierwszy błąd w rozwiązywaniu kwestji udziału warstwy robotniczej w narodowym ruchu poltiycznym. Drugim błędem był sposób odnoszenia się do tej warstwy. Dziś jeszcze mamy wielu narodowców w starszym pokoleniu, którzy doceniając wagę tego zagadnienia w praktycznem zatknięciu się z robotnikiem, na zebraniach czy konferencjach, przybierają wobec niego postawę mentorską, udzielając mu z wysokości mównicy wielu niewątpliwie cennych rad, lecz zapominają zupełnie o tem, że w zbliżeniu się z robotnikiem decyduje o powodzeniu przedewszystkiem to, czy zdoła się pozyskać jego zaufanie. Tego zaufania zaś nie zdobywa się świątecznemi występami, lecz codzienną czynną współpracą. Błędów tych, poczynionych przez starszy obóz narodowy muszą uniknąć Młodzi. Ale jest jeszcze jedna rzecz, bardziej zasadnicza, którą należy zgóry wyjaśnić.

Jeśli dziś ruch Młodych podnosi kwestję robotniczą to nie dlatego, żeby na plecach mas dojść do potęgi politycznej i do władzy. My rozumiemy dobrze, że przepojenie tej warstwy duchem narodowym jest jedną z najbardziej palących potrzeb z punktu widzenia budowania Wielkiej Polski. — Polska nigdy nie będzie wielką, gdy będzie ją rozprzęgała walka klas, gdy robotnik będzie widział w inteligencie swego wroga, a ulegał podszeptom czerwonych, często obcoplemiennych przywódców. Nie przeprowadzi się żadnej wielkiej akcji, czy to bojkotu gospodarczego żydów, czy hasła popierania wytwórczości krajowej czy też biorąc z innej dziedziny — walki z pornografją i szerzeniu zgnilizny moralnej, o ile robotnik nie będzie się czuł solidarnym z wszystkiemi innemi warstwami społecznemi, o ile nie poczuje się żywą, czynną i współodpowiedzialną za losy Narodu cząstką. Idąc między masy pamiętać musimy o tem — tylko tak pojęty cel pozyskania robotnika dla naszego Obozu trafi mu do przekonania. Robotnik zwykł się odnosić do wszystkich, którzy do niego się zbliżają, krytycznie, a nawet podejrzliwie — nic w tem dziwnego: wszak tylu już miał opiekunów. Gdyby powziął podejrzenie, że idziemy do niego tylko dla wzmocnienia sił naszego Obozu, zraziłby się natychmiast i niktby go już do nas nie przekonał. Jasne więc i szczere postawienie tej sprawy jest konieczne u wstępu działalności wśród mas robotniczych.

Wspomniałem już o błędzie, który nieraz czyniono, traktując robotnika jako „ubogiego krewnego". Pocieszającym jest fakt, że wśród młodej polskiej inteligencji przesądów takich już niema. Przeciwnie, zauważyć można wiele chęci koleżeńskiego zbliżenia się; nie wolno zrażać się początkowemi trudnościami, płynącemi z nieufności. Gdy jednak robotnik ujrzy nas nietylko na obchodach i wiecach, lecz również w pracy nad jego kulturalnem czy zawodowem podniesieniem, wtedy nieufność szybko zmieni się w przywiązanie, a nawet wiarę. Piszę słowa te z całem przekonaniem, podczas pracy mej wśród warstwy robotniczej spotkałem się z wielkiem zrozumieniem, a później i z dowodami żywej sympatji. P. red. Zajączek miał zupełną słuszność, pisząc swego czasu w „Awangardzie", że pod bluzą robotniczą biją gorące serca — gorętsze nieraz znacznie niż wśród naszej zimnej i w egoizmie pogrążonej inteligencji.

Mimo długotrwałej agitacji socjalistycznej tęskni robotnik do częstszego stykania się z warstwami inteligenckiemi, pragnie, by te zbliżyły się do niego pomagając mu swą wiedzą czy doświadczeniem. I nieraz wstyd ogarnia człowieka, gdy patrzy na to, jak inteligencja stroni od robotnika, patrzy na niego z góry, w najlepszym razie mija go obojętnie. Zasklepienie się inteligencji w ciasnem kole najbliższych jej zawodowych interesów grozić może bardzo poważnemi konsekwencjami: ster spraw politycznych przejdzie do rąk półinteligentów, którzy potrafią za sobą pociągnąć szerokie masy. Stąd obojętności naszej inteligencji na kwestje społeczne musimy my, Młodzi, wydać stanowczą walkę, piętnować ją jako zdradę interesu narodowego. Zwłaszcza nie wolno nam tolerować jej w własnych szeregach — każdy z nas musi nauczyć się pracować czynnie z warstwami robotniczemi.

Zapatrywania na sprawy te zmieniły się na szczęście znacznie w nowem pokoleniu. Wysiłki tych z pośród nas, którzy pracują na niwie robotniczej winny jednak zostać skoordynowane. W każdem większem środowisku miejskiem, gdzie istnieją skupienia elementu robotniczego, winny powstać grupy robotnicze w placówkach ruchu naszego, zasadą zaś powinno być, że grupami temi zajmuje się nie przydzielona do nich część członków placówki, pochodzących z innych warstw społecznych, lecz wszyscy jej członkowie. W atmosferze koleżeńskości, która się szybko między młodymi wytwarza, znikną przesądy i uprzedzenia, wyrobi się typ inteligenta, mającego oczy na zagadnienie robotnicze otwarte. — Tylko tą drogą zdobędziemy dla naszej idei robotnika i razem z nim zbudujemy Wielką Polskę. W. Ł.

Z Wielkopolski

— **Ak. Grupa Młodych O. W. P.** odbyła dnia 8 maja w sali Gospody Polskiej miesięczne zebranie, na którem kierownik grupy, p. Warmiński referował o zjeździe młodych w Gdyni. Przewodniczący komitetu młodych dzieln. zachodniej p. Zdzitowiecki w krótkich i treściwych słowach wskazał zadania i obowiązki młodych, zachęcając ich do ostatecznej już intensywnej pracy. W końcu odbyło się udekorowanie kilku członków mieczykami Chrobrego.

Z Pomorza

Zjazd Młodych O. W. P. w Świeciu. W dniu 1 b. m. odbył się w Świeciu zjazd Młodych O. W. P. przy udziale 150 osób. Po mszy św. w kościele farnym Młodzi w kolumnie czwórkowej przemaszerowali do sali obrad, mieszczącej się w hotelu p. Chełstowskiego. Zjazd otworzył kierownik wydziału powiatowego Młodych OWP. kol. Tokarski. Po raporcie, złożonym przewodniczącemu pomorskiego wojewódzkiego wydziału z Bydgoszczy kol. Ciesielskiemu, przemówienia wygłosili red. Fiedler (Znaczenie morza dla Polski), przewodniczący Ciesielski (Typ młodego Polaka) i zasłużony działacz w Świeciu p. Flaczyński. Po odśpiewaniu Hymnu Młodych i odegraniu „Jeszcze Polska nie zginęła" — zjazd zamknięto. Po wspólnym obiedzie zwiedzono następnie historyczne zabytki miasta. Wyjeżdżające wieczorem poszczególne placówki żegnała miejscowa ludność bardzo serdecznie.

Z innych Dzielnic

— **Z ruchu Młodych O. W. P. w Łodzi.** W piątek, dnia 9 maja staraniem Młodych O. W. P. w Łodzi odbyło się w sali Stronnictwa Narodowego nadzwyczajne zebranie. Wśród licznie zebranych członków i sympatyków O. W. P., kierownik wydziału powiatowego p. Aleksander Pawłowski otworzył zebranie, komunikując obecnym o przebiegu zjazdu w Gdyni. Młodzi wysłuchali przemówienia tego z nadzwyczajnem zainteresowaniem, piętnując z wielkiem oburzeniem zachowanie się tamtejszego Związku Strzeleckiego i Federacji Pracy.

Z Wydawnictw

„Awangarda". Ukazał się nr 5-6 „Awangardy" za miesiąc maj i czerwiec. Numer zawiera poza artykułami: Zjazd Młodych w Gdyni, Wielka Polska (dr. Stahl), Odrębność, fronda, czy ciągłość (J. Drobnik), Geneza Obozu Wielkiej Polski, W roku rocznic (prof. Zygmunt Wojciechowski), Prusy jako państwo sezonowe (St. Niewiadomski), — opis przebiegu zjazdu w Gdyni, wypadków gdyńskich, zestawienie głosów pracy o Zjeździe w Gdyni, przegląd miesięczny oraz obfitą kronikę organizacyjną.

— **„Młody Narodowiec".** Z pod prasy drukarskiej wyszedł czwarty w tym roku numer „Młodego Narodowca", a 16 od chwili ukazania się pierwszego. Pismo to w okręgu bielsko - bialskim jak również w dzielnicy krakowskiej, do której należy Sosnowiec i Katowice, wyrobiło sobie charakter organu ruchu Młodych, zyskując licznych czytelników wśród wszystkich warstw młodego pokolenia. Numer otwiera artykuł Z. Federowicza, poświęcony rozważaniom wzajemnego stosunku państwa do narodu. Aleksander Gałuszka drukuje „Hymn o Ziemi", który powiększa dorobek młodego poety. Do wyraźnego postawienia stosunku między poszczególnemi ugrupowaniami politycznemi nawołuje artykuł p. t. „O konsekwentne postępowanie". Kilkanaście łamów zajmuje rubryka w ruchu Młodych z południowych połaci kraju. — Resztę numeru zajmują materjały informacyjne z najróżniejszych dziedzin. — Wreszcie na końcu znajdujemy nowelkę Macieja Łubińskiego „Do Polski".

CZYTAJCIE „AWANGARDĘ"

Z życia S. M. P.

Zlot średzkiego okręgu S. M. P., który odbył się w dniu 9 b. m. w Solcu, — był wspaniałą manifestację tężyzny organizacyjnej prowincjonalnych Stow. Mł. Polsk. Równocześnie gospodarz zlotu, S. M. P. Solec obchodziło uroczystość poświęcenia sztandaru. Zlot zgromadził przeszło 250 delegatów okolicznych S. M. P., a mianowicie: Bieganowa, Brodowa, Dominowa, Kórnika, Środy, Węgierskiego, Wielkich Jezior, Zaniemyśla i Solca. Po mszy św. w kościele parafjalnym, (w czasie której nastąpiło poświęcenie sztandaru, a podniosłe kazanie o zadaniach młodzieży skupiającej się pod znakami S. M. P. wygłosił ks. prof. Marcinkowski ze Środy) — i wspaniałym pochodzie, zakończonym defiladą przed zasłużonymi obywatelami oraz starszyzną organizacyjną, — odbyło się w ogrodzie ks. prob. L. Jarosza, patrona miejscowego Stowarzyszenia, zebranie uroczystościowe. Wśród licznych sympatyków młodzieży zauważono m. in. ks. dziek. Michalskiego z Zaniemyśla, ks. ks. Pawlaka, Nawrockiego i innych.

Zebranie zagaił p. insp. Kapałczyński ze Środy, poczem sekretarz okręgu średzkiego zdał sprawozdanie z pracy organizacyjnej w okręgu, której dodatnie wyniki objawiają się w stałym rozroście liczebnym organizacji, mimo trudności z pewnych stron. Następnie wygłosił okolicznościowy referat dyr. Związku ks. Ludwik Jarosz, którego przybycie młodzież przyjęła gorącemi oklaskami. Liczne życzenia pod adresem okręgu średzkiego i miejscowego Stow., zapoczątkowane przez ks. dyr. i podchwycone przez liczne delegacje, potwierdziły zainteresowanie, jakie Stowarzyszenia wzbudziły wśród starszego obywatelstwa. — Za sprawne przygotowanie i przeprowadzenie zlotu należy się szczere podziękowanie zarządowi S. M. P. Solec z ks. prob. Jaroszem, prez. Surdykiem i nacz. Sikorskim na czele. Również okręgowi średzkiemu, który pod kierownictwem p. insp. Kapałczyńskiego wykazuje coraz większą żywotność, należą się wyrazy uznania.

S. M. P. Raczkowo (okręg wągrowiecki) obchodziło 8 bm. przy licznym udziale delegacyj oraz miejscowego obywatelstwa uroczystość poświęcenia sztandaru. Mszę św., w czasie której poświęcono sztandar, odprawił — wygłaszając również odpowiednie przemówienie — patron miejscowego Stow. ks. prob. Kaing-Ba. W czasie zebrania jubileuszowego wygłosili okolicznościowe przemówienia delegat centrali Związku Młodzieży Polskiej w Poznaniu, przedstawiciele S. M. P. Popowa Kościelnego i Lechlina, miejscowego Sokoła, oraz chrzestni poświęconego sztandaru. Z okazji wspomnianej uroczystości nawiązano przedewszystkiem kontakt z miejscowem obywatelstwem, dotąd mało zajmującem się ruchem młodzieży; teraz poznawszy prace i cele S. M. P. bliżej, niewątpliwie z większem zainteresowaniem śledzić będzie życie tej organizacji.

W niedzielę, 15 b. m., odbywają się zloty okręgu wrzesińskiego we Wrześni, krotoszyńskiego — w Baszkowie, żnińskiego — w Żninie oraz poświęcenia sztandaru S. M. P. Pępowo i Komorniki.

Kurs pływacki urządza poznański okręg dla swoich członków w lipcu. Zebranie informacyjne w tej sprawie, na które obowiązkowo winni przybyć wszyscy członkowie sekcji, — odbędzie się 20 bm. o godz. 20 w ognisku okręgu.

Zawody o mistrzostwo pozn. okręgu w palant polski rozpoczną się 25 bm. Ostateczny termin zgłoszeń upływa 20 bm., o czem przypomina się wszystkim Stow., — które dotąd jeszcze swych drużyn nie zgłosiły.

Do defilady z okazji zakończenia wiosennego święta sprawności fizycznej stawią się wszyscy druhowie okr. pozn., którzy uprawiają jakiekolwiek ćwiczenia fizyczne w mundurkach o godz. 15.15 przed stadjonem miejskim (Błonia Wildeckie).

Następna odprawa naczelników okr. pozn. odbędzie się we wtorek, 17 bm. o godzinie 19,30 w ognisku okręgu, na którą winni stawić się wszyscy naczelnicy.

S. M. P. Poznań - Winiary posiada w swych szeregach największą liczbę umundurowanych członków, bo aż 70 (brawo! — czekamy, które Stow. stosując się do uchwały ostatniego zebrania rady pozn. okr. ten rekord pobije. — red.). W okresie Zielonych Świąt urządzono trzydniową wycieczkę w okolice Drawskiego Młyna tuż nad granicą niemiecką.

S. M. P. Kobylin zorganizowało dzień sportu, który należy uważać za udany. — W pochodzie udano się z własną orkiestrą mandolinistów na boisko, gdzie odbyły się zawody lekkoatletyczne. Najlepszym zawodnikiem okazał się drh Biskupski, który zwyciężył w biegu na 100 m. w skoku wdal i wzwyż, w kuli i oszczepie, osiągając dobre wyniki; w rzucie granatem zwyciężył drh Chudy, dyskiem drh Kwiatkiewicz. W strzelaniu z broni małokalibrowej zwyciężył drh M. Różyński, uzyskując 56 na 60 możliwych do zdobycia punktów.

S. M. P. Poznań-Jeżyce, najpoważniejszy kandydat na zdobycie mistrz. w koszykówce w klasie C, pokonało w spotkaniu towarzyskiem K. S. „Sparta" 24:16.

S. M. P. Poznań-Górczyn żegnało na ostatniem zebraniu, — odbyło się w obecności ks. prob. Skórnickiego i wicepatrona p Dolczewskiego, — swego prezesa drh. Stanisława Piotrowskiego, który wyjechał do Bydgoszczy.

Życie harcerskie

Kronika Chorągwi Poznańskiej.

Zlot drużynowych w Kątnikach odbył się w czasie Zielonych Świąt. — Namioty rozbito na terenie, łaskawie udzielonym przez ks. R. Czartoryskiego. Komendantką zlotu była dhna inż. Agnieszka Kossobudzka. W lesie, na ołtarzu sporządzonym przez harcerki, odprawiali mszę św.: kapelan Z. O.: ks. hm. Paulus i ks. Górecki, kapelan z Koźmina. Mszy oraz uroczystego kazania wysłuchali w gronie obozujących harcerek: wiceprzewodniczący Z. O. dh. dr. Mikołaj Kiedacz, dhna Komendantka chor. Gosieniecka, W. Stojanowska, Wiesława i Helena Szafranówne. Zlot trwał 3 dni, uczestniczek było 41, w 5-ciu zastępach. W czasie tym harcerki zdawały próbę na drużynową, przed specjalną komisją, brały udział w ćwiczeniach i grach, oraz przeprowadzono szereg ciekawych gawęd. Wieczorem przy ognisku zgromadziły się druhny po całodziennych trudach, gdzie śpiewały piosenki i słuchały aktualnych gawęd na temat „Stosunek przyrody do człowieka i człowieka do przyrody". Podczas ostatniego ogniska kilka druhen złożyło przyrzeczenie.

Uczestniczki prócz niezatartych miłych wrażeń wyniosły ze zlotu wiele cennych wiadomości i spostrzeżeń, które w dużej mierze ułatwią im pracę w swoich drużynach.

Harcerstwo bydgoskie urządziło w dn. 8 i 9 bm. propagandowy obóz harcerski. Prócz miejscowych drużyn obozowały także inne środowiska, jak Gdańsk, Łódź, Nakło, Osiek i Wyrzysk. Do najwspanialszych chwil należy poświęcenie nowej łodzi żaglowej „Skaut" harcerskiej drużyny morskiej, podczas którego ks. Bober przemawiał do młodzieży harcerskiej serdecznemi słowy i nawoływał ją, by twardo stanęła u polskiego wylotu w morze i nie pozwoliła, by wróg miał się pokusić o odcięcie Polski od Jej własnego morza. Dh. Komendant Chor. Męsk. W. Czarnecki wygłosił przy ognisku piękną gawędę p. t. „Stosunek harcerstwa do społeczeństwa".

Zlot drużyn żeńskich i męskich hufca inowrocławskiego w Suchatówku. W bardzo pięknej okolicy rozbiły obozy 3 drużyny męskie i 5 drużyn żeńskich. Cel zlotu: zdobycie stopni i zżycie się między drużynami, które w zupełności osiągnięto. Olbrzymia frekwencja gości na zlocie świadczy o wielkiem zainteresowaniu się młodzieżą harcerską. Tak dhny jak i druhowie popisywali się przed gośćmi. Różne tańce fantazyjne oraz ćwiczenia grupowe wykonali harcerze i harcerki. Zuchy ślicznie odtańczyli taniec karłów, a także popisali się dobrze ugotowanym obiadem, który wszystkim smakował.

Nowy Zarząd K. P. H. przy I-szej lotniczej drużynie. W dniu 4 czerwca wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli prezes — p. dyr. Radzimińska, wiceprezesi — pp. Myśliński i Niklasiewicz, sekretarz — p. Frohwerk, skarbnik — p. Jankowska, radni — p. Stuartowa, p. Nowak i p. Derda.

Wielką Wentę w niedzielę dnia 15 bm. urządza K. P. H. przy I harc. druż. lotniczej im. gen. H. Dąbrowskiego na dziedzińcach IV szkoły wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego. Doborowa orkiestra, tani bufet i moc atrakcyj zapewnią wszystkim dobrą zabawę.

Konkurs fotograficzny — przedłużony. Wskutek licznych próśb o przedłużenie terminu zamknięcia konkursu, Referat Propagandy i Prasy przedłuża go. Podczas wakacyj będzie więcej czasu i sposobności w obozach do wybrania ciekawych i wesołych zdjęć na konkurs. — A więc na obozy zabierajcie aparaty fotograficzne i zdejmujcie, co się tylko da.

Impreza wiosenna, którą urządzają Koła Przyjaciół pod protektoratem Zarządu Oddziału z gen. Hallerem na czele, odbędzie się na boisku Sokoła w czwartek, dn. 19 b. m.

Dwaj harcerze naokoło Polski. Przed kilkoma dniami przechodzili przez Bydgoszcz dwaj harcerze z Jasła, woj. krakowskie: Józef Hefka i Tadeusz Kośmidek, którzy wybrali się pieszo w celach krajoznawczych naokoło Polski. Dotychczas przebyli oni 1650 klm.

Komenda hufca inowrocławskiego męskiego ogłosiła konkurs krajoznawczy dla harcerzy — fotografów i rysowników, pisarzy i roślinoznawców. Do konkursu mogą stanąć wszyscy harcerze hufca, indywidualnie lub zastępami. Konkurs obejmuje: a) dla fotografów: zbiór fotografij zabytków Kujaw Zachodnich w rozmiarze 10×15 na papierze gaz. z wysokim połyskiem, i to 12 fotografij kościołów lub fragmentów świątyń Kujaw zachodnich, 12 fotografij kapliczek przydrożnych, figur i krzyży; 12 fotografij krajobrazu kujawskiego; 12 fotografij sce nrodzajowych; 12 fotografij typów kujawskich; b) dla rysowników taki sam zbiór jak wyżej, tylko w technice ołówkowej, piórkowej lub akwarelowej, w rozmiarze 16×21; c) dla pisarzy: opis wsi kujawskiej według specjalnego kwestjonarjusza krajoznawczego, oraz zbiór wyrażeń, przysłów i podań kujawskiego; 12 fotografij scen rodzajowych; ziół leczniczych, dziko rosnących na terenie Kujaw zachodnich, i zielnik innych roślin. Konkurs kończy się z dniem 15-go września b. r. — Najlepsze prace zostaną nagrodzone i wystawione na wystawie harcerskiej oraz oddano do tworzącego się w Inowrocławiu Muzeum Regjonalnego.

Dodatki do rent inwalidzkich

Na zasadzie uchwały Rady ministrów z dnia 29 kwietnia rb. ministerstwo skarbu poleciło wypłacić inwalidom, których renta odpowiada utracie zdolności zarobkowej od 85 do 100 proc., tytułem pierwszej raty dodatku następujące kwoty: 1) inwalidom wojennym IX kat. i osobom, uprawnionym do zaopatrzenia odpowiadającego utracie zdolności zarobkowej od 85 do 94 proc. — kwotę 303,59 zł.; 2) inwalidom X kat. i osobom uprawnionym do zaopatrzenia odpowiadającego utracie zdolności zarobkowej od 95 do 100 proc. — kwotę 584.71 złotych.

Inwalidzi IX i X kategorji, przebywający w zakładach leczniczych, tudzież szkolnych, o ile w dniu 1 kwietnia 1930 r. byli prawnieni do zaopatrzenia w pełnym wymiarze, otrzymają ratę dodatkową w wysokości właściwej dla posiadanej przez nich kategorji inwalidztwa. Inwalidzi, pensjonarze domów inwalidzkich, otrzymują 25 proc. raty dodatku odpowiedniej kategorji. Dodatek ten wypłacono częściowo wraz z rentą w dniu 1 czerwca rb.

W ślad za powyższem zarządzeniem na zasadzie tej samej uchwały Rady ministrów ministerstwo skarbu zarządziło wypłacenie wraz z rentą za m. lipiec 1930 r. tytułem raty dodatku: 1) inwalidom wojennym V kategorji i osobom, pobierającym zaopatrzenie odpowiadające utracie zdolności zarobkowej od 45 do 54 proc. — kwotę 56.22 zł.; 2) inwalidom wojennym VI kat. z utratą zdolności od 55 do 64 proc. — kwotę 67.44 zł.; 3) inwalidom VII kat. z utratą zdolności od 65 do 74 proc. — kwotę 78.40 zł.; 4) inwalidom VIII kat. z utratą zdolności do pracy 75 do 84 proc. — kwotę 89.95 zł. Inwalidzi, pensjonarze domów inwalidzkich, otrzymują 20 proc wyżej wspomnianych rat odpowiednio do kategorji inwalidztwa.

Jak wynika z powyższych zarządzeń, ratę dodatku do rent otrzymali i otrzymają dotychczas tylko inwalidzi ciężko poszkodowani.

Z życia Towarzystw

Z Związku Pracown. Umysłowych. W czwartek 12 bm. odbyło się na sali p. Jarockiego w Poznaniu miesięczne zebranie Związku Pracowników Umysł. Ziem Zach. R. P. Koło Poznań. Obrady zagaił przy wypełnionej sali prezes p. Barczewski, witając gości i członków.

Zkolei nastąpił referat inspektora pracy X okręgu p. dr. Mroczkowskiego na temat: Jaką obronę daje pracownikowi umysłowemu inspektor pracy. Szanowny prelegent omówił w treściwych słowach ustawy dotyczące pracowników umysłowych, wyjaśniając jednocześnie prawo ingerencji inspek. pracy w poszczególnych wypadkach. Podkreślić należy przedewszystkiem wyjaśnienie prelegenta w sprawie urlopów, które nie mogą być udzielane w okresie wypowiedzenia, o ile przed wypowiedzeniem w tym terminie, nie były ustalone, oraz sprawę nieprzestrzegania 8 godz. dn. pracy, za które inspektor pracy ma prawo karać pracodawcę o ile się o takim wypadku dowie. W ostatniej sprawie prosił prelegent tak Związek jak i pojedyńczych członków, by o konkretnych wypadkach donosili insp. pracy, który wówczas odpowiednie kroki poczyni. Burzą oklasków podziękowano za nader aktualny referat.

W dyskusji, padły z grona zebranych jeszcze różne pytania, które wyjaśnił prelegent. Odczytano protokół z ostatniego zebrania, który przyjęto. Po komunikatach zarządu i wolnych głosach solwował przewodniczący zebranie hasłem „W jedności siła".

Podczas zebrania rozdawano nr. 2. „Głosu Pracownika Umysłowego". Zainteresowani mogą go jeszcze odebrać w sekretarjacie Związku, Poznań — Masztalarska 8a II. Tad.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Sportowy „Sparta".** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 14 bm. o godzinie 20 w lokalu klubowym p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18.

— **Kółko Śpiew. „Sobieski".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godzinie 20 w salce posiedzeń przy Chwaliszewie 68.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się dn. 16 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń przy pl. Bernardyńskim 2.

— **Kółko Mężczyzn Apostolstwa Modlitwy.** Dnia 15 bm. o godz. 15 odbędzie się miesięczne posiedzenie w salce „Marianum", ul. Szewska 18.

— **Tow. Młodzieży Misyjnej.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19,45 w ognisku przy ul. Wronieckiej 9.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich, Górczyn.** Zebranie odbędzie się 15 bm. o godz. 12,15 w południe w sali kina „Polonja".

— **Tow. Cechowej Czeladzi Szewskiej.** Zebranie miesięczne odbędzie się 16 bm. o godzinie 20 w lokalu przy ul. Ślusarskiej 6. Ważne sprawy oraz wykład.

— **Zw. Faszystów Polskich.** Zebranie ogólne odbędzie się dnia 18 bm. w sali stronnictwa Narodowego, Św. Marcin 65. Na porządku obrad referat oraz komunikaty zarządu.

— **„Harmonja".** Próba wspólna odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 20. Komplet konieczny.

— **Klub Mandolinistów „Lutnia".** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu p. Wróblewicza, Chwaliszewo 68. Panie i panów, grających z nut na mandolinach i podobnych instrumentach. przyjmuje się na każdej lekcji; lekcje odbywają się we wtorki i czwartki każdego tygodnia w lokalu p. Wróblewicza, Chwaliszewo 68.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 16 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godzina **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdowe i komunikaty gospod. roln.; godzina **16.50** odczyt T. C. L.; godz. **17.10** lekcja gry szachowej; godz. **17.30** gawęda harcerska; godz. **17.45** koncert popołudniowy. Wykonawcy: Orkiestra klubu mandolinistów „Mozart" pod batutą p. Wacława Napierały, Stanisława Ziemniewiczówna (sopran), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. **19.00** audycja wesoła w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godz. **19.25** audycja wokalna p. Elżbiety Daniel (sopran); przy fortepianie prof. Marjan Sauer; godz. **19.50** „Poetki polskie mówią", recyt. wygłosi p. Roman Juraszek; godz. **20.05** Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. **20.11** odczyt p. t. „Ze zjazdu jubileuszowego ku czci Jana Kochanowskiego" (wygł. dr. A. Tomaszewski); godz. **20.30** koncert międzynarodowy (transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. **22.15** „Obrazki miłosierdzia" (wygł. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.20** „Nad Polskiem Morzem" — dr. Janina Królikowska; godz. **16.15** program dla dzieci; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.45** muzyka lekka z kawiarni „Gastronomja"; godz. **19.10** skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **19.25** pogawędki techniczne; godz. **20.30** koncert międzynarodowy z Warszawy. Ork. Filharmonji Warsz. i chór „Lutnia"; godz. **23.00** muzyka salonowa z „Oazy".

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.15** program dla dzieci (P. R. Warszawa); godzina **16.45** koncert gramofonowy; godz. **17.45** koncert popularny; godz. **19.30** prof. Juljan Przyboś: „Styl nowoczesności"; godz. **20.05** Jerzy Langmann: „Wśród Słowian Południa (wspomnienia z Kongresu Etnografów Słowiańskich w Jugosławji) — „Ku sercu Jugosławji"; godz. **20.30** transmisja z Warszawy; godz. **22.25** kwartet męski pod kier. prof. Karola Hławiczki; godz. **23.00** odczyt z cyklu wykładów w językach obcych.

Gimnastyka poranna.

W najbliższy wtorek, dnia 17 bm. rozpoczyna Radjostacja Poznańska wreszcie nadawanie gimnastyki porannej. Audycje odbywać się będą we wtorki, czwartki i soboty od godz. 7 — 7.15.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: K. B. 10 zł; — Sz. M. z podziękowaniem za wyzdrowienie 20 zł; — Marceli Dziennik. Poznań 30 zł; — A. S. 5 zł; — R. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł i 8 kup. dol.; — zamiast wieńca na trumnę śp. Jana Glazińskiego składają pracownicy i urzędnicy firmy Konsum Urzędników Polskich 42 zł; — M. J. 1 zł; — J. Z. 3 zł; — T. R., Inowrocław 2 zł; — E. K. A., Poznań, Młyńska 5 zł; — M. W. 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 269,40 zł i 8 kup. dol.

Na chleb św. Antoniego: Z. W., Czarnków 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 167 zł.

Pw 11286

„HIPOLIS"

Wielkopolska Hodowla Lisów Srebrnych Lila, poczta i stacja Kobylin, p. Krotoszyn

Polecam pierwszorzędny materjał z własnej hodowli po premjowanych rodzicach na dogodnych warunkach i cenach konkurencyjnych. Odbiorcom udzielam bezpłatnej praktyki i służę we wszystkich sprawach dotyczących hodowli. Zamówienia na dostawę jesienną przyjmuję już teraz. Lisy moje zostały nagrodzone w Polsce na wystawach bronz. i złotym medalem.

Właśc. Wład. Kasperski.

sw 24 087

W czwartek, dnia 12 czerwca 1930 r., o godzinie 18,45, zmarł po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec, brat i dziadek, ś. p.

Otton Bloch

restaurator

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 15 b. m., o godz. 17, z domu żałoby nw 12 215

W głębokim smutku pogrążeni

dzieci i rodzice.

Grodzisk, Pszczyna, Ostrów, Poznań, Wolsztyn

J. Maciejewski dentysta od 10—1 i 4—6.

Tel. 61-94. Słowackiego 4/6 (narożnik Jasnej).

Dla pp. Urzędników i członków Kas Chorych odpowiednie ulgi

zw 2410-9

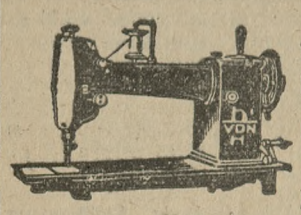

DOM MASZYN **„Warta"**

Poznań, Wielka 25, tel. 37-33

poleca **Maszyny do szycia**

Rowery i Wirówki

Reparacje pod gwarancją.

Firma istnieje od 40 lat. Tw 1452

Cukrownia Kościańska ma do sprzedania

5 starych kotłów płomienicowych

(Lancaschiry), które nadają się do zużytkowania jako zbiorniki. zw 24086

Ubikacje fabryczne

w Poznaniu, jasne obszerne w nowym budynku żelbetonowym, nadające się na każde przedsiębiorstwo z obszernemi szopami i podwórzem. Gaz, światło elektr., woda i kanalizacja. Bocznicę kolej. można zainstalować. Dojazd tramwajowy. **Wydzierżawię** całkowicie lub częściowo. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 24092**

Oddajemy pieniądze na budowę i na hipoteki!!!

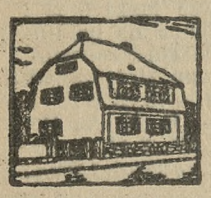

Potrzebny własny kapitał 10-15% od kwoty pożyczkowej, zaoszczędzić można w małych ratach miesięcznych. **Bez odsetek,** tylko amortyzacja 6-8%

„HACEGE" e. G. m. b. H. Gdańsk,

Hansaplatz 2b. nw 11866/7

Informacyj udziela: **H. Franke, Poznań, Marsz. Focha 19, I.**

Mamy stale zapotrzebowanie na

tygodniowo 500 sztuk

świń bekonowych

o wadze 85 do 95 kg

Płacimy najwyższe ceny. Warunki płatności: gotówkowe. Zgłoszenia pod

MUSIOŁ i S-ka, Katowice

Rzeźnia Miejska, telefon nr. 2.

zw 24084

Pluskwy karaluchy i wszelkie inne robactwo wraz z zarodkami, wytępiam pod gwarancją w paru godzinach, według najnowszej techniki oraz przeprowadzam dezynfekcję najniebezpieczniejszych chorób. na żądanie konserwuje dywany, futra przec w molom na miejscu. Specjalne tępienia owadów. **ŚMIGIELSKI, Poznań, ul. Rybaki 9.** zw 24090

Zawiadamian Szan. Interesentów, że został zmieniony mój **numer telefonu** na

74-40

ŁACIŃSKI, Reprezentant Tow. Ubezp. „Vesta"

ul Stroma 22. zw 24 98

Lanzknecht

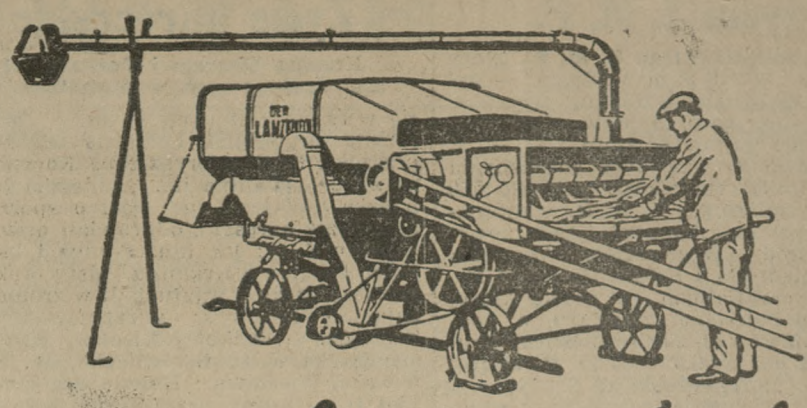

Całostalowa Młocarnia Motorowa

Silna budowa	Wielka niespodzianka na niwie budowy młocarń 1930	Małe wymiary
Ciężki bęben precyzyjnie wyważony		Nikła potrzeba energji zapędowej
Wysoka wydajność		Mała obsługa
Najlepszy towar rynkowy		Niska cena

HEINRICH **LANZ** MANNHEIM

TOW. AKC.

Generalne Przedstawicielstwo na Województwo Poznańskie:

AGROLA

AGRO — TECHNICZNE BIURO INŻYNIERSKIE — Właśc. Karol Wahl dw 5389-90

POZNAN, ul. Gąsiorowskich 4a — Telefon 79-83

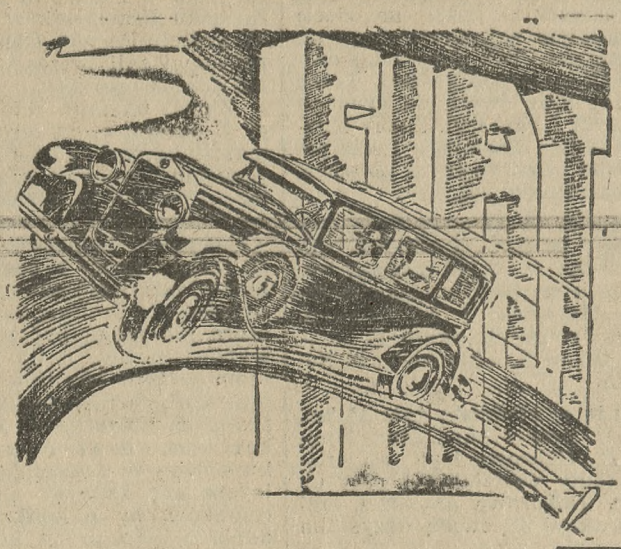

Zawsze i wszędzie niezwyciężone pozostaną

Samochody FIAT

dzięki licznym zaletom konstrukcyjnym, zastosowaniu jedynie najlepszych materjałów, niezwykle estetycznym i solidnie zbudowanym karoserjom osiągają

Modele 509 4/20 KM., 520 9/45 KM., 521 10/50 KM., 525 15/70 KM.

z karoserjami wszelkich typów rezultaty wprost zdumiewające.

Najnowszy model 514 4-cyl. 6/30 KM.

budzi entuzjazm wśród wszystkich prawdziwych znawców.

Ceny konkurencyjne.

Do natychmiastowej dostawy poleca wyłączne Przedstawicielstwo na woj. Poznańskie i Pomorskie

„BRZESKIAUTO" Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.

tel. 63-23, 63-65.

Warsztaty mechaniczne, fabryka karosoryi, magazyny przyborów i części zamiennych, koncesjonowane kursy kierowców zawodowych i amatorskich, garaże. Pw 14179-24.88

Wyjechałem

Kazimierz Perkitny

Dentysta.

zw 24 070

Wyścig motocykl. o Grand Prix Polski w Katowicach w dniu 8. 6. 1930.

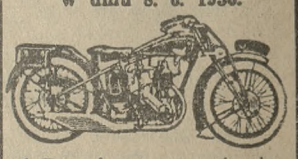

1 Rex Acme przy starcie: 1 wygrywa. 1 Motosacoche przy starcie: 1 wygrywa.

50% ogólnych zwycięstw na motocyklach przeze mnie prowadzonych.

Rex Acme 250 - jeździec Koszczyński, Poznań Nagroda I.

Mimo reparacji tylnej gumy i 2-krotnego najechania — tak że maszyna się kilka razy wywróciła. Dowód: silne ramy — sprężysty motor.

Matosacoche 350 jeździec Oilter Nizza. Nagroda I.

Record klasy 350 pobity — najszybsze okrążenie. Maszyna przybyła jako ogólna 2-ga po motocyklu o pojemności nawet 500 ccm., która była chlodzona woda i z kompresorem, przez co wykazała bezsprzecznie — **najwyższą klasę.**

Tadeusz Koszczyński, Poznań, Pasaż Kino Apollo wejścia Fr. Ratajczaka 15 lub Piekary 17, tel. 5203.

Pw 14 162-24.77

Dziś jestem szczęśliwy i zadowolony — mam znowóż nowy piękny domek. Przedtem obawiałem się wielkich wydatków na odmalowanie, nie wiedząc, że koszty są bardzo małe, jeżeli **farby i lakiery** zakupi się

w Specjalnym Składzie Farb i Lakierów nw 11870/70a

Franciszek Gogulski

Poznań, ulica Wodna 6. Telefon 56-93.

Duży skład

nadający się na restaurację, kawiarnię lub inną gałęź poza tem

większe ubikacje handlowe

na hurtownię w Poznaniu przy ul. Wielkiej zaraz lub później do wynajęcia. Oferty Kurjer pod **Tw 1656**

Bławatnik - konfekcjoner

wszechstronnie wypraktykowany z pierwszorzędnemi referencjami poszukuje stanowiska kierowniczego lub przedstawicielstwa li tylko poważnych firm Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod **zw 10313**

Długoletni

KIEROWNIK

kredytowej instytucji spółdzielczej (członek zarządu) w sile wieku, obecnie na stanowisku dyrektora banku **przyjmie z d. 1. 8. r. b.**, ewentl. wcześniej kierownictwo instytucji kredytowej. Chlubne świadectwa i referencje. Na żądanie kaucja lub gwarancja hipoteczna. Wiadomość: zw 24 096

W. SZYSZCZYŃSKI — KALISZ — Kościuszki 4.

PRZED WYJAZDEM

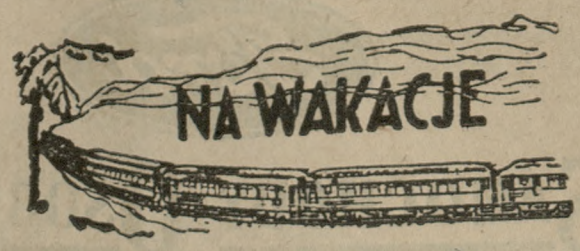

JEDZCIE, aby po całorocznej pracy odpocząć, ale wybierzcie się należycie **PRZYGOTOWANI!** Przynajmniej jedno latowe ubranie i palto musi być **NOWE!**

NASZA 4-dniowa SPRZEDAZ przedświąteczna udowodniła, że taka wyjątkowa ZNIZKA 20%-towa jest celowa i dlatego przedłużamy takową!

OTO ostatnia SPOSOBNOSC dla tych, którzy chcieli a nie byli w stanie kupić sobie dotychczas latowego ubrania i palta! Na każde 100 złotych zaoszczędza się 20 złotych!

PALTA latowe, RAGLANY gabardynowe, UBRANIA sportowe, spacerowe i wizytowe, SPODNIE charlestony, knykry, latowe krem. oraz białe do tennisu.

UBRANIA chłopięce i dla młodzieży
KURTKI skórzane
UBIORY szoferskie.

Dla PP. Oficerów i Akademików
polecamy **nieprzemakalne PŁASZCZE** trenche-coate po **30** zł

EDMUND RYCHTER

1-szy skład Ratajczaka 2, 2-gi Wrocławska 14, 3-ci Wrocławska 15 (po schodkach).

ZDRÓJ MARJANKI
POMORZE.
Woda mineralna naturalna alkaliczna

Znak prawnie ochr. strzeżony

Ze względu na wartościowe alkalicz. składniki **przez lekarzy polecana.**
Wyśmienity napój orzeźwiający bez domieszki sztucznych soli natronu itd.
Pierwszorzędna woda stołowa i zdrowotna np. Fachinger, Giesshübler itp.
Analiza w każdej butelce.

Eksploatacja ZDRÓJ MARJANKI
SWIECIE n/W Pomorze.
Repr. i skład **Wielkopolska Centrala Piw, Poznań, ul. Kozia 23.**
Telefon 22-05. Telefon 22-05.
zw 24079

Jest **PAN** dumny ze swego SYNA, gdyż przyniósł DOBRE **SWIADECTWO,—**

Jaką NAGRODĘ otrzyma za 10 miesięcy pracy w szkole?

DOBRY niklowy **ZEGAREK** kosztuje 30 zł, srebrny 50 zł.

Prosimy ZARAZ przybyć do firmy znanej od 30 lat

„W. MAYER" wł. L. Nalaskowski **UL. NOWA 11.**
zw 24100

OPONY

samochodowe najprzedniejszych fabrykatów, akcesorja, wulkanizacja i garażowanie samochodów do nabycia na dogodnych warunkach w F-mie

„Wulkanizator"
Borysiak i S-ka
Poznań, 3 Maja 7. Tel. 40-96
Pw 14 139-24,18

Parasole ogrodowe

słoneczne i nieprzemakalne poleca

L. Kromolicki
Poznań, Patr. Jackowskiego 11. zw 24081

ZAKOPANE

Pensjonat wypoczynkowy „LUDKA"
ul. Kasprusia, telef. do rozm. międzym. nr. 596.
Nowy Zarząd. Zupełnie nowa pościel.
20 pokoi. **Wolne pokoje od 20 czerwca.**
Kuchnia domowa bardzo smaczna i obfita.
Wszelkie wygody: Elektryczność, łazienka. radjo. **Ceny umiarkowane.**
Tw 1614

Fabryka Maszyn „TRANSPORT"

Sp. z o. p., Wielkie Hajduki (G. Śl.)

Całkowite urządzenia transportowe
elewatory, ślimaki, rynny posówne, taśmy transportowe stałe i przenośne, konwojery i t. d.

Windy osobowe i ciężarowe, urządzenia do zasilania kotłów węglem, ruszta ruchome dla kotłów, urządzenia do przesiewania. płókania i suszenia minerałów, węgla i t. d.

Blachy dziurkowane i perforowane
wszelkiego rodzaju, z dowolnem dziurkowaniem, z każdego metalu, grubości do 25 mm.

Konstrukcje żelazne. Roboty kotlarskie.

Przedstawiciel: Tw 1634
Inż. W. Zukowski, Warszawa, Wiktorska 6, telefon 838.

Morminówko

letnisko zdrowe uroczo położone wśród iglastych lasów i 40-morgowego jeziora, ma jeszcze kilka pokoi wolnych. Kuchnia smaczna obfita, utrzymanie 5 razy dziennie. Plaża, łodzie, boisko tennisowe, powózka do dyspozycji gości. Ceny niskie. Bliższych informacyj udziela **Administrator letniska Morminówko,** poczta i stacja kolejowa **Ostroróg,** tel. Ostroróg 5, pow. Szamotuły. dw 5351

Jaki pośrednik nieruchomości

podejmie się sprzedaży domu na Śląsku, w pobliżu polskiej granicy? W domu znajduje się lokal mieszkalny, całkowicie urządzony warsztat oraz pomieszczenie na składy. Nieruchomość nadaje się na przedsiębiorstwo maszyn rolniczych, fabrykę jakoteż dla innych celów przemysłowych. Zgłoszenia sub: **„D. A. 6301"** do **Rudolf Mosse, Breslau.**
Tw 1643

Ubikacje przemysłowo - warsztatowe

duże pierwszorzędne w śródmieściu **do wynajęcia.**
Oferty do Kurjera pod zw 24004

Chorzy

na płuca, żołądek, kiszki, niemoc płciową oraz blade młode dziewczęta i chorobliwe osłabione kobiety winne używać tylko

mleczno słodkie płatki owsiane

„Extra"

takowe zawierają według analizy aż 16% białka, 6,5% tłuszczu i dostateczną ilość witamin.

Fabryka Płatków owsianych Krotoszyn
Przedstaw. na Poznań
„PRODUKT", Poznań, pl. Podgórna 10.
Tw 1628-24,28

Ford

SAMOCHODY OSOBOWE

Modele 1930

Nowa większa chłodnica — Nowe większe błotniki — Szersza i wygodniejsza karoserja — Mniejsze koła i większe balonowe opony.

Wszystkie te wymienione ulepszenia stworzyły typ samochodu o nadzwyczaj harmonijnej i eleganckiej linji.

Samochody takie oraz wszystkie inne typy poleca do natychmiastowej dostawy:

J. ZAGÓRSKI, Poznań, Ogrodowa 17

tel. 3384 — 3385.

Autoryz. Przedstawicielstwo:

LINCOLN Ford FORDSON

Pw 14158-24,86

Zwiedzajcie

UZDROWISKO „POWIDZ"

Położenie cudowne wśród lasów. Jezioro. Plaża.

W przyszłą niedzielę, dnia 15 czerwca r. b. przybywa do Uzdrowiska

WYCIECZKA OFICERÓW 69 PUŁKU PIECHOTY Z GNIEZNA

z orkiestrą. zw 24108

Dogodna komunikacja kolejowa przez Gniezno lub **autobusami z Poznania.**

Wyjazd autobusów z ul. Szewskiej o godz. 8,40 rano i o 16,30 poł.

Wyjazd autobusów z Powidza o godz. 19-tej wiecz. lub o 6,40 rano.

Pokoje z całodziennem utrzymaniem zł 8 do 10 jeszcze do oddania.

Wszelkie informacje udziela **„Uzdrowisko Powidz" — Tel. 1.**
Winiarnia „Carlton" — Poznań, Plac Wolności 17, tel. 19-05.
Reklama Polska — Poznań, Al. Marcinkowskiego 6, tel. 27-26.
Biuro Kolejowe „Orbis" — Poznań, Plac Wolności 8/9, tel. 52-18.

Nie zwlekajcie dłużej!
Szkoda każdego dnia i wieczoru!

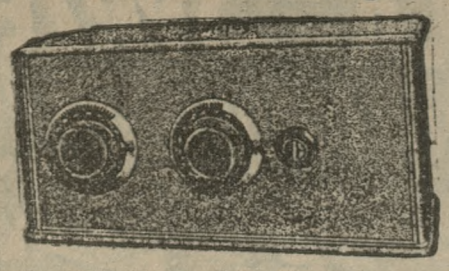

PHILIPS RADIO

strawionego na poszukiwaniu kosztownych rozrywek poza domem, lub nudzeniu się często w nieciekawem towarzystwie.

Nie posiadając odbiornika radjowego we własnym domu, pozbawiamy się beztroskiego „dolce far niente" po wyczerpującej pracy całodziennej, upragnionego kontaktu z całym kulturalnym światem.

Nie należy zwlekać z zakupieniem u naszej firmy odpowiedniego odbiornika, radzimy skorzystać jaknajszybciej z okazji dostępnego nabycia najpopularniejszego w obecnej dobie radjoodbiornika **„Trójka Philipsa"** który dzięki swym zaletom, a to czystości i sile głosu wyparł prawie wszystkie aparaty na rynku radjowym.

Tylko na przeciąg miesięcy czerwiec i lipiec r. b. jesteśmy wstanie dostarczyć każdemu czytelnikowi K. P. poniżej opisany komplet „Trójka Philipsa" na raty miesięczne po zł 40,— po cenie ściśle fabrycznej.

Korzystajcie więc z niebywałej dotąd okazji i zwracajcie się bezzwłocznie do firmy, **Zakłady Radjotechniczne Uniwersal we Lwowie,** ul. Kołłątaja l. 3.

„Trójka Philipsa" zmontowaną jest w eleganckiej skrzynce bakielitowej z pierwszorzędnych części składowych firmy „Polskie Zakłady Philips" S. A. (patrz rysunek) z dostosowaniem lamp Philipsa złotej serji. Odbiera wszystkie stacje krótko i długofalowe na głośnik i słuchawki.

Komplet nasz składa się: z aparatu, 3 lamp, A. 425, A. 409 i B. 443, głośnika Philipsa Nr. 2016, 1 akumulatora 25 amp. godz., 1 baterji 120 volt, 1 pary słuchawek i kompletnego materjału na antenę.

Cały powyższy komplet wraz z opakowaniem, oraz opłaconą przesyłką dostarczamy do wszystkich miejscowości Rzeczypospolitej za kwotę zł 480,— pobierając zł 40,— przy zamówieniu, reszta po 40,— zł miesięcznie w ratach.

Przy zamówieniu prosimy podać dokładny adres oraz najbliższy urząd pocztowy i dołączyć zaświadczenie miejsca pracy, pasiadania własnego przedsiębiorstwa lub też realności.

Do każdego odbiornika dołączamy bezpłatnie gwarancję firmy Philips za sprawne działanie aparatu i głośnika, oraz ilustrowaną 20-stronnicową broszurę pouczającą o sposobie zakładania anteny i uruchomienia aparatu bez pomocy radjotechnika.

Otrzymaliśmy setki listów od naszych klijentów z wyrazami podziękowania za dostarczone odbiorniki **„Trójki Philipsa".**

Za całość towaru podczas transportu firma nasza odpowiada.

Prosimy adresować:

Zakłady Radjotechniczne „Uniwersal" we Lwowie, ul. Kołłątaja L. 3.

Z braku miejsca zamieszczamy ostatnie 2 listy z podziękowaniami otrzymane w dniu podania ogłoszenia.

Kochawina, 9 czerwca 1930 r.

Proszę pod adresem Stefan Wańczycki, kierownik szkoły Turody, p. Żydaczów wysłać ofertę na „Trójkę Philipsa" z powołaniem się na mnie.

Z dostarczonego mi odbiornika „Trójka Philipsa" jestem zupełnie zadowolony, za co WPanom dziękuję. Z poważaniem Bronisław Kubrycht, Kierownik Szkoły.

Zgoda, 8 czerwca 1930 r.

Szanowna Firmo! Wysłany przez Szanowną firmę „Uniwersal" radjoodbiornik „Trójka Philipsa" otrzymałem bez uszkodzenia. Po załączeniu aparatu jestem bardzo zadowolona z Waszego 3-lampowca, również z głośnika, **przez co zasyłam serdeczne podziękowanie.** Będę się starała zwerbować dla Sz. Firmy drugich klientów. Kreślę się z poważaniem, Podoluchowa. Pw 14 176-72,88

Pożyczki

większej za dobrem oprocentowaniem na pierwszy numer hipoteki **poszukuje** parowa cegielnia w Wielkopolsce. Łaskawe zgłoszenia uprasza się nadsyłać: Poznań, skrzynka pocztowa 131. Pw 14137-24.87

Stare przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje zaraz lub od 1. 7. 1930 r.

DZIERŻAWY

300—400 kw. metrów suchych parterowych ubikacyj fabrycznych z przynależnościami. Warunek: prąd, woda i dobry dojazd, okolica obojętna, byle blisko tramwaju. Szczegółowe oferty upraszam do eksp Kurjera Pozn pod zw 24 059

Wobec ponownie zredukowanych cen nasze

SAMOCHODY

używane

utrzymane pierwszorzędnie, przeważnie po generalnych remontach stanowią rzadką i jedyną w swoim rodzaju okazję kupna nadzwyczaj korzystnego

Polecamy specjalnie

Fiat	509	4/20 KM - 4-osob.	otw.
Fiat	509	4/20 KM - 4 „	land.
Fiat	501	6/21 KM - 4 „	otw.
Fiat	501	6/21 KM Colonial	4-osob. landaulet z zegar.
Fiat	503	6/30 KM - 4 „	otw.
Fiat	503	6/30 KM 4-6 „	Cabr
Fiat	507	9/31 KM - 6 „	otw.
Fiat	520	9/45 KM - 4 „	kryty
Fiat	519	19/75 KM - 6 „	Cabr.
Minerva		8/40 KM - 4 „	kryta
Minerva		13/55 KM - 6-osob.	transfor.
Austro-Daimler		17/60 KM 6 „	otw.
Steyr		6/30 KM - 4 „	otw
Ceirano		6/25 KM - 4 „	otw.
Opel		4/16 KM - 4 „	kryty
Opel		10/40 KM - 6 „	kryty
Opel		12-50 KM - 6 „	kryty
Chenard Walcker		6/30 KM 4 „	otw.

i wiele innych

Warunki zapłaty na życzenie niezwykle udogodnione

Brzeskiauto Sp Akc

Poznań,

ul. Dąbrowskiego 29

Tel. 63-23, 63-65.

Pw 14177-24,89

Opony samochodowe

jedynie najlepszych fabrykatów

Goodyear — Dunlop — Goodrich

oraz opony masywne we wszelkich rozmiarach do natychmiastowej dostawy i na korzystnych warunkach

poleca Pw 14178-24,86

BRZESKIAUTO Sp. Akc., Poznań

ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23 63-65.

Szafy do lodu
Maszynki do lodów
Formy do lodów
Magle pokojowe
Aparaty Wecka i słoje do tychże
Primusy oryginalne
Maszynki do kawy
Samowary
Aparaty do pieczenia na gazie
Maszynki do tłoczenia soku
Patelnie mosiężne do smażenia konfitur
Kasety stalowe do pieniędzy i do wmurowania
Leżaki dla dorosłych

poleca w wielkim wyborze po cenach umiarkowanych

Bolesław Ziętkiewicz,

Poznań, Nowa 8.

Magazyn sprzętów kuchennych i domowo-gospodarczych.

Pw 13074-23.205

Mieszkanie

5-pokojowe, w willi obok przystanku tramw. od 1. IX. r. b. **do wynajęcia** wprost od właściciela. Zgłoszenia **„Par"**, Al. Marcinkowskiego 11, pod **nr. 55,209** Pw 14 174-55.209

Poszukujemy natychmiast

rutynowaną maszynistkę

z samodzielną praktyką w biurach adwokackich

biegłą maszynistkę

na zastępstwo w czasie wakacyjnym (2/3 miesiące) z ewentl. późniejszem engagement. Posady wakują w poważnem przedsiębiorstwie handlowem. Szczegółowe zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje eksped. Kurjera Pozn. pod zw 24 099

Książkowy-bilansista

młodszy, znający gruntownie różne systemy książkowości, inteligentny, mający 4 kursa Sem. Naucz. i poważne referencje, **poszukuje posady zaraz** lub **od 1 lipca r. b.,** najchętniej w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 24 088

Kierowniczki

do działu **pończoch jedwabnych poszukuje się zaraz.** Kaucja wymagana. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem wysokości kaucji do **„Par"**, Aleje Marcinkowskiego 11, pod **nr. 24,84**

Pw 14 175-24.84

Rzecznik patentowy

inż. dypl. Winnicki

POZNAŃ, Konopnickiej 7. Telefon 12-22

zgłasza w Polsce i zagranicą

PATENTY
WZORY
ZNAKI TOWAROWE.

zw 24102

Pracownia robót kościelnych

50 lat istniejąca w większem mieście za gotówkę zaraz do **sprzedania.** Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 24085**

Na życzenie rolnictwa

Państwowa Fabryka Związków Azotowych
w Chorzowie

Obok dotychczas produkowanego AZOTNIAKU o zawartości 21-23% azotu

w sezonie jesiennym r. b. wypuszcza także

AZOTNIAK

mielony olejowany
o stałej ***zawartości 16% azotu***

po cenie za 100 kg-owy worek nawozu loco Chorzów w ładunkach wagonowych
Przy zapłaceniu gotówką: w CZERWCU zł 26,50
» » » w LIPCU zł 27,—
» » » w SIERPNIU zł 27,50
Sprzedaż zarówno za gotówkę jak i na dogodnych warunkach kredytowych przeprowadzają wszystkie firmy i organizacje rolniczo-handlowe. —

Tw 1633

Słynne z lekkiego biegu i najlepszego materjału

żniwiarki i kosiarki

„Melichara“ oraz

wózki przednie
toczaki do ostrzenia kos
grabie konne
i części zapasowe do wszelkich systemów maszyn żniwnych poleca najkorzystniej

Nitsche i Sp.

Fabryka Maszyn
Poznań, ul. Kolejowa 1-3.
Pw 11 921 22 66

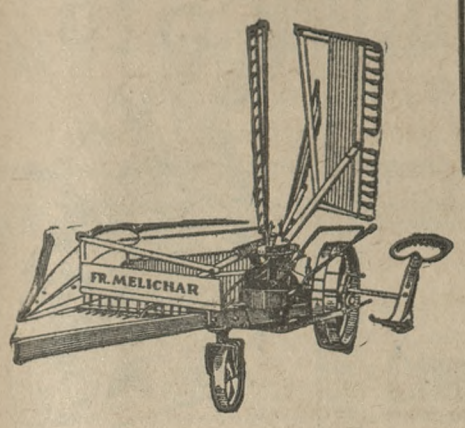

Cenniki i prospekty darmo!

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych
Biżuterja, Papeterja, Albumy, Ramki, Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki
Centrala pocztówek artystycznych.
Proszę zważać na firmę. nw 11954

Mechaniczna fabryka szczotek i pendzli
Bernard Muraweski
Rawicz
Pw 11227-15,126

---

2 000 do 3 000 metr. bieżących

szyn wąskotorowych

szyny po 9 m. długie, waga 1, m. b. 18 kg., 2 zwrotnice pojedyńcze i kompletne akcesorja, wszystko w bardzo dobrym stanie, **korzystnie na sprzedaż.** Oferty proszę do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 24 048

Szanownej Publiczności polecamy łaskawej uwadze nasz zaciszny i słoneczny

Ouród mleczno-kuracyjny

Podajemy m. i. mocno chłodzone:
Specjalne mleko do picia
Maślankę medycynalną
Mleko czekoladowe
Yoghurt-Lody
nw 12079

Mleczarnia Poznańska Sp. z o. o.

Tel. 33-44 Poznań, ul. Ogrodowa 14. Tel. 33-44

KUP sobie maszynę do pisania ale
tylko najlepszą — tylko

„UNDERWOOD“a

Gen. Repr. **G. GERLACH,**
Poznań, ulica Gwarna 14 — Telefon 52-32
zw 11245-8,186

Najmodniejsze perfumy

Venise original, Marions Nous, Camélia du Nil, Déja le Printemps, Kakidja
f-y Oriza L. Legrand, Paryż
wyłączna sprzedaż na Poznań i okolicę dw 5018
J. Gadebusch, Poznań, Nowa 7 (Bazar), tel. 16-38
próbne flakony powyższych perfum od 4.50 zł począwszy.

Składnica 2-4000 m. kw.

możliwie z bocznicą kolejową i warsztatem w Poznaniu natychmiast lub później poszukiwana przez większe
przedsiębiorstwo przemysłowe
celem dzierżawy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 24073**

Magazynier

starszy rutynowany fachowiec z branży rowerowej, z kaucją, znający dokładnie części rowerowe i prowadzenie większego magazynu, **potrzebny zaraz** do większego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia z odp. świadectw i refer. do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 24 064

NAJLEPSZY WYBÓR.

Krzywdę wyrządzi sobie każdy, ktokolwiek kupi małą maszynę do pisania, nie zapoznawszy się przedtem z nowym modelem *Royal Portable.* Najładniejsza, najzręczniejsza, najszybsza, najsolidniejsza, a mimoto -nieco zmniejszona.

ROYAL TYPEWRITER COMPANY, INC., NEW YORK

Ostatnie najwyższe odznaczenia na wystawach w Barcelonie i Sewilli.

Upoważnione Przedstawicielstwo na Województwa: Poznańskie i Pomorskie, **Przygodzki i Hampel, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 21, tel. 21-24.**

nw 12 223

Nasz telefon nr. 2276 otrzymał z d. 12 b. m.

nr. 7622

Bracia Szymańscy Sp. z o. o.
Dworzec towarowy, ul. Magazynowa.
zw 24052

Samochody Osobowe Ciężarowe Autobusy

OŚWIĘCIM-PRAGA

Znaczna zniżka cen
wobec częściowego wyrobu w kraju.

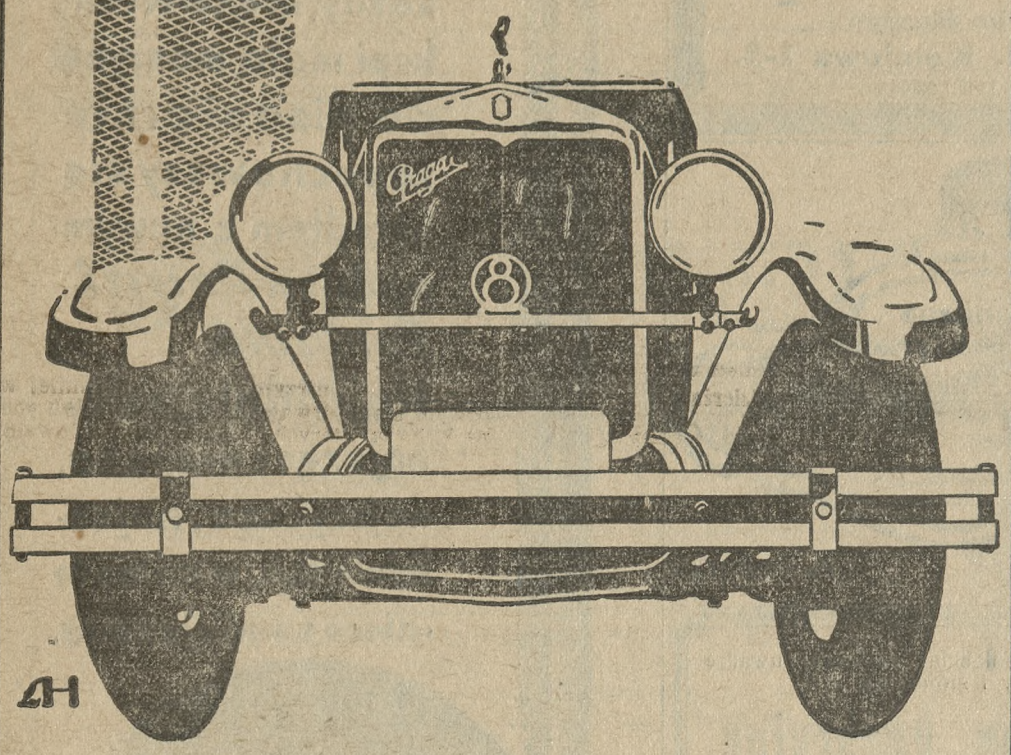

Centralne Zakłady Naprawy i Składy części zapasowych w Oświęcimiu.

PRZEDSTAWICIELSTWA:

„OŚWIĘCIM-PRAGA-AUTO“

Poznań: Plac Wolności 11. Tel. 55-33.
Telegr. „Autopraga“.
Warszawa: Kredytowa 4. Tel. 291-34.
Telegr. „Centropług“.
Lwów: Jagiellońska 7. Tel. 3-05.
Kraków: Kremerowska 6. Tel. 23-67.

„OŚWIĘCIM“

Zjednoczone Fabryki Maszyn i Samochodów S. A.

Tel. 47. Cświęcim II. Telegr. „Famis“.

Tw 1555

OKAZJA!

SPRZEDAJE SIĘ
używane w dobrym stanie:

MASZYNA PAROWA Tandem - Compound o mocy 1500 KM. z centralną kondensacją.
MASZYNA PAROWA jak wyżej 1100 KM.
CENTRALNA WPRYSKOWA KONDENSACJA dla 15000 kg pary na godz.
KOCIOŁ WODNORURKOWY o powierzchni ogrzewalnej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 40 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (Ruszta zwykłe).
4 KOTŁY WODNORURKOWE każdy o powierzchni ogrzewalnej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 47 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (Ruszta ruchome łańcuchowe). Pw 14 077-23.257
3 KOTŁY WODNORURKOWE o powierzchni ogrzewalnej od 90 m² do 202 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (bez palenisk i bez armatury).

Zgłoszenia z żądaniem informacji do

Biura Handl. Techn. Miedziński i Wyrzykowski, Inżynier
Poznań, Pl. Wolności 2. Tel. 41-84.

Specjalny skład artykułów sportowych

„START“

św. Marcin 45

poleca najkorzystniej i w wielkim wyborze

Rakiety tennisowe
Kostjumy kąpielowe i pływackie
Obuwie sportowe etc.

Pw 1310 2 28,276

I znów
Epokowe Zwycięstwo!

W niedzielę, dnia 8 czerwca b. r. odbył się w Katowicach w obliczu 100 000 publiczności — szosowy wyścig motocyklowy o charakterze międzynarodowym — **„Grand Prix Polski“.** — W wyścigu tym w klasie C 175 ccm. p. A. Ziółkowski z K. M. Bydgoszcz na motocyklu **„James“** zwycięża wszystkich konkurentów m. i. wielce okrzyczane spec. wodą chłodzone .. ustanawiając na przestrzeni 246.6 km. nowy rekord czasu 3:16:30, t. j. 75,3 km. przeciętnej szybkości, ustalając dalej nowy rekord na jedno okrążenie oraz zdobywając I. nagrodę w swej klasie — wspaniały puhar oraz nagrodę honorową m. Król. Huty.

Lecz nie dosyć na tem:

Pan A. Ziółkowski nowicjusz, na swym seryjnym katalogowym „Jamesie“ (do nabycia po cenie 1800.— zł) bije co do czasu i szybkości — **wszystkich konkurentów** (m. in. Anglików) i wszystkie wśród nich maszyny z kompresorami wodą chłodzone, następnej wyższej kategorji 250 ccm., osiąga bowiem czas o 15 minut lepszy od zwycięscy tej klasy. — **rzecz dotąd w historji polskiego motocyklizmu niebywała.**

P. Czerniak i p. Buda na „Rudge-Whitworth“ byli w 9. okrążeniu na 4 i 6 miejscu ogólnej klasyfikacji, odpadli jednak z powodu defektu gum. Pw 14 098 24,5

MARJAN MAIK, Poznań, ul. Wrocławska 14.

Kto ma spożywać codzień YOGHURT?

Każdy, który przy doskonałem zdrowiu osiągnąć chce sędziwy wiek.
Każdy pracujący ciężko, umysłowo lub fizycznie, pragnący przytem pozostać świeżym.
Każdy pragnący ciało swe uodpornić przeciwko chorobom infekcyjnym.
Każdy chory na żołądek i jelita, anemiczny, nerwowy, osłabiony, oraz wszyscy, cierpiący na zły zapach ust.
Każda matka, której Yoghurt oddaje nieocenione usługi. nw 12 '80
Każde dziecko, dla którego budowy Yoghurt jest koniecznością.
Każda kobieta, chcąca pozostać młodą i piękną, gdyż prawdziwy Yoghurt zawiera właśnie te składniki, które przeciwdziałają wczesnemu starzeniu się.
Ktoby o tem powiątpiewał, niechaj zapyta swego lekarza.

Mleczarnia Poznańska, Sp. z o. o.
Codziennie świeżo otrzymać można we wszystkich odnośnych składach oraz w naszych własnych składach i wozach.
Telefon 33-44 Ogrodowa 14

Lokomobilę-Lanza

do młócenia ca. 20 M. K., za bardzo niską cenę, na korzystnych warunkach odstąpię i zamienię ewtl. też na zboże.

BRACIA SCHLIEPER
Tel. 306 **Bydgoszcz** Tel. 361
Pw 11 459-63,305

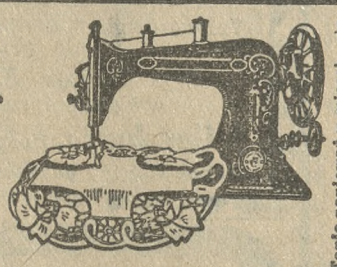

Wielki wybór.

Maszyny do szycia
światowej sławy.
Części na składzie i do **„Singera“.** Reperacje wszelkich systemów.

T. Konikiewicz
Poznań, Pl. Nowomiejski 1a
wejście z bramy

Tanio pożyczać w miesiącach

Pw 11953/954-14 22/28

PIEGI
żółte plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza **Jana Gadebuscha**

„Axela“-Krem
1/2 słoika 2,50 zł, 1/1 słoika 4,50 zł, do tego **mydło „Axela“** 1 kaw. 1.25 zł. Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumerjach i aptekach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 7

Posiadam 20.000 zł

rozległe biura z telefonem i składnice w własnych nieruchomościach w Poznaniu, oraz duży zastęp podróżujących na miejscu i miastach Wlkp. Pomorza. Przyjmę przedstawicielstwo poważnej fabryki, kraj. lub zagr., której towary mają popyt na rynku. Łaskawe oferty do **„PAR“, Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod 24,35 Pw 14 134-24,35

Niedoścignione w swej jakości samochody ciężarowe amerykańskiego fabrykatu

INTERNATIONAL

są bezsprzecznie najpewniejszym i najtańszym w utrzymaniu środkiem przewozowym sprostającym z łatwością najwyższym wymaganiom.

Materjał pierwszorzędny. — Ceny konkurencyjne.

Rewelacyjny model „Spezial" z 6-ma biegami nośn. 1¾ t.

do wykorzystania także jako siła pociągowa w wyposażeniu kompletnem

Pw 14178-248,5

zł 11 500,—

Także inne modele nośności 1—5 tonn poleca

„Brzeskiauto" Sp. Akc. Poznań

ulica Dąbrowskiego 29 — telef. 63-23, 63-55.

Najstarsze przedsiębiorstwo branży samochodowej w kraju.

P. T.

Donoszę uprzejmie, iż z dniem 1 czerwca r. b. **przeniosłem biuro moje wraz z warsztatami** z ulicy św. Marcin 69 na

ul. Jakuba Wujka 11 (przy Placu Drwęskiego)

Równocześnie zmieniony został nr. telefonu na **nr. 74-31.**

Polecając się nadal łaskawej pamięci, kreślę

z poważaniem **M. KAPCZYŃSKI,** Zakład blacharsko-instalacyjny, Poznań, Jakuba Wujka 11, tel. 74-31.

zw 24097

W dniu 27 czerwca 1930 r., o godzinie 11-ej przed południem odbędzie się na salce posiedzeń „Vesty" w Poznaniu przy ul. św. Marcina 61

Roczne Walne Zgromadzenie

„Vesty", Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu, na które zapraszam wszystkich członków uprawnionych do głosowania w myśl §§ 10 i 11 statutu.

Udział w Walnych Zgromadzeniach jest dozwolony tylko za przedłożeniem karty wstępu, którą wydaje Biuro Zarządu w Poznaniu, św. Marcin 61.

Chcący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu muszą się do dnia 24 czerwca 1930 r. włącznie zgłosić o kartę wstępu, przyczem należy przedłożyć posiadane certyfikaty lub polisy oraz ostatni wykupiony kwit składkowy. Zastępcy powinni wykazać się odpowiedniem pełnomocnictwem (§ 11 statutu).

Walne Zgromadzenie odbędzie się według następującego porządku dziennego:

1. Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1929:
   a) w dziale ubezpieczeń od ognia,
   b) w dziale ubezpieczeń od gradobicia,
   c) w dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem,
   d) w dziale ubezpieczeń szyb od rozbicia.
2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej w poszczególnych działach ubezpieczeń.
3. Przyjęcie bilansu i podziału zysku oraz udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi:
   a) w dziale ubezpieczeń od ognia,
   b) w dziale ubezpieczeń od gradobicia,
   c) w dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem,
   d) w dziale ubezpieczeń szyb od rozbicia oraz upoważnienie Rady Nadzorczej do poczynienia zmian zażądanych ewtl. przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.
4. Uchwała o uzupełnienie udziałów na kapitał zakładowy (§ 29 statutu)
5. Uzupełniający wybór członków Rady Nadzorczej.
6. Wybór członków Komisji Rewizyjnej i zastępców.

Poznań, dnia 4. czerwca 1930 r.

Franciszek Krajna,
Wiceprezes Rady Nadzorczej.

Pw 13034-23.120

Rheuma,

Artretyzm, wadliwą przemianę materji itp.

zupełnie usuwa, uśmierzając natychmiast bóle

Mra. Hessla „Petrobalsam"

produkt z ropy naftowej i olejków balsamicznych. Informacji udziela **„Burkut" — Lwów, Chmielowskiego 12** Pw 11477/72,74

Śliczna parcela

przy Grudziądzu, vis a vis Rest. Sołacz, 6000 mtr. kw. na dogodnych warunkach, za mtr. kw. 6 zł. **BRZOZOWSKI, Hotel Monopol.** nw 12190

Września (woj. Poznańskie)

Bursa gimnazjalna.

Internat przy Gimn. Państw. typu klas.

przyjmuje zgłoszenia na rok szkolny 1930/31. Ceny za utrzymnie bardzo umiarkowane. Idealne warunki pobytu. Staranna opieka ze strony prof. gimn. Dla uczniów słabszych stała korepetycja.

Pw 11160/1-20,103

Żywa reklama

niezawodny środek. Na P.W.K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wągrach i t. p. zaś druga połowa **odświeżona kremem „Halina" i zupełnie czysta.** Żądać w aptekach i drogerjach perf. W razie braku „Pharmachemia", Bydgoszcz, wskaże adres lub wyśle pocztą zł 2.50, próbny 1.00 złoty.

Pw 13 080-63,389

Około 300 ctr.

porzeczek

czerwonych będą miały **do sprzedania**

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej

Janówiec

pow. Żnin tel. 44.

nw 12089

Lodownie

Maszynki do lodów
Polewaczki
Węże ogrodowe
Meble ogrodowe
Maszynki do soków
Garnki aluminjowe
Termosy
Kosy do koszenia trawy

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

Skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35 18 i 35-43.
Pw 14 167-24.82

Większe ubikacje fabryczne

z garażami, w centrum Poznania **do wynajęcia.** Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 24095**

Skład

z urządzeniem w Gnieźnie

wydzierżawię

Łyczyński, Gniezno

ul. 3 Maja 58.

zw 24064

Rzeźnictwo

w Bydgoszczy, dobrze prosperujące, zaped elektryczny **na sprzedaż.** Oferty pod „486/23" do Biura Ogłoszeń „Par". Bydgoszcz, Dworcowa 72.

Pw 14155-63,899

Wyżły

rasy angielskiej, lub innej układa konkursowo **Hodowla „z nad Warty", Poznań** Łask. zgłosz. uprasza się skierować skrzynka poczt Nr. 10-48 Poznań Zachód. zw 24088

Dziewczyna

starsza z dobrem samodzielnem gotowaniem do wszelkich prac domowych potrzebna Zgłoszenia z odpisem świadectw Kurjer zdw 61 364

KOMTUR

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA Komunikacji i Turystyki

w POZNANIU

W Wystawie bierze udział

30

państw z pięciu kontynentów

Otwarcie 6 lipca 1930 r.

P. 13068-23.26

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce.

Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbytnio obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę,

o ile nie zostaną uwzględnione,

odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.

Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Orędownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Jlustracji
i Samochód

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

sprzedaje z parcelacji Dóbr Krotoszyńskich wzorowe gospodarstwa (zabudowane ośrodki) MACIEJEW i DĄBROWA, położone w powiecie Krotoszyńskim i z Dóbr Runowo-Kraińskie wzorowe gospodarstwo KLARYNOWO, położone w powiecie Wyrzyskim, Województwa Poznańskiego, w drodze ograniczonego ustnego przetargu, poprzedzonego składaniem ofert.

1. **MACIEJEW** — z kompletnemi zabudowaniami, inwentarzem martwym, zasiewami ozimemi i jaremi;
2. **KLARYNOWO** — jak wyżej z dodatkiem inwentarzy żywych i martwych;
3. **DĄBROWA** — jak Klarynowo, z wyłączeniem krów.

Maciejew ca 151 ha 9863 mtr², odległ. od miasta pow. Krotoszyna 16 klm. szosą, stacji kol. Koźmin ca 11 klm. Cena wywoławcza 371 500,— zł (słownie: trzysta siedemdziesiąt jeden tysiąc pięćset zł).

Dąbrowa ca 121 ha 6160 mtr² odległ. od miasta pow. Krotoszyna ca 8 klm. szosą i stacja kolei wąskotorowej Krotoszyn — Pleszew — w miejscu. Cena wywoławcza 346 500 zł (słownie zł trzysta czterdzieści sześć tysięcy pięćset).

Klarynowo ca 77 ha 3880 mtr², odległ. od miasta pow. Wyrzysk 26 klm., od miasta Więcborka 9 klm. i stacji kolei Runowo-Kraińskie — 4 klm. Cena wywoławcza zł 171 000.— (słownie: zł sto siedemdziesiąt jeden tysięcy).

Na poczet należności, nabywcy zaliczy się pożyczkę długoterminową w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego w wysokości na Maciejew ok. zł 164 700,— na Dąbrowę ok. zł 135 100,— i na Klarynowo ok. zł 77 700.—

Do udziału w przetargu dopuszczeni będą zawodowo wykształceni rolnicy, nie będący właścicielami samodzielnych (nie karłowatych) gospodarstw rolnych, którzy:

a) zobowiążą się utrzymywać przynajmniej w dotychczasowym stanie trwałe zabudowania, lub specjalnie cenne kultury, których istnienie spowodowało utworzenie gospodarstwa wzorowego;
b) zobowiążą się osobiście zarządzać gospodarstwem;
c) złożą wadjum w wysokości 5% ceny wywoławczej sprzedawanego gospodarstwa;
d) złożą deklarację, że nie są właścicielami samodzielnych gospodarstw, lub że zobowiązują się do sprzedania tych gospodarstw w wypadku utrzymania się przy przetargu.

Stawający do przetargu winni do dnia 10 lipca 1930 r., godzina 12, złożyć w Oddziale Państwowego Banku Rolnego w Poznaniu, ul. Kantaka 10, w zalakowanej kopercie oferty z napisem: „Oferta do nabycia gospodarstwa wzorowego z Majątku.....", z podaniem proponowanej ceny in plus od ceny wywoławczej, z wyszczególnieniem posiadanych kwalifikacyj rolniczych, teoretycznych i praktycznych, pracy społecznej, służby wojskowej z dołączeniem krótkiego curriculum vitae, uwierzytelnionych odpisów świadectw i pokwitowanie na przesłane, lub złożone w Państwowym Banku Rolnym należne wadjum.

Od dnia 15 lipca 1930 r. reflektanci będą powiadomieni za pokwitowaniem o dopuszczeniu ich do ustnego przetargu, względnie odmownem załatwieniu ofert.

Ustny przetarg rozpocznie się w lokalu Państwowego Banku Rolnego, Oddział w Poznaniu — Wydział Agrarny, ul. Fr. Ratajczaka 14, w dniu 25 lipca 1930 r., o godzinie 11.

Każdemu reflektantowi przysługuje prawo złożenia ofert na trzy gospodarstwa wzorowe, oraz prawo w razie nieutrzymania się przy przetargu jednego gospodarstwa — stanąć do przetargu drugiego. Państwowy Bank Rolny zastrzega sobie prawo swobodnej oceny złożonych ofert, niezależnie od zadeklarowanej sumy. Oferty, złożone po ustalonym terminie — uwzględniane nie będą.

Nabywcą gospodarstwa wzorowego zostanie ten kandydat, który zadeklaruje najwyższą cenę na ustnym przetargu.

Utrzymujący się przy przetargu kandydat, po zakończeniu licytacji uzupełnia wadjum do wysokości 10% ceny nabycia gospodarstwa wzorowego.

Nabywca wzorowego gospodarstwa wpłaca w ciągu dwóch tygodni od dnia przetargu, t. j. do dnia 8 sierpnia 1930 r., dalsze 15% ceny sprzedażnej i zostaje wpuszczony w posiadanie, o ile resztę ceny kupna poza pożyczką długoterminową w listach zastawnych zabezpieczy, czy to dobremi wekslami z dobremi żyrami, czy też gwarancją bankową lub hipoteczną podług uznania Państwowego Banku Rolnego — Oddział w Poznaniu, resztę zaś ceny, płatnej gotówką — nabywca wpłaca 1 lipca 1931 r., dalsze 15% w ciągu 8 lat, licząc od 1 lipca 1931 r., resztę należności poza pożyczką długoterminową w listach zastawnych podług jej kursu realizacyjnego.

Zaległe należności gotówkowe, oprocentowane będą po 8% w stosunku rocznym.

Akt kupna — sprzedaży zostanie spisany z nabywcą bezpośrednio po zakończeniu przetargu; wszelkie koszty związane z notarjalnym kontraktem kupna — sprzedaży ponosi całkowicie nabywca.

Szczegółowych wyjaśnień, udziela tak ustnie, jak i pisemnie — Wydział Agrarny Państwowego Banku Rolnego — Oddział w Poznaniu i Instytucja Centralna Banku w Warszawie, ul. Nowogrodzka 50.

W sprawie obejrzenia gospodarstw wzorowych, należy zwracać się bezpośrednio do Administracji Dóbr Krotoszyńskich, Krotoszyn — Zamek, telefon nr. 44, stac. kol. i pocz. Krotoszyn i Administracji Dóbr Państwowego Banku Rolnego Runowo-Kraińskie w Gurowatkach, poczta Dźwierszno, telefon nr. 3 — st. kol. Runowo Kraińskie. nw 11797

2 akwizytorów

do wydawnictw własnych i ogłoszeń gazetowych **poszukujemy.**

Reklama Polska Sp. z ogr. odp.

rw 24161 **w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego nr. 6.**

Zał. 1899 **Dachy** Zał. 1899

rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wykonanie izolacji murów i posadzek asfaltowych. Dogodne warunki spłaty. nw 10991

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów. Skład Materjałów Budowlanych.

JAN SOBECKI - Poznań

Fabryka papy na dachy i asfaltu, plac Wolności 17 — Tel. 32-50.

7. L. 3/30. W sprawie firmy architekt Jan Mikulski przedsiębiorstwo budowlane w Gdyni — Szosa Gdańska, przedłuża się na wniosek dłużniczki termin udzielonego tus. uchwałą z 7 marca 1930 r., odroczenie wypłat na dalszy miesiąc t. j. do dnia 7 lipca 1930 r. Gdynia, dnia 7 czerwca 1930. **Sąd Powiatowy.** nw 11 798

Miejskie Gimnazjum Żeńskie w Pszczynie — G. Śląsk, poszukuje z nowym rokiem szkolnym:

1 nauczyciela dla matematyki z fizyką;

1 nauczyciela dla polskiego z francuskiem.

Pobory jak w gimnazjach państwowych.

Zgłoszenia uprasza się do 25 czerwca r. b., skierować przez **Śl. Urząd Wojewódzki w Katowicach do Magistratu w Pszczynie.** dw 5359

Wyprzedaje się w dalszym ciągu

na Giełdzie handlowej ul. Stawna 13

przy ul. Wronieckiej, z wolnej ręki codziennie **od godz. 9 rano do 6 wieczorem** pozostałości z licytacji:

wszelkiego rodzaju jedwabie:

jak Crepe de chine, Crepe satin, Tafty, Georgette, Foulary w wszystkich kolorach i deseniach, oraz **wiele innych materjałów bławatnych i dużo resztek.**

Władysław Wojciechowski

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13 — Tel. 28-08. Pw 14 170-55,204

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 20 czerwca 1930, o godz. 10, sprzedam w Antoninie pod Swarzędzem za gotówkę najwięcej dającemu:

maszynę do pisania

Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Antoninie na dworcu. nw 12 187

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 20 czerwca 1930, o godz. 12, sprzedam w Swarzędzu, pow. pozn. za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 188

ławkę stolarską

Zbiórka pół godz. przed przetargiem na rynku, przystanek autobusowy.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 20 czerwca 1930, o godz. 12, sprzedam w Swarzędzu za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 186

sztucer marki Borkmeyer

Zbiórka pół godz. przed przetargiem na rynku, przystanek autobusowy.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 20 czerwca 1930, o godz. 12, sprzedam w Swarzędzu, pow. pozn. za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 189

ławkę stolarską z narzędziami

Zbiórka pół godz. przed przetargiem na rynku przystanek autobusowy.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 18 czerwca 1930, o godz. 11, sprzedam w Żabikowie, pow. pozn. za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 184

szafę kuchenną

Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Żabikowie przed sołectwem.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 18 czerwca 1930, o godz. 12, sprzedam w Żabikowie, pow. pozn. za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 183

szafę sosnową

Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Żabikowie przed sołectwem.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 21 czerwca 1930, o godz. 12, sprzedam w Chludowie za gotówkę najwięcej dającemu: nw 12 185

umywalnię z lustrem

Zbiórka pół godz. przed przetargiem przed sołectwem.

GABRYSIAK

urzędnik egzekuc. Wydziału Powiatow., pow. poznańskiego.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 16 czerwca r. b., o godz. 12 w poł., sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

Omnibus marki „International" P. Z. 46 979.

Zbiórka w firmie Brzeskiauto w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 29. nw 12 216

Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49a.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Narzeczonym

pierścionki, obrączki ślubne — **szczero złote** poleca C. Chwilkowski, Poznań, Św. Marcin 40. zdw 61 976

Motocykl

500 ccm angielski korzystnie **sprzedam.** Wieczorek, Polna 2. zdw 60 424

Wóz

jak nowy, koń z półszorkiem na **sprzedaż.** Chwaliszewo 13. rw 10 333

Rower

nowy, damski i męski tanio **sprzedam.** Słowackiego 48, II., prawo. jwp 4097

Szopa

drewniana 13×6 tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer jw 4092

Warsztat

tokarsko - mechaniczny tanio **sprzedam.** Zgłoszenia Kurjer jw 4091

Kamienicę

1914 roku budowaną, 2 składy, 4 **mieszkania** wolne, wyjeżdżając, **sprzedam** bardzo tanio, byle zaraz. Stefan Kolecki, Wronki. dw 5357

Parcele

dwie sąsiadujące każda 700 m² blisko Żwierzyńca zaraz korzystnie **na sprzedaż.** Oferty Kurjer Poznański zdw 61 676

Skład

mieszkanie odstąpie Wilda, Jerzego 1. zdw 61 674

Parcelę

3 minuty od tramwaju w Górczynie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 61 670

Motocykl

„Sarolea". 1 300 złotych **sprzedam.** Kurjer zdw 61 668

Forda

nowoczesnego sprzedam, 1 800 zł. Kurjer zdw 61 667

Domek

Poznaniu z ogrodem sprzedam. **mieszkanie** wolne. Wiadomość Sołtysiak, Prusa 18. zdw 61 802

Teki skórzane 10,25 zł

W. Czysz. Poznań. Szkolna 11. **własna** pracownia. Pw 11 207-18.33

Motocykl

angielski Mathless — okazyjnie sprzeda Rogowski, Dąbrowskiego 78. zdw 61 972

Skład

cukierków z mieszkaniem na **sprzedaż.** — Zgłoszenia Kurjer zdw 61 984

Drogerję

sprzedam Poznań, Mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 61 987

Tylko w hurtowni

Porcelany. Wroniecka 24, w podwórzu, kupuje się tanio szklanki **10 groszy,** serwisy 8.50, obiadowe 39.— ogrodową, porcelanę, **szkło,** nagrody, premje, prezenty. zdw 61 911

Solidna egzystencja

dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo wydawnicze sprzedam z powodu wyjazdu. Dochód roczny bardzo poważny. Wiadomości fachowe zbyteczne. Do objęcia potrzeba 15 000 do 20 000 zł. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów do Kurjera zdw 61 890

Lokomobila

Wolfa 12 K. M. korzystnie na sprzedaż w dobrym stanie. Przybyłowicz, Dąbrowskiego 49. zdw 61 889

Siatki

damskie i męskie szt 1.50 zł. czapki kąpielowe — gąbki. szczotki. grzebienie przybory podróżne poleca hurt. i detal. St Wenzlik. — Poznań. Aleje Marcinkowskiego 19. dw 5217

Sukienki

do Komunji św. najtaniej. Jankowska, Podgórna 10. Pw 11466-21,19

Skład

kolonjalny, magiel, **2 pokoje** kuchnia na sprzedaż, cena 12,500 zł. Oferty Kurjer zdw 61 897

Serwisy

obiadowe 131 części „Bohemia", ostatnie nowości, nadeszły, ceny przystępne, warunki dogodne. — Marjan Lesiński, ul. Wroniecka wyprzedaje aparaty do zapraw, „Ideal", po 17,— termometr 1,75 wypożyczam porcelanę i szkło. rw 10 341

Kuźnia

z kompletnem urządzeniem, 2 ognie w śródmieściu korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer rw 10 337

Samochód

Ford w bardzo dobrym stanie, gotów do jazdy sprzedam tanio. Informacyj udzieli portjer Garaże, Grochowe Łąki 4. zdw 61 917

Okazja

piękna sypialnia i kuchnia korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer zdw 6. 916

Nowy kapelusz

damski duża forma, ładnie garnirowany za 45 zł sprzedam. — Gwarna 18, II., 5—7. zdw 61 918

Skład cukierków

sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 799

Młody

jamnik maga kolonjalna na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 60 800

Kolonjalkę

z towarem maglem i mieszkaniem sprzedam zaraz. Adres Kurjer zdw 61 794

Kanapy

leżanki za gotówkę i **na raty** najtaniej Dolna Wilda 76. zdw 61 789

Ilustracje

francuskie rocznik 1925—29 tanio do sprzedania Młyńska 2 II. piętro, prawo. zdw 61 787

Pianino

jak nowe do sprzedania Marszałka Focha 53, III. piętro, prawo. zdw 61 775

Sypialnia

jasny dąb, prawie nowa, tanio do sprzedania. Kręta 11 m. 5. zdw 62 002

Okazyjne kupno

majątek 1800 mórg pszenna ziemia 3.50 mk. bonitacji 4 km. od cukrowni, kolei, Poznańskie, inwentarze kompletne, z powodu stosunków rodzinnych sprzedam 400 zł morga, — wpłaty około 300 000. Informacje telefonicznie Puszczykowo nr. 8. zdw 61 931

Wilk

i doberman rasowe, tresowane, sprzedam. Jabłecki, Gen. Prądzyńskiego 54. zdw 61 943

Wózek

sportowy Brennabor, niklowa podstawa sprzedam. Oferty Kurjer zdw 62 016

Sprzedam

korzystnie warsztat kołodziejski Adres Kurjer zdw 62 013

Okazja

dla rzeźnictwa, samochód, lekki, mocny i pakowny z powodu braku miejsca za bezcen sprzedam lub zamienię na motocykl. Stanisław Rutkowski, Poznań Wrocławska 22, pierwsze piętro. zdw 62 028

Gospodarstwa

majątki kamienice, domki wille młyny, ogrodnictwa hotele, gościńce, składy korzystnie poleca Neyman S-ka, Plac Wolności 3. zdw 62 027

Większa restauracja

pełnym wyszynkiem, blisko wystawy zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 62 026

Okazyjnie gramofony

walizkowe, skrzynkowe, szafkowe najtaniej. Wielka 18, III., prawo. zdw 61 588

Koń

pociągowy, kasztan wałach na sprzedaż. Hurtownia Papieru, Wielkie Garbary 49. zdw 61 767

Części

samochodu, Bernieta, **dynamo sprzedam.** Dąbrowskiego 43, IV. zdw 61 752

Samochód

dziecięcy, jak nowy sprzedam. Kamińska. Kosińskiego 10 zdw 60 825

Leżaki

pożyteczne na balkon, do ogrodu i na plażę w największym wyborze po znanych niskich cenach L. Krause Stary Rynek 25/28. (obok Starego Ratusza). nw 12 141

Skład kolonjalny

dobrze zaprowadzony, w rynku, miasto blisko Poznania 2 pokoje kuchnia duży ogród warzywny, zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 61 751

Ciężarowe

podwozie dwutonnowe **sprzedam.** Baszyńska Fabryczna 41. zdw 61 416

Platforma

40 ctr. sprzedam tanio. T. Szelągowicz. Tama Garbarska 25 telefon 2711. zdw 61 762

Morga gruntu

pod budowlę z małem zagajeniem, wymierzona 30 minut tramwaj. 5 000 zł Zgłoszenia Kurjer zdw 61 772

Samochody

przyjmuję na tani postój i w komisową sprzedaż. Fiat 501, balony sprzedam 2 500. Dąbrowskiego 33, lakiernia. zdw 61 590

Parcele

wszystkich dzielnicach Poznania, dogodnych warunkach sprzedaje „Biuro Techniczno-Agrarne", pl. Wolności 9. zdw 61 993

Piekarnia

i cukiernia w pełnym biegu wraz trzypokojowem mieszkaniem, w większem mieście powiatowem z powodu wyjazdu zaraz sprzedam, pośrednicy wykluczeni. — Oferty Kurjer zdw 61 857

Łóżka

składane z materacem dla służby a 20 zł. Adamski, Piaskowa 6/7. zdw 61 846

Szellak

lakiery, pomeks, chemikalja w każdej ilości najtaniej dostarcza Kreisler, Kraków, Gertrudy 16. nw 12 178

Oponę

autobusową 32 × 6, nową sprzedam okazyjnie tanio. Towarowa 21, czwarte piętro. nw 12 170

Skład

towarów krótkich i łokciowych, duży, w dobrym punkcie, dobrze zaprowadzony, w prowincjonalnem mieście z powodu wyjazdu zaraz sprzedam, przy składzie jest ładny pokój i kuchnia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 61 514

Fryzjerski

zakład choroby **sprzedam.** Kurjer zdw 61 560

Hamaki

wyrób własny najtaniej. Skład fabryczny, Pocztowa 16. zdw 61 567

Kamienica

w śródmieściu roczny dochód ca. 12 300 zł okazyjnie za 95 000 zł przy zaliczce 60 000 zł na sprzedaż. Zgłoszenia Bank. Piekary 1. zdw 61 394

Powózkę

półkrytą na gumach **sprzedam** Kowalski, Bukowska 9. zdw 62 038

Żetony

plakiety, puhary, figury w bronzie jako nagrody sportowe, wielki wybór, ceny niskie. Gasiorowski i Frankowski, św. Marcin 34. zdw 62 052

Skład

duży z mieszkaniem, kompletnem urządzeniem na towary bławatne, konfekcje i krótkie, nadający się bardzo dobrze na kawiarnię, miasto ca 6 000 mieszkańców, powodzenie zapewnione. Zgłoszenia do Kurjera nw 12 209

Gdynia — Hallerowo

Najpiękniejsze parcele nadmorskie sprzedam Warszawa. Kredytowa 10 — 5. np 12 033

Skład

konfekcji damskiej i męskiej w najlepszem położeniu miasta powiatowego z powodu wyjazdu sprzedam. Do objęcia potrzeba około 30 000 zł. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 62 007

Parcela

budowlana, warzywna **10 minut** kolej. od Poznania, 1,50 zł m², tylko całą morgę sprzedam za gotówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 62 048

Skład

kapeluszy damskich w centrum na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 62 076

Brylant

czysty sprzedam. Wierzbięcice 24 I. lewo. zdw 62 081

Dom

z ogrodem owocowym 3.500 m² cena 24.000 zł w Sołaczu Kilka parcel do nabycia. Adres Kurjer zdw 62 079

Kajak

dwuosobowy składany **sprzedam.** Oferty Kurjer zdw 62 078

Frak

prawie nowy, tanio sprzedam.— Adres Kurjer zdw 62 070

Fryzjerski zakład

pań, panów prosperujący mieszkanko sprzedam Oferty Kurjer zdw 62 093

Ławki

szkolne nowe tanio **sprzedam** Adres Kurjer zdwp 62 089

Żabikowo

sprzedam natychmiast korzystnie, dogodne warunki 2½ ogrodu dom 3 pokoje kuchni Rejtana 1. zdw 62 092

Resory

Fiat, Chevrolet Citroen, Studebaker, Ford stale na składzie. K. Wesołowski, Kwiatowa 14, telefon 25 53 zdw 62 085

Rower

męski korzystnie na sprzedaż. Patrona Jackowskiego 37. Gruchociak. zdw 61 998

Koncesję

samochodowo - dorożkarską — **sprzedam.** Adres wskaże Kurjer zdw 61 861

Gościniec

wielka sala, skład kolonjalny, 5 mórg ziemi w Łomnicy pod Zbąszyniem za 20 000 sprzedam. — Olejniczek, Nowy Tomyśl, telef. 20. nw 12 050

Rower

jak nowy na sprzedaż, również damska maszyna do szycia — Zgłoszenia A. Jakubowski, Śródka 8-9, I. piętro, godz. 4—6 po południu. śrw 129

Wózek

sportowy sprzedam. Radojewski, Piotra Wawrzyniaka 3. jw 4 086

Piekarnia

2 składy, 5 ubikacji, miejsce pryncypalne, na przedsiębiorstwo zbożowe. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 466

Skład

z urządzeniem i przyległem mieszkaniem w centrum Gniezna zaraz do nabycia. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 873

Pianino

sprzedam 300 zł. Dąbrowskiego 79, Kujawianka. zdw 61 872

Wózek

dziecięcy, duży, koszykowy, elegancki, jak nowy sprzeda tanio. Generała Prądzyńskiego 49, IV. piętro. zdw 61 885

Młode

wilczki sprzedam. Piotrowski, Rolna 70. zdw 61 835

Tatra

2 cyl. kabriolet w najlepszym stanie po generalnym remoncie na sprzedaż za 8.000 zł gotówką. Zapytania tel 28-13. zdw 61 463

Fortepian reprezentacyjny

amerykański, krótki, krzyżowy, koncertowe skrzydło, najwybredniejszy model z braku gotówki tylko czterytysiącepięćset złotych sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 138

Kapelusze damskie

czapeczki dziecięce, kwiaty i fantazje w wielkim wyborze. Stanisław Schulz, Poznań Stary Rynek 80/82. Pw 13072-23 158

Fotograficzny

zakład z mieszkaniem centrum Poznania sprzedam Przybory fotograficzne. Szymkowiak Poznań, Aleje Marcinkowskiego 24. zdw 56 857

Skład

z urządzeniem, mieszkaniem, w śródmieściu na każdą branżę zaraz tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 879

Fabryka

opantowanych wyrobów masowych z zapędem elektr., dobrze zaprowadzona z odpowiednią klijentelą, z powodu zmiany stosunków rodzinnych korzystnie zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 929

Gościniec

jest do sprzedania cena 16 000. Agentura Kurjera Poznańskiego, Wągrowiec. nw 12 210

Dom

ze składem mieszkaniem i ogrodem nad rzeką przy głównej ulicy zaraz do nabycia i objęcia. Zgłoszenia A. Warschawski, Rogoźno Wlkp. nw 12 211

Okazja

kompletny tabor asenizacyjny, 4 nowoczesne wozy (Vacuum Gama) korzystnie sprzedam Zgłoszenia Kurjer nw 12 213

Gospodarstwo

170 mórg, pięć minut od Inowrocławia, tanio sprzedam, wpłata 45 000. Pożądany pośpiech. Oferty Kurjer zdw 61 949

Samochód

Essex limuzyna bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Garaż Międzynarodowy. zdw 61 947

Tanie

parcele budowlane pomiędzy Plewiskami a Fabianowem do dworca Janikowa 15 min. powierzchnia od pół do morgi, 1 mtr 0 80 zł Zgłoszenia przyjmuje Franciszek Aniola, Plewiska. zdw 61 960

Biały

szpic (piesek) czysty z powodu wyjazdu sprzedam. Szulc, Marsz. Focha 87. zdw 61 961

Maszyny

mechaniczne, jak tokarnia, szeping, wiertarka, szlifierka, piła i transmisje oraz maszyny do obróbki drzewa jak heblarka grubościowa, heblarka wyrównierka, piła taśmowa, gryzarka, wiertarka, transmisje i motory na prąd stały 3, 4 i 10 KM 220 volt tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 968

Agrest
sprzedaje. Starościńska 1 a. zdp 61 742

Sprzedaż
300 mórg w powiecie żnińskim ziemi pszenno buraczanej oraz ca 30 mórg łąka z torfem Budynki murowane w bardzo dobrym stanie inwentarz żywy i martwy nadkompletny duży parowy garnitur stacja kolejowa, kościół i szkoła na miejscu. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 115

Dom
mieszkalny z składem i ogrodem w głównej ulicy w mieście na prowincji odległe od Poznania 20 klm., sprzedam tanio za gotówkę lub według umowy Wskaże Kurjer zdw 61 052

Skład
kapeluszy w dobrem położeniu, bez konkurencji sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 61 300

Dom
w rynku, narożnikowy wtem skład rzeźnicki i kolonjalny — sprzedam lub wydzierżawię. Stanisław Wałkowiak, Mosina Rynek 119. zdw 61 352

Dom
w Borku w najlepszem położeniu z składem, 2 okna wystawowe, obecnie skład bławatów i towarów krótkich, z mieszkaniem i ogrodem natychmiast do sprzedania lub do wydzierżawienia Fr. Durzyński. Zdzieżewska. rw 10 320

Samochód
nowy „Morris - Oxford" 850 K. M kareta 5 osobowa natychmiast do sprzedania na korzystnych warunkach „Wulkanizator" Borysiak i S-ka Poznań, ul. 3-go Maja 7, telefon 40 96 Pw 14 118-24.20

Samochód
930 Praga Mignon używana po generalnem remoncie w bardzo dobrym stanie natychmiast korzystnie do nabycia. Oferty „Par" Aleje Marcinkowskiego 11, pod 24.21. Pw 14 119 24.21

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli, telefon 64 25 Pw 11 223-18.129

Pianino
powóz. Z powodu wyjazdu pianino krzyżowe mało używane, powóz półkryty gumach, szory tanio sprzedam Wiadomość Grunwaldzka 30, wartownia. zdw 61 433

Białe
angielskie łóżko żelazne 2 osobowe z materacem za 100. Mostowa 15, II., Szyman. zdw 61 399

Domostwo
w miasteczku przy rynku położone, 2 składy, 5 mieszkań, dobry ogród owocowy nad Wartą zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 358

Fiat 501
bardzo tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 61 420

Koncesję
na taksówkę samochodową odstąpię. Adres wskaże Kurjer zdw 61 419

Domek
9 ubikacyj z ogrodem tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 618

Odpowiednie
na letnisko 4 łóżka metalowe, składane, siatkowe, z materacami tanio. Chełmońskiego 21 parter, prawo. zdw 61 586

Salonik
dobrze utrzymany i inne dobrze utrzymane meble natychmiast tanio sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Skórnik, Wielkie Garbary 2. zdw 61 477

Broń strzelecka
sztucer z djopter. na rogacze i kordelas za 200 złotych. Od 8 do 11 i 6—8 dni powszedn. Ulica Bydgoska 5, III. piętro, prawo. zdw 61 729

Śliczny
kiosk na sprzedaż z mahoniowego drzewa z kryształowem szkłem i lustrami, o rozmiarach 240 wysoki, 270 szeroki, nadający się do wystawy dla każdej branży, bardzo tanio do oddania. Bliższych informacyj udzieli St. Libera, Poznań, Chwaliszewo 38, telefon 21 48. zdw 61 695

Skład kolonjalny
z towarem i maglem oraz z mieszkaniem jeden pokój i kuchnia jest zaraz do sprzedania lub zamienię na domek w mniejszem mieście powiatowem. Adres Kurjer zdw 61 693

Lutro
duże z konsolką na sprzedaż tanio od 10—13 godz. Wyspiańskiego 16, II., lewo. zdw 61 686

Motocykl
dwukonny, nowoczesny, 600, sprzedam. Żupańskiego 13, parter. zdw 61 677

Natychmiast
sprzedam nową willę 6 pokojową oraz 4 morgi ogrodu do tegoż, blisko Puszczykowa, oprócz tego kilka parcel pod budowę. Borowski, Łęczyca Puszczykowo. zdw 61 675

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szprynger Wielka 13 Klienteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 2757

Ul
dla pszczół kilka sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 956-7

Powózka
lekka w dobrym stanie kut. osie. Dąbrowskiego 58. jw 4 088-9

Powozy
półkryte, samopojazd (Paethon), platforma, wóz (reklam.) korzystnie na sprzedaż. Półwiejska 26. zdw 61 833-4

Kanapy
leżanki, materace za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zdw 61 826 7

Pierze
świeże darte niedarte puch poleca Stanisław Dyczkowski Poznań Wierzbięcice 15 zdw 61 696/7

Tanio
się ubierzesz umeblujesz w Domu Komisowym św Marcin 78 a Pw 10 348

Poszukuję
do sprzedaży większych i mniejszych majątków i gospodarstw. Oferty z podaniem ceny i opisem do biura Łanpol. Poznań, Skarbowa 14. I. p. zdw 61 836 7

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy najtaniej tylko w pracowni Wielkie Garbary 9. zdw 61 862-3

Skład
kolonjalny z towarem, mieszkaniem za 4 000, wpłaty 3 000 sprzedam. Strabel, Poznań, Wierzbięcice 45. zdw 61 703/4

Dom
nowy za 3 000 złotych można mieć zaraz na własność. Białkowski, Wronicka 18. zdw 61 701/2

5 KUPNA

Dom
przy Poznaniu kupię, ulokuję 14 tysięcy. Oferty zdw 61 409

Tokarnię 3/4 do 1 metra
używaną w dobrym stanie kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 61 548

Dom
lub willkę kupię 3—4 lokatorów najchętniej na Wildzie, wpłacę 50.000. Czeslawa 19, I. prawo. zdw 61 612

Kupię
dynamo 5—6 konny 2 cylindrowy magnet, większą maszynę do krajania kapusty. Majętność Dzierżążno, pow. Gniew (Pomorze). zdw 61 517

Brylanty
złoto i srebro kupuje i płaci najwyższe ceny W. Kruk jubiler. Poznań, ul. 27 Grudnia 6. zdw 54 256

Wierzchowca
dobrego na miasto kupię za gotówkę. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 24,16 Pw 14 116-24,16

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F Tarkowska Poznań, Pla. Wolności 11 Pw 9656-10.111

Cukierni
lub piekarni dzierżawy lub kupna poszukuje. Tafelski, Jarocin, Św. Ducha 39. zdw 61 429

Kupię
samochód używany lub reklamówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 689

Gospodarstwo
60—100 morgowe, ziemia ogrodowa, blisko stacji kolejowej, nie daleko Poznania, Gniezna, zaraz kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 688

Pianino
dobrym stanie podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 61 678

Mechaniczny
warsztat kupię (urządzenie). Dokładny opis i cenę uprasza Kurjer zdw 61 734

Kupię
morgę (także mniejszy obszar) ziemi, ładnie położonej w Puszczykowie lub najbliższej okolicy. Zgłoszenia z podaniem ceny proszę skierować pod B. Sommerfeld, Poznań, ul. Kolejowa 55 zdw 61 731

Pianino
czarne zaraz kupię Cena Kurjer zdw 61 757

Poszukuję
kupna dobrze utrzymanego damskiego rakietu tennisowego. — Oferty Kurjer zdw 61 807

Pieska
małego gatunku kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 927

Kupię
willkę lub domek, ogród wpłaty 8 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 735 6

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 10 350

Lodówkę dużą kupię
Koncesja na wyszynk
gotowa potrzebna zaraz jako wspólnik. Zgłoszenia upraszam do Kurjera zdw 62 044

Parawan
dobrym stanie kupię. Podać cenę Oferty Kurjer zdw 62 066

6 KAMIENICE

Kupię dom
w śródmieściu za cenę 180 000 do 200 000 zł, wprost od gospodarza, wpłata 150 000 zł. Oferty Kurjer zdw 61 669

Kamienicę
ogród, skład, mieszkanie wolne, najgłówniejszej ulicy Bydgoszczy (Gdańskiej) sprzedam tanio lub zamienię na gospodarstwo. — Bydgoszcz, Gdańska 41, Kolecki. dw 5356

Zamienię willę
8 pokojową w Poznaniu (Dębiec) na willę w Puszczykowie. Oferty Kurjer zdw 61 910

7 PIENIĄDZ

Pieniądze - pożyczki
Wiadomość: Poznań, Plac Sapieżyński 2-a, III. Weychan. zdw 60 444

Przedsiębiorstwo handlowe
z mieszkaniem w centrum Poznania, bezkonkurencyjne na Polskę, sprzedam z powodu choroby lub przyjmę czynnego wspólnika zaraz. Cena 30 000 zł. Zgłoszenia pisemne Kurjer zdw 61 376

5.000—10.000 zł
pożyczki na I. hipotekę poszukuje Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 551

Zł 100.000
lub więcej dam na dobrą hipotekę temu, kto kupi moją kamienicę w Inowrocławiu która z powodu okoliczności zamierzam sprzedać po przystępnej cenie za wpłatą 20.000 zł lub zgoła bez wpłaty — przy odpowiedniem zabezpieczeniu ceny kupna. Dwa mieszkania 4 i 6 pokojowe z ogródkami w krótce wolne. Oferty Kurjer zdw 55 142

2 000
mam propozycje. Kurjer zdw 61 644

7 000 zł
wypożyczę tylko właścicielom na hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 781

Pożyczki
szukam 10 000 na hipotekę, za procent mieszkanie i skład. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 55,200. Pw 14 157-55.200

Kawaler
w sile wieku poszukuje wspólnika na auto, taksę lub wspólniczki. Ożenek nie wykluczony. Do Kurjera zdw 61 892

Wspólniczki
z 5—10 000 do speci. składu poczoch w centrum poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 975

Kto
pomoże finansowo do przeprowadzenia pewnej sprawy ten otrzyma 300 proc. wynagrodzenia. — Zgłoszenia osobiste Wronicka pod „Szóstką". Kurjer zdw 62 031

3.000 zł
kto wypożyczy pod zastaw na 5 tygodni, dam 5 procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 899

Pani
poszukuje wspólnika lub wstąpi jako wspólniczka do biura pośrednictwa handlowego. Adres Kurjer zdw 61 905

Wspólnika
z większem kapitałem na I. hipotekę poszukuje poważne przedsiębiorstwo. Adres Kurjer zdw 62 080

Odstąpię
udział mej spółki branży spożywczej, objęcie 1.200 zł, dochód dobry, pewny. Oferty Kurjer zdw 62 042

Poszukuję
5 000—6 000 zł na I. hipotekę, mam 3 kamienice. Oferty Kurjer zdw 62 000

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
3 pokojowe i 1 pokój z kuchnią zaraz do wynajęcia. Dzierżawa 2 lata zgóry. Nikodem Żytkowiak, magazyn mebli, własne warsztaty tapicerskie. Poznań, ul. Jezuicka 11. zdw 60 829

2 pokoje
i kuchnia do objęcia czynsz za rok wprost od gospodarza Mosina, Budzyńska 50. zdw 61 448

Wynajmę
pokój z kuchnią 20 minut od tramwaju na 5 lat 1 300 zł. Mąślona, Junikowo. zdw 61 391

5 pokoi
komfortowych zaraz wolnych w nowej willi. Czynsz 300 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 61 711

Pokój
kuchnia 35 miesięcznie rok zgóry. Adres Kurjer zdw 61 705

Willa w Dębcu
wynajmie od 1 VII. 3 pokoje, kuchnię, łazienkę, za pożyczkę hipoteczną 6 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 681

2
pokoje umeblowane, słoneczne, używaniem kuchni korzystnie. — Czynsz roczny zgóry. Oferty Kurjer zdw 62 065

Mieszkanie
4 pokojowe przy Dąbrowskiego wskaże Sołtysiak, Prusa 18. zdw 61 801

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnię wynajmie gospodarz, K. Cisławski, ul. Główna 16. zdw 61 774

Pokój
kuchnia za dzierżawę, 2 pokoje kuchnia centrum. Wiadomość Marcin 15, I., prawo. zdw 61 562

Mieszkanie
w suterenie wprost od gospodarza. Adres wskaże Kurjer zdw 61 839

Do
wynajęcia lokale handlowe nadające się na biura, położone w nieruchomości przy Alejach Marcinkowskiego nr. 13. Informacyj udzieli Poznański Bank Ziemian Sp. Akc., Aleje Marcinkowskiego nr. 13. Pw 14 163-24.73

2 pokoje
i kuchnię odstąpię wraz z meblami lub zamienię na pokój kuchnię. Zgłoszenia tylko w niedzielę. Adres wskaże Kurjer zdw 61 825

6
pokojowe, komfortowe mieszkanie do odstąpienia za zgodą gospodarza w centrum na dogodnych warunkach. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenie do Kurjera zdw 61 881

Mieszkanie
1, 3 pokoje kuchnia (Łazarz) korzystnie wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 62 071-2

Mieszkanie
dwupokojowe i jednopokojowe wynajmie Nowak, Żydowska 5. zdw 62 007-8

Mieszkanie
2 pokoje kuchnię lub pokój kuchnię wynajmę. Winiary, Obornicka 82, gospodarz Tritt. zdw 61 805-6

Skład
z mieszkaniem, również sześciopokojowe mieszkanie w mniejszem mieście, dobra okolica, zaraz. — Adres Kurjer zdw 61 904

Mieszkanie
3 pokoje wydzierżawię, centrum. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. rw 10 345

Dam
mieszkanie 3 pokojowe za dzierżawę miesięczną za wypożyczenie 15—20 tysięcy zł. Adres Kurjer rw 10 343

Wydzierżawię
4 mieszkania po pokoju i kuchni Ul. Palacza koniec teren magistracki, gos. odsz. Uryzaj. zdw 61 915

Pokój
balkonowy, łazienka, kuchnia, — ładnie umeblowane — solidnemu małżeństwu Rynek Wildecki. — Oferty Kurjer zdw 61 906

Z powodu wyjazdu
sprzedam pokój i kuchnię z meblami tanio za zgodą gospodarza. Ratajczak, Górczyn, Sielska 41. zdw 62 009

3 Maja 3
dwa pokoje, dobrze sytuowane mu panu wynajmę, dom ogrodowy, I. ptr., lewo. zdw 62 074

Mieszkanie
dwupokojowe, przynależytościami, wprost właściciela, roczna dzierżawa. Zgłoszenia: Hodowaniak „Biuro Techniczno-Agrarne" Plac Wolności 9. zdw 62 058

4 pokojowe
komfortowe mieszkanie w willi, wprost od gospodarza od 1. 7. do wydzierżawienia. Adres wskaże Kurjer zdw 62 082

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
1—2 pokoi z kuchnią, śródmieście Jeżyce. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 61 171

Mieszkania
5 pokojowego w centrum poszukuje wprost od gospodarza ewentualnie czynsz roczny zgóry. — Oferty Kurjer zdw 61 415

Dwupokojowe
kuchnia lub jeden duży śródmieście bez pośredników, najwyżej drugie piętro, płacę gotówką. Dokładne warunki Kurjer zdw 61 370

2 pokoi
i kuchni poszukuje bezdzietne małżeństwo w Poznaniu, Swarzędzu lub okolicy Poznania. Oferty Kurjer zdw 61 753

Szukam
3—4 pokojowego mieszkania słonecznego od zaraz lub później. — Dzielnica obojętna. Płacę rok, dwa lata zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty z warunkami i ceną pod „Przemysłowiec" do „Par", Al. Marcinkowskiego 11. Pw 14 160-55.203

Poszukuję
mieszkania 4—6 pokojowego, z wszelkim komfortem, w dobrej, spokojnej części miasta. Spieszne oferty z dokładnemi warunkami proszę skierować pod adresem: Saenger, Łukowo, powiat Oborniki. zdw 62 053

Poszukuję
3 pokoje kuchnię od gospodarza, okolica Wilda, płacę gotówką 3—4 tysiące złotych. Oferty Kurjer zdw 61 869

Mieszkania
trzypokojowego poszukuje od września lub wcześniej emeryt państwowy. Czynsz według umowy. Może administrować realnością lub pomagać w prowadzeniu przedsiębiorstwa. Zgłoszenia tylko właścicieli domów do Kurjera zdw 61 896

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
2 pokoje kuchnia, śródmieście na interes kolonjalno-spożywczy, dobrze prosperujący z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 61 886

Dwa
pokoje kuchnia, Wilda zamienię na pokój z kuchnią centrum. — Oferty Kurjer zdw 61 937

Zamienię
pokój i kuchnię na podobne z portjerstwem. Kurjer Poznański rw 10 324

11 POKOJE UMEBL.

Jeden
dwa pokoje lepsze, panom zaraz tanio. Wielkie Garabry 48, I., lewo. zdw 61 598

Sołacz
1—2 frontowe, słoneczne zaraz. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 55,180. Pw 14 101-55,180

Pokój
elegancki, wielki, frontowy, słoneczny, wszelkiemi wygodami całkowitem utrzymaniem zaraz lub później. Plac Wolności 14a, II., prawo. zdw 61 505

Półwiejska
30, II., lewo, dobrze umeblowany, frontowy, elektryczność, inteligentnemu panu. zdw 61 640

Pokój
umeblowany panu wynajmę — Wodna 26, II. zdw 61 730

Pokój
umeblowany, słoneczny, duży z telefonem lub bez, zaraz lub od 1-go do wynajęcia. Wolnica 3, II. piętro, lewo. zdw 61 722

Mały pokoik
wynajmę tanio, Poznańska 27, podwórze, wprost, II., prawo. zdw 61 712

Frontowy
umeblowany, elektryczność, wejście z przedpokoju, dla solidnego pana lub pani. Zgłoszenia 15 bm. w ciągu dnia św. Marcin 41, III. Kolesiński. zdw 61 709

Pokoik
elektryczność, Przemysłowa 36, II., lewo. zdw 61 796

Umeblowany
pokój zaraz wynajmę małżeństwo niewykluczone. Zgłoszenia do 10 przed południem. Adres wskaże Kurjer zdw 61 791

Słoneczny
pokój, Matejki 1, I. zdw 61 790

Pokój
tanio, Śniadeckich 4, III., prawa. zdw 61 786

Od 1 lipca
ładny, frontowy, elektrycznością, solidnej osobie wynajmę Św. Wojciecha 24, I. piętro, lewo. zdw 61 788

Pokój
do wynajęcia, Jeżyce, Krasińskiego 3, III., prawo. zdw 61 737

Pokój
frontowy, umeblowany, czysty, elektryczność, ewentualnie utrzymanie zaraz Dąbrowskiego 24, II., prawo. zdw 61 740

Pokój
dwuosobowy, używalność kuchni, Matejki 45, II. lewo. zdw 61 771

Pokój
umeblowany dla pana do wynajęcia. Ul Fr. Ratajczaka 13, III. piętro zdw 61 765

Pokój
1 osobowy, światło elektr. zaraz lub 1. 7., Młyńska 13, wysoki parter, prawo. zdw 61 864

Pokój
dla pań lub panów zaraz. Piekary 22/3, Łopińska, parter. zdw 61 860

Pokój
balkonowy dwom panom wynajmę. Wielkie Garbary 44, III. lewo. zdw 61 859

Pokój
skromny panu zaraz ul. św. Józefa 9, parter, podwórze, prawo. zdw 61 856

Pokój
frontowy, elektryczne, wolny, Półwiejska 1, parter, lewo. zdw 61 870

Pokój frontowy
zaraz. Półwiejska 32, parter, lewo. zdw 61 868

Pokój
frontowy, słoneczny jednoosobowy, osobne wejście, zaraz lub później do wynajęcia. Wierzbięcice 34, II., lewo. zdw 61 842

Frontowy
elektryczność, spokojnemu, inteligentowi. Kwiatowa 6, III. l. zdw 61 849

Pokój
dla pań do wynajęcia. Żydowska 9, II. piętro, lewo. zdw 61841

Pokój
1 panu wspólny. Ogrodowa 5, IV., front. zdw 61 831

Pokój
inteligencji. Szamarzewskiego 38, I., lewo. jw 4 087

Elegancki
słoneczny pokój zaraz. Krasińskiego 13, parter, lewo (przy moście Teatralnym). zdw 61 803

Wspólny
panu wynajmę. Św. Marcin 64, drugie podwórze, parter, lewo. zdw 61 813

Lepszemu
spokojnemu panu, pani pokój wynajmę. Piekary 10, parter, lewo. zdw 61 812

Pokój
umeblowany. Wały Zygmunta Augusta 2, pierwsze piętro, lewo. zdw 61 810

Pokój
wolny ewentl. małżeństwu. — Krzyżaniak, Marsz. Focha 84. zdw 61 811

Pokój
ul. Patrona Jackowskiego 23, III., Fryntkowski. zdw 61 824

Na biura
lub dla lekarza dwa pokoje frontowe zaraz wydzierżawię. Św. Marcin 18, II., lewo. zdw 61 840

1 lub 2
próżne pokoje, używalność kuchni wynajmę. Dębiec, Szczepana 14, willa, wysoki parter. zdw 61 852

Pokój
frontowy, oświetlenie elektryczne 1—2 panom od 1. 7. Matuszewska, Piekary 22/3. zdw 61 871

Elegancki
pokój, niekrępujące wyjście lepszemu panu zaraz lub od 1 wynajmę. Św. Wojciech 2, II lewo. zdw 61 952

Przyjmę
panienki na wspólny pokój Kraszewskiego 11, Siemianowska. zdw 61 877

Kantaka 6
I. piętro, telefon. Wynajmę pokój niedawno odnawiany, słoneczny, dwom osobom. zdw 61 880

Pokój
na biuro wynajmie. Zielona 3, parter, lewo. zdw 61 887

Centrum
inteligentnym, spokojnym osobom. Ratajczaka 10, II. zdw 61 822

Pokój
kuchnia do wydzierżawienia, czynsz 1 600 zgóry. Duszyńska, Dębiecka 10. zdw 61 932

Jeden
dwa pokoje słoneczne, nowoczesnemi wygodami. Wały Jagiełły 20, m. 5 narożnik Półwiejskiej. zdw 61 930

Pokoik
czysty spokojny. Poplińskich 1a, III., lewo. zdw 61 936

Operze
pokój ładnie umeblowany utrzymaniem wynajmę zaraz Libelta 3, I., lewo. zdw 61 935

Pokój
umeblowany lepszemu panu. — Składowa 1, III. wejście, II., lewo. zdw 61 920

Pokój
umebl. elektryczność. W. Garbary 9, II., lewo. zdw 61 919

Balkonowy
pokój, Skarbowa I. piętro, telefon od lipca urzędniczce Firma Beker, 3 Maja 5. nw 12 214

Pokoik
gratis panience za pomoc. Wroniecka 1-2, II. piętro, wprost. rw 10 338-9

Wspólnie
2 panienki zaraz. Fr. Ratajczaka, dres Kurjer zdw 61 946

Wspólny
pokój dla pań. Garncarska 1, II. prawo. zdw 61 944

Pokój
miły wygodny zaraz. Dąbrowskiego 34, ogród wprost II. lewo. zd 61 954

Elegancki
czysty pokój. Różana 4-a II. lewo. zdw 61 953

Pokój
słoneczny solidnemu panu wydzierżawię. Woźna 13-a, II ptr. lewo. zdw 61 950

Pokój
małżeństwu bezdzietnemu wolny. Marsz. Focha 80 dom ogrod., II. zdw 62 003

Pokój
bez pościeli wynajmę Wiśniewski, Wielkie Garbary 48. zdw 61 995

Pokój
wolny, Ul. Fr. Ratajczaka 11 a, 7, wejście, parter prawo. zdw 61 999

Pokój
umeblowany, frontowy z elektrycznem oświetleniem od 1. 7. na czas dłuższy lub przejściowy do wynajęcia. Mickiewicza 11, parter, prawo. zdw 61 903

Dwuosobowy
pokój frontowy, umeblowany w pobliżu opery, wysoki parter, solidnym lokatorom na dłużej zaraz — wejście osobne, pościel pożądana. Dąbrowskiego 15, wysoki parter, lewo. zdw 61 876

Pokój
umeblowany wynajme. Szwajcarska 26, III. zdw 61 988

Pokój
umeblowany wynajme dla dwóch panów. Wielkie Garbary 50, parter, lewo. zdw 62 056

Pokoik
z utrzymaniem. Poznańska 8/10, II. lewo. zdw 62 063

Pokój
dobrze umeblowany z elektrycznem światłem i centralnem ogrzewaniem zaraz do wynajęcia tylko lepszemu panu. Śniadeckich 20, II. prawo. zdw 62 064

Panu
pokój. Nowakowski, Ogrodowa 19 zdw 62 060

Pokoje
jedno, dwuosobowe zaraz do wynajęcia. Zabłocka, Aleje Marcinkowskiego 1, I. p., telefon 39-05 zdw 62 055

Pokój
wspólny zaraz. Kopernika 10, I. prawo. zdw 62 041

Matejki
46, III lewo, ładny pokój do wynajęcia, telefon. zdw 61 955

Pokoik
dla panienki z własną pościelą zaraz. Łąkowa 9, I. lewo. zdw 61 964

Pokój
do wynajęcia. Łąkowa 16, II ptr. lewo. zdw 61 962

Panom
Wiza, Wrocławska 13. zdw 61 969

Pokój
Szamarzewskiego 14, wejście z bramy, prawo. jw 4095

Ładny
pokój frontowy, osobne wejście, wynajmę. Romana Szymańskiego 9, II., prawo. zdw 62 091

Pokoje
umeblowane poleca „Informator" Ratajczaka 15, (Pasaż). zdw 62 035

Zielona
7, I. podwórze pokoik wspólny panu. zdw 62 030

Słoneczny
pokój do wynajęcia. — Działyńskich 2, Schaefer. zdw61 980

Centrum
eleganckie dwa pokoje wynajme. Adres wskaże Kurjer zdw 61 979

Ładny
pokój utrzymaniem 125 miesięcznie. Ogrodowa 2, III lewo. zdw 61 992

Frontowy
pokój umeblowany, słoneczny, elektryczność na wysokim parterze na dwie osoby zaraz wynajmę. Mickiewicza 19, właściciel domu. zdw 61 891

Umeblowany
bezdzietnemu. Szamarzewskiego 34. Augustyniakowa. zdw 61 895

Wspólny
pokój do wynajęcia. Cieślak, ul. Pocztowa 27. zdw 61 901

Panienki
na pokój tanio przyjmę. Wolnica 4/5, I., lewo. zdw 61 986

Niekrępujący
ładny pokój zaraz lub później. — Feglerska, Wielkie Garbary 33. rw 10 342

Pokój
na 2 osoby. Szulc, Pocztowa 12, II. pr. zdw 61 922

Pokój
umeblowany 2 panom wynajmę pościel pożądana. Bedyński, Różana 21, I., dom ogrodowy. zdw 61 925

Pokój
umeblowany. Św. Marcin 32, front, II., lewo. zdw 61 914

Pokój
frontowy dobrze umeblowany dla 2 panów lub 1, 1. 7. do wynajęcia. Krajewski, ul. Strzałowa 7, II. p. zdw 61 909

Pokój
wolny. Poznańska 58a, II., prawo. zdw 61 907

Pokój
wolny. Poznańska 58-a, II. prawo. zdw 61 907

Pokój
umebl. do wynajecia. Poznańska 27-a, I p. prawo. zdw 61 940

Pokój
wspólny panu. Ogrodowa 15, podwórze, lewo I. zdw 62 022

Wynajmę
dwa niekrepujące pokoje. 1 wspólny. Kwiatowa 13, parter, prawo. zdw 62 084

Niekrępujący
pokój. Wielkie Garbary 13, II., prawo. zdw 62 067

Elegancki
słoneczny pokój, światło elektr., front. Wierzbięcice 30, I. prawo. zdw 62 047

Pokój
elegancki też pokoik. Cieszkowskiego 8, III., prawo. zdw 62 087

Pokój
małżeństwu. Jeżycka 43, II. prawo. zdw 62 069

Dwóch
panów. Dąbrowskiego 27 a, — Dorna. jw 4094

12 SZUKA POKOJU

2 panienki
poszukują 2 pokoi sąsiadujących z sobą, czystych, w śródmieściu, od 1 lipca. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 60 989

Lekarz
poszukuje na praktykę lekarską dwa do trzech pokoi umeblowanych z łazienką nie wyżej II. piętra, na Łazarzu lub okolicy Rynku Jeżyckiego Zgłoszenia telefonicznie 12-67 godz 16—18. zdw 61 044

Poszukuję
pokoju niekrepującego utrzymaniem 200 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 441

Pan
na stałej posadzie poszukuje dobrze umeblowanego pokoju zaraz z całodziennem utrzymaniem w okolicy ul. Jasnej, Mickiewicza i Słowackiego. Oferty Kurjer zdw 61 717

Panienka
poszukuje pokoiku od 1 lipca. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 713

2 pokoi
na biura, centrum, I. piętro, poszukuje zaraz adwokat. Oferty Kurjer zdw 61 699

Panienka
biuralistka poszukuje natychmiast skromnego pokoju w śródmieściu lub okolicy Grobli. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 685

2 pokoi
umeblowanych w śródmieściu zaraz względnie od 1. 7. lub nawet od 1. VIII. poszukuje młody lekarz. Łaskawe oferty zdw 61 101

Inteligentna
panienka poszukuje skromnego pokoju od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 61 959

Pokoi
umeblowanych poszukuje „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 62 034

Poszukuję
2 pokoi, jeden wspólny dla panny i osobny dla pana zaraz. Oferty Kurjer rw 10 346

Pokoju
większego, bez mebli, tylko w śródmieściu, na part. lub I. p. także w podw., z osobnem wejściem z klatki schodowej, światło elektr., poszukuje organizacja kulturalna na sekretarjat. Oferty z podaniem ceny uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 62 025.

13 LOKALE

Stary Rynek
2 lokale frontowe, I. piętro, na hurtownie biura korzystnie wydzierżawię. Skrzynka pocztowa 54. zdw 61 197

Ubikacje
na warsztaty lub składnice do wynajęcia. Półwiejska 6, stróż. rw 10 326

Lokal handlowo-biurowy
do wynajęcia zaraz wprost od właściciela domu za czynszem, do omówienia przy ul. Gwarnej. Wiadomość telefon 52-51. zdw 61 361

Sprzedam skład
konfekcji męskiej i chłopięcej, dobrze zaprowadzony przy ul. Kramarskiej. Wiadomość Żydowska 1. rw 10 334

Sklepy
280 m² suche, widne z kantorem w śródmieściu wydzierżawię zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 62 024

Ubikacje handlowe
składające się z dużego składu, piwnic, remizy, składnicy i biur ca 450 m² wydzierżawię zaraz w całości lub częściowo. Zgłoszenia do Kurjera zdw 62 023

W śródmieściu
2 pokoje na biura lub składnicę na I. piętrze z centralnem ogrzewaniem, telefonem do oddania. Oferty Kurjer zdw 62 040

3 pokoje parterowe
frontowe w centrum miasta dla adwokata, lekarza lub na biura oddam. Oferty Kurjer zdw 62 036

Mieszkanie
5 pokojowe, w śródmieściu, nadające się także na biura odstąpię. Oferty Kurjer zdw 62 049

14 DZIERŻAWY

Duży
pokój do wynajęcia. Niegolewskich 7, na pracownię, składnicę lub biuro. Zgłoszenia Płuciński, Wielkie Garabry 14. zdw 57 718

Sala warsztatowa
około 100 mtr kwadr. w budynku fabrycznym, II. piętro przy ul. Mostowej 15, natychmiast do wynajęcia. Czynsz 1 600 zł rocznie. Nadaje się dla rzemiosła lub lekkiego przemysłu. Zgłoszenia telefon 21-90. zdw 61 050

Poszukuję
stajni na 4 konie zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 666

Rzeźnictwo
kompletne, masywne urządzenie przy głównej ulicy, objęcie zaraz 2.200 zł. Kostrzyn, Poznańska 13. zdw 61 853

Piekarnia - cukiernia
w powiatowem mieście, gdzie wojsko i gimnazjum, w pełnym biegu od 1 lipca do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 4 000 zł wtem dzierżawa za półtora roku zapłacona. Oferty Kurjer dw 5 354

Restauracja
z pełnym wyszynkiem, dobrze prosperująca, kompl. odrestaurowana z salą, ogółem ca. 500 kw. mtr., obszerna, sucha piwnica, trzypokojowe mieszkanie, w powiatowem mieście, garnizon. — gimnazja w miejscu, z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa, okazyjnie do oddania. Do objęcia potrzeba zł 7 000. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 61 816

Willa
w Puszczykowie 10-pokojowa z dużym ogrodem owocowym do wydzierżawienia lub sprzedania. Oferty Kurjer zdw 61 958

Wydzierżawię
1.800 mórg, ziemia pszenna, tenuta centnar żyta blisko Poznania. Objęcie 100.000 złotych. Poważne oferty Kurjer zdw 62 011

Wydzierżawimy
zaraz duże, jasne lokale parterowe w różnych wielkościach, nadające się na wszystkie cele. Na miejscu światło elektr., siła, wodociągi, kanalizacje i telefony. Zgłoszenia w firmie Hempowicz-Automobile, Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15. zdw 61 967

Skład
wolny, pewna egzystencja, nadający się na rzeźnictwo, fryzjernię, skład papieru lub artykułów krótkich przy ulicy Wyspiańskiego, dzierżawa dwieście złotych miesięcznie, zaraz. — Staszewski, 27 Grudnia 5. zdw 61 977

Plac
800 m. Marsz. Focha, dworzec Łazarz, nadający się na składnice węgla, drzewa, materjałów budowlanych, natychmiast wydzierżawię. Oferty Kurjer zdw 62 086

15 LETNISKA

Urocze
letnisko. Pomorze, dom obywatelski, tanio. Zgłoszenia Aleje Marcinkowskiego 21, I., godz. 15—16. zdw 61 130

Zakopane - Bystre
pensjonat „Eden" poleca pokoje z wykwintnem utrzymaniem w cenach przystępnych. Adres jak wyżej. zdw 61 515

Hel
„Lidja" Pensjonat 69
poleca słoneczne pokoje z elektr. światłem, śliczny widok na morze, kuchnia pierwszorzędna. zdw 61 538

Miłowody
pensjonat Miłobędzkiej, obok zakładu leczniczego poczta Oborniki. Ceny umiarkowane, miejscowość lesista, klimatyczna nad rzeką Wełną. Elektryczność, kanalizacja. Poznaniu informuje kwiaciarnia „Flora" 3 Maja 3, telefon 3204 zdw 55 669

Ciechocinek
willa „Pomorzanka", pensjonat Marji Gierlickiej. Duże słoneczne pokoje. Kuchnia pierwszorzędna. Wiadomość na miejscu. nw 12 139

Gdynia
Hotel - Pension „Polska Riviera" bezpośrednio przy plaży morskiej 100 pokoi z bieżącą wodą ciepłą i zimną, wykwintna kuchnia warszawska. W pierwszym sezonie ceny znacznie zniżone. Pokoje od 8 zł, obiady 2.90 zł. Telefon 10-16 Zgłoszenia pod Polska Riviera, Gdynia. nw 11 991

Letnisko
w Chodzieży (Wlkp.) kompletne utrzymanie w przyjemnej willi; konie, łódź, tennis; także mieszkania bez utrzymania. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 21,65. Pw 11 744-21,65

Truskawiec
Pensjonat „Belweder", 35 pokoi, zupełny komfort, sala jadalna, fortepian, hall, telefon. — Dwie wieże urządzone na kąpiele słoneczne. Auto do dyspozycji Gości. Kuchnia obfita, na żądanie jarska, zastosowana do zleceń lekarza. Ceny umiarkowane. Pw 11 925-72,81

Truskawiec
Willa „Podolanka" poleca pokoje z utrzymaniem od 8 zł począwszy. Pw 11 886-72,80

Truskawiec
pensjonat „Krysia", położony w centrum pod zeszłorocznym zarządem „Iwonki" utrzymanie pierwszorzędne. Ceny umiarkowane. Pw 10 769-16,26

Krynica
Pensjonat „Grunwald" E. Choynowskiej i N. Gorbianowej, centrum poleca pokoje słoneczne z utrzymaniem. Kuchnia smaczna, domowa. Ceny przystępne. Pw 14 092-23.281

Lasy, góry, woda
Kaczyna Pobiedziska p. Komarnickiej do września dla rodzin i młodzieży. zdw 61 367

Na letnisku w Sołaczu
mam jeden pokój na jedną lub 2 osoby z utrzymaniem lub bez do odstąpienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 12 160

Hel
„Kujawianka", pensjonat Marji Dąbrowskiej Opieka dla młodzieży. Kuchnia znana z dobroci. Pw 12 000-62.386

Jastrzębia Góra
nad pełnem morzem
pensjonat „Pilice". świeżo odremontowany, pod nowym zarządem poleca pokoje z utrzymaniem w cenie od 11—18 złotych, zależnie od pokoju i sezonu Kanalizacja, tennis, dancing, plac sportowy. Informacje Warszawa, Smolna 14, m. 9, lub Łebcz „Pilice". Pw 11 999-62.387

W pięknej
okolicy wydzierżawię zaraz tanio mieszkanie letnikom. Adres Kurjer zdw 61 727

Zaniemyśl
Oddam pokoje u bezdzietnego małżeństwa dla letników z utrzymaniem lub bez. Miejscowość urocza, położona nad jeziorem blisko lasu. Komunikacja autobusowa i kolejowa. Ceny przystępne. Adres Kurjer Poznański zdw 61 723

Poszukuję
letniska czystego od 14 lipca, las, woda, dobre utrzymanie. Opis, cena Kurjer zdw 61 793

Letnisko
las, woda, dobrem utrzymaniem, pół godziny od Poznania, 6,50 dziennie. Adres Kurjer zdw 61 776

Żegiestów
Pensjonat „Bagatela" poleca pokoje słoneczne, z całodziennem utrzymaniem, po cenach bardzo przystępnych. Kuchnia obfita i smaczna. nw 11 795

Krynica - Zdrój
Pensjoant „Reduta" nowocześnie urządzony, otwarty przez cały rok położony w najpiękniejszej okolicy, poleca pokoje na maj i czerwiec, wszystkie słoneczne z balkonami. Kuchnia wykwintna, na życzenie djetetyczna. Ceny przystępne. Pianino, radjo, gry towarzyskie i samochód na miejscu. Zgłoszenia przyjmuje Helena Nowacka, willa „Reduta". dw 5 238

Wisła
Śląsk Cieszyński pensjonat — „Zofjówka" poleca pokoje z utrzymaniem. Ceny niskie. zdw 61 820

Zakopane
Willa „Lida" poleca pokoje tynkowane, obszerne, czyste i słoneczne. Wikt wykwintny i obfity. Ceny umierkowane. zdw 61 817

Letnisko
las i woda 16 km od Poznania. Dom kulturalny, opieka, stół obfity. Przyjmuję tylko rodziny po kilka osób w pokoju. Zgłoszenia osobiście Poznań, Hotel Britania, pokój 8a, od godz. 8 rano, 8 wieczór. zdw 61 828

Tanio
przyjemnie spędzisz czas w Romnie. Wolne pokoje bez utrzymania oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 888

Jastrzębia - Góra
Pensjonat „Fantazja" uroczo położony nad morzem poleca pokoje od 11 złotych dziennem utrzymaniem. Zgłoszenia do 20 czerwca Dobszewicz, Rawicz, później na miejscu. Pw 14 164-58 201

Gdynia - Kamiennogóra
Pensjonat Polonja położony przy domu Zdrojowym i ciepłych kąpielach poleca pokoje. Zgłoszenia Łukomska, Poznań, Mickiewicza 36. Pw 14 165-58.205

Gdynia
Pensjonat Tusia przy molo poleca pokoje z widokiem na morze z całodziennem wykwintnem utrzymaniem. Czerwiec ceny zniżone. nw 12 212

Puszczykowo
Wyższy urzędnik poszukuje na lipiec pokoju, także bez mebli, blisko dworca. Oferty Kurjer zdw 61 970

Jeden
lub dwa pokoje umeblowane z używaniem kuchni. Adres wskaże Kurjer rw 10 331

Letnisko Bąblin
pod Obornikami. Stacja kol. Urocze położenie lesista okolica nad malowniczemi brzegami Warty. Urządzenie nowoczesne. Ceny za utrzymanie w czerwcu 6,80 zł za utrzymanie w lipcu i sierpniu 7,50 zł za pokoje od 1,50 na dobę. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd letniska: Poznań, Dyrekcja Kolei pokój 214, Telefon 20 83 i 56-09. Pw 14 161-24.70

Jastarnia
nad pełnem morzem, restauracja „Bałtyk" poleca dobrze umeblowane pokoje, świeża pościel, kuchnia doborowa. Zgłoszenia wprost. rw 10 074

Urzędnik
państwowy poszukuje letniska w leśniczówce, gdzie dużo lasu zaraz. Oferty Kurjer zdw 62 005

16 OSOBISTE

Sierżant
Legji Cudzoziemskiej w Indochinach, inteligentny przystojny lat 24, pragnie korespondować z miłą panienką. Kurjer zdw 61 691

Panią
która jechała tramwajem, z Sołacza w towarzystwie dwóch pań w białej sukience, czerwonym szalu, dnia 13, godzina 9, prosi pan zainteresowany, który stał na peronie o łaskawe podanie adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 61 878

Zainteresowanego
27. V. list zapóźno. Oferty Kurjer zdw 61 948

Kto
poda, kiedy przypadają imieniny Hortensji? Kurjer zdw 61 040

21 ZGUBY

Znaleziono
niedzielę, 1 VI. południe „apaszkę". Adres wskaże Kurjer zdw 61 683

Dnia
7 bm. znaleziono na plaży zegarek z krótkim łańcuszkiem. — Adres wskaże Kurjer zdw 61 679

Zagubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Witold Alkiewicz unieważniam. zdw 61 792

Branzoletkę
godz. 5 zgubiono. Poznańska 20, parter. zdw 62 068

22 ROZMAITE

Wypożyczam
samochód ciężarowy 2 tonnowy do wszelkiego rodzaju zwózek. Zgłoszenia Jeżycka 16, tel. 6596. zdw 61 356

Serce i nerwy uspokoisz
używając do kawy jako przymieszkę Cykorji „Extra", która zawiera wielką ilość kwasu baldrjanowego. dw 5346

Pluskwy
z zarodkami wytępiam radykalnie wydymieniem gazami trującemi tępię szczury itd. Amicus, Małeckiego 15, II. zdw 59 006

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego. zdw 59 851

Jaka
szlachetna osoba dopomoże finansowo przez 1 rok do ostatecznego przygotowania się do matury panu, który gorąco pragnie zostać kapłanem Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 987

Robótki Siotry Streich
ul. Kantaka 4 II. piętro. Wielki wybór rysunkowych i skończonych. Tw 1 577

Maszynki naftowe „Primus"
przyjmuje do reparacji firma Bolesław Ziętkiewicz, Poznań, ul. Nowa 8. Pw 13 075-23.204

Portrety
fotografje artystyczne wykonuja Bracia Pęcherscy, Al. Marcinkowskiego 8, telefon 3955. dw 3 834

Witold Leworski
Wrocławska 36
najtaniej najpiękniejsze obrazy i oprawy. Pw 11 474-21.121

Praktyka lekarska
obszerna, tylko prywatna, we wielkim mieście przemysłowem w Kongresówce, za zwrotem kosztów urzadzenia lekarskiego, z powodów rodzinnych do oddania na dogodnych warunkach. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 56 235 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Obserwacje
detektywne Biuro Greif, Ratajczaka 15, telefon 2616, zdw 57 820

Detektywne
biuro Greif Ratajczaka 15, od 18 lat obserwacje. zdw 61 663

Oddam
filję biura kojarzenia małżeństw na własny rachunek, gwarancja wymagana, „Przyszłość", Bydgoszcz, Śniadeckich 40. Pw 14 140 63.394

Oddam
dziecka na wychowanie, chłopiec tydzień stary. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 721

Węzę
sztuczną dla pszczół każdej wielkości wyrabiam za ¼ część wosku czystego Kargol, Poznań, Sokoła 13. zdw 61 720

Kupiec
bławatnik oficer rezerwy w Inowrocławiu przyjmie przedstawicielstwo na pończochy, galanterję itd. na Inowrocław i okolice. Oferty Kurjer zdw 61 708

Zamienię
skład z towarem i mieszkaniem na mieszkanie Oferty Kurjer zdw 61 795

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. zdw 61 732

Skrzypczak
Wrocławska 35, III., przepisuje na maszynach skrypty i rękopisy również wyucza. zdw 61 768

Akuszerka
Krajewska w Poznaniu, Wilda, Wybickiego 15, lewe skrzydło, lewo przyjmuje panie, udziela porady i pomocy położniczej. zdw 61 854

Obiady
smaczne i tanie. Abonentom taniej. Św. Marcin 52/53. zdw 61 848

Obiady
kresowe, smaczne. Kantaka 8-9, brama prawo. III. zdw 61 814

Szyję
bieliznę, poranniki. Rybaki 18, III., lewo. zdw 61 936

Żaluzje
kanapy, leżanki reparuje akuratnie. Szafranek, Staszica 19, III. piętro, telefon 6883. jw 4093

Obrazy na raty
i za gotówkę kupisz najtaniej tylko w firmie Ign. Krzewiński, Strzelecka 31, podw. zdw 61 981

Wszelkie reparacje
fortepianów, harmonjum i strojenie. Brajer, Św. Marcin 65. zdw 61 965

Mistrz krawiecki
dzielny krojczy damski, męski, długoletnia praktyka, przystąpi jako wspólnik z kapitałem 15 000 zł. do lepszego zakładu krawieckiego w Poznaniu lub większem mieście prowincjonalnem. Oferty Kurjer zdw 61 933

Na wyjazd
niezbędne garsonki, swetry itp. korzystnie „Tricot". Szymańskiego 10, III. przy Świętokrzyskim. Pw 14 169-55.205

Fortepiany!
odnawiam gruntownie na miejscu. Po wykonaniu zupełnie jak nowe. Wyjeżdżam również na prowincję. Ceny niskie. Leon Domachowski, Poznań, ul. Nowa 1, III. piętro. zdw 61 996

23 OŻENKI

Wiele
bogatych pań pragnie bezwłocznie wyjść zamąż za inteligentnych panów nawet bez stanowiska i majątku Jeżeli chcesz ożenić się szybko i dobrze napisz zaraz do najstarszego i największego w Polsce biura pośrednictwa małżeństw „Przyszłość" w Warszawie ul Wspólna 58. m. 1 Pw 11 391-62.351

Starszy
kawaler, kolejarz, posiadający 3 000 złotych zapozna panią do lat 50, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 61 780

Prawnik
z Rosji, lat 45, na poważnem stanowisku, pragnie zapoznać niewiastę sympatyczną i zamożną w celu matrymonjalnym, m. b. wdowa. Łaskawe oferty do dnia 22 czerwca do ekspedycji Kurjera zdw 61 446

Inżynier
lat 34, b. przystojny pierwszorzędny fachowiec i kupiec poszukuje wspólniczki kulturalnej przystojnej i eleganckiej z kapitałem od 50 000 złotych, celem rozszerzenia przedsiębiorstwa b. korzystnego. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 61 377

Kawaler
kupiec samodzielny w pięknym nadwiślańskim grodzie, przystojny brunet, oficer rez. lat 36, pragnie zapoznać elegancką miłą i sympatyczną panią, która swem majątkiem dopomogłaby do planu kupna kamienicy, w której mój dobrze prosperujący magazyn się mieści Łaskawe oferty względnie dyskretne pośrednictwo osób bliskich z fotografjami skierować prosze Kurjer zdw 60 754

Dla
mej kuzynki, pani lat 34, sympatycznej, posiadającej 3 pokojowe mieszkanie, poszukuję męża na pewnem stanowisku. Oferty Kurjer zdw 61 471

Kawaler
przystojny, lat 32 dobrego charakteru na stanowisku, pozna pannę do lat 27 celem ożenku z posagiem. Poważne zgłoszenia do Kurjera zdw 61 716

Kawaler
nauczyciel na stałej posadzie, posiadający mieszkanie z umeblowaniem i kilkanaście tysięcy złotych, pragnie poznać dość urodna, sympatyczna gospodarna pannę, brunetkę, względnie wdowę ewentualnie z jednem dzieckiem do 30 lat; cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 61 745

Kawaler
rzemieślnik, lat 35, zaoszczędzonej gotówki 5 000 zł pragnie zapoznać w celu matrymonjalnym pannę lub wdowę, posiadającą skład lub inne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer zdw 61 808

Lekarz
kawaler, lat 30, posiadający własną praktykę na Pomorzu, szuka znajomości pań inteligentnych, muzykalnych z majątkiem. Oferty z fotografją, która się zwraca do Kurjera pod zdw 61 819

Panienka
przystojna, posiadająca 25 000 gotówki, wyjdzie zamąż za pana na stałem stanowisku. Biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, telefon 40-18. zdw 61 874

Znajomości
matrymonjalne ułatwia dyskretnie biuro matrymonjalne „Wanda", Fabryczna 35a IV. zdw 61 923

Panna
inteligentna 3 pokojowem mieszkaniem pozna pana na dobrem stanowisku do lat 48 Cel matrymonjalny. Kurjer zdw 62 057

24 NAUKA

Tańców
modnych wyucza Ola Antoszewska, Zielona 3. Pw 14 104-55,179

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. ptr. zdw 59 518

Gospodarczo - zawodowe przeszkolenie
na wzorowe gospodynie, żony — a dla kobiet pracujących zarobkowo kursy kształcą na kuchmistrzynie, gospodynie, kierowniczki pensjonatów doradczynie dietetyczne do szpitali, lecznic oraz zakładów Córki funkcjonarjuszy państwowych pobierają naukę bezpłatnie Zapisy już teraz w biurze Kursów Gospodarczo Zawodowych w Poznaniu, św. Marcin 69. Liczba miejsc ograniczona npw 11 645

Gimnazjastów
przyjmuje, opieka, nauka zapewniona. Kraszewskiego 11, pierwsze piętro, prawo. zdw 61 779

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka 1, II. piętro. zdw 61 365

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela niemiecki akademik Oferty Kurjer zdw 61 725

Student
Wyższej Szkoły Handlowej poszukuje korepetycji na czas wakacyjny, najchętniej w majątku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 61 700

Zarząd
Koła Matematyczno-Fizycznego S. U. P. poleca kolegów, dobrych specjalistów z matematyki i fizyki jako korepetytorów na wieś. Zgłoszenia kierować do Zarządu: Poznań, Zamek. zdw 61 692

Student
udzieli korepetycyj Poznaniu zakres gimnazjum, chemja, polski. Oferty Kurjer zdw 61 680

Student
Niemiec romanista wyjedzie na lato dla niemieckiego i francuskiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 746

Skrzypczak
Wrocławska 35, III., wyucza pisania na nowych maszynach. zdw 61 769

Nauczyciel
doświadczony korepetytor, studja uniwersyteckie, szuka na lipiec i sierpień kondycji do ucznia (ów) gimnazjalnego (ych) na wsi. — Zgłoszenia Kurjer zdw 61 763

Kursy
stenografji, pisania na maszynach, księgowości rozpoczynam 3 lipca. Tyran-Zaworska, Strzelecka 33. zdw 61 989-90

Bilans
księgowość załatwiam, lekcyj udzielam. Kurjer zdw 62 032

Księgowość
stenografja, pisanie na maszynach. Początek kursu 2 lipca. Opata miesięczna 20 zł. Zgłoszenia Fabryczna 35-a, IV piętro prawo. zdw 61 924

Française
prendrach place d'été pour 2 mois. Adres wskaże Kurjer zdw 62 062

Absolwent
gimnazjum neoklasycznego poszukuje kondycji na wieś Zgłoszenia Jarocin, poste restante, Abiturjent. zdw 62 099

25 MUZYKA

Kontrabas
w dobrym stanie okazyjnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 61 759

Pianista
młodszy z repertuarem potrzebny. Oferty Kurjer zdw 62 073

Skrzypaczka
obligacistka, rutynowana, równocześnie śpiewaczka, wolna. Zgłoszenia upraszam skrytka pocztowa 30, Inowrocław. zdw 61 821

Fortepian
dobry wolny do ćwiczeń. Wielkie Garbary 20, I., lewo. zdw 62 019

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Bona
wychowawczyni, inteligentna, — zdrowa, z praktyką ma ukończoną szkołę wydziałową poszukuje posady od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 61 328

Panienka
z ukończoną ½ roczną szkołą gospodarczą córka urzędnika kolejowego, poszukuje posady ekspedjentki na majątku zaraz Oferty Kurjer zdw 60 673

Siła
pomocnicza aptekarska z praktyką 8 letnią dobremi świadectwami poszukuje posady na stałe lub na zastępstwo Oferty pod adresem M Kapałówna, Rawicz, ul. Wazów 501. zdw 61 357

Szofer
służący, który zna się w ogrodnictwie również pisarz i śpichrzowy z dobremi świadectwami, trzeźwy i sumienny poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 368

Po
ukończeniu kursów handlowych poszukuję stanowiska pomocnicy księgowego. Posiadam znajomość korespondencji i stenografji niemieckiej i polskiej, maszyny. Oferty pod „Początkująca" do Biura Ogłoszeń „Par", Toruń, Szeroka 46. Pw 14 146-64,197

I. skrzypek
violinophon, repertuar, młoda, dobra siła, wolny zaraz, gaża obojętna. Zgłoszenia „Par", Toruń, Szeroka „Skrzypek". Pw 14 145-64,195

Szofer - mechanik
z praktyką i dobremi świadectwami szuka posady. Łaskawe oferty uprasza pod adresem: St. Konarski, Bladki, pow. Krotoszyn. zdw 61 512

Sierota
szuka posady z dobremi świadectwami, samodzielnem gotowaniem od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 526

Panienka
znająca szycie poszukuje posady do dziecka. Oferty Kurjer zdw 61 829

Pomocnik ogrodniczy
poszukuje posady samodzielnej lub za pomocnika. Michał Fechner, Konin, pocz. Pniewy. dw 5 353

Ogrodnik
inteligentny, poszukuje pracy, obsłuży ogródek, wykona wszelkie prace ogrodnicze, pielęgnacja kwiatów, wzamian za pokój od 15. lub 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 809

Poszukuję posady woźnego
za złożeniem kaucji 1 000—2 000 Zgłoszenia Kurjer zdw 61 818

Krawcowa
różnego szycia szuka pracy poza dom. Zgłoseznia do Kurjera zdw 61 883

Poszukuję
posady ekspedjentki w branży rzeźnickiej, miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Ekspedjentka" Pw 14 156-63,398

Książkowa - kasjerka
z kilkuletnią praktyką pisząca na maszynie znająca wszelkie prace biurowe pilna obowiązkowa poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 58 354

Aptekarska
siła techniczna męska, 12 letnia praktyka aptekarska, poszukuje posady zaraz Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 59 968

Karmelkarz
z wieloletnią praktyką w firmach pierwszorzędnych samodzielny poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 61 323

Krawcowa
na wszelką garderobę, dobrze i prędko szyje szuka posady na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 547

Pielęgniarka
z masowaniem poszukuje posady od 1. 7. do starszej osoby lub niemowlęcia, najchętniej na majątek. zdw 61 540

Poszukuję
b. poważnem przedsiębiorstwie, któremu zależy na uczciwej osobie posady woźnego lub inkasenta, dam 500 zł kaucji Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 61 724

Agronom
poznańczyk, z długoletnią praktyką, we wzorowem gospodarstwie poznańskiem, poszukuje odpowiedniej posady, Zgłoszenia: Pasiński Bydgoszcz, Gdańska 162 Pw 14 159-63,397

Praczka
akuratna poszukuje prania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 61 823

Kaucję
wstawię przyjmę posadę na Wystawę. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 926

Francuska
rodowita wyjedzie nad morze ew. na wieś bez honorarjum. Oferty Kurjer zdw 61 963

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 974

Szofer - ślusarz
żonaty, lat 24, z długoletnią praktyką poszukuje stałej posady. Miejscowość obojętna. Stefan Ratajczak, Sieraków powiat Międzychód. zdw 61 738/9

Praczka
uczciwa sumienna, czysta i akuratna z dobremi świadectwami, poleca się. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 22.177 Pw 14 142/3-22.176/7

Posługaczka
sumienna, uczciwa i czysta poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 804

Młoda
inteligtna, znajdująca się w przykrem położeniu, poszukuje posady jako biegła maszynistka ewentualnie jako zarządzająca. — Oferty Kurjer zdw 61 715

Ogrodnik
kawaler, lat 27, obeznany wszelkich gałęziach swego zawodu poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 718

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady do 2 osób. Oferty Kurjer zdw 61 797

Maturzysta
(typ staro-klasyczny) przyjmie posadę korepetytora w zakresie 4 klas gimnazjalnych, najchętniej na wsi. Zgłoszenia piśmienne K. Stelmach, Bydgoszcz, ul. Kościelna 1. zdw 61 682

Krawcowa
znająca się na szyciu garderoby damskiej i dziecięcej oraz bielizny poszukuje stałej posady. Oferty Kurjer zdw 61 672

Osoba
inteligentna przyjmie posadę, jako towarzyska, wyrezycielka lub do opieki nad dziećmi na wyjazd za małem wynagrodzeniem, lub za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 62 010

Szofer mechanik
kawaler z kilkoletnią praktyką i dobremi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 61 733

Panienka
inteligentna z dobrego domu, ukończona Szkoła Wydziałowa przyjmie posadę do dzieci na wieś. Oferty Kurjer zdw 61 744

Uczennica
VII. kl. gimn. przyjmie korepetycje na wieś Oferty Kurjer zdw 61 743

Pielęgniarka
w średnim wieku poszukuje posady do niemowląt. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 750

Pielęgniarka
poszukuje posady od 15 VII rb. do pomocy lekarzowi, pielęgnacji chorych lub położnic. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 749

Praczka
sumienna, akuratna poszukuje prania. Marsz. Focha 51, III. piętro, prawo zdw 61 748

Inteligentna
panienka z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje posady do dzieci, udzieli lekcyj fortepianu. zdw 61 777

Księgi
prowadzę godzinowo, zestawiam bilanse, zakładam księgi Zgłoszenia Kurjer zdw 61 770

Maturzystka
francuski, angielski, szuka pracy pisemnej w domu lub poza domem. Oferty Kurjer zdw 61 766

Posługi
poszukuję. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 61 756

Poszukuję
posady biurowego ewentualnie jako registrator adwokacki, władam językiem polskim i niemieckim. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 761

Robotnik
maszynowy poszukuje posady przy obróbce lub w tartaku. — Oferty Kurjer Poznański zdw 61 760

Inteligentna
pani, lat 30, zajmie się prowadzeniem domu, wychowaniem dzieci, albo pielęgnacją chorych. Na wynagrodzenie nie reflektuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 758

Ślusarz - monter
samochodowy, samodzielny z prawem jazdy szuka pracy. — Oferty do Kurjera zdw 61 855

Gospodyni
starsza przyjmie posadę w Poznaniu u samotnej lepszej osoby. Kurjer zdw 61 867

Książkowy-
korespondent samodzielny dobry fachowiec, lat 23, zmieni posadę. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 61 851

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 852

Wyręczycielka
z dobrem szyciem, francuskiem, niemieckiem szuka posady od 1. 7. zajmie się dziećmi. Oferty Kurjer zdw 61 838

Dziewczyna
z dobremi świadectwami do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer rw 10 336

Fryzjer
damski i męski, dobry ondulator, biegły w języku polskim i niemieckim zaraz potrzebny. P. Zeidler, Wolsztyn. rw 10 256

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer jw 4090

Bieliźniarka
wykonuje każdą pracę w zakres bielizny, posiadam pierwszorzędne referencje, najchętniej wyprawy poza dom, w dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 61 502

Posadę
nauczycielki na lipiec i sierpień przyjmie za pobyt maturzystka gimnazjum (typ humanistyczny) i absolwentka Kursu Pedagogicznego na wsi, nie wykluczając miasta. Zgłoszenia Kurjer zdw 62 037

Dla
mego szofera, rzetelnego i pracowitego, trzeźwego, z kilkoletnią praktyką którego polecić mogę, szukam posady. Zgłoszenia warsztat mechaniczny ul. Skośna 16, Cierpiałkowski i Michałowicz, telefon 1613. zdw 61 671

Krawcowa
samodzielna poszukuje zajęcia na kilka dni poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 978

Dziewczyna
wiejska bardzo dobrze polecona, dobrem gotowaniem, poszukuje posady od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 982

Posługaczka
uczciwa, pracowita, poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 991

Krawcowa - mistrzyni
kilkoletnia praktyka w pierwszorzędnych warszawskich salonach mód poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 900

Małopolanka
sumienna, pracowita, zna robótki i szycie bielizny, przyjmie posadę zaraz do dzieci lub pokojowej do dwóch osób, w ostatniej posadzie kilka lat. Oferty Kurjer zdw 61 942

Szofer - kowal
kawaler, lat 23, z 500 zł kaucji, szuka posady najchętniej na majątku. Łaskawe oferty pod adresem Alojzy Luboszczyk, Kicin, p. Poznań 10. zdw 61 985

Mamka
zdrowa z własnem dzieckiem, obejmie posadę mamki, w prywatnym domu lub na wyjazd. Łaskawe oferty Kurjer zdw 61 611

Dziewczyna
sierota poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem od 15 lub 1 lipca, do bezdzietnego małżeństwa lub starszych państwa. Oferty prosze Kurjer zdw 61 360

Pomocnik biurowy
praktyka biurowa i gospodarcza biegły korespondent, pisze maszyną, zna książkowość, poważne referencje, poszukuje jakiego zajęcia. Oferty Kurjer zdw 61 404

Kucharka
przychodnia poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 61 389

Dziewczyna
uczciwa do wszelkich prac poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 637

KLISZE
RYSUNEK
WZORY OGŁOSZEŃ
„REKLAMA"
DRUKARNI POLSKIEJ, S.A.
POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Uczeń
mechanik samochodowy 1 i pół roku nauki poszukuje miejsca do ukończenia nauki. — Oferty Kurjer zdw 61 941

Dziewczyna
uczciwa, chętna znająca obsługi i wszelkie prace domowe i kuchenne poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 62 015

Panna
kochająca dzieci szuka posady lub jako krawcowa w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 62 020

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 62 050

Bona
wychowawczyni, inteligentna — zdrowa, z praktyką ma ukończoną szkołę wydziałową poszukuje posady od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 61 328

Poszukuję
posady w biurze, obojętna praca i miejsce zatrudnienia. Oferty Kurjer zdw 62 088

Wiolonczelista
rutynowany wolny. Fiałek, Inowrocław, Nowe Ogrody 27. nw 12 208

Poszukuję
jakiejkolwiek pracy do szycia, zastępowania pani domu lub t. p. Łaskawe zgłoszenia do Kurjer zdw 62 046

Służąca
uczciwa do wszystkiego poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer zdw 62 045

Rządca gospodarczy
kawaler, lat 27 z sfer ziemiańskich, energiczny, wszechstronnie obeznany w gospodarstwie przemysłowem, sześć lat praktyki, poszukuje posady od lipca pod dyspozycje. Oferty Pieczlewicz, Poznań, Staszica 9. zdw 62 083

Panienka
znająca szycie, poszukuje posady do dzieci, najchętniej na wieś od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 292

Praczka
uczciwa poszukuje prania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 61 169

Służąca
samodzielnem gotowaniem i dobremi świadectwami szuka posady od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 232

Dziewczyna
poszukuje posady od 15 z gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 61 226

Gosposia
dobremi referencjami poszukuje posady, najchętniej na wsi zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 412

Dziewczyna
samodzielna, poszukuje posady od 15 czerwca. Oferty Kurjer zdw 61 244

Panienka
szuka posady z dobremi świadectwami w lepszym domu do dzieci. Oferty Kurjer zdw 61 301

Rutynowany książkowy
znający perfekt wszelkie prace biurowe i administracyjne, biegły w języku polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 60 547

Młodszy
pomocnik piekarski poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 550

Dziewczyna
uczciwa poszukuje samodzielnej posady zaraz najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 61 461

Urzędnik prywatny
lat 24, mający 6 klas gimnazjum, półroczny kurs handlowy, 7 lat praktyki, znajomością książkowości, władający jęz. polskim, niemieckim poszukuje posady banku, handlu, przemyśle lub innej instytucji. Oferty Kurjer zdw 60 992

Elewka
chcąca się wyuczyć gotowania w większym dworze poszukuje miejsca zaraz. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 61 812

Szofer - monter
kawaler, lat 24, trzeźwy, sumienny, obeznany maszynami parowemi, światłem elektrycznem, poszukuje posady prywatnej. — Oferty Kurjer zdw 61 053

Ogrodnik
kawaler w średnim wieku poszukuje samodzielnej posady zaraz ewentualnie od 1. 7. w ogrodzie handlowym lub prywatnym Posiadam chlubne świadectwa. — Adres Zakłady ogrodnicze, Pamiątkowo, powiat Poznań. zdw 61 048

Inteligentna
osoba, dobrze wychowana, poszukuje posady do towarzystwa i wyręczenia pani domu na wsi. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 246. nw 11 146

Ogrodnik
myśliwy, lat 26, z bardzo dobremi świadectwami, egzaminem i kursem szkoły ogrodniczej poszukuje posady od 1 lipca. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 631

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, uczciwa i pracowita poszukuje posady od 15 czerwca. Oferty Kurjer zdw 61 645

Szofer
z większą kaucją, egzaminy, świadectwa, na wozy prywatne, firmowe, taksówki, trzeźwy, pracowity, zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 61 564

Szofer - mechanik
z praktyką, który wolnych chwilach zajmie się polowaniem lub inną pracą, poszukuje posady. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 61 563

Szofer
poszukuje posady za małem wynagrodzeniem, mogę później kaucję złożyć. Oferty Kurjer zdw 61 270

Poszukuję
posady woźnego, inkasenta lub portjera z kaucją 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 61 032

Panienka
inteligentna z ukończoną szkołą gospodarczą, znająca się doskonale na gospodarstwie domowem szyciu i robótkach, poszukuje zaraz lub później posady wyręczycielki względnie jakiejk lwiekbądź innej stosownej. Oferty Kurjer zdw 61 305

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 303

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 354

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem zaraz lub od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 341

Dziewczyna
do wszystkich prac domowych z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 61 340

Gosposia
inteligentna i uczciwa z dobrej rodziny, lat 28, przyjmie posadę gdzie brak pani domu, także w majątku bardzo dobre długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer zdw 61 351

Pokojowa
poszukuje posady posiada dobre świadectwa Zgłoszenia pod zdw 61 098

Panienka
uczciwa i pracowita, znająca gospodarstwo poszukuje posady za małem wynagrodzeniem gdzie może się nauczyć szycia. Oferty Kurjer zdw 61 103

Początkująca
książkowa stenotypistka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 61 142

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 523

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 61 525

Inteligentna
panna poszukuje posady do pomocy starszej pani bez spania. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 162

Skrzypek
z dużym repertuarem jest zaraz wolny, najchętniej do kina. — Oferty do Agencji Kurjera Poznańskiego Gniezno 245. nw 12 147

Kucharka
z dobremi świadectwami, umiejąca dobrze gotować oraz różne zaprawy wolna zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 113

Młodsza
siła handlowa z ukończoną handlową poszukuje posady możliwie zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 087

Panienka
inteligentna szuka posady pielęgnacji chorych lub starszej dziewczynki na wyjazd od 15. — Zgłoszenia Kurjer zdw 61 114

Stenotypistka
polsko - niemiecka do zastępstwa od 16 czerwca do 14 lipca rb. potrzebna. Inż. M. Rowecki, pl. Wolności 3, II. ptr. zdw 61 235

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 61 112

Dziewczyna
poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem zaraz lub 15. Oferty Kurjer zdw 61 046

500 zł
kaucji złoże za otrzymanie posady biurowego woźnego lub inkasenta, możliwie autobusowego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 111

Gosposia
samodzielna, lat 28, poszukuje posady od 15 Oferty Kurjer zdw 61 110

Szofer - kowal
z kilkoletnią praktyką, obeznany w swym zawodzie poszukuje posady, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 61 157

Panienka
poszukuje miejsca z szyciem. — Oferty Kurjer zdw 61 150

Dziewczę
do dziecka. Piątek, Zupańskiego 3 zd 61 484

Poszukuję
posady jako panna do dzieci lub lekkkich prac domowych Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 127

Kucharka
w starszym wieku, umiejącą gotować i zaprawiać konserwy, z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 15 czerwca. Oferty Kurjer zdw 61 275

Poszukuję
posady od 15. samodzielnem gotowaniem albo pokojowa na letnisko. Oferty Kurjer zdw 61 249

Poszukuję
posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 243

Zaufana
osoba przyjmie pracę u samotnej pani w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 61 140

Egzaminowana nauczycielka
(studja uniwersyteckie) przyjmie kondycje na wieś czerwiec — sierpień, francuski niemiecki łacina oraz wszystkie przedmioty w zakresie 5 klas gimnazjalnych. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 372

Młodszy elew
ukończona szkołą handlową poszukuje jakiejkolwiek pracy w Rolniku. Oferty Kurjer zdw 61 549

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem najchętniej do bezdzietnego państwa. Oferty Kurjer zdw 61 537

Wielkopolska Szkoła Przygotowawcza
(z prawami)
Wielkopolskie Gimnazjum Dr. Brunona Czajkowskiego
(z prawami) zw 24106

Egzaminy wstępne do klasy I. gimn. odbędą się w dniach 23, 24 i 25 czerwca, do wyższych klas 26 i 27 czerwca.
WPISY: **Mylna 5** (Jeżyce) i **Podgórna** (Śródmieście), codziennie od 12—1.

Panienka
piszącą na maszynie poszukuje posady uczennicy biurowej lub ekspedjentki. Oferty Kurjer zdw 61 434

Uczciwa
i sumienna praczka szuka prania poza domem Zgłoszenia Działyńskich 11, parter, lewo u p. Matuszak. zdw 61 435

Panienka
wychowana w klasztorze, przygotowuje dzieci do szkoły przygotowawczej, zna pielęgniarstwo, książkowość i stenografję polską poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 61 478

Panna
umiejąca cerować i prasować lub do pielęgnowania chorej lub starszej osoby najchętniej na wieś, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 474

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi Oferty do Kurjera zdw 61 456

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka
(kierująca i samodzielna) potrzebna od 1 lipca rb do dużego Sanatorjum położonego na prowincji. Reflektuje się tylko na najlepiej polecone osoby Wynagrodzenie według umowy Oferty zgłaszać należy najpóźniej do dnia 20 bm w ekspedycji Kurjera pod dw 5314

Poszukuję
sprzedawców oraz podróżujących na masowy artykuł, zarobek dzienny do 50 zł. Zgłoszenia: „Herkules", Skarbowa 7. zdw 61 470

Modelki
kształtnej poszukuje artysta-malarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 728

Posługaczka
dobrze polecona z praniem od 15. 6. potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 61 719

Potrzebny
natychmiast dzielny destylator, posiadający pierwszorzędne referencje. Oferty oraz ref uprasza St. Bronikowski. Grudziądz, fabryka likierów. zdw 60 550

Panienka
uczciwych rodziców może się zgłosić do bufetu zaraz. Restauracja Sew. Mielżyńskiego 5. zdw 61 875

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia Filja, pl. Bernardyński 5. zdw 61 928

Fryzjera
damskiego lub fryzjerkę poszukuje zaraz Salon Langer, Katowice, ul. św. Jana 15. Pw 14 158 71.157

Asyst. dentystki
tylko operat lecz samodz. siły, specjalność leczenie i plombowanie poszukuję natychmiast Oferty wyczerpujące z podaniem wynagrodzenia prosze skierować pod B. T. Raczkowski, p egz. dentysta, Janowiec pow Żnin, Rynek 80 dw 5 358

Krawcowa
zdolna do pracowni zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 61 784

Kursy spawania i cięcia metali
w Poznaniu

zorganizowane przez Stowarzyszenie dla rozwoju spawania i cięcia metali w Polsce.

Zajęcia odbywać się będą od godziny 6-tej do 9-tej wieczór. co drugi dzień oprócz soboty i świąt. w lokalu szkolnym urządzonym przy ulicy Dąbrowskiego nr. 81

Zapisy i informacje w firmie „PERUN" **dzierżawczy. ni Spółki Akcyjnej „GAZ" w Poznaniu, Stary Rynek 59-60, telefon 55-78.**

Kurs obejmuje 20 godzin wykładów i 40 godzin ćwiczeń Czas trwania kursu 6 tygodni.

Po skończonym kursie składać będą uczestnicy egzaminy i otrzymają świadectwa. Opłata za kurs wynosi 50.— zł. dla uczniów delegowanych przez członków wspierających Stowarzyszenie dla rozwoju spawania i cięcia metali w Polsce. dla pozostałych opłata wynosi 75.—.

Przy zapisie należy wpłacić 25.— zł. Pw 14 121-24.27

Kurs rozpocznie się 16 czerwca 1930 r.

Służąca
potrzebna. — Górna Wilda 47, skład. zdw 61 983

Służąca
potrzebna zaraz (piekarnia) — Kwiatowa 14. zdw 61 994

Dziewczyna
ze wsi najchętniej początkująca potrzebna od 1. 7. blisko Poznania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 894

Dziewczyna
do wszystkiego, uczciwa, czysta i pracowita potrzebna od 1. 7. do Głównej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 893

Marszantki
z dłuższą praktyką i uczennice poszukuje M. Klatkiewicz, ulica Szkolna 11. zdw 61 902

Uczennice
do szycia i kroju przyjmuje Sew. Mielżyńskiego 22, parter. zdw 61 898

Kucharka
z dobrem gotowaniem na stałą posadę potrzebna od 1 lipca do powiatowego miasta Wymagana moralność i dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 62 100

Podróżujący - inkasent
na materjały budowlane z kaucją potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 971

Poszukuję
krawcowej bieliźniarki, pomocnicy w dom od godz 4—9 Niegolewskich 16, dom ogrodowy, III. zdw 61 966

1 000 - 2 000 złotych miesięcznie
mogą łatwo zarobić zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe Wszystkich dokładnie pouczamy Gotówka już przy zrobieniu zamówienia, jakikolwiek kapitał zbędny Również zawodowi stępc. i subzastępcy losowi i asekuracyjni poszukiwani na najlepszych warunkach. Zgłoszenia pisemne składać: Lwów, I skrytka pocztowa 206. Pw 11 458-72,73

Korespondentki
ze znajomością księgowości poszukujemy zaraz na wyjazd do Gdyni. Oferty ze świadectwami i referencjami prosimy skierować do Kurjera zdw 62 014

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agenci losowi otrzymają informacje i najlepsze warunki. Zgłoszenia pisemne pod **„Pierwszorzędna stara instytucja"** do „Par", Lwów, Akademicka 14.
Pw 11 471-72.76

Instytucja Społeczno Gospodarcza
jedyna swego rodzaju, poszukuje we wszystkich miejscowościach zdolnych i uczciwych przedstawicieli (panie i panów) dla lekkiej przyjemnej akwizycji. Jakkolwiek kapitał niezbędny. Możliwość stałego dochodu 1000—2000 zł miesięcznie Stanowczo uczciwa propozycja Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów z podaniem referencyj do Devera, Gdańsk Nr. 301. nw 12 167

Inkasent
stała pensja 300.— Warunek: kaucja 3—4.000. Zgłoszenia życiorys, odpis świadectw zdw 61 785

Szukam
bardzo dobrej krawcowej na elegancką garderobę w dom lub poza domem. Oferty Kurjer zdw 61 783

Domokrążców
poszukuję Pensja 150.— Oferty Kurjer zdw 61 747

Bufetowa
potrzebna. Krakowianka. Dąbrowskiego 79. zdw 61 741

Dziewczynka
lat 14—15 do dzieci Cieszkowskiego 4, II., prawo. zdw 61 714

Maszynistka
inteligentna, biegle pisząca na „Ideal", do odpisania wielu tysięcy adresów pocztowych poszukiwana Zgłoszenia osobiste Zakłady Chem. „Omega", 27-go Grudnia 10 od 6—7 po południu. zdw 61 755

Panienka
młodsza zaraz potrzebna z branży artykułów męskich. J. Krüger, św. Marcin 31. zdw 61 754

1.000—2.000 złotych miesięcznie zarobić mogą uczciwi, inteligentni Panie i Panowie
przy ratalnej sprzedaży nowego artykułu, fachowość zbyteczna wszystkich pouczamy. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne Poznań, Podgórna 7, pierwsze piętro, lewo. zdw 61 912-3

Ucznia
zegarmistrzowskiego tylko z lepszej rodziny przyjmie zaraz. — Matysiak, św. Marcin 9/10. zdw 61 882

Fotograf
zawodowy z dłuższą praktyką z dziedziny negatyw. i pozytyw. potrzebny od 1 lipca. Oferty 3 pułk lotniczy, pluton Foto. zdw 61 921

Stały dochód 2000 - 3000 złotych miesięcznie
mieć mogą agenci (subagenci) różnych branż, urzędnicy i emeryci bez wkładu jakiegokolwiek kapitału, jako zastępcy bankowi do zbierania zamówień na

3% pożyczkę budowlaną
Część gotówki natychmiast płatna przy zamówieniu. Wszystkich dokładnie pouczamy.
Oferty: Pw 13 082-72,87

Ludowy Bank Spółdzielczy, Lwów, pl. Akademicki 4.

Najstarsza prywatna

Szkoła Przygotowawcza im. Kopernika
ulica Skarbowa nr. 5

przyjmuje wpisy dziewcząt i chłopców od lat 6

codziennie między godziną 12—1.

Nauka odbywa się w godzinach przed południowych **pod kierownictwem sił kwalifikowanych.**

Dzieci korzystają z bibljoteki szkolnej i ciepłych śniadań. zw 24091

Młodszego
pomocnika blacharskiego na chłodnice samochodowe przyjmie zaraz. Wiadomość Patrona Jackowskiego 5/7. zdw 61 850

Biurowa
lub biurowy piszący na maszynie, siła, która ewentl. pracowała u adwokata może się zgłosić. Ochrona Kredytu w Handlu i Przemyśle Tow. zap. Poznań, ul. Długa 4, III. ptr., u Niewiecki. Pw 14 166-24,80

Ekspedjentka
do restauracji kaucją 400 zł potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 865

Posługaczka
potrzebna zaraz. St. Gniza. W. Garbary 6. zdw 62 018

Potrzebna
na prowincję przystojna, wymowna panienka do konfekcji damskiej. Zgłoszenia piśmienne zaraz z podaniem warunków fotografję Kurjer Poznański zdw 62 098

Kucharka
restauracyjna, sumienna i pracowita zaraz lub od 1 lipca potrzebna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 62 077

Biuralistka
do hurtowni potrzebna zaraz. — Zgłoszenia pomiędzy 6 a 7 wieczorem. Zakłady Zdobnicze. Fredry 3, biuro w podwórzu. Pw 14 168-24,81

Potrzebna
kucharka dzielna zaraz do restauracji Szkolna 18 Szymańska zdw 62 090

Domokrążcy
oraz agenci potrzebni. Zarobek dobry. Zgłaszać się tylko w soboty od godziny 17 do 20 Plac Działowy 2, pokój 45 zdw 62 001

Dzielnej ekspedjentki
z dobremi świadectwami do składu rzeźnickiego w miejscowości kąpielowej poszukuje zaraz lub 1. 7. 30 Ernest Drew mistrz rzeźnicki, Puck telefon 24 zdw 62 059

Kucharka
z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz do śniadalni. Zgł. do Kurjera zdw 61 973

Dziewczyna
do mycia szklanek zaraz potrzebna. Ogród mleczarski Libelta. zdw 62 033

1000—3000 złotych
miesięcznie zarobia łatwo zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku, przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe Wszystkich dokładnie pouczamy Gotówka już przy zrobieniu zamówienia, jakikolwiek kapitał zbędny Również zawodowi organizatorzy, zastępcy i subzastępcy losowi i asekuracyjni poszukiwani na najlepszych warunkach. Zgłoszenia pisemne składać: Lwów, I. skrytka pocztowa 203. Pw 13073-72.85

Poszukuję
zaraz szwaczki do maszyny merężkowej Pluciński, Stary Rynek nr. 51. rw 10 344

Podróżujący
dobrze zaprowadzony w składach kolonjalnych i spożywczych na miasto Poznań, na artykuł pierwszej potrzeby może się zgłosić. — Oferty Kurjer zdw 62 039

Marynię Rubach
prosze zgłosić się zaraz listownie do Katowic własnym interesie sprawa pilna Młyńska 5. zdw 60 381

Apteka
w mieście prowincjalnem Wielkopolski poszukuje dobrze polecnego zastępcy katolika na lipiec i sierpień Łaskawe oferty pod nr. dw 5 343

Bufetowa
dzielna w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 451

Apteka
Radziecka w Chojnicach poszukuje aptekarza (ki) na zastępstwo od 15. VII. lub 1. VIII. na 4 tygodnie. dw 5 344

Apteka w Skulsku
poszukuje zaraz dobrze oznajmioną z czynnością prowincjonalną oraz receptura, siły technicznej na okres jednomiesięczny. Oferty wraz z podaniem warunków skierowywać pod adresem „Apteka w Skulsku" woj Łódzkie. zdw 61 639

Mistrz
zdolny fachowiec, dobrze obeznany z maszynami rolniczemi i gorzelnianemi któryby się podjął dostarczyć robót z majątków potrzebny zaraz do Zakładu Mechanicznego Zgłoszenia Kurjer zdw 61 348

Służąca
Małopolanka potrzebna do wszystkiego. Krzyżowa 6, II., lewo, front. zdw 61 714

Agentów (tek)
do rozpowszechniania nowego systemu oszczędności połączono ubezpieczeniem potrzebne Śniadeckich 30. II., 4—7. zdw 61 021

Za
udzielenie 2.500 zł pożyczki, otrzyma panienka posadę kierowniczki składu, z pensją i procentem od obrotu. Smolczyński, — Gdynia, Szosa Gdańska, Dom Gruby. nw 12 150

Elewa
do apteki z praktyką poszukuje zaraz Apteka w Mosinie. Przedstawienie się osobiste konieczne. dw 5 317

Poszukuje
się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy domokrążców do zbierania zamówień na artykuły dziennej potrzeby. Na odpowiedź załączyć znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik, Nowy Bieruń Górny Śląsk Pw 9673-71.80

Fryzjer
damski i męski, dobry ondulator, biegły w języku polskim i niemieckim, zaraz potrzebny. P. Zeidler, Wolsztyn. rw 10 256

KURSY HANDLOWE TEOFILA PREISSA
w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893.

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału **Nowe kursy 3 lipca 1930 r.** Tygodniowo 30 lekcyj. Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.
zw 22960/1

Służąca
najchętniej wiejska może się zaraz zgosić. Bartkowiakowa, Poznań, Kochanowskiego 24. nw 12 181-2

Służąca
która była przy dzieciach, dobremi świadectwami, potrzebna zaraz do wszelkiej pracy. Fredry 6 Lietz. zdw 61 945

Panny
uczciwej, skromnej, rzetelnej do bufetu potrzebuję zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 710

Za
wypożyczenie 800—1 000 złotych na 3 miesiące dam stałą posadę. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdw 61 684

Pomocnik
ogrodniczy dzielny w swym zawodzie uczciwy i pracowity potrzebny zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 858

Dziewczynka
prosta do wszystkiego. Św. Marcin 52/53, wysoki parter, lewo. zdw 61 847

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie potrzebna natychmiast do prac szematowych Osobiste zgłoszenia z świadectwami w poniedziałek 16 bm. pomiędzy godz. 17 a 19. w firmie Reklama Polska Aleje Marcinkowskiego 6. zdw 62 051

Uczennica
do biura z lepszej rodziny może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 62 061

Podręczne
do sukien przyjmie Salon Mód. Szamarzewskiego 11 zdw 61 997

Stelmach
potrzebny Gospodarz Focha 72 zdw 62 042

Służąca
do wszelkiej pracy domowej gotowaniem zaraz potrzebna. Kwiaciarnia, św. Marcin 64. zdw 62 004

Wychowawczyni
rodowita Francuska **poszukiwana** do 6-letniego chłopca. Uprasza się zgłoszenia z referencjami i załączeniem fotografji do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 24 105

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Kobieta, która Cię nigdy nie zapomni".
Aurora: „Czarny Pirat".
Casino: „Pat i Patachon jako podpory tronu".
Collosseum: „Tragedja w Alpach".
Corso: „Czy Eddie Polo zawinił".
Edison: „Z dnia na dzień"
Haria: „Więzień z czarciej wyspy".
Metropolis: Chcę śnić o tobie.
Odeon: „Zakazane godziny".
Renaissance: „W zaułkach Szanghaju".
Stylowe: „Człowiek bez nerwów".
Słońce: „Ulica grzechu".
Wilsona: „Harry Loyd".

Humor zagraniczny

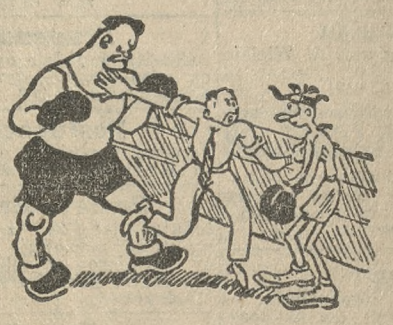

— Czemu włożyłeś pas na głowę?
— Ponieważ ciosy poniżej pasa są zabronione!
(Die J. Z. Wiedeń) S. F.

Przedpłata na lipiec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149